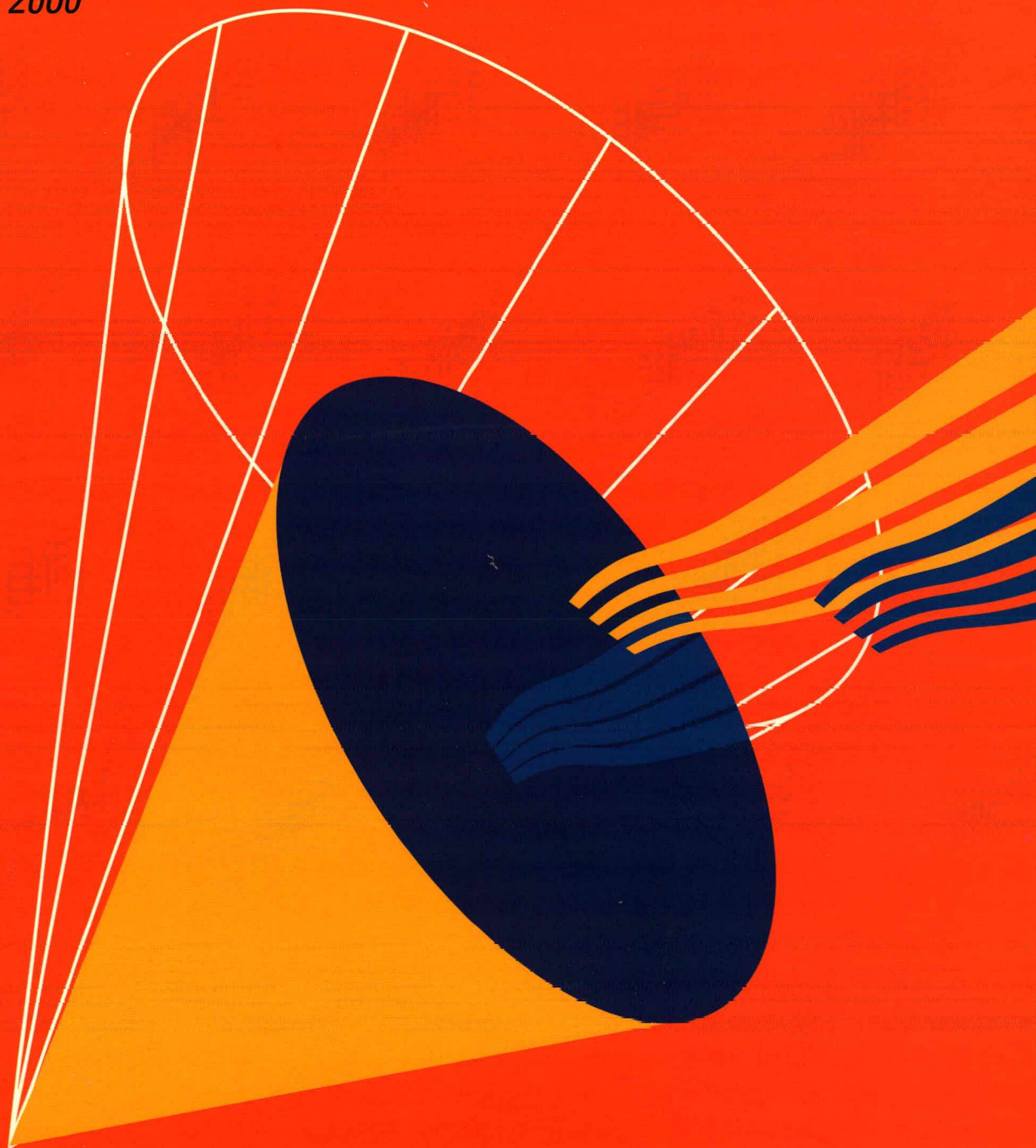

Joukkoviestimet

Finnish Mass Media

2000

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Statistics Finland

SVT

Kulttuuri ja viestintä 2000:1
Kultur och massmedier
Culture and the Media

Joukkoviestimet

Finnish Mass Media

2000

Tiedustelut:

*Tuomo Sauri
Puh. (09) 1734 3449*

*Rauli Kohvakka
Puh. (09) 1734 3448*

*Virpi Minkkinen
Puh. (09) 1734 2627*

*tuomo.sauri@stat.fi
rauli.kohvakka@stat.fi
virpi.minkkinen@stat.fi*

00022 Tilastokeskus

Inquiries:

*Tuomo Sauri
Tel. +358-9-1734 3449*

*Rauli Kohvakka
Tel. +358-9-1734 3448*

*Virpi Minkkinen
Tel. +358-9-1734-2627*

*tuomo.sauri@stat.fi
rauli.kohvakka@stat.fi
virpi.minkkinen@stat.fi*

FIN-00022 Statistics Finland

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

Kansikuva – Cover design: Ilkka Kärkkäinen, Jere Saulivaara

© 2000 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 0784–8765
= Kulttuuri ja viestintä
ISSN 1455–9447
ISBN 951–727–784–9*

*Taulukoissa käytetyt
symbolit*

*Ei mitään ilmoitettavaa
Suure pienempi kuin puolet
käytetyistä yksiköistä
Tietoa ei ole saatu tai se on
liian epävarma ilmoitettavaksi*

Key to symbols used in Tables

*No information..... –
Quantity less than
half the unit used..... 0 ja 0,0
Data not available or
sufficiently reliable..... ..*

Hakapaino Oy, Helsinki 2000

Esipuhe

Joukkoviestimet 2000 on jo seitsemäs Tilastokeskuksessa tuotettu laajaan tilastoaineistoon perustuva kokonaisesitys joukkoviestinnästä ja sen kehityksestä Suomessa. Julkaisu ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1987, silloin nimellä Joukkoviestintätilasto. Joukkoviestimet 2000 on yhteistyön tuote, kuten edeltäjänsäkin. Tilastokeskuksen ja liikenneministeriön yhteistyö joukkoviestinnän tilastollisessa kuvaamisessa alkoi jo 1980-luvun puolivälissä. Myös opetusministeriö tuli 1990-luvulla mukaan toiminnan rahoitukseen.

Seitsemän joukkoviestintätilaston lisäksi yhteistyön puitteissa on ilmestynyt lukuisia joukkoviestintää ja sen eri aloja kuvaavia erillisraportteja.

Joukkoviestimet -julkaisun ovat koonneet ja toimittaneet Rauli Kohvakka, Virpi Minkkinen ja Tuomo Sauri (vastaava toimittaja). He ovat myös laatineet julkaisun tilastolukujen yhteenvetoartikkelit. Tekijöiden tarkempi työnjako ilmenee julkaisun sisällysluettelosta. Julkaisun valmistamiseen ovat osallistuneet myös Irma Ollila (taulukoiden ja kuvioiden toteutus) ja Hilikka Lehikoinen (taitto). Englanninkielisen yhteenvetoartikkelin on kääntänyt David Kivinen.

Helsingissä, kesäkuussa 2000

Risto Lehtonen
Tilastojohtaja

Sisällys – Contents

Esipuhe – <i>Preface</i>	3
Introduction: the changing mass media scene in Finland	7
<i>Tuomo Sauri</i>	
1 Joukkoviestinnän talous ja kulutus <i>Mass media economy and consumption</i>	17
<i>Tuomo Sauri</i>	
2 Televisio – <i>Television</i>	47
<i>Tuomo Sauri</i>	
3 Radio – <i>Radio</i>	81
<i>Tuomo Sauri</i>	
4 Äänitteet – <i>Phonograms</i>	113
<i>Tuomo Sauri</i>	
5 Video – <i>Video</i>	129
<i>Rauli Kohvakka</i>	
6 Elokuva – <i>Films</i>	145
<i>Rauli Kohvakka</i>	
7 Kirjat ja kirjastot – <i>Books and libraries</i>	165
<i>Virpi Minkkinen</i>	
8 Sanomalehdet – <i>Newspapers</i>	191
<i>Tuomo Sauri</i>	
9 Aikakauslehdet – <i>Magazines and periodicals</i>	217
<i>Tuomo Sauri</i>	
10 Joukkoviestintä ja uusi viestintäteknologia <i>Mass media and new communications technology</i>	235
<i>Tuomo Sauri</i>	
11 Joukkoviestinnän julkinen tuki <i>Government subsidies for the mass media</i>	249
<i>Rauli Kohvakka</i>	
12 Kansainvälisiä vertailutietoja <i>International comparisons</i>	263
<i>Tuomo Sauri</i>	
Liitteet – <i>Appendices</i>	281
Osoitteita – <i>Addresses</i>	286

Introduction: the changing mass media scene in Finland

Finland's per capita consumption of print media has long been one of the highest in the world. Although newspapers saw their circulation decline quite rapidly with the severe economic recession in the early 1990s, Finland still has one of the world's highest newspaper circulation and number of book titles relative to its population of 5.2 million. Finnish people are also quite avid readers whose reading habits have remained largely unaffected by the continuing expansion of the electronic media – at least for the time being. The strong position of the print media is also reflected in the turnover statistics for the mass media and the breakdown of advertising expenditure by different media categories: the print media still account for some 70 per cent of the total.

On the other hand, the field of electronic media has seen many major structural changes during the past two decades. The first licences for local commercial radio stations were issued in 1985, and over the next few years new stations mushroomed all over the country. The television scene changed decisively with the 1993 channel reform which saw the separation of public-service (YLE TV1 & TV2) and private broadcasting (MTV3 Finland) onto their own channels. From its early beginnings until 1993, the Finnish system had been quite exceptional with its undogmatic collaboration between public and private television services. The commercial operator MTV Finland had broadcast its programmes under the public service YLE's operating licence and rented air time slots on YLE's two channels, providing about one-fifth of the supply of TV1 and TV2, thus making the Finnish model truly "mixed".

In 1996 the government issued an operating licence for a fourth nationwide (commercial) channel. Channel Four Finland started programming in June 1997. One of the main challenges to the fourth channel will be to share with YLE and MTV the costs of setting up a terrestrial digital TV network.

Plans are now well under way to set up in Finland three terrestrial digital television multiplexes, with 12 channels in the first stage. In June 1999 the government decided on the licences for digital television operations. The licences were granted for ten years, starting from 1 September 2000. Following an experimental phase starting in connection with the Sydney Olympic Games, the definitive launch of the

new digital offerings for the general public has now been scheduled for late summer 2001.

YLE, MTV3 and Nelonen will all have strong positions in the new digital environment. In addition to digital versions of the current four national channels the new services will include a pay-TV movie channel, a pay-TV channel for education and learning (both by SanomaWSOY), and a sports channel (partly pay-TV; by a coalition backed by Alma Media and SanomaWSOY). A licence for regional digital operations was granted to City-TV (with Alma media as a major shareholder). The new contenders will be Canal+ Finland (pay-TV; mainly movies & series) and a channel focusing on home, health and leisure (partly pay-TV; by Wellnet, a coalition of several middle-sized media houses).

Furthermore, one whole multiplex is entirely reserved for the public service broadcaster YLE. Together with digital versions of TV1 and TV2, the company is planning to launch a 24-hour news channel and a full service channel in Swedish.

It is the government's objective that the analogue network could be waived by the end of 2006 as the present analogue licences expire. Licence holders are required to ensure that 70 per cent of Finns are covered by digital networks by the end of 2001. By the end of 2006, digital operations must cover the whole nation.

The sums involved in building the digital networks are quite considerable. For the time being there remain many unanswered questions with regard to financing digitalization; with regard to some technical solutions, such as the standardization of set-top boxes; and with regard to the interest of consumers in the new channels and services and in purchasing the necessary hardware. Indeed the Government has been called upon to look into the move to digital television and radio so that its costs to consumers can be minimized.

In 1996 an operating licence was also granted to the first nationwide commercial radio channel alongside the four existing public-service channels. Radio Nova went on the air in 1997. From the very outset the new channel has represented serious competition for commercial local radio stations, many of which have been struggling financially ever since the onset of the recession.

Economy

Statistics on the turnover of the Finnish mass media during the 1980s attested to a fairly impressive rate of growth: at current prices the increase in turnover was almost threefold, at constant prices 1.5-fold. In the 1990s the sector as a whole has represented around three per cent of the country's GNP.

The electronic media have been growing faster than the competition: in ten years the print media have lost six percentage points of their market share to the electronic media.

With the onset of the deep recession in the early 1990s, the turnover of the mass media in Finland began to decline. The print media were more badly affected than the electronic media. The latter continued to increase their relative share of the mass media business. Nonetheless the print media (newspapers and magazines, books, printed advertising material) are still way ahead, representing 70 per cent of the sector's turnover.

Since mid-1990s the situation has improved considerably, both for the national economy as a whole and for the mass media. During the past couple of years the mass media industry has grown at a rate of around five per cent per annum. In 1998 its turnover stood at FIM 19.3 billion, or ECU 3.2 billion.

The development of the print media

Finland is traditionally a land of newspapers. In 1999 a total of 220 newspaper titles were published in the country, 56 of these being dailies. Circulation and coverage statistics are still quite impressive, in spite of the impacts of the recession. However, as newspapers are heavily dependent on revenues from advertising, they were bound to be affected when companies decided to cut their advertising budgets. Even so newspapers still account for about 30 per cent of the turnover in the mass media sector, showing a decrease of no more than just a couple of percentage points during the 1990s. This is not very much when considered against the dramatic changes in newspapers' main sources of revenue and circulation figures. Today just over half of newspapers' revenues come from the sale of advertising space, at the end of the 1980s the proportion was in excess of 70 per cent.

The total circulation of Finnish newspapers started to decline in the early 1990s, for the first time since World War II. Several newspapers were even closed down altogether, and circulation figures have been dropping across the board. Between 1990 and 1999, the total circulation of newspapers has declined by some 20 per cent. However, the circulation of Finnish newspapers still ranks among the highest in the world. Calculated per 1,000 population, the circulation of Finnish dailies, for example, is third only to Norway and Japan.

In advertising terms, too, newspapers continue to dominate the Finnish media market, even though they have lost some twelve per cent of their share of the advertising cake during the 1990s. Newspapers still account for over 50 per cent of media advertising in Finland, while the average figure for the whole of Western Europe in 1998 was 39 per cent.

One trend that may be expected to continue is the growth of newspaper chains. As a result of company takeovers and mergers the market shares of the biggest newspaper houses (as measured in terms of circulation) have experienced a relatively rapid growth. For instance, the market share of the four biggest publishers has

increased from 31 per cent in the mid-1980s to 52 per cent in 1999; the corresponding figures for the top eight companies are from 43 per cent to 65 per cent.

There is also a clear trend towards closer editorial cooperation both within newspaper chains and even between independent newspapers and newspaper houses. This sort of cooperation is bound to lead to a convergence in terms of newspaper contents, but as far as the individual consumer is concerned there is a definite plus side to the trend: it will probably mean greater diversity in the content of one's own newspaper.

Both of the two biggest newspaper groups in Finland are major multimedia companies. In spring 1999 the country's biggest newspaper house Sanoma, the biggest book publisher WSOY and the second biggest magazine company Helsinki Media (which is also the majority shareholder in Channel Four Finland) merged to form a company called SanomaWSOY. SanomaWSOY publishes Helsingin Sanomat, the biggest daily in Finland; Ilta-Sanomat, the biggest afternoon tabloid; and also a nationwide business newspaper in Helsinki. Also, since spring 1999, it is the sole owner of a major chain in regional and local newspapers in southeastern Finland. In 1999 SanomaWSOY accounted for an estimated 25 per cent of the total newspaper circulation in Finland. Alma Media publishes Aamulehti, a major regional daily in Tampere; the business newspaper Iltalehti; and the afternoon tabloid Kauppalehti in Helsinki. In addition, Alma Media is the majority shareholder in or the sole proprietor of 19 other newspapers. In 1999, after its most recent acquisitions, it accounted for around 17 % of the total circulation of newspapers. Alma Media was created in 1998 through the merger of the major newspaper publisher Aamulehti Group and the leading commercial TV channel MTV3 Finland. Alma Media is also the biggest single shareholder in the country's only nationwide commercial radio channel, Radio Nova, which was launched in spring 1997.

Another significant development has been the rapid growth of tabloids. There are two national "afternoon" tabloids in the country, although both have now started to appear in the news-stands early in the morning. Their combined circulation of some 340 000 copies has increased by some 90 000 copies compared with the mid-1980s. One further noteworthy structural development is the decline of "second" newspapers, i.e. smaller papers in towns with at least two newspapers.

In terms of economic volume, magazines and periodicals represent the second biggest category in the Finnish mass media sector. Magazines and periodicals are dependent on advertising to a far lesser extent than newspapers. However, in recent years the share of magazine advertising has started to grow, and the difference compared to figures in Western Europe on average has clearly been reduced. In 1999 advertising in magazines and periodicals accounted for 17 per cent of total media advertising, or only two percentage points less than in European countries on average.

Finland is one of the few countries in Europe where the delivery of newspapers and periodicals is based primarily on subscriptions. It is estimated that some 80 per

cent of magazine and up to 90 per cent of newspaper sales are based on subscriptions and are delivered to the consumer's door.

The eight major publishers of magazines and periodicals account for some 80 per cent of the total volume of consumer magazines and for around 30 per cent of the total output in the periodical press (the total number of consumer magazines, trade and business magazines, customer magazines and opinion journals published in Finland adds up to some 2,800 titles). Finland's three biggest magazine publishers are Yhtyneet Kuvalehdet, Helsinki Media Company and A-lehdet. Following ownership rearrangements in 1998, Yhtyneet Kuvalehdet is now a subsidiary of Otava, Finland's second-biggest book publisher. Helsinki Media Company is in turn part of Sanoma-WSOY, whereas A-lehdet is an independent family-owned company which for the time being is involved in no other mass media sectors.

All three biggest publishers remain in domestic ownership. At the same time, however, a number of major Scandinavian publishers (Aller, Bonnier, ICA) have established a firm position in the marketplace. Despite the language barrier, cross-cultural exchange seems to be fairly fluent. On the other hand, some Finnish magazine publishers, perhaps most clearly the Helsinki Media Company and Yhtyneet Kuvalehdet, have been taking steps towards internationalization in various forms. In addition, many special-interest magazines have established forms of editorial cooperation with corresponding magazines published in other countries.

Book publishing has been the third biggest segment of the print media business in Finland. During the years of recession sales were severely affected by forced decisions in schools and libraries to cut back on acquisitions. Since the mid-1990s, however, book publishing has been doing reasonably well. Statistics on the number of book titles relative to population show that Finland has retained its position among the leading countries in the world; Iceland is way ahead of the rest of the field in this table, other high-ranking countries apart Finland include Denmark, Holland and Switzerland. In 1998 a total of almost 13 000 book titles were published in Finland, twice as many as in the early 1980s. At least in the light of this evidence it seems that the growth of electronic communication has had no adverse impacts on book publishing. Most of the titles are published by companies and organizations whose main line of business is some other than book publishing (e.g. public administration, universities). However, publishing houses proper account for the bulk of the volume of book sales.

As far as book publishing is concerned, the market is very much dominated by major and medium-sized general-interest publishers. In recent years, however, smaller publishers specializing in certain types of literature have clearly been increasing their market shares.

Finland has a very extensive network of public libraries and in spite of the financial difficulties experienced in the 1990s, they still provide a good service. The use of libraries has continually increased. In 1999 a total of 100 million lendings were

made from public libraries, which translated into around 15 books and four other items (audio cassettes, videos) per capita. In the same year around 2.4 million people in Finland, roughly half of the population, used the services of public libraries. All in all libraries are a very significant channel of book distribution in Finland. In fact, the number of books borrowed per year currently exceeds the annual sales of members of The Finnish Book Publishers' Association more than three times over.

Electronic media

Since the mid-1980s Finnish television broadcasting has seen many significant structural changes. The growth of cable television continued to accelerate towards the end of the decade, and satellite channels became increasingly accessible to large audiences. At the same time the number of households with VCRs increased rapidly.

Around the mid-1980s there were widespread fears that the continuing growth of satellite television and video could seriously undermine the "unified culture" represented by the mixed system of public service and commercial television in Finland – as well as its financial basis. As a consequence the Finnish Broadcasting Company YLE and MTV Finland intensified their cooperation and even joined forces to start up in 1987 a third, commercially financed television channel, Kolmostelevisio, which broadcast until the end of 1992.

Since the beginning of regular television broadcasting in Finland in 1957, the commercial television station MTV had to lease its broadcasting time from the public service broadcaster YLE on the latter's TV1 and TV2. There have also been various other links of dependency between the two companies: for instance, MTV has broadcast its programmes under YLE's operating licence (until autumn 1993). MTV has also been a major source of funding for YLE in addition to licence fees.

At the beginning of 1993 the public service operator YLE and the commercial MTV parted ways. Both were allocated their own channels: YLE1 and YLE2 are now reserved for public service broadcasting, while MTV3 Finland operates its own nationwide, full-service commercial network, with its own operating licence. But even today, a very substantial part of MTV3's revenues goes to YLE in the form of a network leasing fee and the so-called public service fee. The latter fee, renamed as an operating licence fee, was made statutory as from the beginning of 1999 and was extended to apply to all television (as from 1999) and radio broadcasting (as from 2004) over the air. (The fee accounted for 14 per cent of YLE's turnover in 1999.)

Following the channel reform, with no technical obstacles to contend with, there was no real excuse any more for declining to grant an operating licence to a fourth (commercial) television channel that would compete with MTV for advertising money. Therefore in 1996 the government granted an operating licence for a fourth nationwide channel: Channel Four Finland (Nelonen) started programming in June

1997. The operating licence was issued to a company of which Helsinki Media Company (SanomaWSOY) now owns 61 per cent. Other shareholders are a newspaper chain, and with a 25 % ownership, Egmont, Denmark's biggest communications company. Egmont also owns one-third of the Norwegian commercial nationwide TV network TV2.

In 1999 Channel Four accounted for 10 per cent of total television viewing time; the corresponding figures for MTV, the market leader in commercial television, was 42 per cent, for YLE with its two channels 43 per cent.

In the late 1980s cable television networks were expanding at a rate of approximately 100 000 new subscribers per annum. During the 1990s things have been moving much more slowly. Overall the role of cable and satellite channels has been much less significant than in the other Scandinavian countries. The primary reason has been the scarce supply of programming in the Finnish language. In contrast to the other Scandinavian countries, Finland has not seen any full-service satellite channels dedicated to the local audience of this country. Cable networks have largely served as distribution networks for pan-European channels such as MTV Europe, Eurosport, and TV5.

Commercially financed local radio stations spread out across the country within the space of just a few years after the first licences were issued in the mid-1980s, and they quickly secured their (small) share of the advertising cake. However, the recession severely affected local radio stations.

Although a total of some 30 local radio stations closed down and merged with other stations during the 1990s, new companies have sprung up in their place so that the total number of local radio stations has remained more or less unchanged. At the end of 1999 there were a total of 59 local or regional private radio stations in the country. Among other actors, the format radios Kiss FM (owned by SBS), Classic FM (owned by GWR), Energy (owned by NRJ) and Star FM (owned by P4/MTG) are now each operating in several cities and, in spring 1997, Radio Nova, the first nationwide commercial radio channel, entered the commercial radio market. The competition is fiercest in the Helsinki metropolitan region where there are now ten or so radio stations that are commercially financed.

YLE has public service radio broadcasting on four nationwide channels plus extensive regional radio services. In addition, YLE has started digital radio broadcasting in autumn 1998. There are currently three digital radio channels on the air.

Television's share of the advertising cake remained comparatively small until the end of the 1980s. However, during the recession its share began to grow very rapidly, while the print media were to suffer most from the effects of the recession. In recent years, the share of television has remained steadily at 21 per cent of media advertising. In 1999, however, the figure dropped to 20 per cent. This is a fairly small market share compared with the Western European average (32 per cent in 1998). The share of commercial radio stations in media advertising has been on the

decline in the 1990s. During the past few years it has remained at around 3.5 per cent.

Online information services, most of which are business-to-business information services, showed rapid growth during the late 1980s, and the trend continued until the mid-1990s. In recent years, however, this growth has slowed down. As far as services intended for consumers are concerned, the demand for fee-based online services is still marginal, and at least for the time being it seems very difficult for operators to collect money for these kinds of services. As for Internet advertising, in 1998 it accounted for just over half a per cent of total media advertising.

Phonograms and videos

In recent years phonograms and videos have accounted for 8 per cent of the mass media sector. A major threat in this sector is represented by pirating, which is a booming business just across the border in the Baltic and St. Petersburg regions. Not only top-selling international artists but also domestic performers have now become victims of the pirating business.

In 1999 the five major multinational labels BMG, EMI, Sony, Universal and Warner together accounted for 59 per cent of total phonogram sales in Finland.

The video markets are divided into two segments, i.e. video rentals and sell-through. The market shares of these two segments have virtually been turned upside down during the 1990s. At the beginning of the decade sell-through videos accounted for less than one-quarter of the total markets, during the past couple of years their share has been slightly below 70 per cent. In the past couple of years the turnover of video rentals has also shown some growth after several years of stagnation and decline.

Most videos are of American origin; domestic products account for only a small proportion of the rental and sell-through markets. The market is dominated by four distributors: Finnkinno (owned by a subsidiary of SanomaWSOY), Buena Vista, Egmont Entertainment and Sandrew Metronome. Together, these four account for around 80 per cent of the video markets.

However, time-shifting or the viewing of programmes recorded from television is far more common than viewing sell-through or rental videos. In 1998, three-quarters of total video viewing time was spent on viewing programmes recorded from television.

In 1998 Cd-roms still accounted for no more than FIM 220 million or about one per cent of the turnover of the mass media in Finland. During the past couple of years market growth has been somewhat slower than expected. As far as Cd-rom games are concerned this is often explained by the revival of playstations as well as by pirating. As regards multimedia Cd-roms, it seems that growth is hampered by

two major factors, i.e. pirating and free and ready access to high-quality encyclopaedic material on the Internet.

In the 1980s and early 1990s the film industry in Finland suffered serious setbacks as other mass media continued to grow and expand. In the 1980s, the main challenge came from video and television. In this situation of stiffening competition, the number of cinema admissions steadily declined. At the same time the number of cinemas declined sharply as theatres with one and two screens were closed down and multiscreen cinemas were opened. The number of films shown also dropped very clearly, although there has been no real change in the annual number of premieres. In 1995 Finns went to the cinema no more than approximately once a year per person, but during the past couple of years it seems that the trend has been reversed. In 1999 the number of cinema admissions was 1.4 per capita. The biggest cinema chains in the country have recently started renovation projects aimed at raising the quality standards of cinemas, and it is believed that the new huge multiplex theatres with their sophisticated technology and additional services will provide another major boost to cinema-going.

(TS)

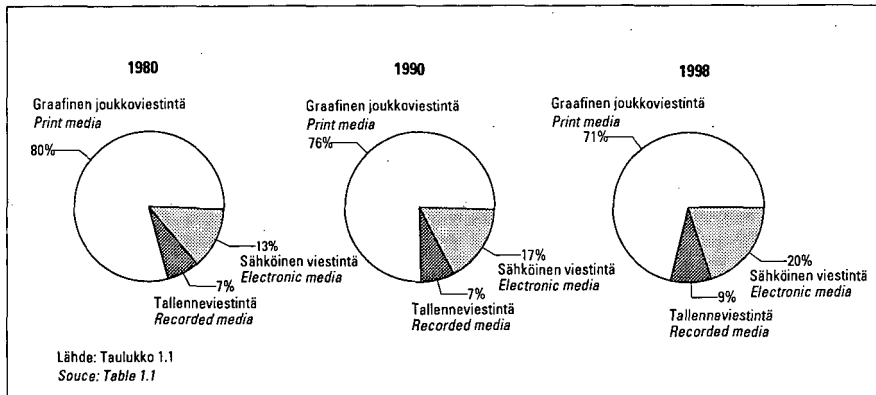

1 Joukkoviestinnän talous ja joukkoviestinnän kulutus

1990-luvun alkupuolella poikkeuksellisen syvä talouslama kohteli kaltoin joukkoviestinnän taloutta. Alan kokonaisliikevaihto laski 12 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 1993. Samana aikajaksona Suomen bruttokansantuote laski "vain" 6 prosenttia. Mutta 1990-luvun puolivälistä lähtien joukkoviestintämarkkinat ovat jälleen kasvaneet 5 – 6 prosenttia vuodessa. Vuonna 1998 alan kokonaismarkkinat olivat 19,3 miljardia, jossa oli kasvua noin 5 prosenttia edelliseen vuoteen verraten. Bruttokansantuotteesta joukkoviestinnän liikevaihdon osuus on kuitenkin viimeiset kymmenisen vuotta pysynyt ennallaan eli noin 3 prosentissa. Koko kansantalouden perspektiivistä joukkoviestintä ei siten ole kuulunut ekspansiivisten kasvualojen joukkoon.

Kuvio 1.1 Joukkoviestinnän liikevaihto 1980, 1990 ja 1998

Figure 1.1 Mass media turnover 1980, 1990 and 1998

Graafinen viestintä

Graafisen viestinnän (lehdet, kirjat, mainospainotuotteet) liikevaihto oli 13,8 miljardia. Graafisen viestintä on edelleen joukkoviestintätalouden hallitseva ala yli 70 prosentin liikevaihto-osuudellaan, vaikka osuus on ollut hitaassa laskussa 1980-luvun puolivälistä lähtien. 1990-luvun alusta graafisen joukkoviestinnän osuus on pienentynyt noin 5 prosenttiyksikköä lähinnä sähköisen viestinnän eduksi. (Taulukko 1.1)

Silti yksin sanomalehdistön osuus koko joukkoviestinnän liikevaihdosta on edelleen lähes kolmannes (30 %). Se oli noin 5,9 miljardia markkaa vuonna 1998. Osuus oli edelleen noin prosentin pienempi kuin 1990-luvun alussa. 1990-luvulla sanomalehdistön tulonmuodostuksessa ja levikkikehityksessä tapahtui suuria muutoksia. 1990-luvulle tultaessa päivälehdet saivat jopa yli 70 prosenttia tuloistaan ilmoitusmyynnistä (kaikki luokiteltu ilmoittelu mukaan lukien). Lamavuosina osuus laski 50 prosentin tuntumaan ja on edelleen selvästi alle 60 prosenttia. Sanomalehtien yhteislevikki on 1990-luvulla supistunut lähes 20 prosenttia eli 4,1 miljoonasta 3,3 miljoonaan.

Aikakauslehdistön liikevaihto oli noin 3,5 miljardia eli 18 prosenttia joukkoviestinnän liikevaihdosta. Jos Suomen sanomalehdistön 1990-lukua voidaan kutsua selviytymistarinaksi, niin aikakauslehdistölle sama aikajakso on ollut lähes menestystarina. Aikakauslehtien levikit ovat levikintarkastustietojen perusteella kehittyneet viime vuosina suotuisasti. Aikakauslehdet Suomessa saavatkin suurimman osan tuotoistaan levikkimyyntistä. Mutta aikakauslehdistö on 1990-luvulla myös selvästi kasvattanut osuuttaan mainosmarkoista. Samalla ilmoitustulojen osuus aikakauslehtien tulonmuodostuksessa on kasvanut. Vuonna 1997 ilmoitustuottojen osuus oli arviolta yli neljännes, kun se vuosikymmenen alkupuolella oli selvästi alle viidennes.

Kirjoja myytiin Suomessa vuonna 1998 noin 2,4 miljardilla markalla. Kirjoista hieman alle 40 prosenttia myydään kirjakauppojen kautta. Tavaratalojen ja markettien osuus on kymmenisen prosenttia. Kustantajien suoramyyntin (valtaosin tietokirjoja) osuus on noin viidennes ja kirjakerhojen (joiden myynnissä kaunokirjallisuus on keskeisellä sijalla) osuus on kymmenisen prosenttia. 1990-luvun alun lamavuosina säästökohteiksi otettiin myös koulujen ja kirjastojen kirjahankinnat. Kirjastojen aineistomenot ja koulukirjojen hankintamenot ovat viime vuosina jossain määrin elpyneet, mutta kirjastojen hankinnoista audiovisuaalisen aineiston osuus on kasvanut ja kouluissa tuskin enää palataan kirjojen kertakäyttökulttuuriin. Kirjojen kierrätys on ilmeisesti tullut jäädäkseen.

Sähköinen joukkoviestintä

Sähköisen joukkoviestinnän osuus joukkoviestintämarkkinoista kasvoi 1990-luvulla mutta edelleenkin sen osuus on vain viidennes. Kaikkiaan sähköisen joukkoviestinnän liikevaihto oli 3,9 miljardia vuonna 1998. (Taulukko 1.1.)

Valtakunnallisen televisio- ja radiotoiminnan liikevaihto oli 2,9 miljardia eli hieman alle kolme neljäsosaa sähköisen viestinnän kokonaisliikevaihdosta. Alan volyyymi ei viime vuosina ole kasvanut sellaista tahtia kuin muutama vuosi sitten varsin yleisesti ennakoitiin. Esimerkiksi televisiomainonnan kasvuluvut parin viime vuoden aikana ovat jääneet jälkeen lehtimainonnan kasvuprosenteista. Niinpä

television suhteellinen osuus mediamainonnasta on viime vuodet pysynyt 20 prosentin tuntumassa. Vuonna 1997 aloittaneiden Nelosen ja Radio Novan vaikutukset valtakunnallisen televisio- ja radiotoiminnan taloudelliseen volyyymiin jäivät ensimmäisinä toimintavuosina vähäisiksi. Tv-mainososuus Suomessa, 20 prosenttia vuonna 1999, on vielä kaukana läntisen Euroopan keskiarvosta, joka vuonna 1998 oli 32 prosenttia.

Kaapelitelevisioyhtiöiden liikevaihdon suurimmat erät ovat asunto-osakeyhtiöiden suorittamat vuosimaksut (48%) ja maksu-tv-tulot (33%). Kaikkiaan kaapelitelevisiotoiminnan liikevaihto oli noin 370 miljoonaa markkaa vuonna 1998.

Paikallisradioiden liikevaihto laski alle 200 miljoonan markan rajan jo 1990-luvun alussa ja on tuon rajan alla sen jälkeen pysynyt. Paikallisradiokentän rakenteen uusiutuminen ja kaupallisten radioasemaketjujen mukaantulo markkinoille eivät ole riittäneet nostamaan alan liikevaihtoa selvään kasvuun. Paikallisradioiden liikevaihto oli 170 miljoonaa vuonna 1999 ja valtakunnallisen Radio Novan liikevaihto oli 56 miljoonaa markkaa samana vuonna. 1990-luvulla kaikkiaan noin 30 paikallisradioyhtiötä lopetti toimintansa tai sulautui toiseen radioasemaan. Mutta uusia yrittäjiä on löytynyt tilalle ja paikallisradioyritysten kokonaismäärä on säilynyt suurin piirtein ennallaan. Vuonna 1999 toiminnassa oli kuutisenkymmentä paikallisradioasemaa.

Online-tietopalveluiden liikevaihto muodostuu lähinnä yrityksille suunnatuista business-to-business palveluista. Vuonna 1998 niihin käytettiin noin puoli miljardia markkaa. Maksullisten kuluttajille suunnattujen online-sisältöpalvelujen kysyntä on toistaiseksi marginaalisen vähäistä, ja vuonna 1999 Internet-mainontaankin käytettiin vain noin 30 miljoonaa markkaa.

Ääni- ja kuvatalenteet

Tallenteiden osuus joukkoviestinnän liikevaihdosta on viime vuosina ollut noin 8 prosenttia joukkoviestinnän koko liikevaihdosta (taulukko 1.1). Äänitemarkkinoiden useita vuosia kestänyt kasvu kääntyi ainakin tilapäisesti laskuun vuonna 1999. Äänitteitä myytiin 715 miljoonalla markalla eli viitisen prosentin edellisvuotta vähemmän. Suomen lähialueilla kukoistavasta piraattiaänitekaupasta on muodostunut alalle todellinen uhka. Kansainvälisten menestysartistien äänitteiden piraattiversioiden rinnalle on ilmestynyt laittomia kopioita myös kotimaisten artistien myydyimmistä tuotteista.

Videoiden myynnin ja vuokrauksen liikevaihto oli noin 420 miljoonaa markkaa vuonna 1999. Dvd-videotalenteita myytiin lisäksi 23 miljoonalla markalla. Myyntivideoiden osuus markkinoista on noin kaksi kolmasosaa ja vuokramarkkinoiden osuus on nykyisin noin kolmasosa. Vuokra- ja myyntivideoiden keskinäiset mark-

kinaosuudet ovat 1990-luvulla kääntyneet päinvastaisiksi. Vuosikymmenen alussa myyntivideoiden osuus oli vajaa neljännes alan kokonaismarkkinoista.

Cd-romien myynnin kasvu lähes pysähtyi vuonna 1998. Niitä myytiin 220 miljoonalla markalla. Myynnistä arviolta noin kolmannes oli multimediatuotteita ja kaksi kolmannesta myynnistä oli pelejä. (Peleihin eivät laskelmassa sisälly ns. peliasemapelit, joiden myynti on voimakkaasti kasvanut.)

Suomalaiset kävivät elokuvissa 7 miljoonaa kertaa vuonna 1999. Lisäystä edellisvuoteen oli 0,6 miljoonaa käyntiä ja elokuvateattereiden liikevaihto kasvoi 12 prosenttia. Uudet, palveluiltaan tasokkaat monisaliteatterit ovat selvästi innostaneet yleisöä elokuviin. Mutta edelleen suomalaiset käyvät elokuvissa useimpien läntisen Euroopan maiden kansalaisiin verrattuna harvoin. Käyntikertojen määrä henkeä kohden oli 1,4. Useimmissa muissa maissa käyntejä on lähes kaksi tai ylikin.

Mainonta

Joukkoviestinmainontaan Suomessa käytettiin noin 6,1 miljardia markkaa vuonna 1999. Mainonta kasvoi nopeasti 1980-luvun loppuvuosina. 1990-luvulle tultaessa tapahtui selvä käänne. Pahimpina lamavuosina 1990–93 joukkoviestinmainonta supistui noin neljänneksellä (–24 %) ja vielä vuonna 1996 mainontaan käytettiin vähemmän markkoja kuin vuonna 1990. Joukkoviestinmainonnan osuus bruttokansantuotteesta onkin supistunut. Vuonna 1999 se oli noin yksi prosentti, kun suurimmillaan osuus oli lähes 1,2 prosenttia vuonna 1989. (Taulukot 1.3 & 1.4.)

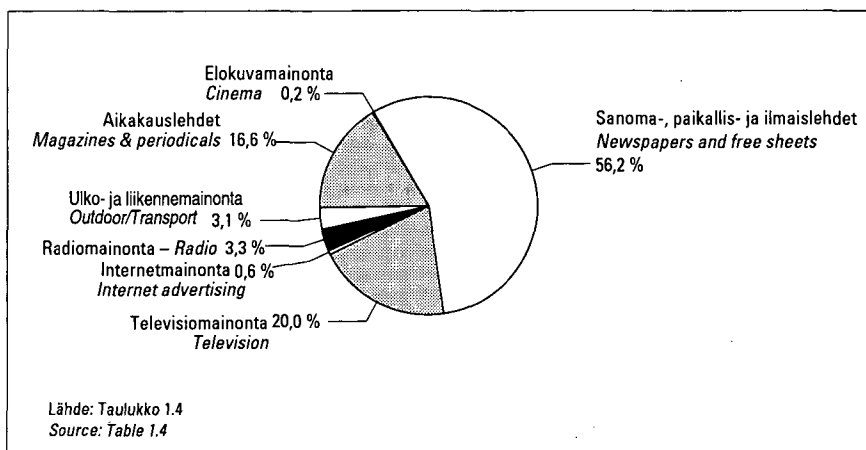
Mainonnassa Suomi on pysynyt sanomalehtivaltaisena maana, vaikka sanomalehtimainonnan osuus mediamainonnasta onkin laskenut 1990-luvulla toistakymmentä prosenttiyksikköä. Silti sanomalehtimainontaan käytetään noin puolet (51 % vuonna 1999) mediamainontarahoista. Osuus on selvästi läntisen Euroopan keskiarvoa (39 % vuonna 1998) korkeampi.

Aikakauslehtien osuus mainosmarkoista on 1990-luvulla kasvanut. Vuonna 1999 se oli jo 17 prosenttia. Aikakauslehtimainonnan kehitystrendi onkin viime vuosina Suomessa ollut päinvastainen kuin monessa muussa Euroopan maassa. Monissa maissa aikakauslehtien mainososuus on ollut laskussa 1980-luvun keskivaiheilta asti. Suomen ero eurooppalaiseen keskitasoon (19% vuonna 1998) on kaventunut vain kahteen prosenttiyksikköön, kun se vielä vuonna 1990 oli toistakymmentä prosenttiyksikköä.

1990-luvun alussa television osuus mediamainonnasta Suomessa oli vain 14 prosenttia. Osuus lähti selvään kasvuun, mutta vuosikymmenen puolivälistä lähtien se on pysynyt 20 prosentin tuntumassa. Television osuus mediamainonnasta on siten edelleen selvästi pienempi kuin Euroopassa keskimäärin. Vuonna 1998 tv-mainontaan käytettiin läntisen Euroopan maissa keskimäärin 32 prosenttia mainosrahoista.

Kuvio 1.2 Mediamainonta 1999

Figure 1.2 Advertising in mass media 1999

Paikallisradiomainonnan suhteellinen osuus mediamainonnasta on 1990-luvun alusta laskenut prosenttiyksiköllä 4,5 prosentista 3,5 prosenttiin. Radiomainonnan osuuden keskiarvo Euroopassa oli 5 prosenttia vuonna 1998.

Joukkoviestintä työllistäjänä

Joukkoviestinnän osuus kaikista työllisistä oli hieman yli 2 prosenttia vuonna 1997. Osuus ei ole oleellisesti muuttunut 1980-luvun alun jälkeen. – Lukuihin eivät sisälly viestintävälineiden tukku- ja vähittäiskaupan henkilöstö eivätkä free lance -toimittajat. (Taulukko 1.5).

Edellä on todettu, että graafinen viestintä on taloudellisesti dominoiva joukkoviestinnän osa. Se on myös joukkoviestinnän selvästi suurin työllistäjä. Toisaalta se on myös sektori, josta työpaikkoja 1990-luvun alun lamavuosina katosi selvästi eniten.

Tietoliikenne eli posti- ja teletoiminta on työllistäjänä joukkoviestintää jonkin verran pienempi.

Kotitalouksien joukkoviestinmenot ja laitekauppa

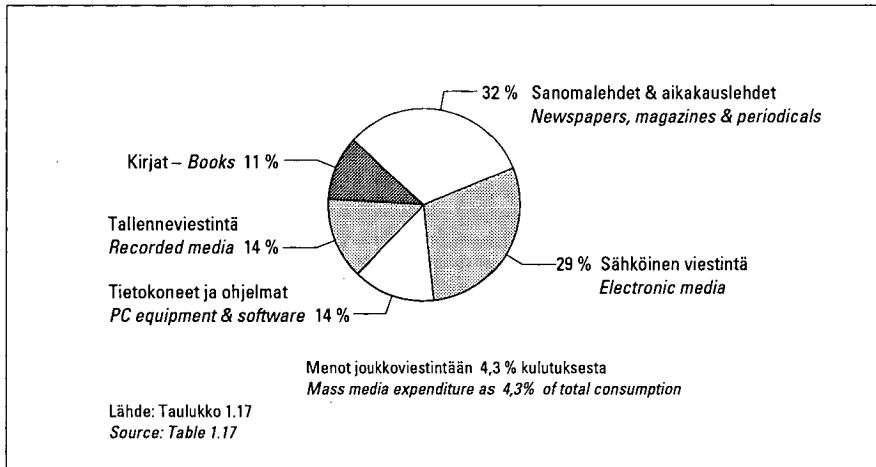
Kotitaloudet käyttivät joukkoviestimiin 4,3 prosenttia kulutusmenoistaan vuonna 1998. (Taulukko 1.17.) Suurimpia yksittäisiä menoeriä olivat sanoma- ja aikakauslehdet, tv-lupa ym. -maksut sekä kotimikrot oheislaitteineen ja ohjelmineen.

Kulutuselektroniikan laitteiden vähittäismyynnin (taulukot 1.15 & 1.16) arvo oli noin 3,2 miljardia vuonna 1999. Monessa tuoteryhmässä myynti oli selvästi laske-

nut edelliseen vuoteen verraten. Kappalemääräistä myyntiä tarkasteltaessa eniten myytyjä tuoteryhmiä ovat televisiot, videonauhurit ja radiot. Kotitietokoneita myytiin 110 000 kappaletta eli saman verran kuin edellisenäkin vuonna. – Tilastokeskuksen syksyn 1999 kuluttajabarometrin mukaan 35 prosentilla kotitalouksista oli käytössään cd-romilla varustettu multimediamikro. Internet-yhteys oli noin joka neljännellä (26%) kotitaloudella.

Kulutuselektroniikan kokonaismyynnin arvo ylitti vasta vuonna 1996 vuosikymmenen alun poikkeuksellisen syvää lamaa edeltäneen tason. 1990-luvun alussa uusien massamarkkinatuotteiden puute ja talouslama kolhivat laitekauppaa erityisen pahasti. Alhaisimmillaan (vuonna 1993) nimellishintainen laitemyynnin arvo oli alle 60 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Kuvio 1.3 Kotitalouksien kulutusmenot joukkoviestintään 1998
 Figure 1.3 Household consumption expenditure in mass media 1998

Tilastointi

Tiedot joukkoviestinnän kokonaisliikevaihdosta toimialoittain perustuvat useisiin laadultaan eritasoisin tilastolähteisiin. Useiden alojen tiedot ovat karkeita arvioita. Liikevaihtolaskelmat on laadittu Tilastokeskuksen joukkoviestintä, kulttuuri ja ajankäyttö -yksikössä yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Mainontaan käytettyä nettomarkkamäärää ja sen jakautumista eri joukkoviestintävälineiden kesken seuraa Suomen Gallup-Media Oy. Taulukon 1.3 aikasarjan luvuissa mainonnan suunnittelu- ja tuotantokustannukset sisältyvät mediamainonnan lukuihin. Aikasarjan vuosia 1980 ja 1985 kuvaavat nettoluvut on estimoitu vuodesta 1988 lähtien sovelletun uuden laskentamenetelmän mukaisiksi. Taulukossa 1.4 esi-

tetään tiedot mainonnan jakautumisesta tarkemmin ryhmiteltyinä ja siten, että nk. mediainvestoinnit (mediatilan ostot) on eriytetty mainonnan suunnitteluun ja tuotantoon menevistä rahoista. – Mainontataulukoiden luvuissa on mukana vain joukkoviestinmainonta. Muut mainonnan lajit kuten suoramainonta, hakemistomainonta, messumainonta, sponsorointi ja liikelahjat eivät sisälly lukuihin.

Joukkoviestintäalan teollista tuotantoa, tuontia ja vientiä sekä vähittäismyyntiä koskevia keskeisiä tilasto- ja tietolähteitä ovat Tilastokeskuksen teollisuustilasto (ks. Teollisuuden vuosikirjat) ja yritysrekisteri (ks. Suomen yritykset), tullihallituksen ulkomaankauppatilasto, Graafisen Teollisuuden Liiton tilastot (ks. Graafiset faktat) ja Kodintekniikkaliiton vähittäismyyntitilastot.

Joukkoviestinnän kulutusmenoja ja viestintävälineiden omistusta koskevien tietojen keskeisiä lähteitä ovat Tilastokeskuksen Kulutustutkimus sekä Kuluttajabarometri.

Joukkoviestinnän parissa käytettyä aikaa koskevat tiedot ovat Gallup-Median Intermediatutkimuksesta. Joukkoviestintään käytetyn ajan suhteesta muuhun ajankäyttöön kertovat Tilastokeskuksen vuosina 1979 ja 1987/88 suorittamat ajankäyttötutkimukset sekä paraikaa tekeillä oleva vuoden 1999 ajankäyttötutkimus.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Graafisen alan taloustilasto. *Turun kauppakorkeakoulu*, Yritystoiminnan tutkimuskeskus, eri vuosina.

Graafiset faktat. *Graafisen Teollisuuden Liitto*, Helsinki, eri vuosina.

Koivunen, Hannele & Kotro, Tanja: Kulttuuriteollisuus. Edita, Helsinki 1999.

Kotitalouksien kulutusmenot 1996. SVT, Tulot ja kulutus 1998: 1. *Tilastokeskus*, Helsinki 1998.

Mainonnan määrä Suomessa. *Suomen Gallup-Media Oy*, Helsinki, eri vuosina.

Paikallisradioiden taloustilasto. *Turun kauppakorkeakoulu*, Yritystoiminnan tutkimuskeskus, eri vuosina.

Sauri, Tuomo: Joukkoviestinnän talous ja rakenne 1986 – 1995/96. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1996: 2. *Tilastokeskus*, Helsinki 1997.

Sauri, Tuomo: Joukkoviestinnän talous. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukkoviestintä Suomessa. *Weilin+Göös*, Helsinki 1994.

Suomen yritykset. SVT, Yritykset. *Tilastokeskus*, Helsinki, eri vuosina.

Teollisuuden vuosikirja. SVT, Teollisuus. *Tilastokeskus*, Helsinki, eri vuosina.

Taulukot – Tables

- 1.1 Joukkoviestinnän liikevaihto 1980 – 1998
Mass media turnover 1980 – 1998
- 1.2 Kymmenen suurinta joukkoviestintäyrittystä konserniliikevaihdon mukaan 1999
Top ten media companies in Finland 1999
- 1.3 Mediamainonta 1980 – 1999 (Luvut sisältävät suunnittelun ja tuotannon)
Media advertising 1980 – 1999 (Planning and production included)
- 1.4 Mediamainonta 1990 – 1999
Media advertising 1990 – 1999
- 1.5 Joukkoviestintä työllistäjänä 1980 – 1997
Mass communication as employer 1980 – 1997
- 1.6 Joukkoviestinnän eri sektoreiden kotimaisuusasteita
Share of domestic production in different sectors of mass communication
- 1.7 Graafisen teollisuuden toimitusten arvo alatoimialoittain 1990 – 1997
Value of deliveries in different branches of the printing industry 1990 – 1997
- 1.8 Graafisen tuotannon ja kustannustoiminnan henkilökunta 1985 – 1997
Staff engaged in printing and publishing 1985 – 1997
- 1.9 Graafisen teollisuuden vienti ja tuonti 1980 – 1999
Printing industry exports and imports 1980 – 1999
- 1.10 Graafisen teollisuuden vienti tuoteryhmittäin 1990 – 1999
Exports of printing industry by product groups 1990 – 1999
- 1.11 Graafisen teollisuuden vienti maittain 1990 – 1999
Breakdown of printing industry exports by country 1990 – 1999
- 1.12 Graafisen teollisuuden tuonti tuoteryhmittäin 1990 – 1999
Imports of printing industry by product groups 1990 – 1999
- 1.13 Graafisen teollisuuden tuonti maittain 1990 – 1999
Breakdown of printing industry imports by country 1990 – 1999
- 1.14 Elektronisten viihdelaitteiden ja muiden tietoliikennevälineiden valmistuksessa ollut henkilökunta 1985 – 1997
Staff engaged in the manufacture of entertainment electronics and other means of communication 1985 – 1997
- 1.15 Viihde-elektronikan laitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999
Retail sales of entertainment electronics 1980 – 1999
- 1.16 Viihde-elektronikan laitteiden myynnin arvo 1980 – 1999
Entertainment electronics: sales volume 1980 – 1999
- 1.17 Kotitalouksien kulutusmenot joukkoviestintään sekä viestintämenojen osuus kulutusmenoista 1990 – 1998
Household consumption expenditure in mass media and share of total consumption expenditure 1990 – 1998
- 1.18 Joukkoviestinten tavoittavuus 1998
Daily reach of mass media 1998
- 1.19 Joukkoviestimiin käytetty aika 1998
Time spent with mass media 1998

Kuviot – Figures

- 1.1 Joukkoviestinnän liikevaihto 1980, 1990 ja 1998
Mass media turnover 1980, 1990 and 1998
- 1.2 Mediamainonta 1999
Advertising in mass media 1999
- 1.3 Kotitalouksien kulutusmenot joukkoviestintään 1998
Household consumption expenditure in mass media 1998
- 1.4 Eräiden viihdelaitteiden myynti 1980–1999
Sales of selected entertainment electronics 1980–1999

1.1 Joukkoviestinnän liikevaihto 1980 – 1998
Mass media turnover 1980 – 1998

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994
	Mmk – FIM million						
Päivälehdet (7 – 4-päiväiset) <i>Dailies (7 – 4 times a week)</i>	1 467	2 920	4 450	4 115	4 090	3 980	4 370
Muut sanomalehdet (3 – 1-päiväiset) <i>Non-dailies (3 – 1 times a week)</i>	225	460	680	690	630	610	615
Ilmaislehdet – <i>Free sheets</i>	85	230	325	285	245	230	270
Aikakauslehdet – <i>Magazines & periodicals</i>	1 205	2 125	2 970	2 890	2 700	2 720	2 740
Kirjat – <i>Books</i>	870	1 340	2 210	2 130	2 025	1 930	1 930
Mainospainotuotteet <i>Printed advertising material</i>	550	1 230	1 570	1 450	1 320	1 210	1 310
Graafinen joukkoviestintä yhteensä <i>Print media total</i>	4 402	8 305	12 205	11 560	11 010	10 680	11 235
Valtakunnallinen TV- ja radiotoiminta <i>Nationwide television & radio</i>	732	1 390	2 022	2 150	2 253	2 264	2 367
Paikallisradiot – <i>Local radio</i>	–	10	235	200	190	170	170
Kaapelitelevisio – <i>Cable television</i>	7	44	313	300	321	305	326
Online tietopalvelut <i>Online information services</i>	1	50	170	205	220	235	290
Sähköinen viestintä yhteensä <i>Electronic media total</i>	740	1 494	2 740	2 855	2 984	2 974	3 153
Äänitteet – <i>Phonograms</i>	252	404	666	650	580	530	585
Kuvatallenteet – <i>Videos</i>	3	190	305	265	255	255	280
Elokuvateatterit – <i>Cinemas</i>	136	173	186	188	178	199	205
CD-Rom ja muut tietotalenteet <i>CD-Rom & other digital offline media</i>							20
Tallenneviestintä yhteensä <i>Recorded media total</i>	391	767	1 157	1 103	1 013	984	1 090
Koko joukkoviestintä <i>Mass media total</i>	5 533	10 566	16 102	15 518	15 007	14 638	15 478
Kiintein (1998) hinnoin <i>At fixed (1998) prices</i>	12 195	15 469	18 517	17 132	16 163	15 428	16 144
Osuus BKT:sta % <i>Mass media as % of GDP</i>	2,9	3,2	3,1	3,1	3,1	2,9	3,0

Luvut sisältävät kotimaisen kulutuksen ja tuonnin, mutta eivät vientiä.
The figures include domestic production and imports. Exports have been eliminated.

Sanomalehtien ja aikakauslehtien tiedot vuoteen 1991 asti eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien vuosien tietojen kanssa.
 Kirjojen myynnin ja valtakunnallisen radio- ja TV-toiminnan tiedot vuoteen 1995 asti eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien vuosien tietojen kanssa.

*Newspaper and magazine figures for 1992 and onwards are not wholly comparable with the figures until 1991.
 Book sales and nationwide TV & radio figures for 1996 and onwards are not fully comparable with the figures until 1995.*

Huom: Useita aloja kuvaavat luvut ovat arvioita. – *NB: This table includes several estimates.*

Lähde: Tilastokeskus, Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot
 Source: Statistics Finland, Culture & media statistics

1.1 Jatkuu
Continued

	1995	1996	1997	1998		Muutos – Change 1998/97 %
	Mmk – FIM million				%	
Päivälehdet (7– 4-päiväiset) <i>Dailies (7 – 4 times a week)</i>	4 650	4 725	4 940	5 270	27,3	6,7
Muut sanomalehdet (3 – 1-päiväiset) <i>Non-dailies (3 – 1 times a week)</i>	620	635	615	630	3,3	2,4
Ilmaislehdet – <i>Free sheets</i>	280	300	310	350	1,8	12,9
Aikakauslehdet <i>Magazines & periodicals</i>	2 940	3 120	3 320	3 500	18,1	5,4
Kirjat – <i>Books</i>	2 030	2 220	2 325	2 380	12,3	2,4
Mainospainotuotteet <i>Printed advertising material</i>	1 300	1 540	1 550	1 630	8,4	5,2
Graafinen joukkoviestintä yhteensä <i>Print media total</i>	11 820	12 540	13 060	13 760	71,3	5,4
Valtakunnallinen TV- ja radiotoiminta <i>Nationwide television & radio</i>	2 513	2 562	2 716	2 851	14,8	5,0
Paikallisradiot – <i>Local radio</i>	185	180	190	170	0,9	-10,5
Kaapelitelevisio – <i>Cable television</i>	335	374	342	365	1,9	6,7
Online tietopalvelut <i>Online information services</i>	370	415	450	510	2,6	13,3
Sähköinen viestintä yhteensä <i>Electronic media total</i>	3 403	3 531	3 698	3 896	20,2	5,4
Äänitteet – <i>Phonograms</i>	630	675	725	750	3,9	3,4
Kuvatallenteet – <i>Videos</i>	315	370	370	418	2,2	13,0
Elokuvateatterit – <i>Cinemas</i>	200	203	225	254	1,3	12,9
CD-Rom ja muut tietotalenteet <i>CD-Rom & other digital offline media</i>	50	150	200	220	1,1	10,0
Tallenneviestintä yhteensä <i>Recorded media total</i>	1 195	1 398	1 520	1 642	8,5	8,0
Koko joukkoviestintä <i>Mass media total</i>	16 418	17 469	18 278	19 298	100,0	5,6
Kiintein (1998) hinnoin <i>At fixed (1998) prices</i>	16 943	17 923	18 534	19 298		
Osuus BKT:stä % <i>Mass media as % of GDP</i>	2,9	3,0	2,9	2,9		

1.2 Kymmenen suurinta joukkoviestintäyrittystä konserniliikevaihdon mukaan 1999
Top ten media companies in Finland 1999

	Mmk FIM million	Muutos Change 1998/99 %	JV-liikevaihto/ liikevaihto Media turnover/ turnover	Toimialat – Media activities							
				Sanoma- lehdet News- papers	Aikakaus- lehdet Magazines	Kirjat Books	Radio	TV	AV- tuotanto AV pro- duction	Digitaaliset mediat Digital media	Levitys & jakelu Distri- bution & retail
SanomaWSOY	7 852	5,5	70	x	x	x	(x)	x	x	x	x
Alma Media	2 911	1,5	80	x	(x)		(x)	x	x	x	
Yleisradio	2 059	3,5	100				x	x	x	x	x
TS-yhtymä	1 232	35,5	36	x			x	(x)	x		
Otava-Kuvalehdet	1 072	-3,2	95	(x)	x	x		(x)	(x)		x
Edita	752	64,9	15		x	x					x
A-lehdet	424	5,5	100		x						
Talentum	319	28,1	75		x				(x)		x
Kauppakaari	304	5,9	24			x					
Savon Mediat	296	-14,0	..	x							

Joukkoviestinnän osuudet koko liikevaihdosta ovat pääosin arvioita. Tilauskirjapainotoimintaa ei tässä lasketa joukkoviestintäliikevaihdon osuuteen paitsi osittain Sanoma WSOY:n luvussa. – *Separate printing is not included in media turnover.*

Suluissa olevat toimialat merkitsevät vähemmistöosuuksia. – *Media activities in parentheses indicate minority shares in the sector.*

Lähde: Yritysten toimintakertomukset ym.
 Source: Company annual reports.

1.3 Mediamainonta 1980 – 1999* (Luvut sisältävät suunnittelun ja tuotannon) Media advertising 1980 – 1999* (Planning and production included)

	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999
	%							
Sanomalehdet** – Newspapers**	64,8	68,5	67,4	57,5	57,1	55,6	54,6	54,7
Aikakauslehdet Magazines & periodicals	16,8	13,4	11,4	13,9	14,5	15,8	16,3	16,9
Televisio*** – Television***	15,6	15,4	14,2	21,7	21,6	21,5	21,4	20,7
Radio – Radio	–	0,2	4,2	3,5	3,3	3,3	3,4	3,2
Internet	–	–	–	–	..	0,3	0,7	1,0
Elokuva – Cinema	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Ulko- ja liikennemainonta – Outdoor & transport advertising	2,6	2,4	2,8	3,3	3,5	3,6	3,4	3,3
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100,0	100,0
Joukkoviestinmainonta yhteensä milj. mk – Media advertising total FIM million	1 635	3 615	5 671	5 278	5 431	6 006	6 704	7 097
Osuus BKT:stä % Advertising as % of GNP	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

* Nettomarkkamäärät, luvut sisältävät tuotannon ja suunnittelun. Vuosien 1980 ja 1985 nettoluvut estimoitu 1988 lähtien käytetyn uuden laskentamenetelmän mukaisiksi. – These data are net of discounts. Figures include planning and production costs. Net figures for 1980 and 1985 have been adapted to comply with the new calculation method used since 1988.

** Sanoma-, paikallis- ja ilmaislehdet. – Dailies, non-dailies, and free sheets.

*** Kaapeli-tv mukana vuodesta 1984. – Cable television included since 1984.

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy
Source: MDC Helsinki Group

1.4 Mediamainonta 1990 – 1999
Media advertising 1990 – 1999

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98	
	Mmk – FIM million						%	%
Päivälehdet (7–4 krt/vk) Dailies (7–4 times a week)	2 660	2 188	2 226	2 390	2 620	2 830	46,3	8,0
Muut sanomalehdet – Non-dailies	380	299	304	308	318	310	5,1	–2,5
Sanoma- ja paikallislehdet yhteensä Newspapers total	3 040	2 487	2 530	2 698	2 938	3 140	51,4	6,9
Ilmaislehdet – Free sheets	230	200	214	220	272	292	4,8	7,4
Sanoma-, paikallis- ja ilmaislehdet yhteensä Newspapers and free sheets total	3 270	2 687	2 744	2 918	3 210	3 432	56,2	6,9
Yleisaikakaus-, naisten- ja harrastelehdet Consumer magazines	270	298	313	335	387	418	6,8	8,0
Ammattilehdet Trade & business magazines	205	275	291	387	471	514	8,4	9,1
Asiakaslehdet – Customer magazines	56	44	57	67	80	79	1,3	–1,3
Aikakauslehdet yhteensä** Magazines & periodicals total**	531	617	661	789	938	1 011	16,6	7,8
Lehtimainonta yhteensä*** Press media advertising total***	3 801	3 304	3 405	3 707	4 148	4 443	72,8	7,1
Televisiomainonta – Television	638	961	983	1 130	1 214	1 220	20,0	0,5
Radiomainonta – Radio	215	166	163	181	203	204	3,3	0,5
Internetmainonta – Internet advertising			5	10	22	37	0,6	68,2
Sähköinen mainonta yhteensä Electronic media advertising total	870	1 127	1 151	1 321	1 439	1 461	23,9	1,5
Elokuvamainonta – Cinema	4	5	6	7	10	11	0,2	10,0
Ulko- ja liikennemainonta Outdoor/Transport	123	141	149	171	185	192	3,1	3,8
Joukkoviestinnän mediamainonta yhteensä Mass media advertising total	4 798	4 578	4 711	5 206	5 782	6 107	100,0	5,6
Tuotanto ja suunnittelu Planning and production	873	700	720	800	922	990	13,9	7,4
Joukkoviestinmainonta yhteensä Total	5 671	5 278	5 431	6 006	6 704	7 097	100,0	5,9

* Mainostajien joukkoviestinmainontaan käyttämä nettomarkkamäärä. Se muodostuu kahdesta osasta: mediatilan ostoista (mediainvestoinnit) ja mainonnan suunnitteluun ja tuotantoon käytetystä rahasta (suunnittelu- ja tuotantoinvestoinnit) . – These data are net of discounts. Planning and production costs as a separate category.

** Aikakauslehtien lukumäärä oli aiemmissa tutkimuksissa 250 kpl, vuodesta 1992 lähtien se on ollut yli 500 kpl. Tästä johtuen aikakauslehtien osuus on kasvanut. – Magazine figures since 1992 are not fully comparable with the figures until 1991.

*** Lehtien ns.luokitellusta ilmoittelusta mukaan on otettu varsinaiseksi mainonnaksi luettava osuus. Ts. ulkopuolelle on jätetty julkiset ja yksityiset kuulutukset, julkiset virat, tiedotukset ja yksityishenkilöiden rivi-ilmoitukset. – Announcements, notices, column advertisements and public offices are not included in press advertising.

1.5 Joukkoviestintä työllistäjänä 1980 – 1997

Mass communication as employer 1980 – 1997

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	1 000 henkeä – 1 000 persons									
Kustantaminen – <i>Publishing</i>	14,6	16,9	16,0	15,6	14,6	15,6	15,0	14,7	14,3	14,1
Painaminen – <i>Printing</i>	23,1	24,2	23,4	21,0	19,3	16,6	15,3	15,0	14,9	15,4
Elektronisten viihdelaitteiden valmistus <i>Manufacture of entertainment electronics</i>	2,9	2,5	2,0	1,5	1,1	1,1	1,2	1,3	1,0	1,0
Mainonta, uutisvälitys, tietopankit <i>Advertising, news agencies, data banks</i>	2,8	3,2	5,1	4,7	4,1	3,8	4,7	5,6	6,5	6,3
Radio- ja televisioiminta – <i>Radio and television</i>	4,7	5,3	6,9	6,0	5,9	5,9	6,3	6,5	6,4	6,5
Elokuvien ja videoiden tuotanto jakelu ja esitys; äänitetuotanto <i>Film, video & phonogram</i>	1,5	1,8	1,9	1,5	1,5	1,6	1,5	1,6	1,8	2,1
Joukkoviestintä yhteensä Mass communication total	49,6	53,9	55,3	50,3	46,5	44,6	44	44,7	44,9	45,4
Koko kansantalous – <i>National economy</i>	2 328	2 437	2 504	2 375	2 206	2 071	2 054	2 099	2 127	2 169
Joukkoviestinnän osuus kansantaloudesta, % <i>Share of mass communication to national economy, %</i>	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1
Posti- ja teletoiminta, 1 000 henkeä – <i>Postal services and telecommunications total</i>	41,3	43,3	48,8	44,0	40,6	38,6	39,7	43,5	38,3	42,7

Luvut eivät sisällä joukkoviestinnän tuotteiden tukku- ja vähittäiskauppaa.
Figures do not include personnel in wholesale and retail trade.

Lähde: Suomen yritykset. Tilastokeskus, SVT
Source: Business register, Statistics Finland.

1.6 Joukkoviestinnän eri sektoreiden kotimaisuusasteita
Share of domestic production in different sectors of mass communication

Ala – Sector	Kotimaisuusaste (%) Share of domestic production (%)	Laskentaperuste Basis for calculation
Kirjallisuus – Literature	84	Kotimaisen kirjallisuuden osuus julkaistuista nimikkeistä 1998 – <i>Finnish literature as proportion of all titles published in 1998</i>
Äänitteet – Phonograms	47	Suomessa valmistettujen äänitteiden osuus ÄKT ry:n jäsenten tukkumyynnistä 1999 – <i>Phonograms produced in Finland as proportion of wholesale sales of Finnish group of IFPI in 1999</i>
Elokuva – Film	26	Kotimaisten elokuvien katsojaosuus 1999 – <i>Audience of domestic films as proportion of total cinema-going audience 1999</i>
Video – Video	2	Kotimaisten video-ohjelmien osuus Äkt ry:n jäsenten tukkumyynnistä (vuokraus+myynti) 1994 – <i>Finnish video programmes as proportion in sales (rentals+sell-through) of Finnish Group of IFPI in 1994</i>
Televisio – Television		
• Yleisradio – YLE	54	Kotimaisten ohjelmien osuus ohjelma-ajasta 1999 – <i>Domestic programming as proportion of programming time in 1999</i>
• MTV3 – MTV3 Finland	52	Kotimaisten ohjelmien osuus ohjelma-ajasta 1999 – <i>Domestic programming as proportion of programming time in 1999</i>

Lähteet: Ks. tämän julkaisun taulukot 2.17, 4.5, 6.2 ja 7.3.
 Sources: See Tables 2.17, 4.5, 6.2 and 7.3 in this volume.

1.7 Graafisen teollisuuden toimitusten arvo alatoimialoittain 1990 – 1997
Value of deliveries in different branches of the printing industry 1990 – 1997

	1990	1991	1992	1993	1994
Kustantaminen ja painaminen <i>Publishing and printing</i>	10 262	10 045	9 300	8 967	9 294
• lehtien kustantaminen ja painaminen <i>publishing and printing of newspapers and periodicals</i>	8 668	8 273	7 615	7 327	7 589
• kirjojen kustantaminen ja painaminen <i>book publishing and printing</i>	1 594	1 772	1 684	1 640	1 704
Erillinen painaminen <i>Separate printing</i>	7 375	6 662	5 808	5 754	6 237
Painamista palveleva toiminta <i>Printing related services</i>	570	510	464	408	415
Kaikki yhteensä – All total	18 207	17 217	15 573	15 129	15 948
	1995	1996	1997		
	Mmk – FIM million				
Kirjojen kustantaminen <i>Book publishing</i>	1 836	1 882	1 986		
Sanomalehtien kustantaminen <i>Newspapers publishing</i>	6 183	6 430	5 903		
Aikakauslehtien kustantaminen <i>Magazines publishing</i>	2 250	2 363	3 531		
Yhteensä – Total	10 269	10 675	11 419		
Painaminen ja sitä palveleva toiminta <i>Separate printing and printing related services</i>	8 879	9 398	9 799		
Kaikki yhteensä – All total	19 148	20 073	21 218		

Lähde: Teollisuustilasto, Teollisuuden vuosikirjat
 Source: Yearbooks of industrial statistics, Statistics Finland

1.8 Graafisen tuotannon ja kustannustoiminnan henkilökunta 1985–1997*
Staff engaged in printing and publishing 1985 – 1997*

	Lehtien kustantaminen ja painaminen <i>Publishing and printing of newspapers and periodicals</i>	Kirjojen kustantaminen ja painaminen <i>Publishing and printing of books</i>	Erillinen painaminen <i>Separate printing</i>	Painamista palveleva toiminta <i>Printing-related services</i>	Yhteensä <i>Total</i>
1985					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	8 652	1 665	3 617	298	14 232
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	7 772	767	14 355	1 602	24 496
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	16 424	2 432	17 972	1 900	38 728
1990					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	9 503	1 397	3 427	314	14 641
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	8 782	172	12 206	1 552	22 712
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	18 285	1 569	15 633	1 866	37 353
1991					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	9 474	1 502	3 094	279	14 349
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	8 684	160	11 121	1 445	21 410
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	18 158	1 662	14 215	1 724	35 759
1992					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	9 160	1 377	2 596	246	13 379
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	8 285	163	9 825	1 235	19 508
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	17 445	1 540	12 421	1 481	32 887
1993					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	8 646	1 349	2 378	219	12 592
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	7 574	180	8 791	1 089	17 634
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	16 220	1 529	11 169	1 308	30 226
1994					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	8 455	1 458	2 311	210	12 434
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	6 680	293	8 385	991	16 349
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	15 135	1 751	10 696	1 201	28 783
	Kirjojen kustantaminen <i>Publishing of books</i>	Sanomalehtien kustantaminen <i>Publishing of newspapers</i>	Aikakauslehtien kustantaminen <i>Publishing of magazines</i>	Painaminen ja sitä palveleva toiminta <i>Printing-related services</i>	Yhteensä <i>Total</i>
1995					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	1 384	6 721	1 776	3 424	13 305
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	138	5 036	102	10 679	15 955
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	1 522	11 757	1 878	14 103	29 260
1996					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	1 378	6 152	1 838	3 354	12 722
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	157	4 371	110	10 514	15 152
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	1 535	10 523	1 948	13 868	27 874
1997					
Toimihenkilöitä – <i>Salaried employees</i>	1 409	5 272	3 587	3 630	13 898
Työntekijöitä – <i>Wage-earners</i>	329	2 923	375	10 954	14 581
Yhteensä lkm – <i>Total</i>	1 738	8 195	3 962	14 584	28 479

* Vain yli viisi ihmistä työllistävien yritysten henkilöstö. Niiden osalta mukana myös säännöllistä osapäivätyötä tekevä henkilöstö (esim. lehdenjakajat). – *Staff in companies with more than five employees. Includes regular part-time workers.*

Lähde: Teollisuustilasto, Teollisuuden vuosikirjat.
 Source: Yearbooks of industrial statistics, Statistics Finland.

1.9 Graafisen teollisuuden vienti ja tuonti 1980 – 1999
Printing industry exports and imports 1980 – 1999

	Vienti Mmk <i>Exports FIM million</i>	Tuonti Mmk <i>Imports FIM million</i>
1980	363,4	253,0
1985	571,4	459,1
1986	672,5	506,1
1987	717,7	583,0
1988*	631,3	508,9
1989	693,3	618,5
1990	774,7	638,3
1991	766,9	633,2
1992	883,8	668,9
1993	1095,9	663,6
1994	1301,4	679,9
1995	1614,6	543,7
1996	1779,8	653,9
1997	1955,2	736,7
1998	2094,1	868,8
1999	1645,1	1017,0
Muutos 1999/98 % <i>Change 1999/98 %</i>	-21,4	17,0

* Vuonna 1988 tuli voimaan uusi tullitariffilaki. Muutoksesta johtuen ovat mainitun vuoden luvut todellisia lukuja jonkin verran alhaisemmat. Vertailu aikaisempien vuosien vastaaviin lukuihin vaikeutui eräiden tuoteryhmien osalta. Vertailuja tehtäessä on muistettava, että osa tuotannosta tapahtuu nykyään ulkomailla suomalaisten omistamissa painolaitoksissa.
A new customs tariff law entered into force in 1988. As a consequence of this change in legislation, the figures for that year are somewhat below the true values. In certain product groups comparison with the corresponding figures for previous years became more difficult. It is important to bear in mind that production has to some extent been relocated to printing shops run by Finnish companies in foreign countries.

Lähde: Ulkomaankauppatilasto
 Graafisen Teollisuuden Liitto
 Source: Foreign trade statistics
 Federation of the Printing Industry in Finland.

1.10 Graafisen teollisuuden vienti tuoteryhmittäin 1990 – 1999
Exports of printing industry by product groups 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Kaupallinen aineisto <i>Printed matter for advertising purposes</i>	37,0	38,0	40,1	41,4	38,1	31,1	30,1	34,9	34,1	37,7
Sanomalehdet, aikakauslehdet <i>Newspapers & periodicals</i>	25,0	28,0	30,0	29,1	33,3	41,1	44,6	41,4	42,1	34,3
Kirjat, esittelylehtiset <i>Books & leaflets</i>	22,0	21,0	16,6	16,9	16,9	16,5	14,9	14,9	15,5	20,5
Lomakkeet, etiketit – <i>Forms & labels</i>	9,0	8,0	8,2	7,6	7,4	7,6	6,6	6,1	5,6	4,6
Muut – <i>Other</i>	7,0	5,0	5,1	4,9	4,2	3,8	3,7	2,8	2,7	2,9
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Yhteensä mmk <i>Total FIM million</i>	775	767	884	1 096	1 301	1 615	1 780	1 955	2 094	1 645

Lähde: Ulkomaankauppatilasto
 Graafisen Teollisuuden Liitto
 Source: Foreign trade statistics
 Federation of the Printing Industry in Finland.

1.11 Graafisen teollisuuden vienti maittain 1990 – 1999
Breakdown of printing industry exports by country 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Ruotsi – Sweden	43,0	45,0	47,2	39,1	34,5	28,7	26,1	20,5	19,6	27,3
Venäjä – Russia	20,0	15,0	5,1	6,2	7,8	33,1	40,6	47,0	45,7	25,2
Tanska – Denmark	9,0	9,0	11,4	14,5	11,4	9,0	7,5	5,7	6,1	10,5
Norja – Norway	9,0	10,0	10,4	11,8	10,6	9,2	8,6	8,6	7,9	10,4
Britannia – United Kingdom	8,0	8,0	7,6	7,7	7,1	5,3	4,9	5,3	6,0	7,2
Viro – Estonia	..	..	..	1,1	1,8	2,5	2,6	3,5	5,0	5,2
Saksa – Germany	3,0	4,0	2,6	3,7	3,3	3,2	2,7	2,6	1,6	4,6
Latvia – Latvia	..	..	..	..	..	..	..	0,9	1,0	2,2
Alankomaat – Netherlands	..	..	2,5	2,4	2,0	0,7	0,6	0,5	0,7	0,7
USA	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0,7
Puola – Poland	..	..	..	5,2	4,6	3,0	0,8	0,4	0,2	..
Ranska – France	..	..	..	..	..	0,3	0,5	0,0	..	..
Muut maat – Other countries	8,0	9,0	13,2	8,3	6,9	5,0	5,0	5,0	6,1	6,0
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Yhteensä mmk Total FIM million	775	767	884	1 096	1 301	1 615	1 780	1 955	2 094	1 645

Lähteet: Ulkomaankauppatilasto
 Graafisen Teollisuuden Liitto
 Sources: Foreign trade statistics
 Federation of the Printing Industry in Finland

1.12 Graafisen teollisuuden tuonti tuoteryhmittäin 1990 – 1999
Imports of printing industry by product groups 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Kaupallinen aineisto <i>Printed matter for advertising purposes</i>	37,0	37,0	36,6	39,2	41,7	30,4	26,4	31,3	27,6	26,3
Sanomalehdet, aikakauslehdet <i>Newspapers & periodicals</i>	14,0	16,0	16,0	16,1	14,4	16,7	21,2	19,4	23,5	24,7
Kirjat, esittelylehtiset <i>Books & leaflets</i>	33,0	34,0	35,4	32,7	30,7	36,3	34,1	32,4	32,0	31,5
Lomakkeet, etiketit – <i>Forms & labels</i>	3,0	3,0	8,4	3,8	4,0	5,9	7,4	6,5	5,0	4,8
Muut – <i>Other</i>	13,0	10,0	3,6	8,3	9,3	10,7	11,0	10,4	11,8	12,8
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Yhteensä mmk <i>Total FIM million</i>	638	633	669	664	680	544	654	737	869	1 017

Lähde: Ulkomaankauppatilasto
 Graafisen Teollisuuden Liitto
 Source: Foreign trade statistics
 Federation of the Printing Industry in Finland

1.13 Graafisen teollisuuden tuonti maittain 1990 – 1999
 Breakdown of printing industry imports by country 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Britannia – United Kingdom	16,0	16,0	14,9	15,6	15,7	18,2	18,2	20,2	19,8	17,7
Ruotsi – Sweden	22,0	22,0	22,9	20,4	21,0	19,2	21,1	20,8	18,3	16,8
Saksa – Germany	14,0	15,0	14,8	15,4	13,7	15,4	14,2	13,8	13,7	13,5
Norja – Norway	..	..	..	..	..	1,6	1,4	1,3	6,4	10,9
USA	10,0	9,0	9,6	11,7	13,7	12,5	9,5	8,2	7,3	6,9
Ranska – France	..	..	3,3	3,4	3,3	3,6	3,1	2,6	3,8	6,2
Tanska – Denmark	10,0	10,0	10,5	8,6	7,2	4,9	9,1	6,9	6,6	5,8
Japani – Japan	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5,0
Italia – Italy	..	5,0	4,8	4,9	5,6	5,8	5,3	5,1	4,3	3,7
Alankomaat – Netherlands	4,0	..	4,0	4,0	4,4	3,3	3,8	4,9	4,3	3,4
Sveitsi – Switzerland	..	..	..	..	..	2,3	2,5	2,1	1,5	..
Viro – Estonia	..	..	..	..	..	1,0	1,4	1,3	1,4	..
Muut maat – Other countries	24,0	23,0	15,1	16,0	15,4	12,2	10,5	12,9	12,7	10,2
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Yhteensä mmk Total FIM million	638	633	669	664	680	544	654	737	869	1 017

Lähde: Ulkomaankauppatilasto
 Graafisen Teollisuuden Liitto
 Source: Foreign trade statistics
 Federation of the Printing Industry in Finland

1.14 Elektronisten viihdelaitteiden ja muiden tietoliikennevälineiden valmistuksessa ollut henkilökunta 1985 – 1997
Staff engaged in the manufacture of entertainment electronics and other means of communication 1985 – 1997

	Henkilökunta – Staff		Työntekijöitä – Wage-earners		Yhteensä – Total	
	Toimihenkilöitä – Salaried employees					
	Lkm – Persons	%	Lkm – Persons	%	Lkm – Persons	%
Tietoliikennevälineiden valmistus* <i>Manufacture of communication technology*</i>						
1985	3 177	48,7	3 343	51,3	6 520	100
1990	4 718	55,3	3 808	44,7	8 526	100
1991	4 597	57,2	3 435	42,8	8 032	100
1992	4 960	59,9	3 320	40,1	8 280	100
1993	5 688	59,8	3 825	40,2	9 513	100
1994	7 200	59,0	4 999	41,0	12 199	100
1995	9 310	57,0	7 018	43,0	16 328	100
1996	11 430	59,6	7 750	40,4	19 180	100
1997	11 321	60,9	7 280	39,1	18 601	100
Elektronisten viihdelaitteiden ja tallenteiden valmistus** <i>Manufacture of entertainment electronics and recordings**</i>						
1985	666	29,5	1 595	70,5	2 261	100
1990	541	25,6	1 569	74,4	2 110	100
1991	527	30,9	1 176	69,1	1 703	100
1992	445	38,2	720	61,8	1 165	100
1993	245	29,7	579	70,3	824	100
1994	296	32,8	607	67,2	903	100
1995	484	33,3	968	66,7	1 452	100
1996	516	38,2	835	61,8	1 351	100
1997	415	29,5	991	70,5	1 406	100

* Luokkaan kuuluu radio- ja TV-lähetyslaitteiden, tutkalaitteiden, mikrofonien, kaiuttimien ja puhelinlaitteiden valmistus.
Includes the manufacture of radio and television transmitters, radar equipment, microphones, loudspeakers and telephones.

** Luokkaan kuuluu radioiden, televisioiden, videolaitteiden, nauhurien ja äänitteiden sekä äänittämättömien kasettien valmistus.
Includes the manufacture of radios, televisions, VCRs, cassette recorders, sound recordings as well as blank cassettes.

Huom: Vuodesta 1995 lähtien tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien tietojen kanssa
 NB: *Figures from 1995 onwards are not wholly comparable with the figures until 1994.*

Lähde: Teollisuustilasto, Teollisuuden vuosikirjat
 Source: *Yearbooks of industrial statistics, Statistics Finland*

1.15 Viihde-elektronikan laitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999
Retail sales of entertainment electronics 1980 – 1999

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98 %
	1 000 kpl – 1 000 units												
Televisiot – TV sets	227	228	285	285	230	169	189	228	255	250	296	289	-2,4
Videonauhurit, kamerat, DVD-soittimet – VCRs, camcorders, DVD-players	6	135	225	218	148	111	113	149	176	207	230	241	4,8
Satelliittipaketit Satellite dishes					8	14	17	11	12	17	17	12	-29,4
Stereolaitteet Hi-fi equipment	208	295	205	162	123	90	104	145	174	189	191	208	8,9
Soittimet – Players	104	343	305	265	225	187	176	169	174	147	154	132	-14,3
Kuulokkeet – Headphones								108	147	140	120	121	0,8
Radionauhurit ja radiot Radios and portable sets	260	370	415	357	267	221	253	256	269	286	264	255	-3,4
Autonsoittimet Car stereos & players	130	170	200	136	105	86	94	125	160	172	195	191	-2,1
TV-pelikonsolit Tv game consoles					45	45	25	20	31	84	120	150	25,0
Kotitietokoneet – PCs	–	50	55	30	25	20	20	60	80	120	110	110	0,0

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
 Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
 Source: Domestic Appliances Association

1.16 Viihde-elektronikan laitteiden myynnin arvo 1980 – 1999
Entertainment electronics: sales volume 1980 – 1999

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98 %
	Milj.mk – FIM million												
Televisiot – TV sets	515	570	784	770	621	549	614	707	740	774	947	952	0,5
Videonauhurit, kamerat, DVD-soittimet – VCRs, camcorders, DVD-players	31	536	636	542	335	315	315	380	403	412	434	387	-10,8
Satelliittipaketit Satellite dishes					40	54	46	25	25	43	51	24	-52,9
Stereolaitteet Hi-fi equipment	225	249	269	227	203	190	213	250	298	288	255	278	9,0
Soittimet – Players	96	184	201	160	138	97	86	81	74	74	75	60	-20,0
Kuulokkeet – Headphones								16	22	24	30	36	20,0
Radionauhurit ja radiot Radios and portable sets	136	227	168	139	94	89	112	123	127	118	108	104	-3,7
Autosoittimet Car stereos & players	117	217	280	190	158	129	146	182	221	229	244	220	-9,8
TV-pelikonsolit TV game consoles					45	45	25	28	34	84	102	105	2,9
Kotitietokoneet – PCs	-	125	275	150	113	98	120	600	960	1 314	1 230	1 065	-13,4
Yhteensä – Total	1 120	2 108	2 613	2 178	1 747	1 566	1 717	2 422	2 904	3 360	3 476	3 231	-7,0
Kiintein (1999) hinnoin Fixed (1999) prices	2 498	3 124	3 039	2 433	1 902	1 671	1 811	2 531	3 017	3 447	3 518	3 231	

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
 Source: Domestic Appliances Association

1.17 Kotitalouksien kulutusmenot joukkoviestintään sekä viestintämenojen osuus kulutusmenoista 1990 – 1998

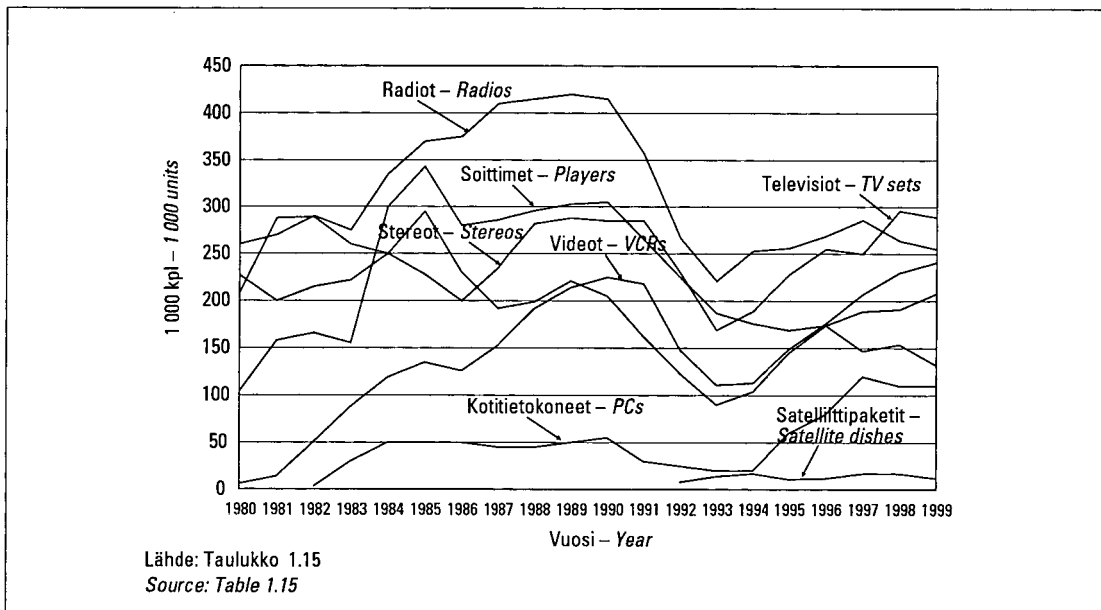
Household consumption expenditure in mass media and share of total consumption expenditure 1990 – 1998

	Kaikki kotitaloudet – All households									
	1990		1994		1995		1996		1998	
	Mk – FIM	%	Mk – FIM	%	Mk – FIM	%	Mk – FIM	%	Mk – FIM	%
Radiot ja yhdistelmälaitteet <i>Radio equipment</i>	246	5,2	157	3,3	188	3,8	191	3,6	255	4,5
TV-vastaanottimet ja oheislaitteet <i>TV equipment</i>	425	8,9	319	6,7	354	7,2	422	8,0	507	9,0
TV-luvat, kaapeli-TV ym. maksut <i>TV licence fees, cable TV payments</i>	742	15,6	822	17,3	875	17,8	875	16,7	877	15,5
CD-soittimet, kasettisoittimet ym. <i>CD-players, cassette decks etc.</i>	63	1,3	81	1,7	83	1,7	91	1,7	77	1,4
Äänitteet ja kasetit <i>Records, audio cassettes</i>	180	3,8	194	4,1	215	4,4	208	4,0	267	4,7
Videonauhurit ja -kamerat <i>VCRs, camcorders</i>	277	5,8	133	2,8	132	2,7	172	3,3	185	3,3
Videokasetit – Video cassettes	162	3,4	116	2,4	127	2,6	146	2,8	158	2,8
Elokuvat – Cinema	71	1,5	84	1,8	78	1,6	78	1,5	83	1,5
Kirjat – Books	579	12,1	651	13,7	548	11,2	487	9,3	613	10,9
Sanomalehdet – Newspapers	960	20,1	1 014	21,3	1 007	20,5	1 051	20,0	1 051	18,6
Aikakauslehdet – Magazines & periodicals	757	15,9	749	15,8	770	15,7	812	15,5	780	13,8
PC-laitteet, pelitietokoneet, ohjelmat <i>PC equipment, game consoles, programs</i>	307	6,4	441	9,3	537	10,9	719	13,7	787	14,0
Kulutusmenot joukkoviestintään yhteensä – Consumption expenditure in mass media total	4 769	100,0	4 761	100,0	4 914	100,0	5 252	100,0	5 640	100,0
Kokonaiskulutusmenot <i>Total consumption expenditure</i>	115 117		115 497		118 043		120 733		131 606	
Menot joukkoviestintään % kulutuksesta <i>Mass media expenditure as % of total consumption</i>	4,1		4,1		4,2		4,4		4,3	
Kotitalouksien määrä – No of households	2 154 281		2 261 684		2 291 300		2 310 000		2 355 000	
Kotitalouden keskikoko henkeä <i>Mean number of household members</i>	2,3		2,2		2,2		2,2		2,2	

Lähde: Tilastokeskus, Kulutustutkimukset
Source: Statistics Finland, Household surveys

Kuvio 1.4 Eräiden viihdelaitteiden myynti 1980–1999

Figure 1.4 Sales of selected entertainment electronics 1980–1999

1.18 Joukkoviestinten tavoitavuus 1998
Daily reach of mass media 1998

	Kaikki – All		Sukuoli – Sex		Ikä – Age			
	Ikä 12+ Age 12	%	Nainen Female	Mies Male	15 – 24	25 – 44	45 – 59	60 +
Aikakauslehdet – Magazines	82		81	83	79	81	84	83
Sanomalehdet – Newspapers	91		90	93	91	90	94	93
Ilmaisjakelulehdet – Free sheets	25		26	24	27	26	26	23
Suoramainonta – Direct advertising	33		35	31	27	34	37	37
Kirjat – Books	34		39	28	42	30	35	31
Lukeminen yhteensä – Reading total	98		98	98	99	97	98	98
TV	88		90	87	83	88	90	90
Video	24		23	25	31	25	18	17
Radio	76		72	80	74	77	79	79
Kuuntelu ja katselu yhteensä – Listening and viewing total	96		97	96	94	96	98	97

Tiedot on kerätty Suomen Gallup Oy:n tietokoneavusteiselta telepaneelilta (nk. Gallup Kanava), johon kuuluu noin 800 taloutta. Kysymyksiin vastaaminen tapahtuu talouksiin jaettujen mikrotietokoneiden välityksellä. Tutkimukseen osallistui 1 300 12 – 69 -vuotiasta henkilöä. The data come from a computer-assisted telepanel involving some 800 households and a total of 1 300 participants aged 12–69 years. MDC Helsinki Group collects the data through PCs that it has provided to these households.

Television ja videoiden katselua sekä radion kuuntelua kuvaavat luvut poikkeavat erilaisesta tutkimusmenetelmästä johtuen tämän julkaisun luvuissa 2, 3 ja 5 esitetystä. – The figures on TV, radio and video differ from data presented in chapters 2, 3 and 5.

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy, Intermedia 1998
Source: MDC Helsinki Group, Intermedia 1998

1.19 Joukkoviestimiin käytetty aika 1998
Time spent with mass media 1998

	Kaikki – All		Sukupuoli – Sex		Ikä – Age			
	Ikä 12+ Age 12+		Nainen Female	Mies Male	15 – 24	25 – 44	45 – 59	60 +
	min/vrk – min/day							
Aikakauslehdet – Magazines	49		48	50	42	40	53	76
Sanomalehdet – Newspapers	42		39	46	26	35	51	79
Ilmajakelulehdet – Free sheets	4		4	4	4	4	3	6
Suoramainonta – Direct advertising	3		3	3	3	3	4	4
Kirjat – Books	26		32	20	51	17	25	26
Lukeminen yhteensä – Reading total	124		126	123	126	99	136	191
TV	192		192	192	174	174	199	270
Video	18		15	20	31	15	11	13
Radio	136		143	129	100	132	175	139
Kuuntelu ja katselu yhteensä Listening and viewing total	346		350	341	305	321	385	422
Joukkoviestintä yhteensä Mass media total	470		476	464	431	420	521	613

Tiedot on kerätty Suomen Gallup Oy:n tietokoneavusteiselta telepaneelilta (nk. Gallup Kanava), johon kuuluu noin 800 taloutta. Kysymyksiin vastaaminen tapahtuu talouksiin jaettujen mikrotietokoneiden välityksellä. Tutkimukseen osallistui 1 300 12-69 -vuotiaasta henkilöä.
The data come from a computer-assisted telepanel involving some 800 households and a total of 1 300 participants aged 12-69 years. MDC Helsinki Group collects the data through PCs that it has provided to these households.

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy, Intermedia 1998
Source: MDC Helsinki Group, Intermedia 1998

---

2 Televisio

Televisiotoimialan rakenne Suomessa koki 1990-luvulla perusteellisen muutoksen. Perinteinen suomalainen julkisen palvelun ja kaupallisen television symbioottinen malli murtui lopullisesti vuonna 1993, kun Yleisradion julkisen palvelun ja MTV:n kaupallinen televisiotoiminta eriytyivät omille kanavilleen ja myös MTV sai oman toimiluvan.

Perinteisessä mallissa julkisen palvelun televisiotoimintaa kahdella kanavalla harjoittavaa Yleisradiota ja sekä näiltä kanavilta lähetysaikaa vuokrannutta ainoaa mainosrahoitteista valtakunnallista televisiotoimintaa harjoittanutta MTV:tä yhdistivät monet siteet. MTV:llä ei ollut omaa toimilupaa vaan se toimi Ylen toimiluvan alaisuudessa. MTV vuokrasi ohjelma-aikaa (noin 20 viikkotuntia) Ylen kahdelta televisiokanavalta. Lähetysaikakorvaus ylitti selvästi Ylen omistaman lähetyksiverkon tekniset käyttökustannukset ja on ollut lupamaksutuottojen ohella julkisen palvelun televisiotoiminnan toinen merkittävä, joskin tasoltaan selvästi pienempi rahoituslähde. Puuttuvia mainostuloja korvaamaan tarkoitettu ”julkisen palvelun maksu” on ollut suomalaisen julkisen palvelun televisiotoiminnan rahoituksen erikoispiirre. Se on säilynyt hieman eri muodossa myös viime vuosina tapahtuneista rakenneuudistuksissa.

Yleisradio oli myös MTV:n sekä sen tytäryhtiö Kolmostelevisio merkittävä omistaja. Kolmostelevisio oli Ylen ja MTV:n yhdessä Nokian kanssa vuonna 1985 perustama yhteisyrittäjä – sittemmin vuodesta 1990 MTV:n tytäryhtiö – joka harjoitti tv-toimintaa omalla kanavallaan vuosina 1987–92.

Vuoden 1993 kanavaudistuksessa MTV eriytyi lopullisesti omalle kanavalleen ja yhtiö sai myös oman toimiluvan. Myöhemmin Yleisradio on myös luopunut MTV- ja Kolmostelevisio-omistuksistaan. Sen sijaan MTV on myös vuoden 1993 jälkeen suorittanut Yleisradiolle yhtiöiden keskinäisiin vuosisopimuksiin perustuvaa nk. julkisen palvelun maksua. Uudessa vuoden 1998 laissa radio- ja televisiotoiminnasta tämä toimilupamaksuksi uudelleen nimetty ja nyt Valtion televisio- ja radiorahastolle tilittävä rahoituserä muuttui lakisääteiseksi. Samalla se ulotettiin koskemaan kaikkea vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä harjoitettavaa televisiotoimintaa (vuodesta 1999 lähtien) ja radiotoimintaa (vuodesta 2004 lähtien). Maksu koskee yhtiöitä, joiden liikevaihto ylittää 20 miljoonaa markkaa. MTV sai näin rinnalleen muita maksajia. (Laki ei kuitenkaan koske kaapelitelevisiotoimintaa.)

MTV on nykyisin osa viestinnän monialayhtiö Alma Mediaa, joka on Suomen toiseksi suurin joukkoviestintäyrittäjä.

Pari vuotta 1993 kanavaudistuksen jälkeen käynnistyi kilpailu neljänestä, mainosrahoista MTV:n kanssa kilpailevasta kaupallisesta kanavasta, sillä jakelutek-

nisiä esteitä vielä yhden valtakunnallisen kanavan perustamiselle ei ollut. Neljännen valtakunnallisen tv-kanavan toimilupa myönnettiin syksyllä 1996 ja Nelonen aloitti lähetykset kesällä 1997. Nelosen enemmistöomistaja (noin 60%) on Helsinki Media Company, joka sulautui keväällä 1999 Sanoma Osakeyhtiön ja WSOY:n kanssa. Uusi viestintäyhtiö SanomaWSOY on liikevaihdoltaan Suomen suurin ja Pohjoismaiden toiseksi suurin joukkoviestintäyhtiö. Kanavan vähemmistöomistajia ovat tanskalainen Egmont ja mm. Turun sanomia julkaiseva TS-Yhtymä.

Uudessa tilanteessa kilpailu ohjelmatarjonnalla ja katsojaosuuksien merkitys ovat korostuneet. Julkisen palvelun Yleisradion kannalta tilanne muodostui tavaltaan ristipaineiseksi. Julkisen palvelun televisioyhtiön toiminnan legitimitettiin ajatellaan usein edellyttävän laadukkaan tarjonnan lisäksi myös isoja katsojaosuuksia; Yleisradion talouden rakenne puolestaan edellyttää myös suuria katsojaosuuksia yhtiön käyttöön ohjattavaa toimilupamaksua maksaville kaupallisille kanavalle.

Nykyisin Yleisradio on liikevaihdoltaan maamme kolmanneksi suurin joukkoviestintäyhtiö. Yleisradio-konsernin tuotot olivat noin 2,1 miljardia markkaa tilikaudella 1999. Tv-toiminnan osuus Yleisradion, joka julkisen palvelun televisio-toiminnan lisäksi harjoittaa myös radiotoimintaa sekä ylläpitää tytäryhtiönsä Digitan kautta jakeluverkkoja, kokonaiskustannuksista oli noin 60 prosenttia eli noin 1,3 miljardia markkaa. (Taulukot 2.2 & 2.3.)

Kanavaudistuksen jälkeisinä vuosina MTV nousi nopeassa tahdissa miljardi-luokan yritykseksi. Yhtiön liikevaihto vuonna 1999 oli 1,1 miljardia ja Nelosen liikevaihto oli 200 miljoonaa markkaa (taulukko 2.5). Tv-mainonnan osuus mediamainonnasta kasvoi selvästi 1990-luvun alkupuolella mutta on viime vuodet pysynyt noin 20 prosentin tasossa. Osuus on edelleen kaukana läntisen Euroopan keskiarvosta, joka vuonna 1998 oli 32 prosenttia.

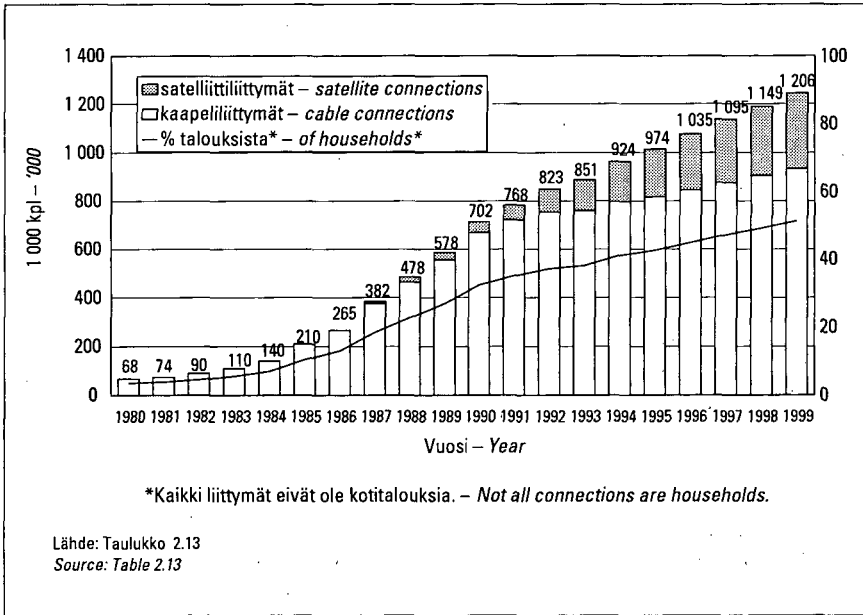
Yleisradion palveluksessa oli radiotoiminta mukaan lukien noin 4 600 henkeä, joista suoranaisesti televisioalialan tehtävissä oli parisen tuhatta vuonna 1999. MTV3:n ja Nelosen palveluksessa oli samana vuonna kaikkiaan hieman yli 800 henkeä. Kaapelitelesioyhtiöt työllistivät noin 350 henkeä vuonna 1998. (Taulukot 2.9 – 2.11.)

Vuonna 1999 lunastettiin noin 2,1 miljoonaa televisiolupaa. 1990-luvun alun lamavuosien pienen notkahduksen jälkeen tv-lupien määrä on jälleen tasaisesti kasvanut. Silti television luvatta katsominen on edelleen yleistä. Esimerkiksi 1990-luvun puolivälissä arvioitiin, että luvatta televisiota katsovia kotitalouksia oli alun toistakymmentä prosenttia.

Kaapeli-tv-verkot levisivät Suomessa nopeasti koko 1980-luvun ajan. Vuonna 1980 kaapelitalouksia oli alle 70 000, vuosikymmenen puolivälissä runsaat 200 000 ja vuonna 1990 jo noin 670 000. 1990-luvulla kaapeliverkkojen kasvu on selvästi hidastunut. Vuoden 1999 lopussa liittymiä oli 930 000 eli 40 prosentissa talouksista. (Kuvio 2.1 & taulukko 2.13.)

Kuvio 2.1 Kaapeli- ja satelliittitelevisioliittymät 1980 – 1999

Figure 2.1 Cable and satellite subscribers 1980 – 1999

Kaapelitelevisiotoiminnan liikevaihto oli 365 miljoonaa markkaa vuonna 1998. Vuosimaksut (48%) ja maksu-tv-palvelut (33%) olivat toiminnan suurimmat tuoterit. (Taulukko 2.8.)

Kaapeliverkkojen ohjelmisto koostuu lähinnä yleiseurooppalaisten satelliittikanavien tarjonnasta. Vuonna 1998 kaapeliverkot välittivät yleisimmin TV5 Euroopan (874 000 liittymää), MTV Nordicin (867 000 liittymää) ja Eurosportin (843 000 liittymää) ohjelmistoa. (Taulukko 2.14.)

Satelliittivastaanotto on yleistynyt suhteellisen nopeasti 1990-luvulla. Satelliittiliittymiä oli kaikkiaan noin 310 000 eli 13 prosentissa talouksista vuonna 1999. Kaikkiaan kaapeli- ja satelliittijärjestelmien piirissä oli – tilastointiin sisältyvät päällekkäisyydet poistaen – noin 1,2 miljoonaa kotitaloutta eli 51 prosenttia kaikista talouksista. (Kuvio 2.1 & taulukko 13.)

Paikallinen televisiotoiminta on Suomessa ollut vähäistä. Toimintaa on harjoittanut vain kolme verkkoa, joista kahden toiminta on lähinnä harrastuspohjaista.

Yleisradio lähetti kahdella valtakunnallisella tv-kanavallaan yhteensä 192 viikotuntia ohjelmaa vuonna 1999. Ohjelma-aika on kasvanut lähes 90 tunnilla vuoden 1993 kanavajakoa edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna. MTV3:n viikoittainen ohjelma-aika oli 105 tuntia vuonna 1999. Se on 24 tuntia enemmän kuin MTV/Kolmostelevisiion lähetystunnit ennen kanavajakoa kolmella kanavalla yhteensä. (Taulukko 2.15.)

Kanavaudistuksen yhteydessä sekä Yleisradio että MTV muuttivat jonkin verran ohjelmistonsa rakennetta. Tämä oli odotettua, sillä kummankin yhtiön oli rakennettava täyden palvelun ohjelmistot kokonaisille kanaville, Yleisradion kahdelle ja MTV:n yhdelle.

TV1 painottaa ohjelmistossaan ennen kaikkea uutis- ajankohtais- ja asiaohjelmia. TV2:n painopisteitä ovat asiaohjelmat, elokuvat, sarjafilmit ja urheilu. MTV:n ohjelmisto on Yleisradion kanaviin verraten edelleen viihteellisempi, mutta tarjonta on monipuolistunut verrattuna kanavajakoa edeltävään aikaan. Nelosen tarjonnan painopiste on viihteellisissä ohjelmakategorioissa. Lastenohjelmat löytävät sijansa kaikilla kanavilla, mutta opetusohjelmat keskittyvät TV1:n kanavalle. (Taulukko 2.16.)

Yleisradion ja MTV:n ohjelmistojen kotimaisuusaste on korkea. Yleisradion ohjelmista vuonna 1999 oli kotimaista tuotantoa 54 prosenttia ja MTV:n ohjelmista 52 prosenttia. MTV:n ohjelmistosta lähes viidennes ja Yleisradion ohjelmistosta kymmenesosa hankittiin kotimaisilta itsenäisiltä tuotantoyhtiöiltä. Nelonen puolestaan hankkii uutis- ja ajankohtaisohjelmiaan lukuun ottamatta kaikki kotimaiset ohjelmansa itsenäisiltä tuotantoyhtiöiltä. (Taulukko 2.17.) – Nk. itsenäisten tai riippumattomien tv-tuotantoyhtiöiden liikevaihto vuonna 1999 oli 210 miljoonaa markkaa. (Luku kattaa vain SATU ry:n jäsenyhtiöt.) Suurimpia alan yhtiöitä ovat Crea Video, Solar Films ja Broadcasters. Myös brittiläisen Pearsonin mediakonserniin Suomen tytäryhtiö Pearson Television Entertainment (ent. MTV-Viihde), kuuluu ilman muuta suurimpien joukkoon. (Taulukot 2.6 & 2.7.)

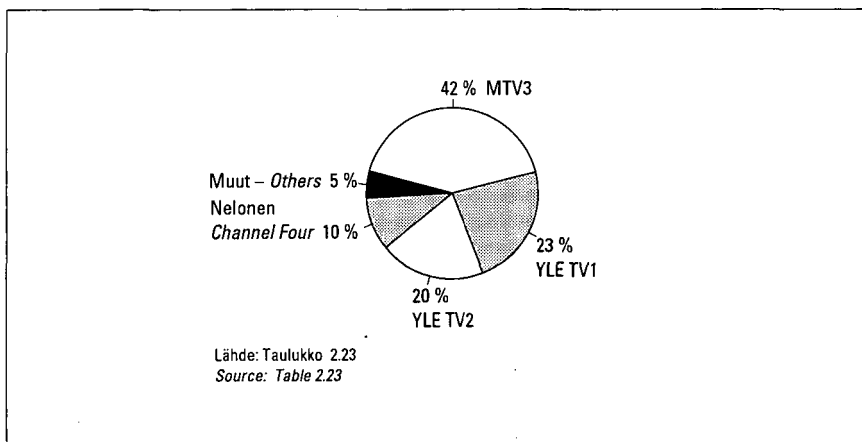
Yleisradion ja kaupallisten kanavien ulkomaiset ohjelmistot poikkeavat toisistaan selvästi. Yleisradion ulkomaisesta ohjelmistosta valtaosa on alkuperältään eurooppalaista. Kaupallisten kanavien ulkomaisesta ohjelmatarjonnasta sen sijaan valtaosa on lähtöisin Pohjois-Amerikasta. Muiden maanosien ohjelmiston osuus on molempien tarjonnassa vähäinen. (Taulukko 2.18.)

Vuonna 1999 Yleisradion TV1 ja TV2 tavoittivat keskimääräisenä päivänä yhteensä kaksi kolmesta (66%) kymmenen vuotta täyttäneestä suomalaisesta (TV1 58%, TV2 53%). MTV3:n tavoitavuus (64%) oli samaa tasoa kuin Ylen kahdella kanavalla yhteensä. Nelonen tavoitti 35 prosenttia ja satelliittikanavat 14 prosenttia. (Taulukot 2.19 & 2.20.)

Television katseluun käytetty aika kasvoi 12 minuutilla vuonna 1999. Television katseluun keskimmäärin 2 tuntia 41 minuuttia päivässä (ei sisällä videon katselua). Keskimääräiset katseluajat kasvoivat 1990-luvun alkupuolella vuosittain, mutta vuonna 1996 kasvu pysähtyi. Television katselusta Ylen kaksi kanavaa lohkaisivat 43 prosenttia ja MTV 42 prosenttia. Nelosen katseluosuus vuonna 1999 oli 10 prosenttia. (Kuvio 2.2; taulukot 2.21 – 2.24.)

Kuvio 2.2 Televisiokanavien katseluosuudet 1999

Figure 2.2 Television: channel shares 1999

Lapset ja nuoret (ikäryhmät 3 – 24 vuotta) katselevat televisiota selvästi keskimääräistä vähemmän. Lapsuus- ja nuoruusvuosien jälkeen katselu lisääntyy systemaattisesti iän myötä. (Taulukko 2.22.)

Kotitalouksista noin 40 prosentilla oli käytössään vähintään kaksi televisiota vuonna 1999. Kaikkiaan kodeissa oli arviolta noin 3,3 miljoonaa vastaanotinta eli noin 1,5 vastaanotinta taloutta kohden. Aamutelevision suosion kasvusta huolimatta vain neljällä prosentilla kotitalouksista oli keittiössään tv-vastaanotin. (Taulukot 2.29 & 2.30.)

Tilastointi

Tv-yhtiöiden taloutta, lähetystoiminnan volyyymia ja henkilöstöä kuvaavien tietojen päälähteitä ovat yhtiöiden toimintakertomukset.

Yhtiöiden ohjelmarakennetta koskevat tiedot perustuvat niiden omaan raportointiin.

Kaapelitelevisiotoimintaa eritellään vuosittain liikenneministeriön julkaisemissa Kaapelitelevisiotoiminta Suomessa -katsauksissa.

Satelliitti- ja Antenniliitto tilastoi satelliittitalouksien määrän kehitystä.

Television katselua koskevat tiedot perustuvat Finnpanel Oy:n ympärivuotisen tv-mittaritutkimusten (1987–) yhteenvetoraportteihin. Mittaritutkimuksen otoskoko on 730 taloutta, joihin kuuluu yhteensä noin 1 600 henkeä. Mittaritutkimuksen tilaajina ovat Yleisradio, MTV, Nelonen ja Mainostoimistojen liitto.

Televsioiden määrää ja sijaintia kotitalouksissa koskevat tiedot ovat peräisin Finnpanelin tv-mittaritutkimuksen otoksen kontrolloimiseksi suorittamista laajoista vuosittaisista nk. perustutkimuksista, joita on suoritettu vuodesta 1995 lähtien.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Hellman, Heikki & Sauri, Tuomo: Hybridikanavien nousukausi. Tiedotustutkimus 20 (1997): 2.

Hentilä, Aku: Kaapelitelevisiotoiminta Suomessa 1998. Liikenneministeriö, Julkaisuja 29/99. Helsinki 1999.

Kohvaka, Rauli: Audiovisuaalinen elokuva- ja ohjelmatuotanto Suomessa. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1995:1. Tilastokeskus, Helsinki 1995.

Levo-Henriksson, R & Ampuja, M.: Media ja me (Prof. Pertti Tiihosen juhla-kirja). Viestinnän julkaisuja 1. Helsingin yliopisto, Viestinnän laitos, Helsinki 2000.

Liikkanen, Mirja: Televisio, video, kotitietokoneet ja radio & Televisio- ja radio-ohjelmien valinnat. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.): Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993: 2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Miettinen, Jorma & Wiio, Juhani: Televisio. Teoksessa Nordenstreng & Wiio. Joukkoviestintä Suomessa. Weilin+Göös, Helsinki 1994.

Radio- ja tv-tutkimuksen vuosikirjat. *Yleisradio*, Helsinki 1991– (eri vuosina).

Taulukot – Tables

- 2.1 Valtakunnalliset televisiokanavat 2000
Nationwide television channels 2000
- 2.2 Yleisradion liikevaihto 1980/81 – 1999
YLE turnover 1980/81 – 1999
- 2.3 Yleisradion kustannukset 1994 – 1999
Yle costs 1994 – 1999
- 2.4 Yleisradion TV-ohjelmaresurssit 1999
YLE TV programming costs 1999
- 2.5 MTV:n ja Nelosen liikevaihto 1980 – 1999
MTV and Channel Four turnover 1980 – 1999
- 2.6 Itsenäisten TV-ohjelmatuotantoyhtiöiden liikevaihto 1997 – 1999
Turover of independent TV production companies 1997 – 1999
- 2.7 Suurimmat itsenäiset TV-tuotantoyhtiöt liikevaihdon mukaan 1999
Biggest independent TV production companies by turnover 1999
- 2.8 Kaapelitelevisiotoiminnan liikevaihto 1990 – 1998
Cable television turnover 1990 – 1998
- 2.9 Yleisradion henkilöstö 1990/91 – 1999 ja henkilöstön jakautuminen toimialoittain 1999
YLE personnel 1990/91 – 1999 and staff breakdown by units 1999
- 2.10 MTV:n, PTV:n ja Nelosen henkilöstö 1980 – 1999
MTV, PTV and Channel Four personnel 1980 – 1999
- 2.11 Kaapelitelevisioyhtiöiden henkilöstö 1990 – 1998
Cable operators' personnel 1990 – 1998
- 2.12 Televisioluvat 1980 – 1999
Television licences 1980 – 1999
- 2.13 Kaapeli- ja satelliittitelevisioliittymät 1980 – 1999
Cable and satellite television connections 1980 – 1999
- 2.14 Yleisimmät kaapeliverkoissa välitetyt kanavat 1990 – 1998
Major channels transmitted via cable networks 1990 – 1998
- 2.15 Yleisradion, MTV:n ja Nelosen viikoittaiset ohjelmatunnit 1980/81 – 1999
YLE, MTV and Channel Four: weekly programming hours by channels 1980/81 – 1999
- 2.16 Valtakunnallisten tv-kanavien ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 1995 – 1999
Television programming by program categories 1995 – 1999
- 2.17 Oman ja muun ohjelmatuotannon osuudet YLE:n ja MTV/MTV3:n ohjelmistosta 1995 – 1999
TV-programming: own vs bought production in YLE and MTV/MTV3 channels 1995 – 1999
- 2.18 Yleisradion ja MTV/MTV3:n ohjelmisto alkuperämittain 1995 – 1999
YLE and MTV/MTV3 television programming by originin 1995 – 1999
- 2.19 Televisiokanavien tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1990 – 1999
Daily reach of television channels 1990 – 1999
- 2.20 Televisiokanavien tavoitavuus keskimääräisenä päivänä eri väestöryhmissä 1999
Daily reach of television channels in different population groups 1999

- 2.21 Televisiokanavien katseluun keskimäärin käytetty aika 1990 – 1999
Daily average television viewing time by channel 1990 – 1999
- 2.22 Televisiokanavien katseluun käytetty aika eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999
Daily average television viewing time in different population groups 1999
- 2.23 Televisiokanavien katseluosuudet 1990 – 1999
Television: channel shares 1990 – 1999
- 2.24 Televisiokanavien katseluosuudet eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999
Television: channel shares in different population groups 1999
- 2.25 Katsotuimmat televisio-ohjelmat 1999
Top ten television programmes by channel 1999
- 2.26 Teksti-TV:n käyttö: tavoitavuus ja katselu-aika keskimääräisenä päivänä 1996 – 1998
Use of teletext services: Daily reach and average viewing time 1996 – 1998
- 2.27 Televisioiden vähittäismyynti vuosina 1980 – 1999
Retail sales of TV sets 1980 – 1999
- 2.28 Televisioiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999
TV sets: average prices and sales volume 1980 – 1999
- 2.29 Kotitalouksien TV-vastaanottimet 1995 – 1999
Household TV-equipment 1995 – 1999
- 2.30 TV-vastaanottimien sijainti kotitalouksissa 1995 – 1999
Locations of TV-sets in households 1995 – 1999

Kuviot – Figures

- 2.1 Kaapeli- ja satelliittitelevisioliittymät 1980 – 1999
Cable and satellite subscribers 1980 – 1999
- 2.2 Televisiokanavien katseluosuudet 1999
Television: channel shares 1999
- 2.3 Yleisradion kokonaiskustannukset kanavittain 2000
YLE allocation costs by channel 2000
- 2.4 TV1:n ja TV2:n näkyvyysalueet
Coverage areas of YLE TV1 and TV2
- 2.5 MTV3:n ja Nelosen näkyvyysalueet
Coverage areas of MTV3 and Channel Four
- 2.6 Suurimmat kaapeliverkot 1998
Biggest cable TV networks 1998
- 2.7 Kotitalouksien TV-vastaanottimet 1999
Household TV-equipment 1999

2.1 Valtakunnalliset televisiokanavat 2000 Nationwide television channels 2000

Toiminta- periaate Status	Kanava Channel	Omistaja Owner	Rahoitus Financing	Peitto Penetration	Välitystapa Distribution	Aloitusvuosi Year of estab- lishment
Julkinen – Public	YLE TV1	Valtio – State	lupamaksut & maksut kaupallisilta kanavilta licence fees & fees from commercial channels	100	T/C	1958
	YLE TV2	Valtio – State		100	T/C	1956/1965
	FST1&2 *	Valtio – State		100	T/C	
	TV4/STV Europa**	Valtio – State		32	T/C	1988
Yksityinen – Private	MTV3	Alma Media	mainonta – commercials	100	T/C	1957
	Nelonen	SanomaWSOY et al. Consortium Eurosport	mainonta – commercials	79	T/C/S	1997

Välitystapa
Distribution:

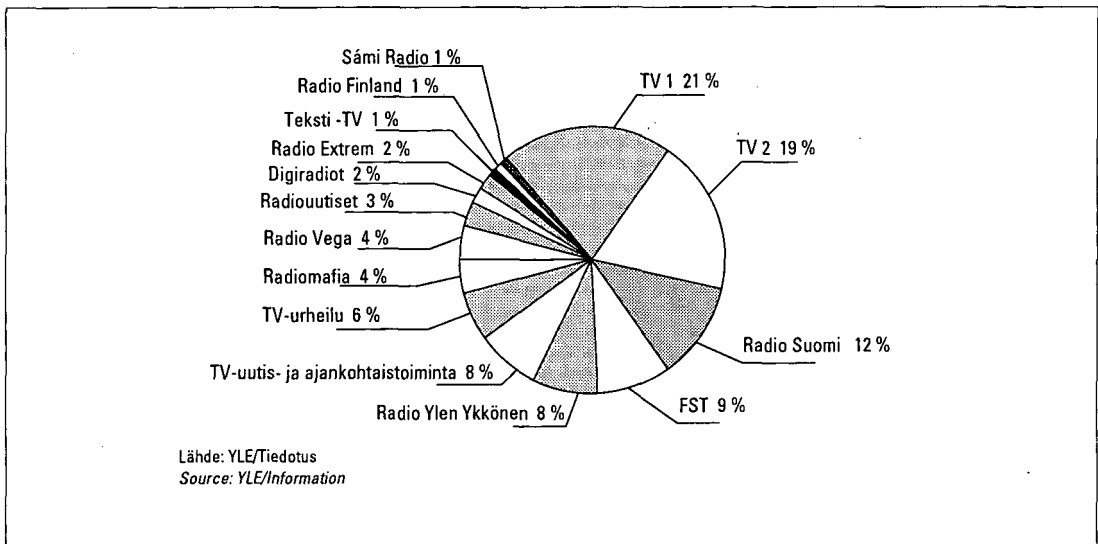
T=maanpäällinen verkko
terrestrial
C=kaapelivälitteinen
cable
S=satelliittivälitteinen
satellite

* Ruotsinkielinen ohjelmalvelu YLE:n TV-kanavilla. – Swedish-speaking service transmitted in windows on YLE TV1 and YLE TV2.

** Ruotsinkielinen ohjelmalvelu, joka lähettää koostetta Ruotsin julkisen palvelun TV-kanavien (SVT1 ja SVT2) ohjelmistosta. Swedish-speaking service retransmitting a digest of the Swedish public service channels' (SVT1 and SVT2) programming.

Lähteet: YLE, MTV3, Nelonen
Sources: YLE, MTV3, Channel Four Finland

Kuvio 2.3 Yleisradion kokonaiskustannukset kanavittain 2000
Figure 2.3 YLE allocation costs by channel 2000

2.2 Yleisradion liikevaihto 1980/81 – 1999
YLE turnover 1980/81 – 1999

Vuosi – Year	TV-lupamaksut TV licence fees		Julkisen palvelun maksut/ Toimilupamaksut Public service fees/ Operating licence fees		Verkkovuokrat Network rents		Maksut ja vuokrat kaupallisilta yhtiöiltä yhteensä Fees and rents by commercial operators, total		Muut tuotot Other income		Yhteensä Total
	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	
1980/81	512	76	..	..	..	..	150	22	12	2	674
1985/86	928	75	..	..	..	..	292	24	21	2	1 241
1990/91	1 365	81	..	..	..	..	273	14	46	3	1 684
1991/92	1 489	82	..	..	..	..	269	12	52	3	1 810
1993	1 481	80	..	..	..	..	300	16	76	4	1 857
1994	1 464	77	231	12	113	6	344	18	89	5	1 897
1995	1 492	76	291	15	113	6	403	21	71	4	1 965
1996	1 552	76	281	14	116	6	397	20	88	4	2 037
1997	1 547	78	..	..	..	..	..	..	..	..	1 994
1998	1 562	79	..	..	..	..	..	..	..	..	1 990
1999	..	82	..	14	..	..	..	..	..	4	1 893

Vuoteen 1996 asti tuotot. Vuodesta 1997 liikevaihto. Vuoden 1999 luvut kuvaavat Yleisradio Oy:ta (eivät koko konsernia). – Until 1996 the totals describe turnover. The figures from 1997 onwards describe net revenue. Instead of the whole YLE Group the figures for 1999 describe Yleisradio Oy only.

Lähde: Yleisradio
Telehallintokeskus
Source: Yle annual reports
Telecommunications administration centre

2.3 Yleisradion kustannukset 1994 – 1999
Yle costs 1994 – 1999

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	%
	Milj.mk – FIM million						
TV-toimiala – TV services	1 098	1 186	1 236	1 303	1 352	1 334	61
Radiotoimiala – Radio services	615	644	648	669	697	743	34
Keskitytetyt ja muut – Joint costs	207	108	40	74	114	123	6
Yhteensä – Total	1 919	1 937	1 924	2 046	2 162	2 200	100

Lähde: Yleisradio Oy, Taloushallinto
Source: YLE Finance

2.4 Yleisradion TV-ohjelmaresurssit 1999 YLE TV programming costs 1999

	Kokonaiskustannukset – Total costs Milj.mk – FIM million	Ohjelmaturun keskihinta – Costs per hour MK – FIM
YLE TV1	635	120 000
YLE TV2	462	119 000
Finlands Svenska Televisioni TV services in Swedish	207	207 000

Lähde: Yleisradion vuosikertomus 1999
Source: Yle annual report 1999

2.5 MTV:n ja Nelosen liikevaihto 1980 – 1999 MTV and Channel Four turnover 1980 – 1999

Vuosi – Year	MTV/MTV3	Nelonen Channel Four	Yhteensä – Total	Kiintein (1999) hinnoin Fixed (1999) prices
	Milj.mk – FIM million	Milj.mk – FIM million	Milj.mk – FIM million	Milj.mk – FIM million
1980	237		237	529
1985*	501		501	742
1990	675		675	785
1991	663		663	741
1992	706		706	769
1993	709		709	757
1994	810		810	855
1995	950		950	993
1996	975		975	1 013
1997	1 079	47	1 126	1 155
1998	1 114	134	1 248	1 263
1999	1 064	200	1 264	1 264

* Vuodesta 1985 MTV-konsernin liikevaihto. – As from 1985 of MTV Group.

Lähde: Yritysten toimintakertomukset ja omat ilmoitukset
Source: Company annual reports and other company data

2.6 Itsenäisten TV-ohjelmatuotantoyhtiöiden liikevaihto 1997 – 1999 *Turover of independent TV production companies 1997 – 1999*

Vuosi – Year	Liikevaihto – Turnover Milj.mk – FIM million
1997	138
1998	185
1999	209
Muutos – Change 1999/98, %	13

Tiedot kattavat SATU ry:n jäsenyhtiöt – *The data cover member companies of SATU.*

Lähde: Suomen audiovisuaalisen Alan Tuottajat SATU ry.
Source: Association of Independent Producers in Finland SATU

2.7 Suurimmat itsenäiset TV-tuotantoyhtiöt liikevaihdon mukaan 1999 *Biggest independent TV production companies by turnover 1999*

	Liikevaihto – Turnover Milj.mk – FIM million
Crea Video	30,0
Solar Films	27,0
Broadcasters	15,0
Nordisk Film & TV	13,5
Filmiteollisuus	13,0
Production House	9,6
Tarinatalo	7,6
Silva Mysterium	7,0
Proidea	6,5
Sun Pictures	5,2
10 suurinta yhteensä – 10 biggest, total	104,4

Tiedot kattavat SATU ry:n jäsenyhtiöt – *The data cover member companies of SATU.*

Lähde: Suomen audiovisuaalisen Alan Tuottajat SATU ry.
Source: Association of Independent Producers in Finland SATU

2.8 Kaapelitelevisiotoiminnan liikevaihto 1990 – 1998

Cable television turnover 1990 – 1998

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	Milj.mk – FIM million								
Liittymismaksut – Connection charges	136	92	55	45	42	31	32	37	37
Vuosimaksut – Subscription fees	89	114	127	124	133	145	148	154	174
Maksu-TV-tulot – Pay-TV revenue	55	70	102	98	101	101	117	114	119
PTV:n mainostulot* – Advertising on PTV channel*	13	15	16	22	26	35	41	–	–
Muut mainostulot – Other advertising	4	3	4	3	3	3	4	2	1
Muut tulot – Other income	17	7	17	13	22	21	32	34	33
Yhteensä – Total	313	300	321	305	326	335	374	342	365
Kiintein 1997 hinnoin – At fixed (1998) prices	355	327	341	317	335	341	378	347	365
Liittymismaksut – Connection charges	43	31	17	15	13	9	9	11	10
Vuosimaksut – Subscription fees	28	38	39	41	41	43	40	45	48
Maksu-TV-tulot – Pay-TV revenue	18	23	31	32	31	30	31	33	33
PTV:n mainostulot* – Advertising on PTV channel*	4	5	5	7	8	10	11	–	–
Muut mainostulot – Other advertising	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Muut tulot – Other income	5	2	5	4	7	6	9	10	9
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* PTV muuttui vuonna 1997 valtakunnalliseksi TV kanavaksi (Nelonen). Kanavan mainostuloja ei enää tilastoita kaapelitelevisiomainnon tuloihin. PTV ceased operating in 1997.

Lähde: Liikennemisteriö, Viestintähallinto-osasto
Source: Ministry of Traffic and Communications

2.9 Yleisradion henkilöstö 1990/91 – 1999 ja henkilöstön jakautuminen toimialoittain 1999

YLE personnel 1990/91 – 1999 and staff breakdown by units 1999

	Palkansaajia keskimäärin – Employees on average			
	Radio Radio only	Televisio Television only	Yhteiset tehtävät Not separately attributable	Yhteensä Total
1990/91*	1 270	2 134	1 392	4 796
1991/92*	1 294	2 118	1 363	4 775
1993	1 322	2 086	1 176	4 584
1994	1 349	2 111	1 089	4 549
1995	1 327	2 113	1 095	4 535
1996	1 351	2 085	1 100	4 536
1997	1 390	2 137	1 131	4 658
1998	..	..	..	4 638
1999	..	..	..	4 582
Toimialoittain 1999 – By sector 1999				
Henkilöstö – Personnel				%
Radio toimiala – Radio	1 131			25
Tv-toimiala – TV	1 806			39
Ruotsinkielinen toimiala – Radio & TV in Swedish	450			10
Keskusjohto – Central office	131			3
Sisäiset tulosyksiköt – Personnel administration etc.	663			14
Digita – Transmission technology	401			9
Yhteensä – Total	4 582			100

* Yleisradion tilikausi oli 1.6 – 31.5 vuoteen 1992 asti. – YLE financial year was 1.6. – 31.5. until the year 1992.

Lähde: Yleisradio Oy, Henkilöstöhallintoryhmä
Source: YLE Personnel Administration

2.10 MTV:n, PTV:n ja Nelosen henkilöstö 1980 – 1999
 MTV, PTV and Channel Four personnel 1980 – 1999

Vuosi – Year	MTV – MTV	PTV/Nelonen – PTV/Channel Four Finland
1980	567	
1985	702	
1990	621	15
1991	626	15
1992	606	20
1993	599	20
1994	617	21
1995	639	21
1996	648	23
1997	661	56
1998	726	100
1999	702	135

Lähde: Yhtiöiden vuosikertomukset
 Source: Company annual reports

2.11 Kaapelitelevisioyhtiöiden henkilöstö 1990 – 1998
 Cable operators' personnel 1990 – 1998

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Kokopäiväinen henkilöstö* – Full-time personnel*									
Toimitustyö – Programming	27	29	23	30	34	27	34	44	38
Tekniikka – Technical	119	169	142	145	154	151	167	158	154
Hallinto&markkinointi – Administration & marketing	139	159	151	148	127	123	139	162	159
Yhteensä – Total	285	398	316	323	315	301	340	364	351
	%								
Toimitustyö – Programming	9,5	7,3	7,3	9,3	10,8	9,0	10,0	12,1	10,8
Tekniikka – Technical	41,8	42,5	44,9	44,9	48,9	50,2	49,1	43,4	43,9
Hallinto&markkinointi – Administration & marketing	48,8	39,9	47,8	45,8	40,3	40,9	40,9	44,5	45,3
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Soneran kaapeliverkkojen henkilöstö ei sisälly lukuihin vuosina 1990 – 1995 – Personnel under Sonera's cable networks are not included in the 1990 – 1995 figures.

Lähde: Liikenneministeriö, Viestintähallinto-osasto
 Source: Ministry of Traffic and Communications

2.12 Televisioluvat 1980 – 1999

Television licences 1980 – 1999

Vuosi – Year	Mustav.TV-luvat – B&W TV licences		Väri-TV-luvat – Colour TV licences		TV-luvat yhteensä – TV licences total	
	1 000 kpl – '000	1 000 as.kohti per 1 000 population	1 000 kpl – '000	1 000 as.kohti per 1 000 population	1 000 kpl – '000	1 000 as.kohti per 1 000 population
1980	752,2 *	157	786,0	164	1 538,2	321
1985	344,6	70	1 439,7	293	1 784,3	363
1986	287,5	58	1 534,9	312	1 822,4	370
1987	236,7	48	1 606,2	326	1 842,9	374
1988	185,3	37	1 677,2	339	1 862,5	376
1989	147,3	30	1 731,9	349	1 879,2	379
1990	118,3	24	1 775,2	355	1 893,5	379
1991	96,3	19	1 801,0	358	1 897,3	377
1992	78,8	16	1 808,9	358	1 887,6	373
1993	64,4	13	1 801,7	355	1 866,1	368
1994	57,4	11	1 824,3	358	1 881,8	369
1995	50,6	10	1 864,8	364	1 915,4	374
1996	–	–	–	–	1 929,0	376
1997	–	–	–	–	1 947,4	378
1998	–	–	–	–	1 972,3	382
1999	–	–	–	–	1 994,4	386

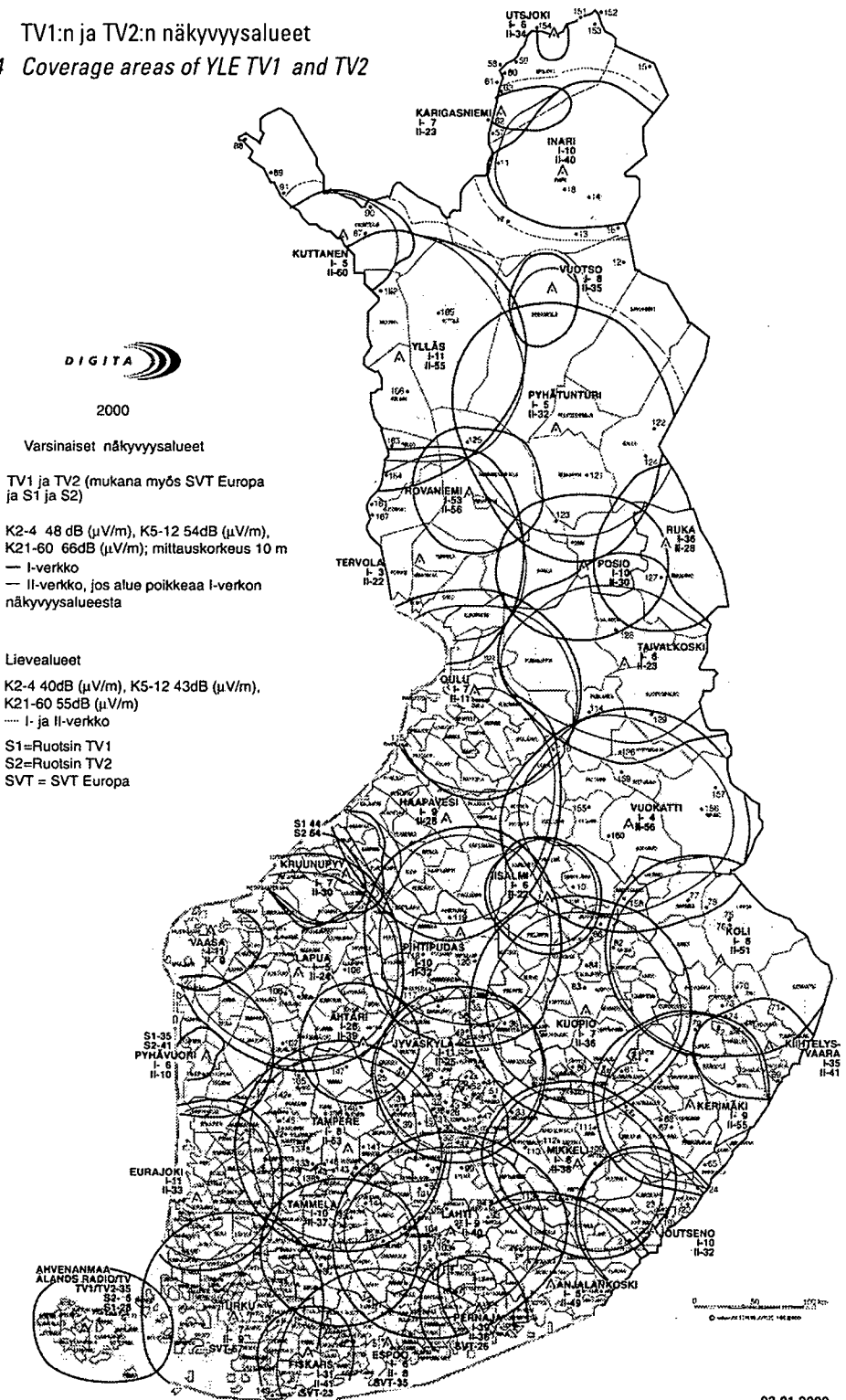
Kunkin vuoden lopussa – At year-end

Mustavalkoluvat poistuivat v.1996 alussa. – From January 1996 the colour and black-and-white licences were combined into one single TV-licence.

Lähde: Telehallintokeskus

Source: Telecommunications Administration Centre

Kuvio 2.4 TV1:n ja TV2:n näkyvyysalueet
 Figure 2.4 Coverage areas of YLE TV1 and TV2

2.13 Kaapeli- ja satelliittitelevisioliittymät 1980 – 1999

Cable and satellite television connections 1980 – 1999

	Kaapeli – Cable		Satelliitti – Satellite*		Kaapeli- ja satelliittiliittymät yhteensä Cable and satellite connections, total**	
	1 000 liittymää '000 connections	% talouksista % of households	1 000 liittymää '000 connections	% talouksista % of households	Yhteensä – Total	% talouksista % of households
1980	68	3,6	..	..	68,0	3,6
1985	210	10,4	..	..	210,0	10,4
1986	265	13,0	..	..	265,0	13,0
1987	375	18,0	10,0	0,5	382,0	18,3
1988	464	22,1	20,0	1,0	478,0	22,7
1989	556	25,9	30,0	1,4	578,0	26,9
1990	669	30,8	45,0	2,1	702,0	32,3
1991	722	32,9	60,0	2,7	767,7	34,9
1992	753	34,0	96,2	4,3	823,1	37,1
1993	760	33,9	126,2	5,6	850,6	37,9
1994	798	35,1	163,8	7,2	923,5	40,7
1995	817	36,7	196,8	8,6	973,9	42,5
1996	845	36,6	231,1	10,0	1 035,2	44,8
1997	875	37,6	261,3	11,2	1 095,4	47,1
1998	906	38,7	284,5	12,2	1 149,0	49,1
1999	933	39,6	312,6	13,3	1 206,0	51,2

Kaikki liittymät eivät ole kotitalouksia. – Not all connections are households.

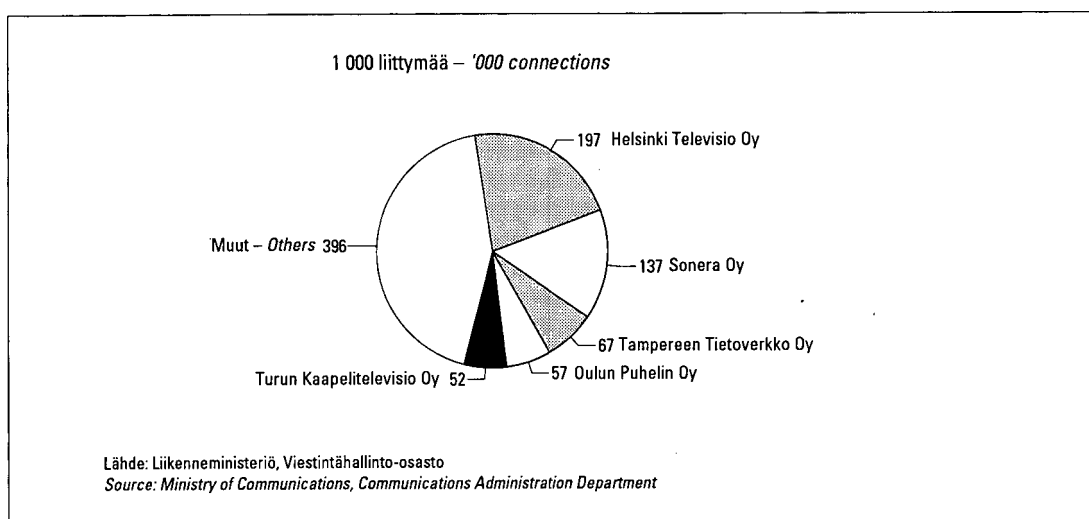
* Sisältää satelliittiyhteisantenni-, suorajakelu ja yksityisvastaanottojärjestelmät.
Direct to home (DTH) and satellite master antenna television (SMATV).

** Summalukuja on muokattu poistamalla arvioitu satelliitti- ja kaapelitelevisioliittymien päällekkäisyys.
Overlap in satellite and cable connections has been estimated and eliminated.

Lähteet: Liikenneministeriö, Viestintähallinto-osasto.
Satelliitti- ja antenniliitto SANT

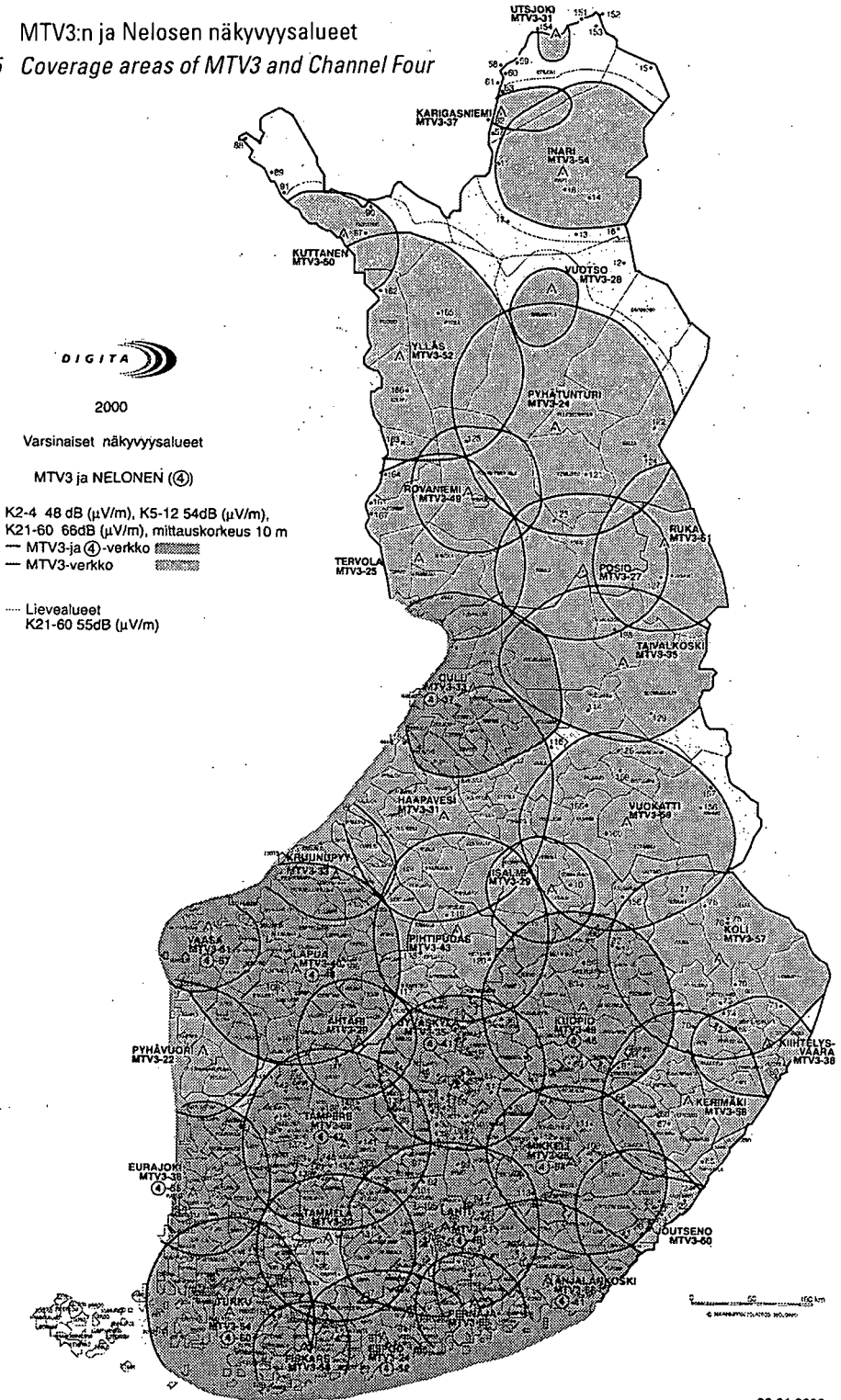
Sources: Ministry of Traffic and Communications, Communications Administration Department.
Satellite and Antenna Association SANT

Kuvio 2.6 Suurimmat kaapeliverkot 1998
Figure 2.6 Biggest cable TV networks 1998

Kuvio 2.5 MTV3:n ja Nelosen näkyvyysalueet
 Figure 2.5 Coverage areas of MTV3 and Channel Four

2.14 Yleisimmät kaapeliverkoissa välitetyt kanavat 1990 – 1998

Major channels transmitted via cable networks 1990 – 1998

	1 000 liittymää – '000 connections								Osuus koti- talouksista* Share of households*	Osuus kaapeli- talouksista* Share of households with access to cable*	Rahoitusmuoto – Funding
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1998	1998 %	1998 %	
Satelliittikanavat – Satellite channels:											
TV 5 Europe	566	647	685	710	750	779	806	874	37,1	96,5	julk.rahoitus – public funding
MTV-Europe	498	588	634	693	733	789	786	867	36,8	95,7	mainonta – advertising
Eurosport	616	698	716	746	780	806	833	843	35,8	93,1	mainonta – advertising
Deutsche Welle TV				173	204	439	463	628	26,7	69,3	julk.rahoitus – public funding
SVT Europa								433	18,4	47,9	julk.rahoitus – public funding
BBC World								387	16,4	42,7	julk.rahoitus – public funding
Euronews				1	212	224	231	316	13,4	34,9	julk.rahoitus&mainonta public funding&advertising
NBC Europe/CNBC	605	678	704	737	770	794	822	130	5,5	14,4	mainonta – advertising
Naapurimaiden kanavat – Channels from neighbouring countries:											
Kanal 1 (Ruotsi – Sweden)	248	213	213	209	164	168	216	207	8,8	22,8	julk.rahoitus – public funding
TV 2 (Ruotsi – Sweden)	246	206	205	202	128	122	165	198	8,4	21,9	julk.rahoitus – public funding
TV 4 (Ruotsi – Sweden)				53	76	90	89	81	3,5	9,0	mainonta – advertising
ORTV (Venäjä – Russia)	402	..	188	189	29	29	27	22	0,9	2,4	mainonta – advertising
ETV (Viro – Estonia)	165	..	..	14	12	14	12	13	0,5	1,4	julk.rahoitus&mainonta public funding&advertising
Kotimaiset kaapelikanavat – Domestic cable channels:											
PTV		534	510	571	598	642	676	–	–	–	mainonta – advertising
Paikalliset kanavat Local cable channels				158	145	148	247	765	32,5	84,5	mainonta – advertising
Moon TV								354	15,0	39,0	mainonta – advertising
Maksu-TV-kanavat – Pay TV channels:											
Canal Plus Gold**		50	44	43	39	44	42	35	1,5	3,9	tilaajamaksut subscription fees
Canal Plus**				39	38	40	38	35	1,5	3,9	tilaajamaksut subscription fees

* Kaikki liittymät eivät ole kotitalouksia. Kaapeli liittymä oli 905 553 vuoden 1998 lopussa.
Not all connections are households. At year-end 1998 the total number of connections with access to cable television was 905 553.

** Vuoteen 1996 asti FilmNet Plus ja FilmNet Movies. Canal Plusin ja Canal Plus Kullan tilaajakunnat ovat pääosin päällekkäisiä.
Until 1996 FilmNet Plus and FilmNet Movies. The subscribers of Canal Plus and Canal Plus Gold largely overlap.

Lähteet: Liikennemisteriö
Suomen Kaapelitelevisionliitto ry
Sources: Ministry of Transport and Communications
Finnish Cable Television Association

2.15 Yleisradion, MTV:n ja Nelosen viikoittaiset ohjelmatunnit 1980/81 – 1999
YLE, MTV and Channel Four: weekly programming hours by channels 1980/81 – 1999

Vuosi – Year	YLE TV 1	YLE TV 2	MTV 1	MTV 2	MTV3*	Nelonen Channel Four
Tuntia/viikko – Hours/week						
1980/81	40	29	13	4		
1985/86	42	36	13	7		
1986/87	44	38	14	6		
1987/88	48	42	13	7		
1988/89	48	41	12	7	38	
1989/90	52	43	12	8	50	
1990/91	56	44	11	10	48	
1991/92	58	45	11	10	61	
1992	59	45	10	10	61	
1993	76	60	–	–	57	
1994	82	57	–	–	67	
1995	86	63	–	–	76	
1996	88	68	–	–	86	
1997	104	75	–	–	103	59
1998	109	78	–	–	108	70
1999	112	80	–	–	105	83

* Vuoteen 1992 Kolmostelevisio – Until 1992 Channel Three.

Lähteet: Yhtiöiden toimintakertomukset ym.
 Sources: Annual reports and other company data

2.16 Valtakunnallisten tv-kanavien ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 1995 – 1999

Television programming by program categories 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
YLE TV1					
Uutiset – News	12	11	14	12	9
Ajankohtaisohjelmat – Current affairs	9	11	15	17	22
Asiaohjelmat – Non-fiction/information	20	17	16	17	17
Draama/TV-elok. – Drama/TV film	..	3	3	2	1
Pitkät elokuvat – Feature film	12	11	10	8	7
Sarjafilmit – Serial drama	11	10	11	12	14
Viihde ja musiikki – Entertainment and music	11	8	5	5	5
Urheilu – Sports	8	13	7	9	6
Lastenohjelmat – Children	6	7	8	7	9
Opetusohjelmat – Education	10	9	9	9	10
Muut – Other	1	0	1	0	1
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	4 493	4 590	5 386	5 651	5 847
YLE TV2					
Uutiset – News	3	3	3	3	3
Ajankohtaisohjelmat – Current affairs	7	7	7	7	8
Asiaohjelmat – Non-fiction/information	28	27	27	27	28
Draama/TV-elok. – Drama/TV film	..	3	3	4	2
Pitkät elokuvat – Feature film	13	12	13	13	13
Sarjafilmit – Serial drama	18	20	20	20	20
Viihde ja musiikki – Entertainment and music	13	9	9	9	9
Urheilu – Sports	10	11	11	11	9
Lastenohjelmat – Children	7	7	6	7	7
Opetusohjelmat – Education	0	0	0	0	0
Muut – Other	1	1	1	1	1
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	3 275	3 517	3 910	4 040	4 176
MTV3					
Uutiset – News	6	6	5	5	5
Ajankohtais- ja asiaohjelmat – Current affairs, non-fiction/information	26	24	22	21	21
Draama ja elokuvat – Drama and feature films	36	33			
Draama – Drama			25	28	23
Elokuvat – Feature films			12	13	13
Viihde ja musiikki – Entertainment and music	18	20	21	10	12
Urheilu – Sports	9	12	7	8	8
Lasten ja nuorten ohjelmat – Children and youth	4	5	6	13	15
Opetusohjelmat – Education	1	1	1	1	1
Muut – Other	0	0	0	1	1
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	3 928	4 487	5 372	5 591	5 447
Nelonen – Channel Four					
Uutiset – News			..	..	4
Ajankohtais- ja asiaohjelmat – Current affairs, non-fiction/information			..	..	5
Viihde ja sarjat – Entertainment and serial drama			..	..	62
Pitkät elokuvat – Feature film			..	..	16
Urheilu – Sports			..	..	6
Lastenohjelmat – Children			..	..	7
Yhteensä – Total					100

Lähteet: YLE, MTV3, Nelonen
Sources: YLE, MTV3, Channel Four Finland

2.17 Oman ja muun ohjelmatuotannon osuudet YLE:n ja MTV/MTV3:n ohjelmistosta 1995 – 1999
TV-programming: own vs bought production in YLE and MTV/MTV3 channels 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
YLE TV1 & TV2					
Oma tuotanto – <i>Inhouse</i>	47	44	46	44	44
Muu kotimainen – <i>Bought domestic</i>	7	8	8	8	10
Ulkomainen – <i>Foreign</i>	46	48	46	47	46
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100
YLE TV1					
Oma tuotanto – <i>Inhouse</i>	..	47	50	50	49
Muu kotimainen – <i>Bought domestic</i>	..	7	8	8	10
Ulkomainen – <i>Foreign</i>	..	46	42	42	41
Yhteensä – <i>Total</i>	..	100	100	100	100
YLE TV2					
Oma tuotanto – <i>Inhouse</i>	..	40	41	37	38
Muu kotimainen – <i>Bought domestic</i>	..	10	8	8	9
Ulkomainen – <i>Foreign</i>	..	50	51	55	53
Yhteensä – <i>Total</i>	..	100	100	100	100
MTV/MTV3					
Oma tuotanto – <i>Inhouse</i>	37	37	34	33	36
Muu kotimainen – <i>Bought domestic</i>	18	21	20	16	16
Ulkomainen – <i>Foreign</i>	44	42	46	51	48
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100

Lähde: YLE, MTV3
 Sources: YLE, MTV3

2.18 Yleisradion ja MTV/MTV3:n ohjelmisto alkuperämaittain 1995 – 1999
 YLE and MTV/MTV3 television programming by origin 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
YLE TV1 & TV2					
Alkuperämaa – Country of origin:					
Suomi – Finland	54	52	54	53	54
Muut Pohjoismaat – Other Nordic countries	7	8	5	4	5
Muu Eurooppa – Other Europe	18	19	23	20	25
Pohjois-Amerikka – North America	17	19	16	16	14
Muut – Other	5	2	2	7	3
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	7 768	8 108	9 296	9 691	10 023
YLE TV1					
Alkuperämaa – Country of origin:					
Suomi – Finland	..	54	58	57	59
Muut Pohjoismaat – Other Nordic countries	..	7	5	4	5
Muu Eurooppa – Other Europe	..	19	23	19	25
Pohjois-Amerikka – North America	..	18	12	11	8
Muut – Other	..	2	2	8	3
Yhteensä – Total	..	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	..	4 590	5 386	5 649	5 847
YLE TV2					
Alkuperämaa – Country of origin:					
Suomi – Finland	..	50	49	46	47
Muut Pohjoismaat – Other Nordic countries	..	8	5	4	5
Muu Eurooppa – Other Europe	..	19	21	22	23
Pohjois-Amerikka – North America	..	21	23	23	21
Muut – Other	..	2	2	5	4
Yhteensä – Total	..	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	..	3 517	3 910	4 043	4 176
MTV/MTV3					
Alkuperämaa – Country of origin:					
Suomi – Finland	56	58	54	49	52
Muu Eurooppa* – Other Europe*	6	8	10	9	7
Pohjois-Amerikka – North America	34	32	33	40	38
Muut – Other	1	1	2	3	3
Tieto puuttuu** – No information available**	3	1	1	0	0
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Ohjelmatunnit yhteensä – Total programming hours	3 928	4 487	5 372	5 591	5 447

* Mukaan lukien muut Pohjoismaat. – Including other Nordic countries.

** Vuosina 1995 – 1997 kansainvälistä urheiluohjelmistoa.
 Consisting mostly of international sports programming during the period 1995 – 1997.

Lähteet: YLE, MTV3
 Sources: YLE, MTV3

2.19 Televisiokanavien tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1990 – 1999
Daily reach of television channels 1990 – 1999

Kymmenen vuotta täyttänyt väestö <i>Population aged 10+</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
YLE TV1	51	53	54	53	55	55	56	55	56	58
YLE TV2	38	41	42	46	47	47	48	48	49	53
YLE yhteensä – YLE total*	59	60	62	62	64	63	65	64	64	66
MTV1 & MTV2	48	49	49	–	–	–	–	–	–	–
Kolmostelevisio – Channel Three	19	26	41	–	–	–	–	–	–	–
MTV3 – MTV3 Finland	–	–	–	59	61	60	61	60	60	64
Nelonen – Channel Four (1.6.1997–)	–	–	–	–	–	–	–	10	27	35
Kotim. kaapelikanavat – Domestic cable	2	3	4	5	6	9	9	..	..	4
TV4/SVT Europa	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3
SVT 1&2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2
Satelliittikanavat – Satellite	6	8	9	10	11	12	12	12	12	14
Muut – Other	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1
TV yhteensä – TV total	..	..	69	71	72	71	72	72	71	75

TV- mittaritutkimus perustuu katselun jatkuvaan seurantaan ja tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja. Mittaritutkimuksen otos on 730 taloutta eli noin 1 600 henkilöä. Tutkimus perustuu katselun ympärivuotiseen seurantaan.
The data are based on continuous, metered monitoring and are averages for the whole year.
The sample of the peoplometer study consists of 730 households or a total of some 1 600 people.

* Sisältää myös YLE:n ruotsinkielisen ohjelmatarjonnan (FST) kanavilla TV1 ja TV1
The YLE total figures also cover programming in Swedish by YLE's Finlands Svenska Television (FST) on channels TV1 and TV2.

Lähteet: Finnpanel Oy
 Yleisradio Oy, Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvedot.
 Sources: Finnpanel Oy
 YLE Research and Development

2.20 Televisiokanavien tavoitavuus keskimääräisenä päivänä eri väestöryhmissä 1999
Daily reach of television channels in different population groups 1999

Väestöryhmä <i>Population group</i>	YLE TV1	YLE TV2	YLE yht. <i>YLE total</i>	MTV3	Nelonen <i>Channel Four</i>	Kaapeli- kanavat <i>Cable</i>	TV4/SVT Europa	SVT 1&2	Satelliit- tikanavat <i>Satellite</i>	Muut <i>Other</i>
Kaikki – <i>All</i>	58	53	66	64	35	4	3	2	14	1
Sukupuoli – <i>Sex</i>										
Naiset – <i>Women</i>	57	52	66	66	35	3	3	2	11	1
Miehet – <i>Men</i>	59	53	66	62	36	4	4	3	18	2
Ikä – <i>Age</i>										
3 – 9 vuotta – <i>years*</i>	32	33	48	38	19	1	1	2	6	1
10 – 14 vuotta – <i>years</i>	39	37	51	55	34	2	1	4	15	3
15 – 24 vuotta – <i>years</i>	39	36	48	53	32	4	2	2	17	1
25 – 34 vuotta – <i>years</i>	52	49	62	62	41	4	3	3	19	3
35 – 44 vuotta – <i>years</i>	59	55	68	64	39	3	3	4	13	2
45 – 64 vuotta – <i>years</i>	65	57	71	66	34	3	4	2	12	1
65 – vuotta – <i>years</i>	75	67	80	77	32	5	5	2	13	2
Suur-Helsinki <i>Greater Helsinki area</i>	55	47	63	58	40	2	8	0	18	0
Muut isot kaupungit <i>Other big cities</i>	55	50	63	62	44	12	3	3	23	0
Pienet kaupungit <i>Small cities</i>	59	55	68	66	39	4	3	5	20	3
Taajamat <i>Other densely populated areas</i>	57	52	65	64	30	3	2	1	9	2
Maaseutu – <i>Open countryside</i>	59	55	68	67	27	0	2	2	4	1

* Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu.
All other data in the table describe viewing for age groups over 9.

Lähteet: Finnpanel Oy
 Yleisradio OY. Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvetot.
 Sources: Finnpanel Oy
 YLE Research and Development.

2.21 Televisiokanavien katseluun keskimäärin käytetty aika 1990 – 1999
Daily average television viewing time by channel 1990 – 1999

Kymmenen vuotta täyttänyt väestö <i>Population aged 10+</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Minuuttia/päivä – <i>Minutes/day</i>									
YLE TV1	34	37	35	31	34	35	38	36	36	37
YLE TV2	22	22	22	27	27	28	31	33	31	33
FST*	3	3	2	2	2	2	3	3	2	..
YLE yhteensä – <i>YLE total</i>	59	62	60	60	63	66	72	72	69	70
MTV1 & MTV2	27	26	24	–	–	–	–	–	–	–
Kolmostelevisio – <i>Channel Three</i>	13	18	29	–	–	–	–	–	–	–
MTV3 – <i>MTV3 Finland</i>	–	–	–	61	64	65	66	65	63	68
Nelonen – <i>Channel Four (1.6.1997–)</i>	–	–	–	–	–	–	–	4	11	16
Kotim. kaapelikanavat – <i>Domestic cable</i>	1	1	1	2	2	3	4	2	0	0
TV4/STV Europa	1	2	2	2	2	2	2	2	1	0
Satelliittikanavat – <i>Satellite</i>	3	3	4	6	6	5	5	5	5	6
Muut – <i>Other</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Kaikki kanavat yhteensä <i>All channels total</i>	104	112	119	130	138	140	149	149	149	161
Video	10	11	11	10	10	10	11	8	6	6
Kaikki yhteensä – <i>All total</i>	109	118	126	139	149	150	160	157	155	167

TV- mittaritutkimus perustuu katselun jatkuvaan seurantaan ja tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja.
Mittaritutkimuksen otos on 730 taloutta eli noin 1 600 henkilöä. Tutkimus perustuu katselun ympärivuotiseen seurantaan.
*The data are based on continuous, metered monitoring and are averages for the whole year.
The sample of the peoplemeter study consists of 730 households or a total of some 1 600 people.*

* Sisältää Yleisradion ruotsinkielisen ohjelmatarjonnan (FST) kanavilla TV1 ja TV2
The figures cover programming in Swedish by YLE's FST on channels TV1 and TV2

Lähteet: Finnpanel Oy
Yleisradio Oy. Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvedot.
Sources: Finnpanel Oy
YLE Research and Development.

2.22 Televisiokanavien katseluun käytetty aika eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999

Daily average television viewing time in different population groups 1999

Väestöryhmä <i>Population group</i>	YLE TV1	YLE TV2	YLE yht. <i>YLE total</i>	MTV3	Nelonen <i>Channel Four</i>	Kaapeli- kanavat <i>Cable</i>	TV4/SVT Europa	SVT 1&2	Satelliit- tikanavat <i>Satellite</i>	Muut <i>Other</i>	Yhteensä <i>Total</i>
Minuuttia/päivä – <i>Minutes/day</i>											
Kaikki – <i>All</i>	37	33	70	68	16	0	0	1	6	1	161
Sukupuoli – <i>Sex</i>											
Naiset – <i>Women</i>	36	33	69	77	16	0	0	1	4	0	169
Miehet – <i>Men</i>	38	32	70	57	16	0	0	1	8	1	154
Ikä – <i>Age</i>											
3 – 9 vuotta – <i>years*</i>	17	17	34	26	8	0	0	1	3	0	72
10 – 14 vuotta – <i>years</i>	14	15	29	43	15	0	0	3	7	1	99
15 – 24 vuotta – <i>years</i>	14	14	28	49	16	0	0	0	8	0	102
25 – 34 vuotta – <i>years</i>	26	26	52	58	22	0	0	1	8	1	143
35 – 44 vuotta – <i>years</i>	33	32	66	61	19	0	0	1	6	1	153
45 – 64 vuotta – <i>years</i>	47	38	85	71	14	0	0	0	4	0	175
65 – vuotta – <i>years</i>	63	52	116	104	11	1	1	1	4	1	238
Suur-Helsinki <i>Greater Helsinki area</i>											
	36	28	64	58	21	0	1	0	7	0	151
Muut isot kaupungit <i>Other big cities</i>											
	31	28	59	62	21	1	0	0	9	0	153
Pienet kaupungit <i>Small cities</i>											
	37	33	70	67	17	0	0	2	7	1	166
Taajamat <i>Other densely populated areas</i>											
	40	33	73	66	13	0	0	1	4	1	158
Maaseutu <i>Open countryside</i>											
	38	36	73	75	11	0	0	0	2	0	162

* Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu.
All other data in the table describe viewing for age groups over 9.

Lähteet: Finnpanel Oy
Yleisradio Oy. Tutkimus- ja kehitysosaston mittaritutkimusyhteenvetot.
Sources: Finnpanel Oy
YLE Research and Development.

2.23 Televisiokanavien katseluosuudet 1990 – 1999
Television: channel shares 1990 – 1999

Kymmenen vuotta täyttänyt väestö <i>Population aged 10+</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
YLE TV1	33	33	30	24	25	25	25	24	24	23
YLE TV2	21	19	19	21	19	20	21	22	21	20
FST*	3	3	2	1	2	2	2	2	2	..
YLE yhteensä – YLE total	57	55	50	46	46	47	48	48	46	43
MTV1 & MTV2	26	23	20	–	–	–	–	–	–	–
Kolmostelevisio – Channel Three	13	16	24	–	–	–	–	–	–	–
MTV3 – MTV3 Finland	–	–	–	47	46	46	44	44	42	42
Nelonen – Channel Four (1.6.1997–)	–	–	–	–	–	–	–	2	7	10
Kotim. kaapelikanavat – Domestic cable	1	1	1	1	2	2	3	1	0	0
TV4/SVT Europa & SVT 1&2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Satelliittikanavat – Satellite	3	3	3	4	4	4	3	3	3	4
Kaikki kanavat yhteensä – All channels total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Video	5	5	6	7	8	7	7	6	4	6
Kaikki yhteensä – All total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Keskim. katseluaika, min/päivä <i>All TV and video, total</i>	109	118	126	139	149	150	160	157	155	167

TV-mittaritutkimus perustuu katselun jatkuvaan seurantaan ja tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja. Mittaritutkimuksen otos on 730 taloutta eli noin 1 600 henkilöä. Tutkimus perustuu katselun ympärivuotiseen seurantaan. *The data are based on continuous, metered monitoring and are averages for the whole year. The sample of the peplemeter study consists of 730 households or a total of some 1 600 people.*

* Sisältää Yleisradion ruotsinkielisen ohjelmatarjonnan (FST) kanavilla TV1 ja TV2. *The figures cover programming in Swedish by YLE's FST on channels TV1 and TV2*

Lähteet: Finnpanel Oy
 Yleisradio Oy. Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvedot.
 Sources: Finnpanel Oy
 YLE Research and Development

2.24 Televisiokanavien katseluosuudet eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999

Television: channel shares in different population groups 1999

Väestöryhmä <i>Population group</i>	YLE – TV1	YLE – TV2	YLE yht. <i>YLE total</i>	MTV3	Nelonen <i>Channel Four</i>	Kaapeli- kanavat <i>Cable</i>	TV4/SVT Europa	SVT 1&2	Satelliitti- kanavat <i>Satellite</i>	Muut <i>Other</i>
	%									
Kaikki – <i>All</i>	23	20	43	42	10	0	0	1	4	0
Sukupuoli – <i>Sex</i>										
Naiset – <i>Women</i>	22	19	41	46	10	0	0	1	2	0
Miehet – <i>Men</i>	25	21	46	37	10	0	0	1	5	0
Ikä – <i>Age</i>										
3 – 9 vuotta – <i>years*</i>	24	24	47	36	11	0	0	1	4	1
10 – 14 vuotta – <i>years</i>	14	15	29	44	15	0	0	3	7	2
15 – 24 vuotta – <i>years</i>	13	14	27	48	16	0	0	0	8	0
25 – 34 vuotta – <i>years</i>	18	19	37	40	15	0	0	1	6	1
35 – 44 vuotta – <i>years</i>	22	21	43	40	13	0	0	1	4	0
45 – 64 vuotta – <i>years</i>	27	22	48	40	8	0	0	0	3	0
65 – vuotta – <i>years</i>	27	22	49	44	5	0	0	1	2	0
Suur-Helsinki <i>Greater Helsinki area</i>	24	19	42	38	14	0	1	0	5	0
Muut isot kaupungit <i>Other big cities</i>	21	18	39	40	14	1	0	0	4	0
Pienet kaupungit <i>Small cities</i>	22	20	42	41	10	0	0	1	4	1
Taajamat <i>Other densely populated areas</i>	25	21	46	42	8	0	0	1	3	0
Maaseutu <i>Open countryside</i>	23	22	45	46	6	0	0	0	1	0

* Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9 -vuotiaiden katselu.
All other data in the table describe viewing for age groups over 9.

Lähteet: Finnpanel Oy
Yleisradio Oy. Tutkimus- ja kehitysosaston mittaritutkimusyhteenvetot.
Sources: Finnpanel Oy
YLE Research and Development.

2.25 Katsotuimmat televisio-ohjelmat 1999
Top ten television programmes by channel 1999

Ohjelma – Programme	Päivämäärä – Date	Yleisö 1 000 henkeä Audience '000	Peitto* – Rating* %
YLE TV1			
TV-uutiset ja sää	6.12.1999	2 160	48
Itsenäisyyspäivän juhlat	6.12.1999	2 016	45
MM jääkiekkoa	13.5.1999	1 690	38
Urheiluruutu	28.12.1999	1 310	29
Vaalit 99	21.3.1999	1 261	28
Yleisurheilun MM-kilpailu	29.8.1999	1 214	27
Mäkihyppyä	6.1.1999	1 155	26
Hiihdon MM-kisat	25.2.1999	1 114	25
Iltaalyso	2.10.1999	1 040	23
Kotikatu	28.1.1999	1 019	23
YLE TV2			
MM-jääkiekkoa	16.5.1999	1 901	42
TV-uutiset	16.5.1999	1 671	37
Yleisurheilun MM-kilpailut	29.8.1999	1 498	33
Hiihdon MM-kisat	28.2.1999	1 398	31
Tuttu juttu show	28.1.1999	1 223	27
Viikonlopun sää	28.1.1999	1 208	27
Hovimäki	10.3.1999	1 066	24
Metsolat	28.11.1999	1 030	23
Poliisi-tv	28.1.1999	989	22
Mäkyhyppyn maailmancup	9.1.1999	960	21
MTV3 – MTV3 Finland			
BumtsiBum!	23.1.1999	1 727	39
Miss Suomi	14.2.1999	1 615	36
F1/Brasilia/GP	11.4.1999	1 539	34
Kymmenen Uutiset	14.2.1999	1 449	32
Lotto ja Jokeri	4.12.1999	1 430	32
Napakymppi	6.2.1999	1 345	30
Syksyn Sävel 1999	9.10.1999	1 313	29
Karpolla on asiaa	31.10.1999	1 313	29
Sydän toivoa täynnä	5.4.1999	1 273	28
Yhdeksän Uutiset	4.1.1999	1 263	28
Nelonen – Channel Four Finland			
Elokuva: Vaarallinen tehtävä	3.10.1999	693	15
Elokuva: Bean – äärimmäinen katastrofielokuva	5.12.1999	656	15
Kaverille ei jätetä	3.10.1999	623	14
Haluatko miljonääriksi?	26.12.1999	584	13
Elokuva: Hylättyjen vaimojen kerho	7.11.1999	527	12
Elokuva: Ranskalainen suudelma	31.1.1999	495	11
Elokuva: Robinson Crusoe	15.8.1999	491	11
Elokuva: Arvoisa herra	24.1.1999	481	11
Elokuva: Beverly Hills kyttyä III	4.4.1999	474	11
Team Ahma	19.9.1999	472	11

* Osuudet 10 vuotta täyttäneistä – Shares of persons aged 10 years or over

Lähteet: Yleisradio
 Finnpanel Oy
 Sources: Finnish Broadcasting Company
 Finnpanel Oy

2.26 Teksti-TV:n käyttö: tavoitavuus ja katseluaika keskimääräisenä päivänä 1996–1998
Use of teletext services: Daily reach and average viewing time 1996–1998

	1996	1998	1996	1998
	%		min.	
Kaikki – All	12	16	5	5
Sukupuoli – Sex:				
Miehet – Men	15	24	6	6
Naiset – Women	8	9	4	3
Ikä – Age:				
15–24	15	18	8	8
25–44	12	19	5	4
45–59	11	14	5	6
60–	9	10	3	4

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy
 Source: MDC Helsinki Group – Media Research Ltd.

2.27 Televisioiden vähittäismyynti vuosina 1980–1999
Retail sales of TV sets 1980–1999

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change
	1 000 kpl – 1 000 units												1999/1998 %
Väritelevisiot Colour television sets	155	200	285	285	230	169	189	228	255	250	296	289	-2,4
Mustavalkoiset televisiot B & W television sets	72	28											
Satelliittipaketit Satellite dishes					8	14	17	11	12	17	17	12	-29

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatalastoja.
 Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
 Source: Domestic Appliances Association

2.28 Televisioiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999
TV sets: average prices and sales volume 1980 – 1999

		1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/1998 %
Väritelevisiot <i>Colour television sets</i>	Keskihinta, mk <i>Average price FIM</i>	2 950	2 750	2 750	2 700	2 700	3 250	3 250	3 100	2 900	3 100	3 200	3 300	3,1
	Arvo, milj. mk <i>Sales volume FIM million</i>	457	550	784	770	621	549	614	707	740	774	947	952	0,5
Mustavalkoiset televisiot <i>B & W television sets</i>	Keskihinta, mk <i>Average price FIM</i>	800	700											
	Arvo, milj. mk <i>Sales volume FIM million</i>	58	20											
Satelliittipaketit <i>Satellite dishes</i>	Keskihinta, mk <i>Average price FIM</i>					5 000	3 850	2 700	2 250	2 100	2 500	3 000	2 000	-33,3
	Arvo, milj. mk <i>Sales volume FIM million</i>					40	54	46	25	25	43	51	24	-52,9

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
Source: Domestic Appliances Association

2.29 Kotitalouksien TV-vastaanottimet 1995 – 1999

Household TV-equipment 1995 – 1999

	Kaikki taloudet All households					Kaapeli- ja satelliittitaloudet Cable & satellite households				
	1995	1996	1997	1998	1999	1995	1996	1997	1998	1999
	%					%				
Ei TV:tä – No TV sets	4	5	5	4	5	–	–	–	–	–
1 TV – 1 TV set	58	55	54	53	54	59	58	55	58	57
2 TV:tä – 2 TV sets	30	31	32	33	31	32	33	35	32	33
3+ TV:tä – 3+ TV sets	8	9	10	11	10	9	9	10	10	11
Väri-TV – Colour TV	92	93	93	93	90	97	98	98	97	96
Mustavalko-TV – B&W TV	8	6	5	5	3	7	5	6	4	2
Stereoääni – Stereo TV	31	40	48	51	47	39	47	55	57	56
Kaukosäädin – Remote control	69	76	82	83	78	78	86	90	90	86
Teksti-TV – Teletext	44	52	59	61	63	51	59	67	67	73
Maksu-TV kotipääte Pay TV decoder	3	4	4	5	4	7	9	9	11	8
Satelliittiviritin – Satellite receiver	3	2	5	4	4	7	6	11	9	9
Mikrossa TV-kortti tai näyttö PC with TV reception possibility	1	0	1	1	..	1	1	2	1	..
Matka-TV – Portable TV	19	19	19	19	15	21	19	20	18	16
Vastaanottimia yhteensä (milj.) TV sets total (mill.)	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3					
Vastaanottimia/talous TV sets/household	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5					

Lähde: Finnpanel Oy, TV-mittaritutkimuksen peruskartoitukset
Source: Finnpanel Oy, TV-household surveys

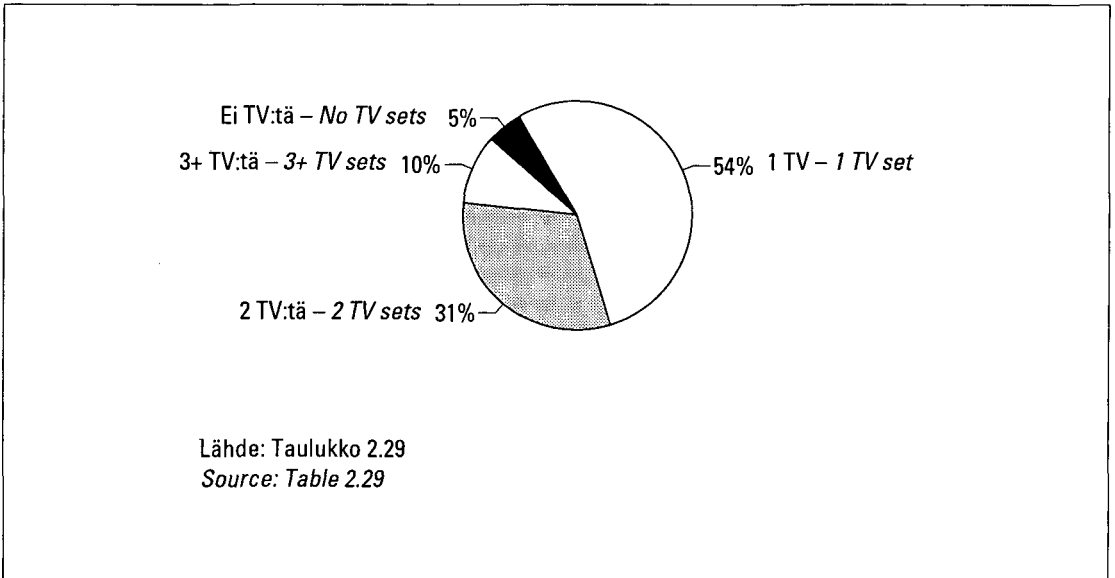

2.30 TV-vastaanottimien sijainti kotitalouksissa 1995 – 1999
Locations of TV-sets in households 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
Olohuone – <i>Living room</i>	88	87	88	88	85
Makuuhuone – <i>Bedroom</i>	19	20	23	24	24
Lasten huone – <i>Children's rooms</i>	12	13	14	16	12
Erillinen TV-huone – <i>TV-room</i>	4	4	6	6	4
Keittiö – <i>Kitchen</i>	3	3	4	4	4
Muu huone – <i>Other room</i>	12	12	12	11	11

Lähde: Finnpanel Oy, TV-mittaritutkimuksen peruskartoitukset
 Source: Finnpanel Oy, TV-household surveys

Kuvio 2.7 Kotitalouksien TV-vastaanottimet 1999
Figure 2.7 Household TV-equipmet 1999

---

3 Radio

Suomen radiojärjestelmä on perusteellisesti uusiutunut 1980-luvun puolivälistä lähtien. Ensimmäiset yksityiset paikallisradioasemat aloittivat lähetyksensä vuonna 1985. Yksityiset paikallisradioasemat lisääntyivät alun kokeiluvaiheen jälkeen nopeasti. Asemia oli enimmillään (vuonna 1990) lähes 70, jonka jälkeen määrä on hie- man laskenut. Paikallisradioiden kattavuudeksi, joka tarkoittaa mahdollisuutta kuunnella jotain yksityistä paikallisradioasemaa, arvioidaan noin 4 miljoonaa suomalaista eli noin neljä viidestä suomalaisesta asuu ainakin jonkun paikallisradion kuuluvuusalueella.

Asemien taloudellisten toimintaedellytysten parantamiseksi kaupallisen radio- toiminnan sääntelyä on viime vuosina huomattavasti liberalisoitu. Ohjelmiston pai- kallisuussäädöksiä on huomattavasti väljennetty ja sitä kautta mahdollistettu yksit- täisten asemien välinen tiivis yhteistyö ja paikallisradioketjujen muodostuminen. Lisäksi on myönnetty ns. erikoisradiotoimilupia useilla paikkakunnilla toimiville formaattiradioille. Vuonna 1994 toimilupa myönnettiin Classic FM:lle (GWR) ja Kiss FM:lle (SBS), jotka lähettävät identtistä ohjelmaa useilla paikkakunnilla. Keväällä 1999 toimiluvan vastaavaan toimintaan saivat mm. Star FM ja Groove FM (P4), ja lisäksi aiemmin vain pääkaupunkiseudulla toiminut ranskalainen NRJ sai luvat toimintaan useissa muissakin kaupungeissa. Vuonna 1999 syntyi myös Suo- men laajin paikallisradioiden yhteistyökettu Radio Plus, jossa on mukana jo miltei parikymmentä toimilupayritystä.

Suomen ensimmäinen valtakunnallinen mainosrahoitteinen radiokanava Radio Nova aloitti lähetykset vuonna 1997. Radio Nova nousi nopeasti varteenotettavaksi haastajaksi sekä Yleisradion valtakunnallisille kanaville että paikallisradioille. Novan suurin omistaja on Suomen toiseksi suurin joukkoviestintäyritys Alma Media (48% osakkeista).

1980-luvun puolivälissä syntyneessä kilpailutilanteessa julkisen palvelun yleis- radioyhtiö Yleisradio kasvatti lähetyssaikojaan ja profiloi radiokanavansa. Yleisra- dio mm. laajensi kolmannen lähetysverkkonsa valtakunnalliseksi. Samalla myös alueohjelmien volyymi kasvoi huikeasti.

Yleisradio profiloiti tarjontansa vielä toisenkin kerran. Vuoden 1990 kanavajaos- sa Ylen ykkösverkosta muodostettiin "klassisen musiikin ja kulttuuriohjelmien ka- nava" (Ylen ykkönen), kakkosverkosta "populaarikulttuurin kanava nuorille aikui- sille" (Radiomafia) ja kolmosverkosta "uutis-, ajankohtais- ja aluelähetysten ka- nava" (Radio Suomi). Lisäksi ruotsinkielinen ohjelmatoiminta jaettiin syksyllä 1997 kahdelle kanavalle. Varttuneemmalle kuulijakunnalle suunnattu Radio Vega muis-

tuttaa ohjelmasisällöltään perinteistä täyden palvelun kanavaa. Radio Extrem tavoittelee nuorempaa kuulijakuntaa.

Yksityisille paikallisradioasemille 1990-luku oli taloudellisesti vaikeaa aikaa. Paikallisradiokentän rakenteen uusiutuminen ja kaupallisten radioasemaketjujen mukaantulo markkinoille eivät ole nostaneet alaa kasvuun. Yksityisten paikallisradioasemien liikevaihto on edelleen alemmalla tasolla kuin 1990-luvun alussa (taulukko 3.3). Vuonna 1999 liikevaihto oli 170 miljoonaa markkaa, kun se vuonna 1990 oli 235 miljoonaa. Paikallisradioiden liikevaihto on alle yksi prosentti joukkoviestinnän kokonaisliikevaihdosta. Valtakunnallisen Radio Novan liikevaihto oli 56 miljoonaa markkaa vuonna 1999.

Julkisen palvelun Yleisradion radiotoiminnan taloudellinen volyymi on koko kaupalliseen radiotoimintaan verrattuna yli kolminkertainen (kustannukset noin 750 miljoonaa vuonna 1999). (Taulukko 3.2.; ks. myös luvun 2 taulukko 3.) Resurssien kokoluokan ero näkyy myös henkilöstömäärissä. Vuonna 1999 Ylen radiotoiminnassa vakinaista henkilöstöä oli kaikkiaan noin 1 200 henkeä. Yksityisten radioiden vakinaisen henkilöstön yhteismäärä oli noin 500 ja free lance henkilöstöä oli noin 400. (Taulukot 3.8 & 3.9.)

Paikallisradioiden tuloista noin 90 prosenttia tulee mainonnasta (taulukko 3.4). Koko mediamainonnasta radion osuus vuonna 1999 oli noin 3,5 prosenttia eli prosenttiyksikön vähemmän kuin 1990-luvun alussa. Länsi-Euroopan maissa radion keskimääräinen mainososuus on noin 5 prosenttia (vrt. luvun 11 taulukko 3).

Vaikka 1990-luvun aikana kaikkiaan noin 30 paikallisradioyhtiötä on lopettanut toimintansa tai sulautunut toiseen radioasemaan, uusia yrittäjiä on löytynyt tilalle ja paikallisradioryitysten kokonaismäärä on säilynyt lähes ennallaan. Paikallisradiotoiminnan alkuvuosina toimintansa lopettaneet asemat olivat tyypillisesti pienten paikkakuntien osittain harrastuspohjaisia asemia. 1990-luvun alkupuolen talouslaman vuosina kato korjasi niin pienten paikkakuntien asemia kuin suurten kaupunkien kahden tai useamman paikallisradion kilpailutilanteessa toimivia asemiakin.

Lisäksi mainosmarkkoja ovat tulleet jakamaan useilla paikkakunnilla toimivat formaattiradiot ja paikallisradioketjut (ks. taulukko 3.6) sekä valtakunnallinen Radio Nova. Kilpailutilanne on tiukin pääkaupunkiseudulla, jossa radiomainonnan kapeaa kakkua on jakamassa kymmenkunta mainosrahoitteista asemaa (vrt. taulukko 3.20).

Nimenomaan paikallisradiot toivat Suomeenkin nk. ohjelmavirtamallin, jota myös Yleisradio ryhtyi kanavauudistuksensa yhteydessä soveltamaan parilla kanavallaan. Ohjelmavirtaperiaatteella toimivien radiokanavien ohjelmiston sävy muokataan tavoiteltavan yleisöryhmän oletettujen mieltymysten mukaiseksi ennen kaikkea musiikin avulla. – Musiikista on kansainväliseen tapaan muodostunut lukuisilla suomalaisilla radioasemilla keskeisin elementti ohjelmiston profiilin ja tyylin luojana. Myös julkisen palvelun Ylen kanavilla musiikilla on aivan keskeinen sija (vrt. taulukko 3.11). Radio Suomi ja Radiomafia ovatkin monien kaupallisten asemien

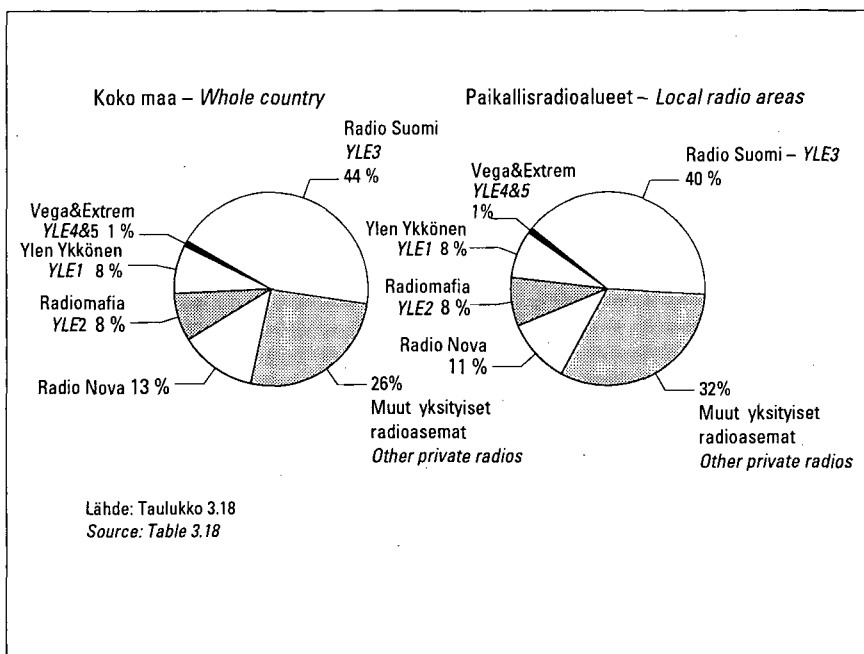
tapaan ottaneet käyttöön selector-järjestelmän eli soittolistat, joilla nk. prime time -aikana rajataan "sallitut" äänitteet.

Kanavaudistuksen jälkeen ohjelmatarjonnan rakennetta ei ole entiseen tapaan mitattu, ja kanavaprofiloinnin vuoksi perinteiset ohjelmistoluokitukset ovat ainakin osaksi menettäneet merkityksensä myös Yleisradion kanavilla.

Radiolähetyksen volyyymi on nykyisin mittava. Yleisradio lähetti vuonna 1999 viidellä kanavallaan valtakunnallista ohjelmaa yhteensä noin 750 tuntia viikossa. Eniten Yleisradio on kasvattanut alueellisten lähetysten tuntimääriä. Ne ovat lähes viisinkertaistuneet 1980-luvun puolivälin alle 200 viikkotunnista (toimintavuonna 1985/86) noin 900 viikkotuntiin. Yksityisistä radioasemista valtaosa toimii ympäri-vuorokautisesti, joten yhteenlaskettuina ne lähettävät viikoittain ohjelmaa yhteensä noin 10 000 tuntia. (Taulukot 3.10 – 3.13.)

Lisäksi Yleisradio on aloittanut digitaaliset radiolähetykset jo syksyllä 1988. Tällä hetkellä toiminnassa on kolme digitaalikanavaa. Ongelmana on kuitenkin sopivien vastaanottimien hinnan kalleus ja vähäinen tarjonta. Niinpä digitaalilähetyksen kuuntelijoita on vielä äärimmäisen vähän.

Kuvio 3.1 Radiokanavien kuunteluosuudet 1999
Figure 3.1 Channel shares in radio listening 1999

Radion kokonaistavoittavuus (= ainakin jotain radioasemaa keskimääräisenä päivänä seuranneiden osuus väestöstä) laski selvästi 80-luvun alkupuolella mutta alkoi nousta paikallisradioiden leviämisen myötä. Erityisen selvästi kokonaistavoittavuus nousi vuoden 1990 radiouudistuksen jälkeen. 1990-luvun loppuvuosina radio on tavoittanut päivittäin noin 80 prosenttia väestöstä. Tavoittavuus on kuitenkin huippuvuosista hivenen laskenut. (Taulukot 3.14 & 3.15.)

Paikallisradiotoiminnan aloittaminen lisäsi selvästi myös keskimääräisiä kuunteluajoja. 1980-luvun lopulla radion keskimääräinen päivittäinen kuuntelu aika kasvoi runsaasta kahdesta tunnista yli kolmeen tuntiin. Yleisradion kanavauudistuksen jälkeen kuunteluajat kasvoivat edelleen ja olivat huipussaan lähes neljä tuntia päivässä. 1990-luvun puolivälin jälkeen keskimääräinen radion kuuntelu aika on laskenut. Se on nykyisin noin 3 tuntia päivässä. (Taulukot 3.16 & 3.17.)

Vuonna 1999 radion keskimääräisestä päivittäisestä kuunteluajasta kului julkisen palvelun Ylen taajuuksilla hieman alle 2 tuntia (61 %), Radio Novan parissa 25 minuuttia (13 %) ja muiden yksityisten radioasemien taajuuksilla 50 minuuttia (26 %). (Taulukot 3.15 – 3.19.)

Kotitalouksilla oli vuonna 1999 käytössään keskimäärin 3,6 radiota eli kaikkiaan kodeissa oli arviolta noin 8,1 miljoonaa radiovastaanotinta. Taulukosta 3.23 ilmenee, mistä huoneista suomalaisten kotien radiovastaanottimet useimmin löytyvät.

Radion kuuntelua parhaiten selittävä muuttuja on ikä. Vanhemmat ikäryhmät kuuntelevat radiota selvästi nuorempia enemmän. (Taulukot 3.17 & 3.19.)

Tilastointi

Valtakunnallisen radiotoiminnan volyymia kuvaavat tiedot ovat Yleisradion ja Alma Median vuosikertomuksista.

Yksityisen radiotoiminnan volyymia ja henkilöstöä koskevat tiedot on saatu Suomen Radioiden Liitolta.

Vuodesta 1990 lähtien Turun kauppakorkeakoulun yritystoiminnan tutkimuskeskus on vuosittain laatinut paikallisradioiden taloudellista tilaa kartoittavia Paikallisradioiden taloustilastoja. Selvitysten toimeksiantaja on liikenneministeriö.

Aiemmin Yleisradio selvitti muutaman kerran vuodessa radion kuuntelua päiväkirjatutkimuksilla. Vuodesta 1991 lähtien keskeisimmäksi kuuntelututkimukseksi on muodostunut Finnpanelin nk. kansallinen radiotutkimus, jonka aineistoa Yleisradio ja Suomen Radioiden Liitto käyttävät omassa raportoinnissaan.

Televisioiden määrä ja sijaintia kotitalouksissa koskevat tiedot ovat peräisin Finnpanelin tv-mittaritutkimuksen otoksen kontrolloimiseksi suorittamista laajoista vuosittaisista nk. perustutkimuksista, joita on suoritettu vuodesta 1995 lähtien.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Alasuutari, Pertti: Radio suomalaisten arkielämässä. Yleisradio, Tutkimus- ja kehitysosasto. Tutkimusraportti 3/1993. Helsinki 1993.

Ala-Fossi, Marko: Tähtien kylmä loiste. Radio Novan markkinoilletulon vaikutus Suomen kaupallisten paikallisradioiden toimintaan. Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, sarja A 92/1999.

Alm, Ari & Salminen, Kimmo (toim.): Toosa soi. Musiikki radion kilpailuvälineenä? Yleisradio, Tutkimus- ja kehitysosasto, Tutkimusraportti 1/1992. Helsinki 1992.

Hujanen, Taisto & Moring, Tom: Ääniradio. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukkoviestintä Suomessa. Weilin+Göös, Helsinki 1994.

Kansalliset radiotutkimukset 1991–. *Suomen Paikallisradioliitto/Suomen Radioiden Liitto.* Helsinki, eri vuosina.

Levo-Henriksson, R & Ampuja, M.: Media ja me (Prof. Pertti Tiihosen juhla-kirja). Viestinnän julkaisuja 1. Helsingin yliopisto, Viestinnän laitos, Helsinki 2000.

Liikkanen, Mirja: Televisio, video, kotitietokoneet ja radio. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.): Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993: 2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Liikkanen, Mirja: Televisio- ja radio-ohjelmien valinnat. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.), emt.

Moring, Tom: Suomenruotsalaiset radionkuuntelijoina. Radio- ja tv-tutkimuksen vuosikirja 1996. Yleisradio, Helsinki 1996.

Nukari, Matti & Ruohomaa, Erja: Ohjelmien summasta lähetysvirtaan. Yleisradio, Tutkimus- ja kehitysosasto, Tutkimusraportti 8/1992. Helsinki 1992.

Paikallisradioiden taloustilastot. *Turun kauppakorkeakoulu, Yritystoiminnan tutkimuskeskus 1990-* (eri vuosina).

Picard, R. ym.: Menestyvä paikallisradio. Liikenneministeriö, Julkaisuja 40/99. Helsinki 1999.

Radio- ja tv-tutkimuksen vuosikirjat. *Yleisradio,* Helsinki 1991– (eri vuosina).

Taulukot – Tables

- 3.1 Radiokanavat ja -asemat (Kevät 2000)
Radio channels and stations (Spring 2000)
- 3.2 Yleisradion radio-ohjelmakustannukset 1999
YLE radio programming costs 1999
- 3.3 Yksityisten radioiden liikevaihto 1985 – 1999
Turnover of private radio stations 1985 – 1999
- 3.4 Yksityisten radioiden tuotot ja kulut 1985 – 1998
Breakdown of private radio stations' revenues and expenses 1985 – 1998
- 3.5 Yksityisten radioasemien määrän kehitys 1985 – 1999
Number of private radio stations 1985 – 1999
- 3.6 Suurimmat radioketjut (Kevät 2000)
Biggest radio chains (Spring 2000)
- 3.7 Yksityiset radioasemat (Maaliskuu 2000)
Private radio stations (March 2000)
- 3.8 Yleisradion radiotoimialan henkilöstö 1989/90 – 1999
YLE radio personnel 1989/90 – 1999
- 3.9 Yksityisten radioasemien henkilöstö 1985 – 1998
Private radio stations, personnel 1985 – 1998
- 3.10 Yleisradion radiolähetysten ohjelma-aika 1980/81 – 1999
YLE weekly radio programming hours 1980/81 – 1999
- 3.11 Yleisradion valtakunnallisten radiokanavien ohjelmatarjonta 1999
YLE radio nationwide programming 1999
- 3.12 Yleisradion aluelähetykset 1999
YLE regional broadcasting 1999
- 3.13 Yksityisten paikallisradioasemien keskimääräiset viikkotuntimäärät 1985 – 1999
Average weekly broadcasting by private local radio stations 1985 – 1999
- 3.14 Radion tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1980 – 1999
Daily reach of radio 1980 – 1999
- 3.15 Radion tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä 1999
Daily reach of radio by population groups 1999
- 3.16 Radion kuuntelu-aika keskimääräisenä päivänä 1980 – 1999
Average daily radio listening time 1980 – 1999
- 3.17 Radion kuuntelu-aika väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä 1999
Average daily radio listening time by population groups 1999
- 3.18 Radiokanavien kuunteluosuudet keskimääräisenä päivänä 1980 – 1999
Radio channel shares 1980 – 1999
- 3.19 Radiokanavien kuunteluosuudet eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999
Radio channel shares by population groups 1999
- 3.20 Radioasemien tavoitavuus, kuuntelu-aika ja kanavaosuudet pääkaupunkiseudulla 1999 (Syksy)
Reach, listening time, and share of radio stations: Greater Helsinki area 1999 (Autumn)

- 3.21 Radiolaitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999
Retail sales of radio equipment 1980 – 1999
- 3.22 Radiolaitteiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999
Radio equipment: average prices and sales volume 1980 – 1999
- 3.23 Kotitalouksien radiovastaanottimet 1995 – 1999
Household radio equipment 1995 – 1999

Kuviot – Figures

- 3.1 Radiokanavien kuunteluosuudet 1999
Channel shares in radio listening 1999
- 3.2 Yleisradion radiokanavien kuuluvuusalueet
Coverage areas of YLE radio channels
- 3.3 Yksityisten radioiden liikevaihto 1985 – 1999
Turnover of private radios 1985 – 1999
- 3.4 Yksityisten radioiden tuotot 1998
Breakdown of private radio stations' revenues 1998
- 3.5 Radio Novan kuuluvuusalueet
Coverage areas of Radio Nova
- 3.6 Paikallisradioiden lähetinpaikat
Transmitter sites of local radio stations
- 3.7 Radion kuuntelu paikan mukaan 1999
Breakdown of local radio listening by place of listening 1999

3.1 Radiokanavat ja -asemat (Maaliskuu 2000)
Radio channels and stations (March 2000)

Peitto <i>Coverage</i>	Toimintaperiaate <i>Status</i>	Kanava/asema <i>Channel/station</i>	Yhtiö <i>Organisation</i>	Rahoitus <i>Financing</i>	Aloitusvuosi <i>Year of establishment</i>		
Valtakunnallinen <i>National</i>	Julkinen <i>Public</i>	Ylen Ykkönen	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1926/1990		
		Radiomafia	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1990		
		Radio Suomi	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1965/1990		
		Radio Vega	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1961/1997		
		Radio Extrem	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1997		
		Digitaaliset – <i>DAB</i> :					
		Radio Peili	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1998		
		Radio Aino	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1999		
		Ylen Klassinen	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>	1999		
		Valtakunnallinen <i>National</i>	Yksityinen <i>Private</i>	Radio Nova	Suomen Utisradio	mainonta – <i>commercials</i>	1997
Alueellinen <i>Regional</i>	Julkinen <i>Public</i>	26 alueradiota <i>26 regional windows</i>	YLE	lupamaksut – <i>licence fees</i>			
		– 20 suomeksi <i>in Finnish</i>			1975		
		– 5 ruotsiksi <i>in Swedish</i>			1973		
		– 1 saameksi <i>in Sami</i>			1987		
Puolivaltakunnallinen/Paikallinen/ Alueellinen <i>Semi-national/ Regional/Local</i>	Yksityinen <i>Private</i>	59 radioasemaa <i>59 radio stations</i>	*	mainonta – <i>mainly commercials</i>	1985		

Lähde: YLE, Suomen Radioiden Liitto SRL
 Source: YLE, Association of Finnish Broadcasters

3.2 Yleisradion radio-ohjelmakustannukset 1999
YLE radio programming costs 1999

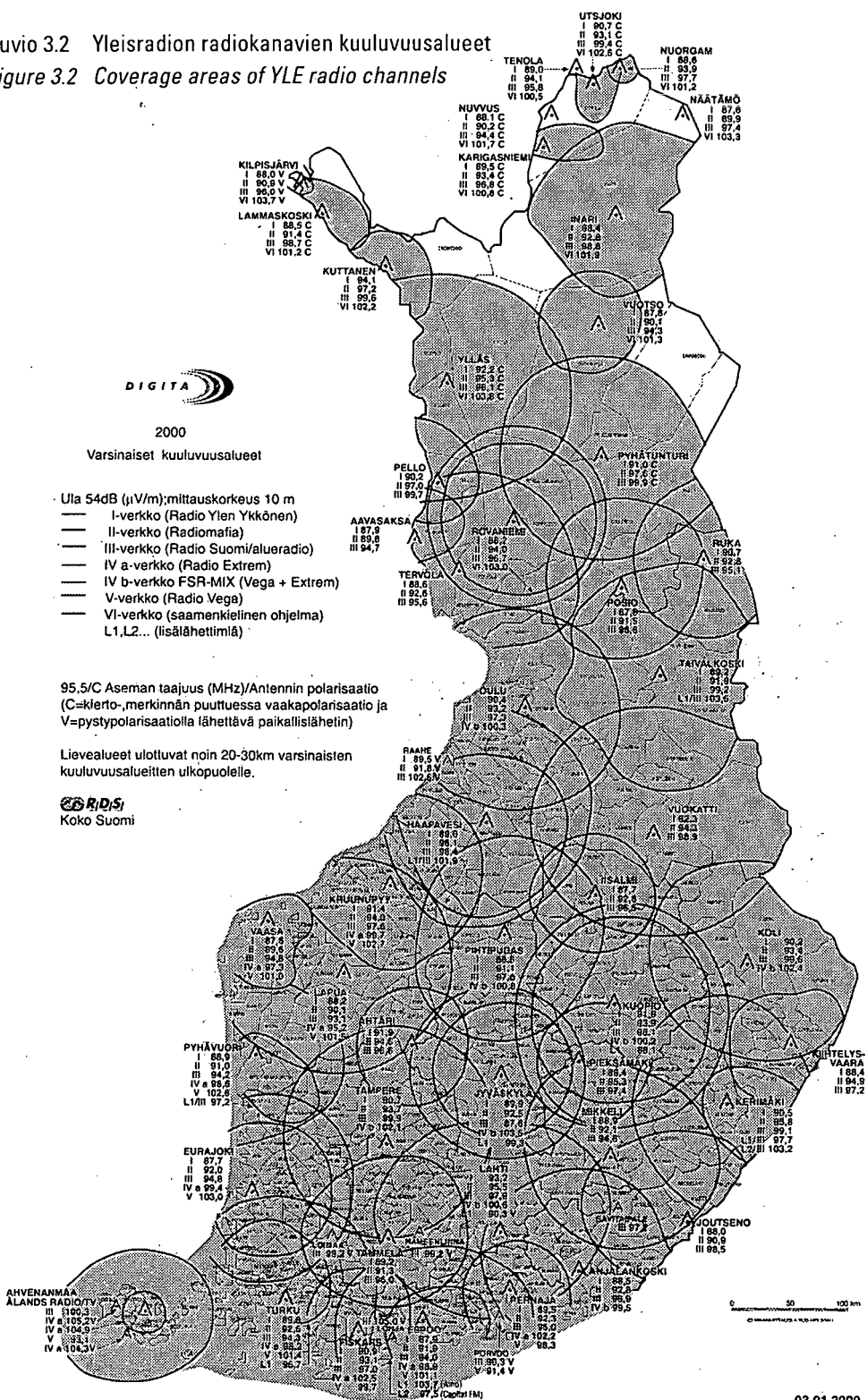
	Kokonaiskustannukset <i>Total costs</i>	Lähetystunnin hinta <i>Programming costs per hour</i>
	Milj.mk – <i>FIM million</i>	MK – <i>FIM</i>
Ylen Ykkönen – <i>YLE Radio 1</i>	164	18 700
Radio Mafia – <i>YLE Radio 2</i>	84	9 600
Radio Suomi – <i>YLE Radio 3*</i>	274	5 700
Radio Vega – <i>YLE Radio 4*</i>	88	7 800
Radio Extrem – <i>YLE Radio 5</i>	45	5 700
Radio Peili – <i>Radio Peili (DAB)</i>	11	1 200
Radio Aino – <i>Radio Aino (DAB)</i>	8	..
Ylen Klassinen – <i>YLE Classical (DAB)</i>	2	400
Saamen Radio – <i>Sámi Radio</i>	11	5 400
Ulkomaanlähettykset (Radio Finland) <i>Foreign service broadcasts (Radio Finland)</i>	25	700

* Sisältää alueelliset palvelut. – *Including regional services.*

Lähde: Yleisradion vuosikertomus 1999
 Source: Yle annual report 1999

Kuvio 3.2 Yleisradion radiokanavien kuuluvuusalueet

Figure 3.2 Coverage areas of YLE radio channels

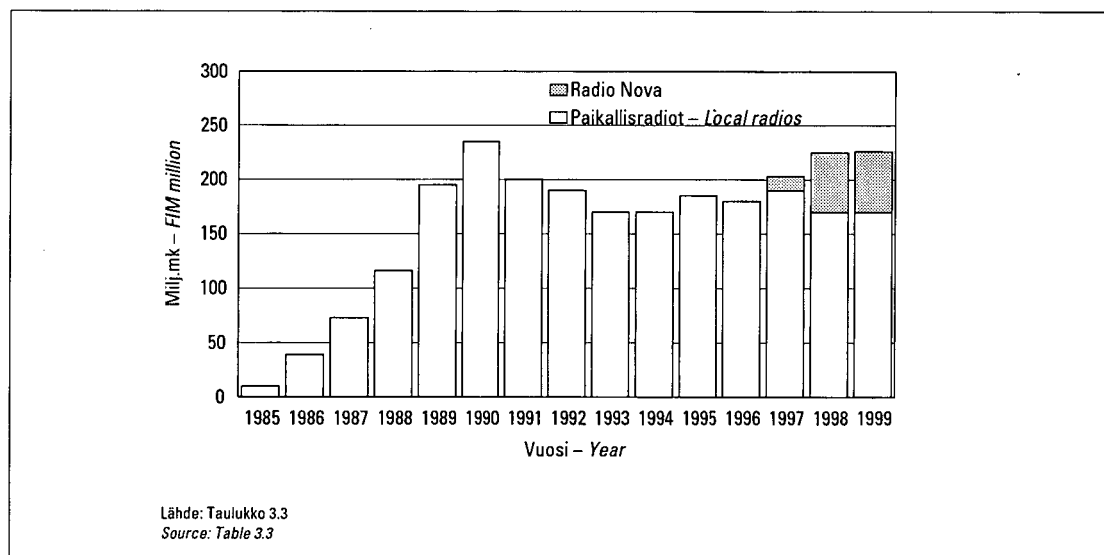
3.3 Yksityisten radioiden liikevaihto 1985 – 1999
 Turnover of private radio stations 1985 – 1999

	Radio Nova	Muut yksityiset radiot Other private radios	Yhteensä – Total Mili mk – FIM million	Kiintein (1999) hinnoin Fixed (1999) prices
1985		10	10	15
1986		39	39	56
1987		73	73	101
1988		116	116	153
1989		195	195	241
1990		235	235	273
1991		200	200	223
1992		190	190	207
1993		170	170	181
1994		170	170	179
1995		185	185	193
1996		180	180	187
1997	13	190	203	208
1998	55	170	225	228
1999	56	170*	226*	226*

* Arvioita – Estimates

Lähteet: Alma Median toimintakertomukset
 Suomen Gallup-Media
 Turun kauppakorkeakoulu, Yritystoiminnan tutkimuskeskus
 Sources: Alma Media annual reports
 MDC Helsinki Group
 Turku School of Economics, Business research and development centre

Kuvio 3.3 Yksityisten radioiden liikevaihto 1985–1999
 Figure 3.3 Turnover of private radios 1985 – 1999

3.4 Yksityisten radioiden tuotot ja kulut 1992 – 1998

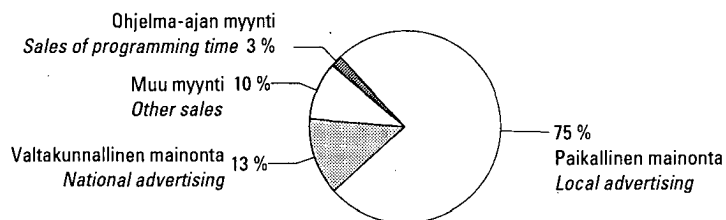
Breakdown of private radio stations' revenues and expenses 1992 – 1998

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	%						
Tuotot – Revenues							
Mainonta – Advertising							
• paikallinen – local	83	82	86	79	85	83	75
• valtakunnallinen – national	8	6	5	11	7	5	13
Ohjelma-ajan myynti <i>Sales of programming time</i>	2	2	2	2	3	3	3
Muu myynti – Other sales	7	10	7	8	5	9	10
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100
Kulut – Expenses							
Henkilöstö – Personnel	51	51	46	50	44	..	..
Tekijänoikeusmaksut ja ohjelmaostot <i>Royalties and purchases of programming</i>	14	20	21	18	16	..	..
Muut kulut – Other expenses	35	29	32	33	40	..	..
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	..	..

Lähde: Turun kauppakorkeakoulu, Yritystoiminnan tutkimuskeskus

Source: *Turku School of Economics, Business research and development centre*

Kuvio 3.4 Yksityisten radioiden tuotot 1998

Figure 3.4 Breakdown of private radio stations' revenues 1998

Lähde: Taulukko 3.4

Source: Table 3.4

3.5 Yksityisten radioasemien määrän kehitys 1985 – 1999*
Number of private radio stations 1985 – 1999*

	Paikalliset/Alueelliset <i>Local/Regional</i>	Valtakunnalliset <i>National</i>	Erikoisradiot** <i>Special radios**</i>	Yhteensä <i>Total</i>	Toiminnan lopettaneet radioyrietykset*** <i>Stations closed down***</i>
1985	18	–	–	18	0
1986	18	–	–	18	3
1987	28	–	–	28	1
1988	40	–	–	40	0
1989	55	–	–	55	2
1990	66	–	–	66	1
1991	60	–	–	60	7
1992	57	–	–	57	5
1993	56	–	–	56	6
1994	57	–	2	59	3
1995	58	–	2	60	3
1996	57	–	2	59	3
1997	58	1	2	61	2
1998	58	1	2	61	1
1999	53	1	6	60	5

* Asemien määrät kunkin vuoden lopussa – *At year-end.*

** Valtioneuvosto myöntänyt toimiluvan ns. erikoisradiotoimintaan. Useimmat näistä ovat puolivaltakunnallisia formaattiradioita.
The Council of State has granted licences for "special broadcasting services", most of which are semi-national format radios.

*** Sisältää vapaaehtoiset lopettamiset, fuusiot ja konkurssit. Huomattavassa osassa tapauksista uusi yrittäjä on jatkanut toimintaa.
Includes voluntary closedowns, bankruptcies and mergers. In most cases a new operator has continued programming.

Lähteet: Liikenneministeriö, Suomen Radioiden Liitto SRL

Sources: Ministry of Traffic and Communications, Association of Finnish Broadcasters

3.6 Suurimmat radioketjut (Kevät 2000)
Biggest radio chains (Spring 2000)

	Perustettu <i>Established</i>	Toimilupia Operating <i>licences</i>	Kaupungeja <i>No. of cities</i>	Yhtiö – <i>Media group</i>	Kansallisuus – <i>Nationality</i>
Classic FM	1992	1	11	Classic FM/Great Western Radio	Britannia – Britain
Groove FM	1999	1	5	P4 International AS (61%), MTG Radio AB (24%)	Norja/Ruotsi – Norway/Sweden
Kiss FM	1995	1	13	Scandinavian Broadcasting System (SBS)	Luxemburg – Luxembourg
NRJ/Energy	1995	8	8	NRJ S.A.	Ranska – France
Radio Dei	1997	1	7	Kristillinen Media Oy	Suomi – Finland
Radio Plus	1999	20	21	Paikallisradioketju Plus Oy (Alma Media 22%)	Suomi – Finland
Star FM	2000	1	10	P4 International AS (61%), MTG Radio AB (24%)	Norja/Ruotsi – Norway/Sweden

Useimmissa tapauksissa ketjut ovat nk. erikoisradioita, joille valtioneuvosto on myöntänyt yhden yhteisen toimiluvan.

Useimmat näistä ovat puolivaltakunnallisia formaattiradioita.

In most cases the Council of State has granted one single operating licence for "special broadcasting services".

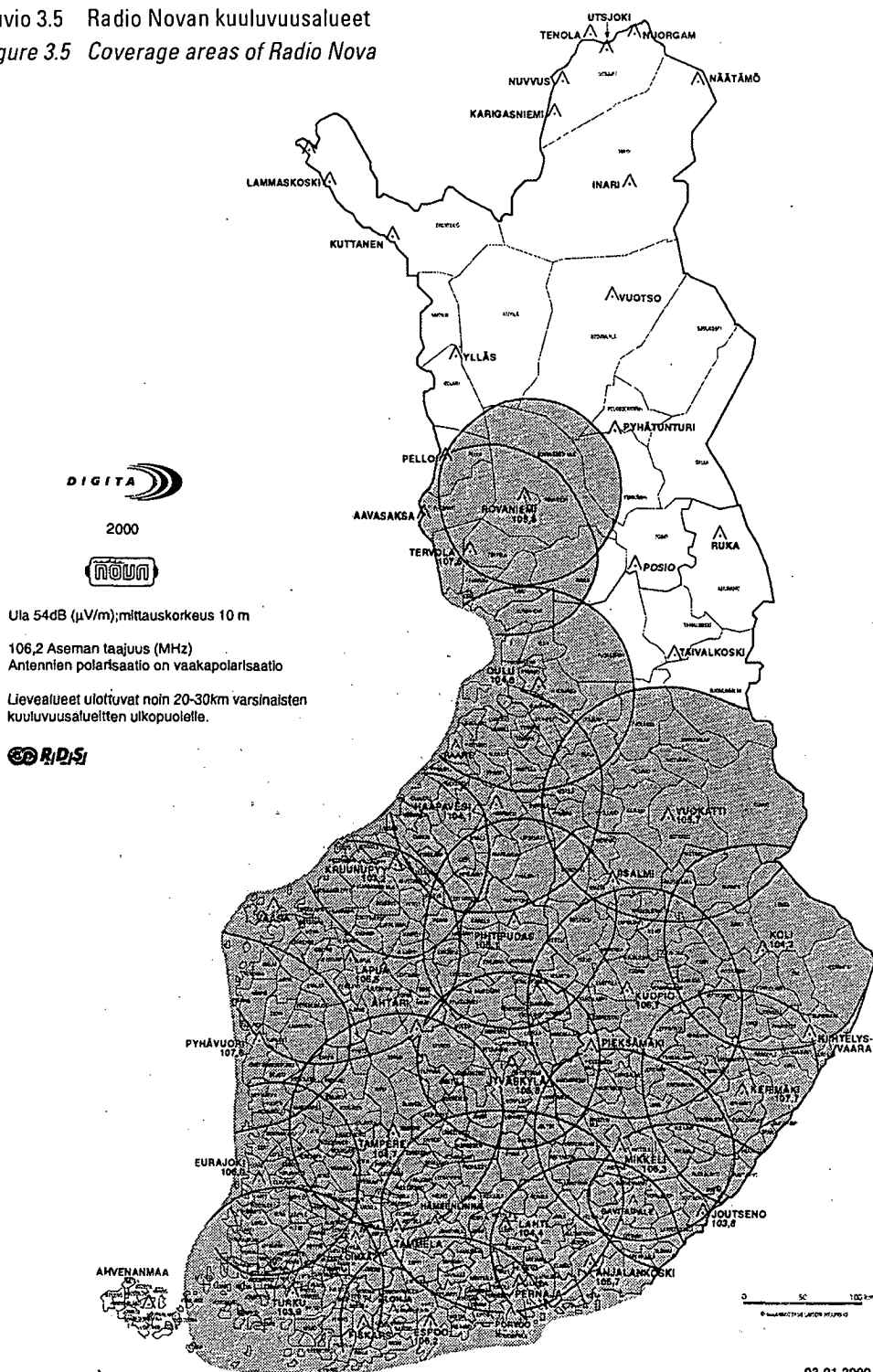
Most of these radios are semi-national format radios.

Lähteet: Liikenneministeriö

Tilastokeskus, Joukkoviestintätilatost

Sources: Ministry of Traffic and Communications
 Statistics Finland, Media statistics

Kuvio 3.5 Radio Novan kuuluvuusalueet
 Figure 3.5 Coverage areas of Radio Nova

3.7 Yksityiset radioasemat (Maaliskuu 2000) Private radio stations (March 2000)

Radioasema – Station	Aloitusvuosi Started in	Toimiluvan haltija – Licence holder	Paikkakunta – Community
Radio Nova	1997	Oy Suomen Uutisradio Ab	Koko maa - Whole country
Classic FM	1992	Classic Radio Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Groove FM	1995	Helsingin Suomalainen Radioasema Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Kiss FM	1995	Helsingin Radioviestintä Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
NRJ/Energy	1995	Capitec Oy & NRJ Finland Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Radio Dei	1997	Kristillinen Media Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Radio Sputnik	1999	Radio Satellite Finland Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Star FM	2000	Helsingin Suomalainen Radioasema Oy	Useilla paikkakunnilla - Several regions
Järviradio	1987	Järviseudun paikallisradio Oy	Alajärvi
Radio Pikku Pariisi	1989	Haapaveden opiston kannatusyhdistys ry	Haapavesi
Radiotupla	1995	Satakunnan Kaapelitelevisio Oy	Harjavalta
Lähiradio	1988	Helsingin Lähiradio	Helsinki
Radio City	1985	Helsingin Kaupunkiradio Oy	Helsinki
Radio Plus Helsinki	1999	Radio Kolme Oy	Helsinki
Reissuradio	1998	Hettnytt Oy	Helsinki ym.
Suomen Sävelradio	1999	Arolammin Radio Oy	Helsinki ym.
Radio Plus Janne	1989	Hämeenlinnan Paikallisradio Oy	Hämeenlinna ym.
Radio Salminen	1988	Pohjois-Savon Paikallisradio Oy	Iisalmi ym.
Radio Inari	1987	Inarin Paikallisradioyhdistys ry	Inari
Radio Iniö	1986	Iniön kunta	Iniö
Radio Satahäme	1985	Pohjois-Satakunnan Viestintä Oy	Ikaalinen ym.
Radio Rex	1993	Oy Najaros Ab	Joensuu ym.
Radio Plus Jyväskylä	1985	Jyväskylän Seudun Paikallisradio Oy	Jyväskylä ym.
Radio Kajaus	1989	Kainuun Paikallisradio Oy	Kajaani ym.
Radiooankkuri	1990	Radio Meri-Lappi Oy	Kemi
Radio Kokkola	1988	Kokkolan Paikallisradio Oy	Kokkola
Radio Albatrossi	1993	Kymenlaakson Sähköiset Viestimet Oy	Kotka ym.
Radio Plus Kaakkois-Suomi	1985	SBC Radio Oy	Kouvola ym.
Oikea Asema	1985	Kuopion Oikea Asema Oy	Kuopio
Radio Ruka	1995	ML - Infoconsulting Oy	Kuusamo
Radio Paitapiiska	1985	Radio Paitapiiska Oy	Kurikka
Radio YsiYsi	1993	Monday's Special Oy	Lahti
Radio Norppa	1997	Kymenlaakson Sähköiset Viestimet Oy	Lappeenranta ym.
SimpSiö 969	1985	Lapuan Paikallisradio Oy	Lapua
Radio Plus Länsi-Uusimaa	1993	Turun Ensitorppa Oy	Lohja
Radio Väst	1997	Ålands Lokal-TV Ab	Maarianhamina
Radio Plus RPM	1987	Järvi-Savon Viestintä Oy	Mikkeli ym.
Radio 103,4	1990	Timo T.A. Mikkonen Today Oy	Mäntsälä
Radioasema Q	1999	Oulun Seudun Paikallisradio Oy	Oulu
Radio Mega	1988	Oulun Horisontti Oy	Oulu
Radio Keski-Savo	1997	Grammari - Ari Oy	Pieksämäki
Radio Kokkola	1993	Kokkolan Paikallisradio Oy	Pietarsaari
Radio Pori	1985	Teljän Mediat Oy	Pori

3.7 Jatkuu
Continued

Radioasema – Station	Aloitusvuosi Started in	Toimiluvan haltija – Licence holder	Paikkakunta – Community
Radio Pooki	1989	Radio Pooki Oy	Raahe ym.
Radio Ramona	1988	Paikallisradio Ramona Oy	Rauma
Radio RFM	1999	Prianet Oy	Rovaniemi ym.
Radio 88,2	1989	Salon Alueradio Oy	Salo
Radio Seinäjoki	1990	Etelä-Pohjanmaan Viestintä Oy	Seinäjoki
Radio Moreeni	1989	Tampereen Yliopisto	Tampere
Radio 957	1985	Tampereen Ääni Oy	Tampere ym.
Radio Plus Tampere	1989	Tampereen Seudun Paikallisradio Oy	Tampere ym.
Radio Provinssi	1989	Tornion Paikallisradioyhdistys ry	Tornio
Radio Plus Auran Aallot	1985	Turun Paikallisradio Oy	Turku ym.
Radio Majakka	1999	Turun Paikallisradio Oy	Turku
Radio Robin Hood	1990	Turun Lähiradioyhdistys	Turku ym.
Radio Sata	1989	Pro Radio Oy	Turku ym.
Radio Plus Vaasa	1985	Oy Vaasa Mediat Ab	Vaasa
Radio Melody	2000	Oy Vaasa Mediat Ab	Vaasa
Radio Pop	1994	Pirkanmaan Viestintäpalvelu Oy	Valkeakoski
Radio Manta	1989	Kustannusliike Aluelehdet Oy	Vammala ym.
Oikea Asema	1990	Varkauden Oikea Asema Oy	Varkaus
Radio Toiska	1990	Radio Ostola Oy	Ähtäri

Lähde: Suomen Radioiden Liitto SRL
Source: Association of Finnish Broadcasters

3.8 Yleisradion radiotoimialan henkilöstö 1989/90 – 1999
YLE radio personnel 1989/90 – 1999

	Henkilöstö – Employees
1989/90	1 260
1990/91	1 270
1991/92	1 294
1993	1 322
1994	1 349
1995	1 327
1996	1 351
1997	1 390
1998	1 413
1999	1 210

*Yleisradion tilikausi oli 1.6 – 31.5 vuoteen 1992 asti. – YLE financial year was 1.6. – 31.5. until the year 1992.

Lähde: Yleisradio OY, henkilöstöhallinto
Source: YLE Personnel administration

3.9 Yksityisten radioasemien henkilöstö 1985 – 1998

Private radio stations, personnel 1985 – 1998

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Henkilöstö – Employees														
Vakinainen henkilöstö yhteensä <i>Permanent staff total</i>	155	167	..	401	560	630	521	513	455	496	494	490	492	508
Vakinaisia/asema <i>Permanent staff average/station</i>	9	10	..	10	11	11	10	10	8	8	8	8	8	8
Free lance henkilöstö <i>Free lance staff total</i>	187	190	..	416	735	800	550	550	443	482	380	360	354	402
Free lance henkilöstöä/asema <i>Free lance average/station</i>	11	11	..	11	14	14	11	11	8	8	6	6	6	6

Lähteet: Liikenneministeriö (-1988)

Suomen Radioiden Liitto SRL (1989-)

Sources: Ministry of Traffic and Communications (-1988)

Association of Finnish Broadcasters (1989-)

3.10 Yleisradion radiolähetysten ohjelma-aika 1980/81 – 1999

YLE weekly radio programming hours 1980/81 – 1999

Vuosi Year	Valtakunnalliset verkot <i>Nationwide networks</i>					Aluelähettykset <i>Regional broadcasts</i>				DAB-kanavat <i>DAB-channels</i>			Ulko- maanlä- hettykset <i>Foreign service broad- casts</i>	
	1-verkko <i>Radio 1</i>	2-verkko <i>Radio 2</i>	3-verkko <i>Radio 3</i>	4-verkko* <i>Radio 4*</i>	5-verkko* <i>Radio 5*</i>	Suomenk. <i>In Finnish</i>	Ruotsink. <i>In Swedish</i>	Saamenk. <i>In Sámi</i>	Capital FM**	Radio Peili	Radio Aino	Ylen Klassinen		
Tuntia/viikko – Hours/week														
1980/81	121	109	–	99		52	17	2						40
1985/86	130	136	–	130		142	42	3						187
1986/87	129	135	–	129		176	50	4						187
1987/88	130	165	–	124		210	58	6						222
1988/89	124	151	–	121		354	57	10						235
1989/90	133	168	–	127		547	58	10						232
1990/91	132	168	130	128		549	76	11						229
1991/92	134	168	137	131		650	137	16	155					219
1992	133	168	136	130		683	148	26	168					248
1993	134	168	136	130		585	132	26	168					247
1994	154	168	136	130		639	130	33	168					372
1995	168	168	135	133		659	132	34	168					639
1996	168	168	135	137		684	143	39	168					..
1997	168	168	133	185		735	99	36	168					..
1998	168	168	132	134	131	791	70	38	168	168				771
1999	168	168	132	138	152	792	78	39	168	168	168	168		727

* Vuoteen 1996 asti Riksradiation (1 kanava). – Until November 1997: Riksradiation (one channel only).

** Väliä mm. Voice of America, National Public Radio, Deutsche Welle, Radio France Internationalen, BBC World Servicen ja Ylen ulkomaanlähetysten ohjelmaa Helsingin alueella 24 tuntia vuorokaudessa.

Transmits the programming of Voice of America, National Public Radio, Deutsche Welle, Radio France International, BBC World Service and YLE's foreign service programming in the Helsinki area on a 24-hour basis.

Lähde: Yleisradion vuosikirjat

Source: YLE yearbooks

3.11 Yleisradion valtakunnallisten radiokanavien ohjelmatarjonta 1999 YLE radio nationwide programming 1999

	Lähetysaika – <i>Broadcasting time</i>	Musiikin osuus – <i>Share of music</i>
	Tuntia/vrk – <i>Hours/day</i>	%
Radio Ylen Ykkönen – <i>YLE Radio 1</i>	24	62
Radio Mafia – <i>YLE Radio 2</i>	24	75
Radio Suomi – <i>YLE Radio 3</i>	19	44
Radio Vega – <i>YLE Radio 4 (in Swedish)</i>	22	46
Radio Extrem – <i>YLE Radio 5 (in Swedish)</i>	22	69
Radio Peili (DAB)	24	24
Radio Aino (DAB)	24	46
Ylen Klassinen (DAB)	24	100

Lähde: Yleisradion toimintakertomus 1999
Source: *Yle annual report 1999*

3.12 Yleisradion aluelähettykset 1999 YLE regional broadcasting 1999

Toimipisteen nimi – Name	Sijainti – Location	Aloitusvuosi – Established	Tuntia/viikko – Hours/week
Suomeksi – In Finnish			
Ylen aikainen	Helsinki	1975	36
Ylen läntinen	Tammisaari	1991	36
Radio Itä-Uusimaa	Porvoo	1991	36
Etelä-Karjalan Radio	Lappeenranta	1989	36
Kymenlaakson Radio	Kouvola	1989	36
Turun Radio	Turku	1982	36
Satakunnan Radio	Pori	1988	36
Tampereen Radio	Tampere	1982	36
Lahden Radio	Lahti	1984	36
Radio Häme	Hämeenlinna	1989	36
Radio Keski-Suomi	Jyväskylä	1986	103
Radio Savo	Kuopio	1984	37
Etelä-Savon Radio	Mikkeli	1985	36
Pohjois-Karjalan Radio	Joensuu	1988	36
Pohjanmaan Radio	Vaasa	1988	36
Radio Keski-Pohjanmaa	Kokkola	1991	36
Oulu Radio	Oulu	1983	36
Kainuun Radio	Kajaani	1988	36
Lapin Radio	Rovaniemi	1988	37
Radio Perämeri	Kemi	1991	37
Yhteensä – Total			792
Ruotsiksi – In Swedish			
Vega Österbotten	Vasa	1973	16
Vega Åboland	Åbo	1973	16
Vega Västnyland	Ekenäs	1973	16
Vega Mellannnyland	Helsingfors	1976	16
Vega Östnyland	Borgå	1973	16
Yhteensä – Total			78
Saameksi – In Sámi			
Saamen Radio	Inari	1987	39

Lähde: Yleisradion vuosikertomus 1999
Source: YLE annual report 1999

3.13 Yksityisten paikallisradioasemien keskimääräiset viikkotuntimäärät 1985 – 1999
Average weekly broadcasting by private local radio stations 1985 – 1999

	Lähetystunteja/vko – <i>Hours/week</i>
1985	30
1986	39
1987	62
1988	70
1989	94
1990	98
1991	107
1992	123
1993	168
1994	163
1995	168
1996	168
1997	168
1998	168
1999	168

Lähteet: Liikenneministeriö
 Suomen Radioiden Liitto SRL
 Sources: Ministry of Traffic and Communications
 Association of Finnish Broadcasters

3.14 Radion tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1980 – 1999 Daily reach of radio 1980 – 1999

9 vuotta täyttäneet Population aged 9+	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Koko maa Whole country	Paikallis- radioalueet Local radio areas
	%													
YLE Radio1	52	33	20	18	19	15	14	13	13	13	12	12	12	12
YLE Radio2	55	52	20	23	22	22	22	22	18	12	11	11	11	11
YLE Radio3	..	..	37	39	41	44	44	44	42	38	39	36	34	34
YLE Radio4&5	1	1	2	3	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1
YLE yhteensä – YLE total	76	68	63	68	68	67	68	67	62	55	54	52	50	50
Radio Nova											20	20	18	16
Yksityiset paikallisradioasemat Private local radio stations	–	..	41	35	33	40	38	39	39	32	30	31	35	35
Kaikki yhteensä – Total	76	..	83	82	83	85	85	85	82	82	81	79	79	79

YLE Radio1: 1990– Ylen Ykkönen. – As from 1990 Yle Radio 1.

YLE Radio2: 1990– Radiomafia. – As from 1990 Radiomafia

YLE Radio3: 1990– Radio Suomi. – As from 1990 Radio Suomi.

YLE Radio4&5: 1997– Ruotsinkieliset täyden palvelun ohjelmakanavat Radio Vega & Radio Extrem.
Full-service networks for the Swedish-speaking audience. As from 1997 Radio Vega & Radio Extrem.

Tiedot loppusyksyltä. Vuodesta 1992 lähtien tiedot talvikaudelta. 1997 tiedot syksyltä.
Since 1992 data for winter season. 1997 data for September to December.

Lähteet: Finnpanel Oy

Yleisradio Oy

Sources: Finnpanel Oy,
YLE, Research and Development

3.15 Radion tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä 1999
Daily reach of radio by population groups 1999

9 vuotta täyttäneet <i>Population aged 9+</i>	Ylen Ykkönen <i>YLE Radio 1</i>	Radiomafia <i>YLE Radio 2</i>	Radio Suomi <i>YLE Radio 3</i>	Vega & Extrem <i>YLE Radio 4&5</i>	Yle yhteensä <i>YLE total</i>	Radio Nova	Yksit. pai- kallisradiot <i>Private local radio</i>	Kaikki yhteensä <i>All radio</i>
Kaikki – <i>All</i>	12	11	36	1	52	18	31	79
Sukupuoli – <i>Sex</i>	14	9	35	1	51	16	30	78
Naiset – <i>Women</i>	10	14	38	1	54	19	32	80
Miehet – <i>Men</i>								
Ikä – <i>Age</i>								
9 – 14	5	13	8	1	24	18	34	62
15 – 24	3	24	8	1	33	23	37	71
25 – 34	4	15	15	1	32	29	38	74
35 – 44	8	12	30	1	44	27	37	79
45 – 54	12	7	53	2	64	15	33	86
55 – 64	20	5	65	2	78	6	22	88
65 –	29	4	64	2	81	3	15	87
Koulutus – <i>Education</i>								
Kansak./kansalaisk. – <i>Primary</i>	20	5	64	1	76	6	22	88
Perusk./keskik. – <i>Comprehensive</i>	8	16	25	1	44	18	34	74
Ammattik. – <i>Vocational</i>	10	12	40	1	54	22	34	83
Yo./opisto – <i>College or more</i>	11	12	30	2	47	22	32	78
Yliopisto/korkeakoulu <i>Academic</i>	17	9	35	2	53	16	27	76
Ammatti – <i>Occupation</i>								
Työväestö – <i>Industrial blue-collar</i>	8	13	38	1	52	24	39	84
Toimihenkilö – <i>White collar</i>	10	10	34	2	49	21	33	79
Joht.as.oleva – <i>Managerial</i>	12	8	46	2	57	22	28	81
Maatalous/muu yritt. <i>Farmer/Other self-employed</i>	11	12	45	2	60	22	32	85
Eläkeläinen – <i>Pensioner</i>	27	3	65	2	81	3	18	88
Koululainen – <i>Schoolboy/girl</i>	5	14	9	1	26	19	32	62
Opiskelija – <i>Student</i>	3	23	10	1	33	21	37	70

Lähteet: Finnpanel Oy
 Yleisradio Oy
 Sources: Finnpanel Oy,
 YLE, Research and Development

3.16 Radion kuuntelu-aika keskimääräisenä päivänä 1980 – 1999 Average daily radio listening time 1980 – 1999

9 vuotta täyttäneet Population aged 9+	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
	Min./päivä – Min/day											Koko maa Whole country	Paikallis- radioalueet Local radio areas
YLE Radio1	64	29	23	23	27	19	18	16	16	17	16	16	15
YLE Radio2	64	83	24	31	31	29	31	29	24	16	13	15	16
YLE Radio3	..	6	80	87	105	102	103	103	95	87	89	83	76
YLE Radio 4&5	1	1	2	3	4	3	4	3	3	2	3	2	1
YLE yhteensä – YLE total	128	119	129	144	167	152	155	152	137	122	121	115	109
Radio Nova										32	30	25	20
Yksityiset paikallisradioasemat Private local radio stations	–	..	69	62	62	71	68	68	68	52	48	50	60
Kaikki yhteensä – Total	128	..	199	206	230	223	223	219	205	205	199	190	190

YLE Radio1: 1990– Ylen Ykkönen. – As from 1990 Yle Radio 1.

YLE Radio2: 1990– Radiomafia. – As from 1990 Radiomafia

YLE Radio3: 1990– Radio Suomi. – As from 1990 Radio Suomi.

YLE Radio4&5: 1997– Ruotsinkieliset täyden palvelun ohjelmakanavat Radio Vega & Radio Extrem.

Full-service networks for the Swedish-speaking audience. As from 1997 Radio Vega & Radio Extrem.

Tiedot loppusyksyltä. Vuodesta 1992 lähtien tiedot talvikaudelta. 1997 tiedot syksyltä.

Data for late autumn. Since 1992 data for winter season. 1997 data for September to December.

Lähteet: Finnpanel Oy

Yleisradio Oy

Sources: Finnpanel Oy,

YLE, Research and Development

3.17 Radion kuuntelu-aika väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä 1999
Average daily radio listening time by population groups 1999

9 vuotta täyttäneet <i>Population aged 9+</i>	Ylen Ykkönen <i>YLE Radio 1</i>	Radiomafia <i>YLE Radio 2</i>	Radio Suomi <i>YLE Radio 3</i>	Vega & Extrem <i>YLE Radio 4&5</i>	Yle yhteensä <i>YLE total</i>	Radio Nova	Yksit. pai- kallisradiot <i>Private local radio</i>	Kaikki yhteensä <i>All radio</i>
Min/päivä – <i>Min/day</i>								
Kaikki – <i>All</i>	16	15	83	2	115	25	50	190
Sukupuoli – <i>Sex</i>								
Naiset – <i>Women</i>	20	10	86	2	118	23	50	192
Miehet – <i>Men</i>	11	19	79	2	112	26	50	188
Ikä – <i>Age</i>								
9 – 14	2	11	6	0	20	14	34	67
15 – 24	3	31	9	1	44	25	54	122
25 – 34	4	24	22	1	52	46	64	163
35 – 44	6	16	54	2	82	43	65	190
45 – 54	15	9	120	2	146	23	64	233
55 – 64	28	6	172	3	209	10	38	256
65 –	43	4	170	3	221	3	22	246
Koulutus – <i>Education</i>								
Kansak./kansalaisk. – <i>Primary</i>	29	6	184	2	222	9	43	274
Perusk./keskik. <i>Comprehensive</i>	9	18	55	2	85	20	53	158
Ammattik. – <i>Vocational</i>	13	20	92	2	128	38	66	231
Yo./opisto – <i>College or more</i>	14	16	57	2	89	32	50	171
Yliopisto/korkeakoulu <i>Academic</i>	21	10	51	3	85	18	34	136
Ammatti – <i>Occupation</i>								
Työväestö <i>Industrial blue-collar</i>	9	22	86	1	119	40	77	236
Toimihenkilö – <i>White collar</i>	13	12	63	2	92	32	54	178
Joht.as.oleva – <i>Managerial</i>	12	9	76	1	98	37	40	175
Maatalous/muu yritt. <i>Farmer/Other self-employed</i>	14	19	116	4	153	37	63	253
Eläkeläinen – <i>Pensioner</i>	40	4	177	3	225	5	31	260
Koululainen – <i>Schoolboy/girl</i>	3	13	7	1	23	15	32	70
Opiskelija – <i>Student</i>	3	26	10	1	40	22	47	109

Lähteet: Finnpanel Oy
Yleisradio Oy
Sources: Finnpanel Oy,
YLE, Research and Development

3.18 Radiokanavien kuunteluosuudet keskimääräisenä päivänä 1980–1999 Radio channel shares 1980–1999

9 vuotta täyttäneet <i>Population aged 9+</i>	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Koko maa <i>Whole country</i>	Paikallis- radioalueet <i>Local radio areas</i>
	%													
YLE Radio1	50	24	12	11	12	9	8	7	8	8	8	8	8	8
YLE Radio2	50	70	12	15	13	13	14	13	12	8	7	8	8	8
YLE Radio3	..	5	40	42	46	46	46	47	46	42	45	44	40	40
YLE Radio 4&5	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1
YLE yhteensä – YLE total	100	100	65	70	73	68	70	69	67	60	62	61	57	57
Radio Nova											16	15	13	11
Yksityiset paikallisradioasemat <i>Private local radio stations</i>	–	..	35	30	27	32	30	31	33	25	24	26	32	32
Kaikki yhteensä – Total	100	..	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kuunteluaika min/päivä <i>Average listenig time, min/day</i>	128	..	199	206	230	223	223	219	205	205	199	190	190	190

YLE Radio1: 1990– Ylen Ykkönen. – *As from 1990 Yle Radio 1.*

YLE Radio2: 1990– Radiomafia. – *As from 1990 Radiomafia*

YLE Radio3: 1990– Radio Suomi. – *As from 1990 Radio Suomi.*

YLE Radio4&5: 1997– Ruotsinkieliset täyden palvelun ohjelmakanavat Radio Vega & Radio Extrem.
Full-service networks for the Swedish-speaking audience. As from 1997 Radio Vega & Radio Extrem.

Tiedot loppusyksyltä. Vuodesta 1992 lähtien tiedot talvikaudelta. 1997 tiedot syksyiltä.
Data for late autumn. Since 1992 data for winter season. 1997 data for September to December.

Lähteet: Finnpanel Oy
Yleisradio Oy

Sources: Finnpanel Oy,
YLE, Research and Development

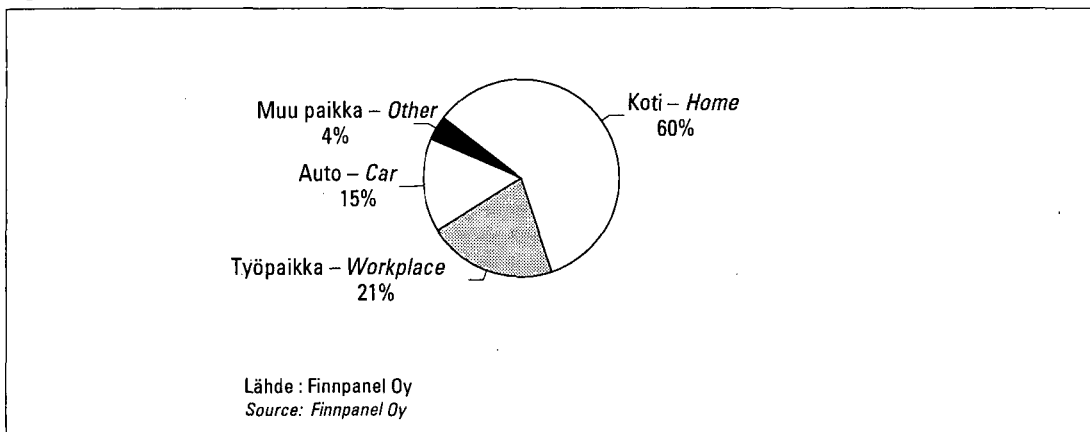
3.19 Radiokanavien kuunteluosuudet eri väestöryhmissä keskimääräisenä päivänä 1999
Radio channel shares by population groups 1999

9 vuotta täyttäneet <i>Population aged 9+</i>	Ylen Ykkönen <i>YLE Radio 1</i>	Radiomafia <i>YLE Radio 2</i>	Radio Suomi <i>YLE Radio 3</i>	Vega & Extrem <i>YLE Radio 4&5</i>	Radio Nova	Yksit. paikallisradiot <i>Private local radios</i>	Kaikki yhteensä <i>All radio</i>
%							
Kaikki – <i>All</i>	8	8	44	1	13	26	100
Sukupuoli – <i>Sex</i>							
Naiset – <i>Women</i>	10	5	45	1	12	26	100
Miehet – <i>Men</i>	6	10	42	1	14	27	100
Ikä – <i>Age</i>							
9 – 14	3	16	9	0	21	51	100
15 – 24	2	25	7	1	20	44	100
25 – 34	2	15	13	1	28	39	100
35 – 44	3	8	28	1	23	34	100
45 – 54	6	4	52	1	10	27	100
55 – 64	11	2	67	1	4	15	100
65 –	17	2	69	1	1	9	100
Koulutus – <i>Education</i>							
Kansak./kansalaish. <i>Primary</i>	11	2	67	1	3	16	100
Perusk./keskik. <i>Comprehensive</i>	6	11	35	1	13	34	100
Ammattik. – <i>Vocational</i>	6	9	40	1	16	29	100
Yo./opisto – <i>College or more</i>	8	9	33	1	19	29	100
Yliopisto/korkeakoulu <i>Academic</i>	15	7	38	2	13	25	100
Ammatti – <i>Occupation</i>							
Työväestö <i>Industrial blue-collar</i>	4	9	36	0	17	33	100
Toimihenkilö – <i>White collar</i>	7	7	35	1	18	30	100
Joht.as.oleva – <i>Managerial</i>	7	5	43	1	21	23	100
Maatalous/muu yrittäjä <i>Farmer/Other self-employed</i>	6	8	46	2	15	25	100
Eläkeläinen – <i>Pensioner</i>	15	2	68	1	2	12	100
Koululainen <i>Schoolboy/girl</i>	4	19	10	1	21	46	100
Opiskelija – <i>Student</i>	3	24	9	1	20	43	100

Lähteet: Finnpanel Oy
 Yleisradio Oy
 Sources: Finnpanel Oy,
 YLE, Research and Development

Kuvio 3.7 Radion kuuntelu paikan mukaan 1999

Figure 3.7 Breakdown of local radio listening by place of listening 1999

3.20 Radioasemien tavoitavuus, kuuntelu-aika ja kanavaosuudet pääkaupunkiseudulla 1999 (Syksy) Reach, listening time, and share of radio stations: Greater Helsinki area 1999 (Autumn)

9 vuotta täyttäneet Population aged 9+	Tavoitavuus/päivä Daily reach	Tavoitavuus/viikko Weekly reach	Kuuntelu-aika Listening time	Kanavaosuus Channel share
	%	%	Min./pv - Min/day	%
YLE 1 - Ylen Ykkönen	8	17	13	8
YLE 2 - Radiomafia	5	16	6	4
YLE 3 - Radio Suomi	28	40	61	39
YLE 4 & 5 - Vega & Extrem	2	6	4	2
Radio Nova	9	21	15	10
Valtakunnalliset yhteensä National radio total	..	..	99	63
Energy/NRJ	8	19	8	5
Classic FM	3	9	5	3
Kiss FM	11	24	15	10
Groove FM	3	9	3	2
Radio City	7	17	11	7
Radio Plus	4	12	7	4
Muut - Other	..	..	8	5
Yksityiset paikallisradioasemat yht. Private local radios total	34	60	58	37
Kaikki yhteensä - All total	70	92	156	100

Lähde: Finnpanel Oy
Source: Finnpanel Oy

3.21 Radiolaitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999
Retail sales of radio equipment 1980 – 1999

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change %
	1 000 kpl – 1000 units												
<i>Stereolaitteet – Hi-fi equipment</i>													
• virittimet – <i>tuners</i>	14	40	15	8	5	3	1	1	1	1	1	1	0,0
• vahvistimet – <i>amplifiers</i>	15	42	20	13	10	6	3	3	4	3	4	3	-22,5
• viritinvahvistimet – <i>receivers</i>	31	23	16	16	11	8	10	16	18	22	20	23	12,5
• stereoyhdistelmät <i>music centres</i>	48	50	74	65	57	50	65	84	97	98	94	112	18,7
<i>Stereolaitteet yhteensä Hi-fi equipment total</i>	108	155	125	102	83	65	79	104	120	124	119	138	16,1
<i>Radiot – Radio sets</i>													
• CD-radionauhurit – <i>radio cassette recorders with CD-player</i>	-	-	-	-	-	36	70	96	115	120	111	121	9,0
• muut radionauhurit <i>other radio cassette recorders</i>	155	280	260	212	147	95	96	76	71	57	43	24	-44,4
• matkaradiot – <i>portable radios</i>	35	50	75	60	45	30	27	34	30	34	39	41	5,1
• koti- ja kelloradiot <i>home & clock radios</i>	70	40	80	85	75	60	60	50	53	75	72	69	-4,2
<i>Radiot yhteensä Radio sets total</i>	260	370	415	357	267	221	253	256	269	286	265	255	-3,8
<i>Autolaitteet yhteensä – Car radios & stereos total</i>	130	170	200	136	105	86	94	125	160	172	195	191	-2,3

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto
Source: Domestic Appliances Association

3.22 Radiolaitteiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999

Radio equipment: average prices and sales volume 1980 – 1999

		1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994
Stereolaitteet – Hi-fi equipment								
• virittimet – tuners	Keskihinta, mk – Average price FIM	950	700	825	950	950	900	900
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	13	28	12	8	5	3	1
• vahvistimet – amplifiers	Keskihinta, mk – Average price FIM	1 100	850	1 300	1 300	1 350	1 600	1 700
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	17	36	26	17	14	10	5
• viritinvahvistimet – receivers	Keskihinta, mk – Average price FIM	1 300	1 100	1 600	1 650	1 550	2 050	2 050
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	40	25	26	26	17	16	20
• stereoyhdistelmät music centres	Keskihinta, mk – Average price FIM	2 400	2 200	2 200	2 200	2 600	2 900	2 700
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	115	110	163	143	148	148	174
Stereolaitteet yhteensä Hi-fi equipment total	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	185	199	227	194	184	177	200
Radiot – Radio sets								
• CD-radionauhurit radio cassette recorders with CD-player	Keskihinta, mk – Average price FIM						1 100	950
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million						40	66
• muut radionauhurit other radio cassette recorders	Keskihinta, mk – Average price FIM	670	730	530	530	480	350	325
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	104	204	138	112	71	32	30
• matkaradiot – portable radios	Keskihinta, mk – Average price FIM	310	260	215	220	240	220	230
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	11	13	16	13	11	7	6
• koti- ja kelloradiot home & clock radios	Keskihinta, mk – Average price FIM	300	260	180	170	160	170	170
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	21	10	14	14	12	10	10
Radionauhurit ja radiot yhteensä Radio sets total	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	136	227	168	139	94	89	112
Autolaitteet yhteensä Car radios & stereos total	Keskihinta, mk – Average price FIM	900	1 275	1 400	1 400	1 500	1 500	1 550
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	117	217	280	190	158	129	146

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto
Source: Domestic Appliances Association.

3.22 Jatkuu
Continued

		1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98
Stereolaitteet – Hi-fi equipment							
• virittimet – tuners	Keskihinta, mk – Average price FIM	900	900	900	850	850	0,0
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	1	1	1	1	1	0,0
• vahvistimet – amplifiers	Keskihinta, mk – Average price FIM	1 500	1 650	1 500	1 500	1 400	-6,7
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	5	7	5	6	4	-33,3
• viritinvahvistimet – receivers	Keskihinta, mk – Average price FIM	1 900	2 000	2 000	1 900	2 100	10,5
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	30	35	44	38	47	23,7
• stereoyhdistelmät music centres	Keskihinta, mk – Average price FIM	2 350	2 300	2 000	1 700	1 550	-8,8
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	197	223	196	160	173	8,1
Stereolaitteet yhteensä Hi-fi equipment total	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	233	266	246	205	225	9,8
Radiot – Radio sets							
• CD-radionauhurit radio cassette recorders with CD-player	Keskihinta, mk – Average price FIM	900	800	700	700	650	-7,1
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	86	92	84	78	79	1,3
• muut radionauhurit other radio cassette recorders	Keskihinta, mk – Average price FIM	530	490	490	500	500	0,0
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	22	20	15	12	7	-41,7
• matkaradiot – portable radios	Keskihinta, mk – Average price FIM	220	220	220	200	200	0,0
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	7	7	7	8	8	0,0
• koti- ja kelloradiot home & clock radios	Keskihinta, mk – Average price FIM	150	150	150	150	150	0,0
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	8	8	11	11	10	-9,1
Radionauhurit ja radiot yhteensä Radio sets total	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	123	127	117	109	104	-4,6
Autolaitteet yhteensä Car radios & stereos total	Keskihinta, mk – Average price FIM	5 050	4 650	4 350	4 000	3 650	-8,8
	Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	182	221	228	244	220	-9,8

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto
Source: Domestic Appliances Association.

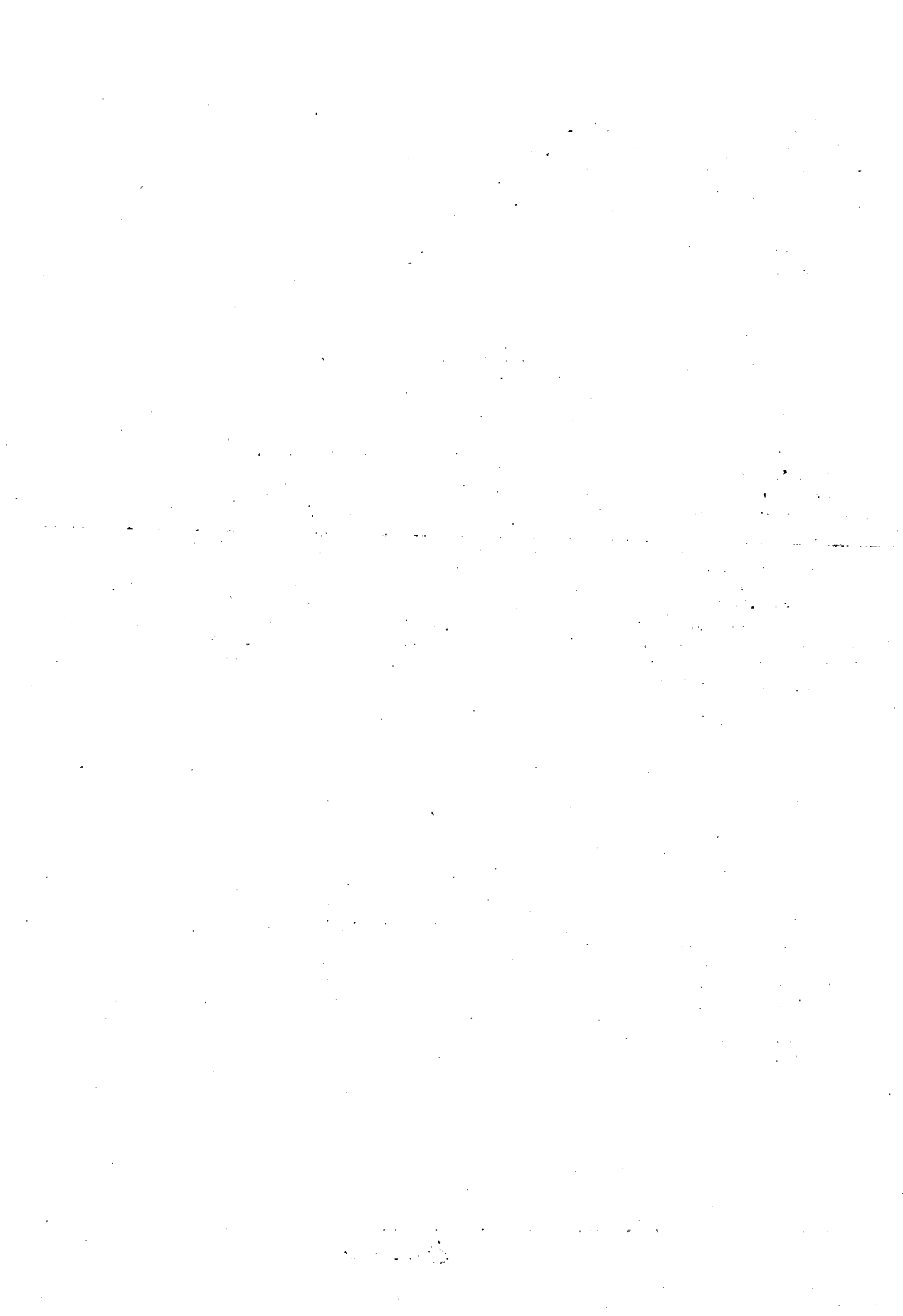
3.23 Kotitalouksien radiovastaanottimet 1995 – 1999

Household radio equipment 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
<i>Määrä – Number of radio sets:</i>					
Ei radiota – <i>No radio</i>	2	3	1	1	1
1	19	18	15	13	12
2	20	19	18	20	19
3	18	18	20	20	19
4	15	15	16	17	18
5+	25	28	29	27	32
<i>Sijainti – Location:</i>					
Olohuone – <i>Living room</i>	64	63	70	67	71
Makuuhuone – <i>Bedroom</i>	56	52	57	56	57
Keittiö – <i>Kitchen</i>	54	50	49	50	47
Lasten huone – <i>Children's rooms</i>	22	23	24	26	20
Työhuone – <i>Study</i>	13	12	17	15	17
Muu huone – <i>Other room</i>	21	18	26	24	21
Vastaanottimia yhteensä (milj.) – <i>Radio sets total (mill.)</i>	6,8	7,1	7,7	7,5	8,1
Vastaanottimia/kotitalous – <i>Radio sets per household</i>	3,2	3,3	3,5	3,4	3,6

Lähde: Finnpanel Oy
Source: Finnpanel Oy

4 Äänitteet

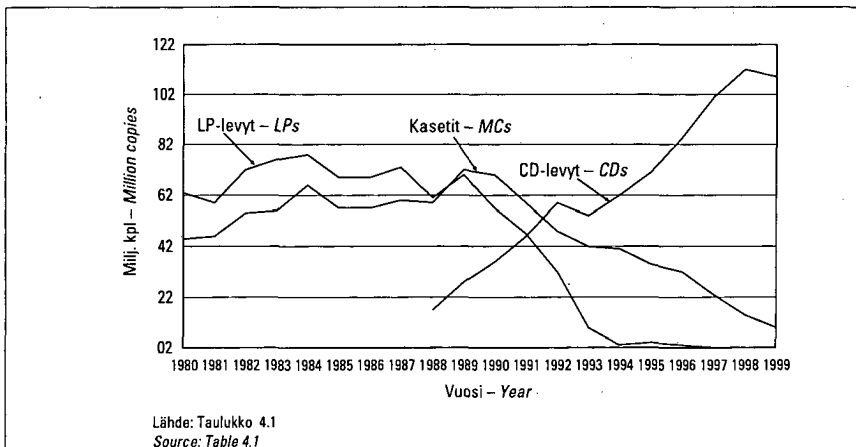
Muihin Pohjoismaihin verraten Suomessa myydään äänitteitä melko vähän. Asukasta kohden äänitemyynti on noin 2,5 nimikettä vuodessa. Muissa Pohjoismaissa vuosimyynti on 3–4 nimikettä per asukas. 1980-luvulla äänitteiden vuosimyynti oli kasvanut noin 10 miljoonasta äänitteestä 16,5 miljoonaan äänitteeseen, kun kappalemääräisen myynnin arviona käytetään tuonnin ja kotimaisen valmistuksen yhteismäärää. Sen jälkeen myynti laski selvästi. Se oli alimmillaan vuosina 1993–94, jolloin myynti jäi noin 10 miljoonaan äänitteeseen. Kappalemääräisessä myynnissä ollaan edelleenkin selvästi vuosikymmenen vaihteen tason alapuolella. (Taulukko 4.1.)

Cd-levyt ovat jo vuosia olleet hallitseva tallenneformaatti. Niiden osuus äänitteiden kokonaismarkkinoista on yli 90 prosenttia. Loppuosa on käytännössä kasettien myyntiä, sillä vinylilevyjä myydään vuosittain enää muutamia kymmeniä tuhansia kappaleita. Vinylilevyt ovat siis kadonneet äänitteiden massamarkkinoilta ja jääneet harrastajien niche-markkinoiksi.

Ensimmäiset cd-soittimet tulivat Suomen markkinoille vuonna 1983. Muihin Pohjoismaihin verrattuna ne yleistyivät aluksi hitaasti. Vuonna 1999 cd-soitin oli kuitenkin jo 65 prosentilla kotitalouksista. Penetraatioaste on silti edelleen alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa, joissa 70–80 prosenttia talouksista omisti cd-soittimen jo vuonna 1997. Suomessa oikeastaan vasta cd-soittimen halvaversion eli cd-radionauhurin tulo markkinoille kiihdytti selvästi penetraatioasteen kasvua. (Taulukot 4.10 – 4.12.)

Kuvio 4.1 Äänitteiden myynti 1980 – 1999

Figure 4.1 Phonogram sales 1980 – 1999

Suomen äänitemarkkinat ovat pitkään jakautuneet suhteellisen tasan kotimaisten ja ulkomaisten äänitteiden myynnin kesken, mikäli tarkastellaan kappalemääräistä myyntiä. Markkoilla mitaten ulkomaisia äänitteitä kuitenkin myydään jonkin veran kotimaisia enemmän. Yksi syy tähän on se, että cd-levyjä halvemmilla kaseteilla on vielä jonkinlainen asema nimenomaan kotimaisten äänitteiden myynnissä. Kotimaisia äänitteitä myydään kasetteina vielä puolisen miljoonaa kappaletta vuodessa. Ulkomaisten äänitteiden kohdalla kasettien osuus on marginaalinen. (Taulukot 4.4 – 4.5.)

Kotimaisten äänitteiden keskeistä asemaa äänitemarkkinoilla osoittaa sekin, että kaikkien aikojen myydyimpien pitkäsoittoäänitteiden kotimaisella listalla on 37 nimikettä, jotka ovat ylittäneet 100 000 kappaletta myynnin rajan. Ulkomaisista äänitteistä saman rajapyykin on ylittänyt vain kuusi äänitettä.

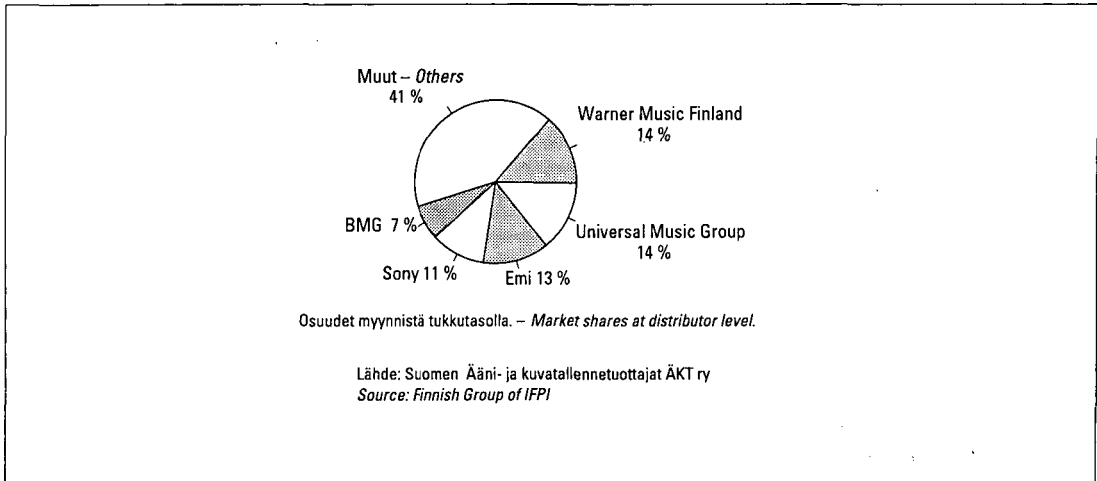
Suomessa julkaistiin lähes 3000 kotimaista äänitenimikettä vuonna 1997. Myös kotimaisista julkaisunimikkeistä selvä enemmistö on nykyisin cd-formaatissa. Kaseteista suuri osa sisältää muuta kuin musiikkiaineistoa. Muuhun aineistoon sisältyvät suurimpana ryhmänä hengellistä materiaalia sisältävät kasetit. Toisen suuren ryhmän muodostavat kielikasetit. Äänitenimikkeiden vuosittaisia kokonaismääriä kasvattavat vanhempien äänitteiden uusintajulkaisut sekä saman äänitteen eri julkaisuversiot (esim. cd- ja kasettiversiot). (Taulukko 4.2.)

Kaikilla suurimmilla kansainvälisillä ääniteyhtiöillä on tytäryhtiöt Suomessa. Warner Music aloitti Suomessa 1989. Suurista ylikansallisista Sony ja EMI ovat perustaneet tytäryhtiöt Suomeen jo 1970-luvulla. BMG perusti tytäryhtiönsä vuonna 1991. Se toimi myös MCA:n jakelijana vuoteen 1998 asti, jolloin Universal Music perusti oman toimiston Suomeen. Polygram osti Pohjoismaiden suurimman levy-yhtiön Sonetin tytäryhtiöineen (mm. Sonet Suomi) vuonna 1991, sekä perusti seuraavana vuonna Suomeen myös oman tytäryhtiönsä. Universal Music Groupin ostettua 1990-luvun lopussa Polygramin niiden tytäryhtiöt ovat fuusioituneet myös Suomessa. Viiden suurimman äänitealan ylikansallisen yrityksen yhteenlaskettu osuus äänitteiden kokonaisymyynnistä Suomessa oli hieman alle 60 prosenttia vuonna 1999 (kuvio 4.2).

Suuret ylikansalliset äänitejätit hallitsevat äänitteiden maahantuontia ja merkittävää osaa kotimaisesta tuotannosta. Toisaalta suurten yritysten oheen syntyi jo 1970- ja 80-lukujen taitteessa kymmenien pienten itsenäisten tuottajien kirjo. Niiden määrä lienee vain kasvanut. Vuonna 1987 Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan levy-yhtiöitä ja äänitysstudioita oli 129 kappaletta. Vuonna 1997 äänitalenteiden kustannusyrittäjiä oli 273 kappaletta.

Äänitteiden kuuntelu on vähentynyt selvästi 1990-luvulla. Enää noin 15 prosenttia suomalaisista kuuntelee keskimääräisenä päivänä omia tai lainaamia äänitteitä. Vuonna 1990 äänitteitä kuuntelevia oli noin neljännes suomalaisista. Aikaa kuunteluun kuluu keskimäärin alle parikymmentä minuuttia (=keskiarvo koko väestöstä laskettuna). Nuoret ja nuoret aikuiset ovat aktiivisimmat äänitteiden kuunteli-

Kuvio 4.2 Äänitemyynnin markkinaosuudet 1999
 Figure 4.2 Market shares of phonogram sales 1999

jaryhmät, mutta juuri näissä ikäryhmissä äänitteitä kuuntelevien osuudet ovat laske-
 neet selvimmin. (Taulukot 4.6 & 4.7.) Osaselitys äänitteiden käytön vähenemiselle
 lienee radioasemien runsas musiikkitarjonta.

Tilastointi

Äänitealan keskeisiä tilastolähteitä ovat Säveltäjain tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry, ulkomaankauppatilasto, sekä Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen kirjastot, jotka luotteloivat vapaakappaleoikeuden perusteella saamansa kotimaisen äänitemateriaalin.

ÄKT tilastoi jäsenyritystensä kappale- ja markkamääräisen myynnin. ÄKT myös laatii vuosittain omiin myyntitilastoihinsa sekä muihin lähteisiin (mm. ulkomaankauppatilastot) perustuvan arvion äänitteiden kokonaismyynnistä. Viime vuosina ÄKT:n jäsentuottajien osuuden on arvioitu olevan 80 prosenttia äänitteiden kokonaismyynnistä.

Radion ja tv:n seuraamisen mittaamiseen erikoistuneen markkinatutkimuslaitos Finnpanelin toteuttamiin radion kuuntelua mittaaviin Kansallisiin Radiotutkimuksiin sisältyvät myös tiedot äänitteiden kuuntelun yleisyydestä ja kuunteluajoista.

Opetusministeriön vuosittain julkaisemat tilastotiedot yleisistä kirjastoista sisälsivät vuodesta 1987 vuoteen 1992 tiedot kirjastojen äänitekokoelmista ja niiden käytöstä. Vuodesta 1993 lähtien kirjastotilastointia supistettiin oleellisesti.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Alaspää, Arto ym.: Musiikki digitaaliajassa. Katsaus digitaalitekniikan vaikutuksista musiikkiin. Tekijänoikeusinstituutti, Julkaisuja Nro 6/1994. Helsinki 1994.

Gronow, Pekka: Äänitteet. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukkoviestintä Suomessa. Weilin+Göös, Helsinki 1994.

Gronow, P. & Saunio, I.: Äänilevyn historia. WSOY, Helsinki 1990.

Ekholm, Jukka: Savikiekosta digitaaliaikaan. Tieto aika 2000: 4, 16–17.

Lassila, Juha: Kultalevyn alkemia. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 6. Jyväskylä 1987.

Muikku, Jari: Laulujen lunnaat. Raportti suomalaisesta ääniteteutantopolitiikasta. Taiteen keskuustoimikunnan julkaisuja n:o 7. Helsinki 1989.

Seppänen, Susanna: Musiikin kuuntelu ja musiikkivalinnat. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.): Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993: 2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Tilastotietoja yleisistä kirjastoista. *Kouluhallitus/Opetusministeriö*, eri vuosina.

Yrittäjyys musiikkiteollisuudessa. *F&L Management Services Ltd.* Helsinki 1998.

Taulukot – Tables

- 4.1 Äänitteiden myynti 1980 – 1999
Phonogram sales 1980 – 1999
- 4.2 Äänitteiden nimiketuotanto Suomessa 1985 – 1999
Production of phonogram titles in Finland 1985 – 1999
- 4.3 Äänitemyynti musiikkityypin mukaan 1994 – 1997
Phonogram sales by genre 1994 – 1997
- 4.4 Äänitteiden kappalemyyntin jakautuminen äänitetyypin ja alkuperän mukaan 1980 – 1999
Phonogram sales by type of recording and by origin 1980 – 1999
- 4.5 Äänitteiden myynnin arvo äänitetyypin ja alkuperän mukaan 1990 – 1999
Value of phonogram sales by type of recording and by origin 1990 – 1999
- 4.6 Äänitteitä kuunnelleiden osuus keskimääräisenä päivänä 1990 – 1999
Average daily reach of phonograms 1990 – 1999
- 4.7 Äänitteiden kuunteluun keskimäärin käytetty aika 1990 – 1999
Average listening time of phonograms 1990 – 1999
- 4.8 Myydyimmät pitkäsoittoäänitteet Suomessa 1999
Top 10 albums in Finland 1999
- 4.9 Kautta aikojen myydyimmät pitkäsoittoäänitteet
All time top ten domestic and imported records in Finland
- 4.10 Audiolaitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999
Retail sales of audio equipment 1980 – 1999
- 4.11 Audiolaitteiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999
Audio equipment: average prices and sales volume 1980 – 1999
- 4.12 Audiolaitteet kotitalouksissa 1995 – 1999
Audio equipment in households 1995 – 1999

Kuviot – Figures

- 4.1 Äänitteiden myynti 1980 – 1999
Phonogram sales 1980 – 1999
- 4.2 Äänitemyyntin markkinaosuudet 1999
Market shares of phonogram sales 1999
- 4.3 CD-levyn hinnan muodostuminen
CD-record: breakdown of retail price

4.1 Äänitteiden myynti 1980–1999
Phonogram sales 1980–1999

	Vinyyli – Vinyl	Kasetti – MC	CD	Yhteensä – Total	Myyntin arvo Sales value	Kiintein (1999) hinnoin Fixed (1999) prices
	Milj.kpl – Million copies				Milj. mk – FIM million	
1980	6,1	4,3	–	10,4	252	562
1985	6,7	5,5	..	12,2	404	599
1990	5,5	6,8	3,4	15,7	666	775
1991	4,5	5,7	4,4	14,7	650	726
1992	3,0	4,6	5,7	13,3	580	632
1993	0,8	4,0	5,2	10,0	530	566
1994	0,1	3,9	6,0	10,0	585	617
1995	0,2	3,3	6,9	10,4	630	658
1996	0,1	3,0	8,3	11,4	675	701
1997	0,0	2,1	9,9	12,0	725	744
1998	0,0	1,3	11,0	12,3	750	759
1999	0,0	0,8	10,7	11,5	715	715

Vähittäismyynti. Luvut ovat arvoita. – Sales at retail level. The figures are estimates.
Singles on sijoitettu vinyyli, kasetti- tai CD-luokkiin äänitetyypin mukaan.
Singles are included in the Vinyl, MC or CD category according to type of recording.

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT
Source: Finnish group of IFPI

4.2 Äänitteiden nimiketuotanto Suomessa 1985 – 1999 Production of phonogram titles in Finland 1985 – 1999

Vuosi Year	Singlet – Singles		LP-levyt – LPs		CD-levyt – CDs		Kasetit – MCs		Josta musiikkikasetteja Of which MCs containing music		Äänikirjat – Audio books		Yhteensä – Total	
	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%
1985	380	20	489	26	–	–	981	52	..	..	22	1	1 872	100
1986	390	18	571	27	9	0	1 123	53	..	..	36	2	2 129	100
1987	405	21	516	27	23	1	924	47	..	..	78	4	1 946	100
1988	406	22	457	24	123	7	706	38	..	..	190	10	1 882	100
1989	579	25	502	21	279	12	922	39	..	..	70	3	2 352	100
1990	710	24	514	17	281	9	1 349	45	..	..	140	5	2 994	100
1991	782	25	521	17	240	8	1 400	45	..	..	136	4	3 079	100
1992	801	23	377	11	501	14	1 651	48	..	..	143	4	3 473	100
1993	466	17	152	6	818	31	1 102	41	666	60	126	5	2 664	100
1994	205	9	55	2	744	32	1 233	53	699	57	109	5	2 346	100
1995	90	3	16	1	1 311	48	1 253	45	729	58	89	3	2 759	100
1996	18	1	2	0	1 418	43	1 747	53	715	41	110	3	3 295	100
1997	10	0	5	0	1 749	62	1 044	37	631	60	..	..	2 808	100
1998	..	..	0	0	1 784	59	1 152	38	637	55	105	4	3 041	100
1999	..	..	2	0	1 983	70	573	20	345	60	277	10	2 835	100

Lähde: Jyväskylän yliopiston kirjasto/Helsingin yliopiston kirjasto
Source: University libraries of Jyväskylä and Helsinki

4.3 Äänitemyynti musiikkityypin mukaan 1994 – 1997 Phonogram sales by genre 1994 – 1997

	Milj. kappaletta – Million copies*		Kansainvälinen pop – International pop		Klassinen – Classical		Yhteensä – Total	
	Kotimainen pop – Domestic pop	%	Kansainvälinen pop – International pop	%	Klassinen – Classical	%	Yhteensä – Total	%
1994	4,8	50	4,2	44	0,6	6	9,6	100
1995	4,5	45	4,9	48	0,7	7	10,2	100
1996	4,8	42	5,6	49	1,0	9	11,4	100
1997	4,9	41	6,1	51	1,0	8	12,0	100

	Milj. mk – FIM million *		Kansainvälinen pop – International pop		Klassinen – Classical		Yhteensä – Total	
	Kotimainen pop – Domestic pop	%	Kansainvälinen pop – International pop	%	Klassinen – Classical	%	Yhteensä – Total	%
1994	136	39	183	52	34	10	353	100
1995	145	37	209	54	35	9	389	100
1996	170	41	207	49	42	10	419	100
1997	180	40	231	51	40	9	451	100

* Arvioitu kokonaisymyynti tukkutasolla ilman singlejä. – Estimated total sales at distributor level. Singles are not included.

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT
Source: Finnish group of IFPI

4.4 Äänitteiden kappalemyyntin jakautuminen äänitetyypin ja alkuperän mukaan 1980 – 1999
Phonogram sales by type of recording and by origin 1980 – 1999

Vuosi Year	Vinyyli – Vinyl			Kasetit – MCs			CD-levyt – CDs			Kaikki äänitteet – All phonograms		
	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Yhteensä Total	Joista – Of which	
											Kotimaiset Finnish	Ulkomaiset Foreign
1 000 kpl – ' 000 copies												
1980	1 158	1 647	2 805	1 424	627	2 051	–	–	–	4 856	2 582	2 274
1985	1 430	2 144	3 574	2 365	694	3 059	–	–	–	6 633	3 795	2 838
1990	1 206	1 846	3 052	2 267	1 341	3 608	525	1 273	1 798	8 458	3 998	4 460
1991	1 001	1 351	2 352	2 046	1 285	3 331	796	1 842	2 638	8 321	3 843	4 478
1992	789	743	1 532	1 801	878	2 680	970	1 974	2 945	7 156	3 560	3 596
1993	236	200	436	1 846	815	2 661	1 108	2 215	3 323	6 420	3 191	3 229
1994	81	66	147	1 687	707	2 394	1 429	2 397	3 826	6 367	3 196	3 170
1995	32	20	52	1 684	749	2 433	1 967	3 281	5 247	7 495	3 682	3 813
1996	21	49	70	1 539	403	1 942	2 481	4 348	6 828	7 773	4 040	3 732
1997	10	30	40	1 154	314	1 462	2 913	4 553	7 467	8 769	4 078	4 691
1998	19	2	21	939	146	1 085	3 735	4 553	8 288	9 395	4 693	4 702
1999	0	2	2	552	46	599	4 216	4 118	8 334	8 934	4 769	4 166
%												
1980	23,9	33,9	57,8	29,3	12,9	42,2	–	–	0,0	100	53,2	46,8
1985	21,6	32,3	53,9	35,7	10,5	46,1	–	–	0,0	100	57,2	42,8
1990	14,3	21,8	36,1	26,8	15,9	42,7	6,2	15,1	21,3	100	47,3	52,7
1991	12,0	16,2	28,3	24,6	15,4	40,0	9,6	22,1	31,7	100	46,2	53,8
1992	9,9	9,1	21,4	25,2	12,3	37,5	13,6	27,6	41,2	100	49,7	50,3
1993	4,1	4,5	8,6	28,8	12,7	41,4	16,8	33,1	50,0	100	49,7	50,3
1994	1,9	3,0	4,9	26,5	11,1	37,6	21,8	35,7	57,5	100	50,2	49,8
1995	1,1	1,9	2,9	22,5	10,0	32,5	25,6	39,0	64,6	100	49,1	50,9
1996	0,9	2,2	3,2	19,8	5,2	25,0	31,2	40,6	71,9	100	52,0	48,0
1997	0,9	2,8	3,7	13,2	3,6	16,7	32,5	47,2	79,7	100	46,5	53,5
1998	0,2	0,0	0,2	10,0	1,6	11,5	39,8	48,5	88,2	100	50,0	50,0
1999	0,0	0,0	0,0	6,2	0,5	6,7	47,2	46,1	93,3	100	53,4	46,6

Tukkumyynti. Taulukon tiedot kattavat vain ÄKT ry:n jäsenten myynti.
 Vuonna 1999 ÄKT:n osuus kappalemääräisestä äänitemyynnistä tukkutasolla oli 78 %.
*Sales at distributor level. Data cover the sales Finnish Group of IFPI members only.
 In 1999 the share of unit sales by Finnish IFPI was 78 % at distributor level.*

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
 Source: Finnish Group of IFPI

4.5 Äänitteiden myynnin arvo äänitetyypin ja alkuperän mukaan 1990 – 1999 Value of phonogram sales by type of recording and by origin 1990 – 1999

Vuosi Year	Vinyyli – Vinyl			Kasetit – MCs			CD-levyt – CDs			Kaikki äänitteet – All phonograms			
	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Koti- maiset Finnish	Ulko- maiset Foreign	Yhteensä Total	Yhteensä Total	Joista – Of which		
											Kotimaiset Finnish	Ulkomaiset Foreign	
	Milj. mk – FIM million												
1990	31,0	48,5	79,5	54,3	36,4	90,7	21,9	59,4	81,2	251,5	107,2	144,3	
1991	25,7	34,6	60,4	53,9	35,2	89,1	33,8	83,0	116,8	266,2	113,5	152,7	
1992	19,5	18,7	38,1	46,2	28,2	74,4	41,3	92,8	134,1	246,6	106,9	139,7	
1993	4,1	5,1	9,2	44,4	28,7	73,1	47,2	110,0	157,2	239,5	95,6	143,7	
1994	1,2	1,5	2,8	42,4	25,0	67,4	61,6	120,1	181,7	251,9	105,2	146,6	
1995	0,5	0,5	0,9	42,9	27,2	70,1	81,4	163,3	244,7	315,8	124,7	191,0	
1996	0,3	1,1	1,4	41,2	13,6	54,8	108,0	163,5	271,5	327,7	149,5	178,2	
1997	0,2	0,7	0,9	30,0	10,3	40,4	116,0	211,1	327,1	368,4	146,1	222,1	
1998	0,3	0,1	0,4	22,0	4,8	26,8	142,3	211,0	353,3	380,5	164,6	215,9	
1999	0,0	0,1	0,1	13,4	1,6	14,9	158,6	196,3	354,9	369,9	172,1	197,9	
	%												
1990	12,3	19,3	31,6	21,6	14,5	36,1	8,7	23,6	32,3	100	42,6	57,4	
1991	9,7	13,0	22,7	20,2	13,2	33,5	12,7	31,2	43,9	100	42,6	57,4	
1992	7,9	7,6	15,5	18,7	11,4	30,2	16,7	37,6	54,4	100	43,3	56,7	
1993	1,9	2,9	4,8	18,5	12,0	30,6	19,3	45,3	64,6	100	39,8	60,2	
1994	0,8	1,7	2,5	16,8	9,9	26,8	24,2	46,6	70,7	100	41,8	58,2	
1995	0,4	1,0	1,5	14,0	8,9	22,8	26,2	49,5	75,7	100	40,6	59,4	
1996	0,4	1,2	1,5	12,6	4,1	16,7	32,7	49,1	81,8	100	45,6	54,4	
1997	0,3	1,5	1,8	8,1	2,8	11,0	31,2	56,0	87,2	100	39,7	60,3	
1998	0,1	0,0	0,1	5,8	1,3	7,0	37,4	55,5	92,8	100	43,3	56,7	
1999	0,0	0,0	0,0	3,6	0,4	4,0	42,9	53,1	95,9	100	46,5	53,5	

Tukku myynti. Taulukon tiedot kattavat vain ÄKT ry:n jäsentuottajien myynnin.
Vuonna 1999 ÄKT:n osuus markkamääräisestä äänitemyynnistä tukkutasolla oli 84 %.
Sales at distributor level. Wholesale value of sales by Finnish Group of IFPI members only.
In 1999 the share of sales volume by Finnish IFPI was 84 % at distributor level.

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry.
Source: Finnish Group of IFPI

4.6 Äänitteitä kuunnelleiden osuus keskimääräisenä päivänä 1990 – 1999
Average daily reach of phonograms 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Kaikki – All	24	24	23	19	19	18	17	17	17	16
Sukupuoli – Sex										
Naiset – Women	24	23	24	19	18	18	18	18	17	16
Miehet – Men	23	26	23	19	20	18	17	17	16	16
Ikä – Age										
9 – 14	44	52	39	36	37	38	34	34	37	31
15 – 24	58	54	57	46	47	46	41	42	41	39
25 – 34	29	30	27	23	21	20	19	19	18	18
35 – 44	13	18	17	14	14	15	14	14	13	13
45 – 54	..	13	14	9	9	9	9	9	9	8
55 – 64	..	9	10	7	6	7	7	6	6	5
65 –	..	4	3	5	5	4	5	5	6	5
Koulutus – Education										
Kansa/kansalaiskoulu – Primary	7	13	13	10	11	10	10	7	6	5
Perus/keskikoulu – Secondary	28	35	29	33	34	31	29	27	28	26
Ammattik. – Vocational	..	..	..	17	16	15	14	14	13	12
Yo./opisto – College or more	31	27	26	20	16	19	19	19	17	17
Yliopisto/korkeakoulu – Academic	..	..	..	..	..	..	16	14	13	13

Tiedot perustuvat valtakunnallisiin radion kuuntelututkimuksiin. Mukana 9 vuotta täyttänyt väestö.
The data are based on national radio listening studies. Population aged 9+.

Lähteet: Oy Yleisradio Ab, Tutkimus- ja kehitysosasto.
Finnpanel Oy
Sources: YLE Research and Development.
Finnpanel Oy

4.7 Äänitteiden kuunteluun keskimäärin käytetty aika 1990 – 1999
Average listening time of phonograms 1990 – 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Min./päivä – Min/day									
Kaikki – All	23	28	28	22	21	20	19	19	18	18
Sukupuoli – Sex										
Naiset – Women	24	27	27	22	20	20	19	19	18	17
Miehet – Men	23	28	28	22	22	20	18	19	18	19
Ikä – Age										
9 – 14	35	63	39	40	35	35	30	31	37	29
15 – 24	70	72	81	68	63	63	54	57	53	52
25 – 34	26	32	24	23	23	20	20	21	19	21
35 – 44	10	16	22	13	14	14	14	13	12	13
45 – 54	..	11	17	9	8	8	9	9	8	9
55 – 64	..	10	10	6	5	6	6	5	5	5
65 –	..	3	4	5	4	3	4	4	5	4
Koulutus – Education										
Kansa/kansalaiskoulu – Primary	5	12	11	9	10	9	9	7	7	5
Perus/keskikoulu – Secondary	31	44	37	44	41	40	34	32	32	30
Ammattik. – Vocational	..	..	..	20	17	16	15	15	14	14
Yo./opisto – College or more	29	29	30	21	21	20	21	21	18	21
Yliopisto/korkeakoulu – Academic	..	..	..	..	..	..	15	15	12	12

Tiedot perustuvat valtakunnallisiin radion kuuntelututkimuksiin. Mukana 9 vuotta täyttänyt väestö.
The data are based on national radio listening studies. Population aged 9+.

Lähteet: Oy Yleisradio Ab, Tutkimus- ja kehitysosasto.
Finnpanel Oy
Sources: YLE Research and Development.
Finnpanel Oy

4.8 Myydyimmät pitkäsoittoäänitteet Suomessa 1999

Top 10 albums in Finland 1999

Yhtye/Solisti – Performer	Äänitteen nimi – Album	Myynti (kpl) – Sales (copies)	Levy-yhtiö – Record label
Kotimaiset – Domestic			
Hector, Kirka, Pave & Pepe	Mestarit Areenalla	99 737	EMI
Bomfunk MC's	In Stereo	90 830	Sony
Eri esittäjiä – Various artists	Suomirokkia 3	75 829	Poko
Janne Tulkki	Janne Tulkki	71 278	BMG
Ultra Bra	Kalifornia	69 691	Johanna
Mamba	Vaaran vuodet 1984–1999	64 445	Warner
Tiktak	Frendit	54 073	Universal
Nylon Beat	Valehtelija	50 157	Mediamusiikki
Dingo	Parhaat	42 748	Warner
Janne Tulkki	Tähtitaivaan tuhat kynttilää	34 734	BMG
Ulkomaiset – Imported			
Eri esittäjiä – Various artists	Absolute Hits 1	57 188	EMI
Abba	Gold – Greatest Hits	46 175	Universal
Celine Dion	All The Way: A Decade Of Song	46 013	Sony
A-Teens	Abba Generation	43 628	Universal
Offspring	Americana	40 978	Sony Music
Backstreet Boys	Millennium	38 472	EMI
Red Hot Chili Peppers	Californication	38 269	Warner
Eri esittäjiä – Various artists	Rantarock 99	36 841	EMI
Shania Twain	Come On Over	36 169	Universal
Modern Talking	Alone – The 8th Album	35 047	BMG

Sisältää Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden ilmoittamat myyntimäärät.
Luvut ovat levy-yhtiöiden ilmoittamia äänitteiden tukkumyymintimääriä, joihin sisältyvät sekä LP-levyt, CD-levyt että kasetit.
Includes sales notified by members of the Finnish Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry).
The figures are based on wholesale sales of recordings reported by record companies and include LPs, CDs and cassettes.

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
Source: Finnish Group of IFPI.

4.9 Kautta aikojen myydyimmät pitkäsoittoäänitteet
All time top ten domestic and imported records in Finland

Yhtye/Solisti <i>Performer</i>	Äänite – <i>Album</i>	Myynti (kpl) <i>Sales (copies)</i>	Julkaisuvuosi <i>Year of release</i>	Levy-yhtiö <i>Record label</i>
Kotimaiset – Domestic				
Jari Sillanpää	Jari Sillanpää	246 786	1996	Mediamusiikki/AXR
Kirka	Surun pyyhit silmistäni	205 298	1988	Flamingo (BMG)
Eppu Normaali	Repullinen hittejä	189 578	1996	Poko
Dingo	Kerjäläisten valtakunta	189 200	1985	Finnlevy
Joel Hallikainen	Joel Hallikainen	178 654	1992	Finnlevy
Kaija Koo	Tuulten viemää	171 731	1993	WEA
Smurffit	Tanssihitit Vol. 1	165 105	1996	EMI
Hurriganes	Roadrunner	156 000	1974	Love
Topi Sorsakoski & Agents	Besame Mucho	153 229	1987	EMI
Jari Sillanpää	Auringonnousu	151 194	1997	Mediamusiikki/AXR
Ulkomaiset – Imported				
Queen	Greatest Hits 2	127 351	1991	EMI
Abba	Gold – Greatest Hits	122 371	1992	Universal
Baccara	Baccara	115 000	1977	Discophon
Bon Jovi	Cross Road – The Best Of	111 975	1994	Universal
Dire Straits	Brothers In Arms	107 722	1985	Universal
Bruce Springsteen	Born In The USA	101 462	1984	Sony
Roxette	Joyride	99 495	1991	EMI
Celine Dion	Let's Talk About Love	92 860	1997	Sony
Spice Girls	Spiceworld	91 521	1997	EMI
Madonna	Something To Remember	90 069	1995	Warner

* Sisältää Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden ilmoittamat myyntimäärät. Luvut ovat levy-yhtiöiden ilmoittamia äänitteiden tukkumyymintääriä, joihin sisältyvät sekä LP-levyt, CD-levyt että kasetit. Myyntimäärät 31.12.1999.
Includes sales notified by the Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry). The figures are based on wholesale sales of recordings reported by record companies and include LPs, CDs and cassettes. Sales figures as of 31 December, 1999.

Lähde: Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
 Source: Finnish Group of IFPI.

4.10 Audiolaitteiden vähittäismyynti 1980 – 1999 Retail sales of audio equipment 1980 – 1999

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98 %
	1 000 kpl – 1 000 units												
Soittimet – Players													
• levysoittimet – <i>turntables</i>	41	65	22	13	7	6	9	4	4	5	3	3	0,0
• CD-soittimet – <i>CD players</i>	–	8	85	85	70	40	29	32	33	31	31	24	–21,3
• MD-soittimet – <i>MD players</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	5	5	0,0
• CD-radionauhurit <i>radio cassette recorders with CD-player</i>	–	–	–	–	–	36	70	96	115	120	111	121	9,0
• muut radionauhurit – <i>other radio cassette recorders</i>	156	280	260	212	147	95	96	76	71	57	43	24	–44,2
• stereodekit – <i>tape decks</i>	47	70	28	22	13	8	6	8	7	5	4	2	–50,0
• korvalappustereot – <i>headphone stereos</i>	15	200	170	145	135	115	132	125	130	100	112	98	–12,5
Soittimet yhteensä <i>Players total</i>	259	623	565	477	372	300	342	341	360	324	308	277	–10,1
Stereolaitteet – Hi-fi equipment													
• virittimet – <i>tuners</i>	14	40	15	8	5	3	1	1	1	1	1	1	0,0
• vahvistimet – <i>amplifiers</i>	15	42	20	13	10	6	3	3	4	3	4	3	–25,0
• viritinvahvistimet <i>receivers</i>	31	23	16	16	11	8	10	16	18	22	20	23	15,0
• kaiuttimet – <i>loudspeakers</i>	–	–	–	–	–	–	–	41	54	66	72	70	–2,8
• kuulokkeet – <i>headphones</i>	–	–	–	–	–	–	–	108	147	140	120	121	0,8
• stereoyhdistelmät <i>stereo sets</i>	48	50	74	65	57	50	65	84	97	98	94	112	19,1
Stereolaitteet yhteensä <i>Hi-fi equipment total</i>	108	155	125	102	83	67	79	253	321	331	312	330	5,8

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
Source: Domestic Appliances Association.

4.11 Audiolaitteiden keskihinnat ja myynnin arvo 1980 – 1999
Audio equipment: average prices and sales volume 1980 – 1999

		1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994
Soittimet – Players								
• levysoittimet – <i>turntables</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	850	700	800	850	650	750	650
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	35	46	18	11	5	5	6
• CD-soittimet – <i>CD players</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	2 200	1 200	1 000	1 100	1 250	1 200
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	18	102	85	77	50	35
• MD-soittimet – <i>MD players</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	–	–	–	–	–
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	–	–	–	–	–
• CD-radionauhurit – <i>radiocassette recorders with CD-player</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	–	–	–	1 100	950
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	–	–	–	40	66
• muut radionauhurit <i>other radio cassette recorders</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	670	730	530	530	480	350	325
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	104	204	138	112	71	32	30
• kelanauhurit <i>open reel tape recorders</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	3 500	–	–	–	–	–	–
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	4	–	–	–	–	–	–
• stereodekit – <i>tape decks</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 100	950	1 300	1 200	1 150	1 300	1 400
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	52	66	36	26	15	10	8
• korvalappustereot <i>headphone stereos</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	350	270	265	260	300	280	280
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	5	54	45	38	41	32	37
Soittimet yhteensä <i>Players total</i>	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	200	388	339	272	209	169	182
Stereolaitteet – Hi-fi equipment								
• viritimet – <i>turners</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	950	700	825	950	950	900	900
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	13	28	12	8	5	3	1
• vahvistimet – <i>amplifiers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 100	850	1 300	1 300	1 350	1 600	1 700
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	17	36	26	17	14	10	5
• viritinvahvistimet – <i>receivers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 300	1 100	1 600	1 650	1 550	2 050	2 050
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	40	25	26	26	17	16	20
• kaiuttimet – <i>loudspeakers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	–	–	–	–	–
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	–	–	–	–	–
• kuulokeet – <i>headphones</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	–	–	–	–	–
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	–	–	–	–	–
• stereoyhdistelmät – <i>stereo sets</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	2 400	2 200	2 200	2 200	2 600	2 900	2 700
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	115	110	163	143	148	148	174
Stereolaitteet yhteensä <i>Hi-fi equipment total</i>	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	185	199	227	194	184	177	200

Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.
Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry.
Source: Domestic Appliances Association

4.11 Jatkuu Continued

		1995	1996	1997	1998	1999	Muutos Change 1999/98
Soittimet – Players							
• levysoittimet <i>turntables</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	700	750	700	700	700	0,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	3	3	4	2	2	0,0
• CD-soittimet – <i>CD players</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 100	1 000	950	900	800	-11,1
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	35	33	29	27	19	-29,6
• MD-soittimet – <i>MD player</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	2 000	1 600	1 500	-6,3
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	12	8	8	0,0
• CD-radionauhurit – <i>radiocassette recorders with CD-player</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	900	800	700	700	650	-7,1
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	86	92	84	78	79	1,3
• muut radionauhurit <i>other radio cassette recorders</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	530	490	490	500	500	0,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	22	20	15	12	7	-41,7
• kelanauhurit – <i>open reel tape recorders</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	–	–	–	–	–	–
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	–	–	–	–	–	–
• stereodekit – <i>tape decks</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 250	1 200	1 200	1 000	1 000	0,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	10	8	6	4	2	-50,0
• korvalappustereot <i>headphone stereos</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	265	230	230	300	300	0,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	33	30	23	34	29	-14,7
Soittimet yhteensä <i>Players total</i>	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	189	186	173	165	146	-11,5
Stereolaitteet – Hi-fi equipment							
• virittimet – <i>tuners</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	900	900	900	850	850	0,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	1	1	1	1	1	0,0
• vahvistimet – <i>amplifiers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 500	1 650	1 500	1 500	1 400	-6,7
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	5	7	5	6	4	-33,3
• viritinvahvistimet – <i>receivers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	1 900	2 000	2 000	1 900	2 100	10,5
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	30	35	44	38	47	23,7
• kaiuttimet – <i>loudspeakers</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	425	600	650	700	750	7,1
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	17	32	43	50	53	6,0
• kuulokeet – <i>headphones</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	150	150	170	250	300	20,0
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	16	22	24	30	36	20,0
• stereoyhdistelmät – <i>stereo sets</i>	Keskihinta, mk – <i>Average price FIM</i>	2 350	2 300	2 000	1 700	1 550	-8,8
	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	197	223	196	160	173	8,1
Stereolaitteet yhteensä <i>Hi-fi equipment total</i>	Arvo, milj. mk – <i>Sales volume FIM million</i>	266	320	313	285	314	10,2

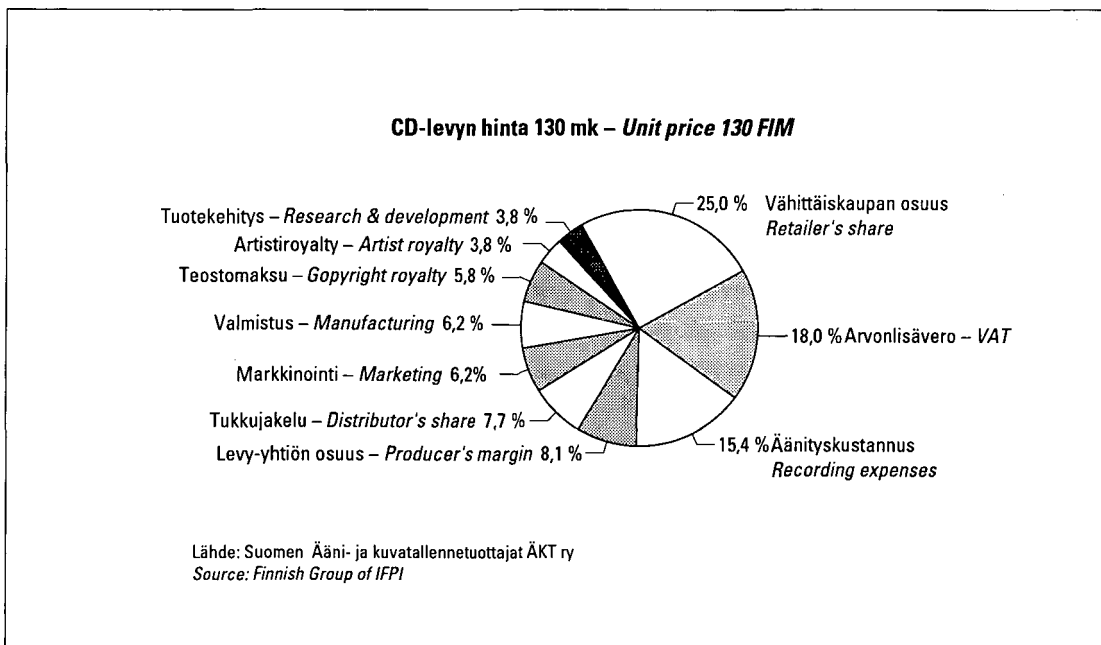

4.12 Audiolaitteet kotitalouksissa 1995 – 1999
Audio equipment in households 1995 – 1999

	1995	1996	1997	1998	1999
	%				
Levysoitin – <i>Turntable</i>	53	44	47	46	..
Erillinen CD-soitin – <i>Separate CD-player</i>	..	17	31	35	53
Radionauhuri/CD-soitin -yhdistelmä – <i>Radiocassette recorder with CD player</i>	..	35	44	48	51
Radionauhuri ilman CD-soitinta – <i>Other radiocassette recorder</i>	..	58	63	63	56
Radionauhuri, yhteensä – <i>Radiocassette recorder, total</i>	75	74	82	85	82
CD-soitin, yhteensä – <i>CDplayer, total</i>	35	45	57	60	65

Lähde: Finnpanel Oy, TV-mittaritutkimuksen peruskartoitukset
 Source: Finnpanel Oy, TV-household surveys

Kuvio 4.3 CD-levyn hinnan muodostuminen
Figure 4.3 CD-record: breakdown of retail price

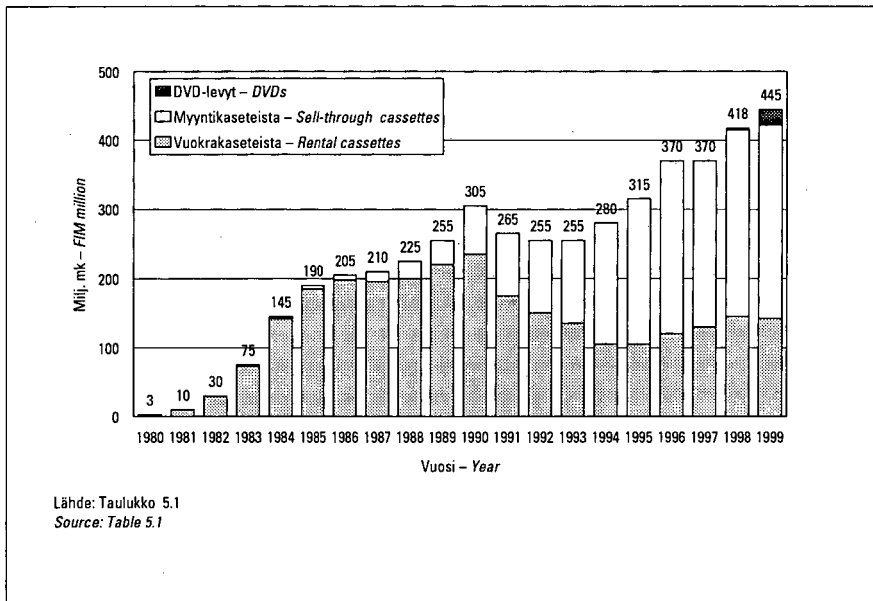

5 Video

Elokuvien vuokraaminen videotallenteina aloitettiin Suomessa 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa. Myyntivideot tulivat markkinoille muutamaa vuotta myöhemmin. Vuokramarkkinat kasvoivat aluksi nopeasti; vuonna 1986 liikevaihto nousi jo lähes 200 miljoonaan markkaan. Se oli selvästi enemmän kuin elokuvateattereiden lipputulot samana vuonna (156 milj.mk). Videotallenteiden myynti oli sen sijaan useita vuosia hyvin vähäistä, ja markkinat muodostuivatkin melko pitkään lähes yksinomaan vuokravideoista. Myyntivideoiden osuus videomarkkinoiden kokonaisliikevaihdosta ylitti kymmenen prosenttia vasta vuonna 1988. (Taulukko 5.1 ja Kuvio 1.)

Elokuvien ja muiden ohjelmien myynti videoina alkoi kasvaa nopeasti 1980-luvun lopulla. Vuokraamisen liikevaihto ei sen sijaan juurikaan noussut 1980-luvun puolenvälin tasosta ja 1990-luvun alussa se alkoi jopa laskea. Meneillään oli videomarkkinoiden rakennemuutos; elokuvien ostaminen korvasi niiden vuokraamisen. Tosin vuokramarkkinat olivat saavuttaneet rajansa jo muutama vuosi ennen kuin videoiden myynnin voimakas kasvu alkoi. Myyntivideoiden liikevaihdon kasvu jatkui koko 1990-luvun, mikä piti myös koko videomarkkinat nousussa. Vuonna 1999

Kuvio 5.1 Videotallennemarkkinoiden liikevaihto 1980–1999
Figure 5.1 Video distribution turnover 1980–1999

myyntikasettien liikevaihto oli 280 miljoonaa markkaa eli noin kaksi kolmasosaa videomarkkinoiden 445 miljoonan kokonaisliikevaihdosta (taulukko 5.1).

Ensimmäiset elokuvat DVD-tallenteina tulivat Suomessa markkinoille vuoden 1998 lopulla. Seuraavana vuonna niitä myytiin ja vuokrattiin yhteensä 23 miljoonan markan arvosta (taulukko 5.1). DVD-tallenteiden liikevaihto tulee pääasiassa niiden myynnistä, sillä DVD-soittimia on Suomessa käytössä vielä niin vähän, ettei elokuvien vuokraaminen ole kovin laajaa. Uusi formaatti tulee kuitenkin kasvavassa määrin korvaamaan videokasetin sekä vuokra- että myyntimarkkinoilla sitä mukaa kun laitekanta kasvaa. DVD-soittimia myytiin Suomessa vuonna 1999 yhteensä 12 000 kappaletta ja kuluvana vuonna kaupan odotetaan yli kaksinkertaistuvan (taulukko 5.9).

DVD-levyillä on useita etuja videokasetteihin verrattuna. DVD-levyillä kuvan ja äänen laatu ovat parempia kuin kasetilla. Levyt eivät myöskään kulu ja ne voivat sisältää elokuvaan liittyvää erilaista oheismateriaalia. Lisäksi DVD-soittimet toistavat myös CD-levyjä ja DVD-levyinä voidaan julkaista myös äänitteitä. DVD-tallenteiden kysyntää kasvattaa myös se, että DVD-asemat yleistyvät tietokoneissa ja videopelikonsoleissa. Eduistaan huolimatta DVD-soittimet tulevat tässä vaiheessa koteihin pikemminkin videonauhureiden rinnalle kuin niiden tilalle. Nauhureiden käytöstä on kolme neljäsosaa ohjelmien nauhoittamista ja nauhoituksien katselua myöhemmin ja vain yksi neljäsosa ostettujen tai vuokrattujen tallenteiden katselua (kuvio 5.6). Markkinoille olevien DVD-soittimien puute on se, että niillä ei voi nauhoittaa.

Videonauhureita on viime vuosina myyty noin 200 000 kappaletta vuodessa (taulukko 5.9). Pahimpina lamavuosina 1990-alussa nauhureiden kauppa putosi lähes puoleen, mutta on jälleen saavuttanut lamaa edeltäneen tason. Uusilla nauhureilla videotaloudet useimmiten korvaavat vanhoja laitteita, minkä vuoksi videotalouksien määrän kasvu on pysähtynyt. Vuodesta 1997 on nauhurin penetraatio pysynyt samalla tasolla, hieman yli 70 prosentissa (taulukko 5.11). Väestöryhmien välillä on melko suuria eroja tässä suhteessa. Vuonna 1998 vain joka kolmannella eläkeläistaloudella oli videot, kun vastaava osuus ylempien toimihenkilöiden talouksista oli 87 ja työntekijätalouksista 84 prosenttia (taulukko 5.12). Uuden videonauhurin ostavat taloudet jättävät yleisesti vanhankin nauhurin käyttöön, minkä seurauksena on yhä yleisempää, että kodissa on useita nauhureita, 15 % talouksista vuonna 1999 (taulukko 5.11).

Vuokramarkkinoiden taantuminen 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa näkyi myös vuokrapisteiden määrässä. Alkuinnostuksen myötä perustetut pienet erikoisliikkeet katosivat välillä lähes kokonaan. Vuokraamisen elpyessä hieman on niitä jälleen perustettu. Suomen Elokuvatuimistojen Liiton arvion mukaan vuonna 1999 videovuokrauksen erikoisliikkeitä oli 150 kappaletta. Kaiken kaikkiaan vuokrapisteitä arvioidaan olevan tuhat, joista suurimman ryhmän muodostavat R-kioskit. Videotallenteiden myynnin kasvaessa myös videoiden vähittäisjakeluverkosto laa-

jeni ja monipuolistui, sillä useat tavaratalot, marketit ja kirjakaupat ottivat videotalenteet valikoimiinsa. Yhteensä myyntipisteitä arvioidaan olevan 1 500 kappaletta. (Taulukko 5.5.)

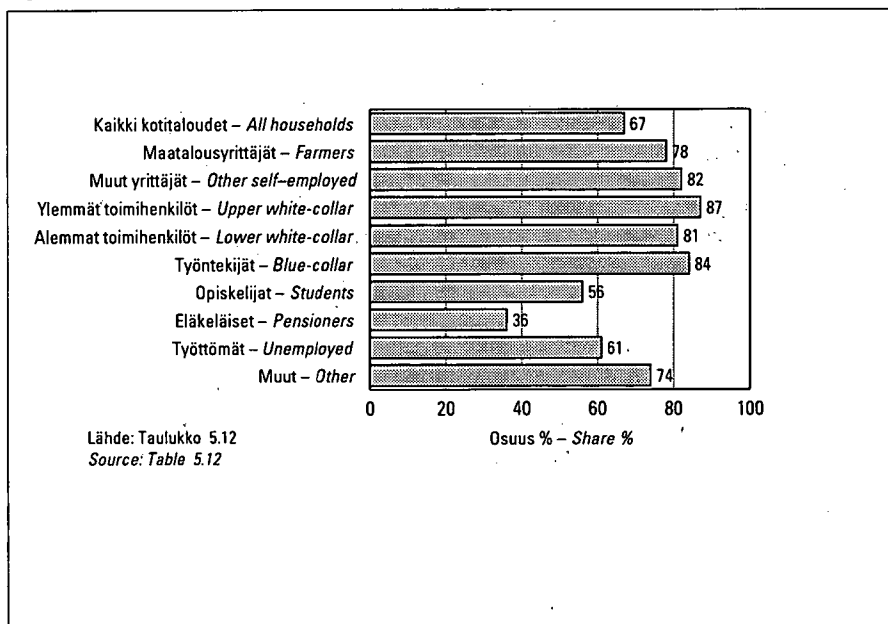
Myyntivideoiden tarjonta ei ole täysin päällekkäistä vuokramarkkinoiden, tai elokuvateatterien, tarjonnan kanssa. Kun vuokrattavaksi on tarjolla käytännössä pelkästään elokuvia, on myytävänä myös muunlaista materiaalia: esimerkiksi harrastuksiin ja kuntoiluun liittyviä ohjelmia, musiikkivideoita ja lapsille tarkoitettuja ohjelmia.

Videotarjonta on suurimmaksi osaksi yhdysvaltalaista. Suomessa kaikki videolevitykseen tarkoitettut ohjelmat ja elokuvat tulee tarkastuttaa Valtion elokuvatarkastamossa tai ilmoittaa sinne. Vuonna 1999 tarkastetuista ja ilmoitetuista nimikkeistä 57 prosenttia oli yhdysvaltalaista tuotantoa (taulukko 5.3). Kotimaisten elokuvien ja ohjelmien osuus oli vastaavasti 23 prosenttia. Videovuokraamoissa ja myyntipisteissä yhdysvaltalaisen tuotannon osuus on vielä korkeampi kuin edellä mainittu 57 prosenttia. Valtion elokuvatarkastamon luvut sisältävät paljon kotimaisia, mm. erilaisiin teknisiin ja ulkoiluharrastuksiin liittyviä ohjelmia, jotka eivät sisälly vuokraamojen ja myyntipisteiden valikoimiin. Näitä ohjelmia levittävät tallenteina yritykset, järjestöt ja laitokset, usein postimyyntinä.

Videotalenteita tuo maahan vuosittain parikymmentä yritystä. Alan taloudellisen volyymin kannalta merkittäviä ovat kuitenkin vain muutamat suurimmat yri-

Kuvio 5.2 Kotitalouksien videonaururin omistus sosio-ekonomisen aseman mukaan 1998

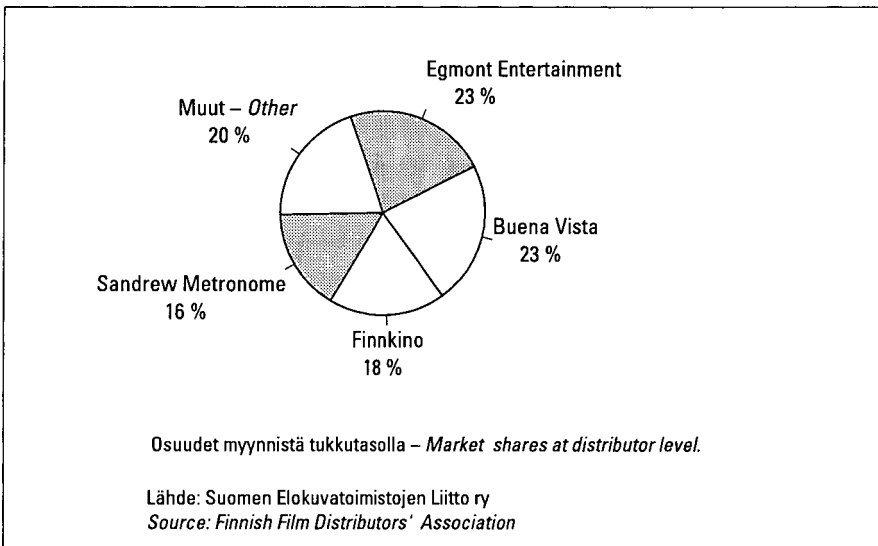
Figure 5.2 Household ownership of VCRs by socio-economic status 1998

tykset, jotka edustavat yhdysvaltalaisia elokuvastudioita. Videolevityksen markkinajohtaja oli pitkään Rautakirja Oyj:n omistama Finnkino. Sanoma-WSOY konserniin kuuluva Rautakirja, joka on hallitsevassa asemassa sanoma- ja aikakauslehtien tukkukaupassa sekä keskeisessä asemassa kirjojen vähittäiskaupassa, osti Finnkinon vuonna 1994 ja yhdisti sen videolevitysyhtiöönsä Europa Visioniin, senaikaiseen markkinajohtajaan. Finnkino omistaa myös maan laajimman elokuvateatteriverkon ja tuo elokuvia maahan myös teatterilevitykseen. Rautakirjalla on lisäksi R-kioskeissa suuri videoiden vuokraverkosto. Kilpailutilanne videomarkkinoilla on kuitenkin tasaantunut, ja Finnkino on menettänyt markkinoita muille maahantuojille (kuvio 5.3). Vuonna 1999 neljän suurimman maahantuojan (Buena Vista, Egmont Entertainment, Sandrew Metronome ja Finnkino) osuus videomarkkinoista oli yhteensä 80 prosenttia.

Kuvio 5.3 Videoiden ja DVD:n markkinaosuudet 1999

Figure 5.3 Market shares of videocassette and DVD distributors 1999

Videonauhurin käyttö on vähentynyt selvästi viime vuosina. Kun vuosikymmenen puolivälissä keskimääräisenä päivänä 12 prosenttia väestöstä katseli videoita, vuonna 1999 osuus oli vain kahdeksan prosenttia (taulukko 5.6). Luvut sisältävät sekä omien nauhoitusten että vuokrattujen/ostettujen tallenteiden katselun. Vastavasti videon katseluun keskimäärin käytetty aika on vähentynyt (taulukko 5.7). Kaikki väestöryhmät ovat vähentäneet videonauhurin käyttöä, mutta lasten kohdalla muutos on suurin.

Suomalaiset videonauhuraloudet ostavat vuodessa keskimäärin noin kaksi tallennetta ja vuokraavat videon noin viisi kertaa. Luvut perustuvat Suomen Elokuva-toimistojen liiton arvioihin, joiden mukaan Suomessa myytiin vuonna 1999 yhteensä 3,9 miljoonaa videotallennetta ja vuokrauskertoja kertyi yhteensä 8 miljoonaa. (Taulukko 5.2.)

Kotimaisten elokuvien suosion kasvu on näkynyt elokuvateattereiden lisäksi myös videomarkkinoilla. Kotimaisia elokuvia levitetään videoina aiempaa aktiivisemmin ja ne myös menestyvät entistä paremmin. Vuonna 1999 kymmenen myydyimmän videotallenteen joukossa oli kolme suomalaista elokuvaa, joista Poika ja ilves oli vuoden myydyin elokuva. Kymmenen vuokratuimman elokuvan joukossa taas oli kaksi suomalaista elokuvaa. Vuoden vuokratuin elokuva oli Steven Spielbergin ohjaama Pelastakaa sotamies Ryan. DVD:llä julkaistuista elokuvista suosituin oli yhdysvaltalainen Matrix. (Taulukko 5.8.)

Tilastointi

Suomen Elokuva-toimistojen Liitto ry tilastoi jäsenyritystensä marka- ja kappalemääräisen videotallenteiden myynnin. Se laatii vuosittain myös arvion videotallennemarkkinoiden kokonaisliikevaihdosta ja sen jakautumisesta vuokra- ja myyntivideoiden kesken.

Finnpanelin vuodesta 1987 alkaen tekemä TV -mittaritutkimus sisältää tietoja myös videon käytöstä. Videon käytöstä on aikaisemmilta vuosilta yksityiskohtaista tietoa myös opetusministeriön vuosina 1984, 1986 ja 1989 tekemissä videotutkimuksissa ja Tilastokeskuksen vuoden 1991 vapaa-aikatutkimuksessa.

Videonauhureiden ja -kameroiden kauppaa tilastoi Kodintekniikkaliitto ry. Tilastot perustuvat mm. tietoihin tukkukauppojen toimituksista vähittäiskaupalle ja ulkomaankauppatilastoihin.

(RK)

Täydentävää kirjallisuutta

Hellman, Heikki & Soramäki, Martti: Kilpailu ja erikoistuminen videomarkkinoilla. Lähikuva 1991:4.

Kohvakka, Rauli: Suomessa liikkuvat liikkuvat kuvat 1998. Kulttuuri ja viestintä 2000:2. Tilastokeskus, Helsinki 2000.

Kasari, Heikki: Television katsojamittaus perustuu tv-mittaritutkimukseen. Radio- ja tv-tutkimuksen vuosikirja 1993. Yleisradio, Helsinki 1993.

Kotanen, Ellen: Hiljaiset Siljat - Kirjastot videopalvelujen tuottajina. BTJ Kirjasto-palvelu. Helsinki. 1997.

Liikkanen, Mirja: Televisio, video, kotitietokoneet ja radio - sähköisen kuvan ja uusien ilmaisutapojen läpimurtoja. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.) Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993:2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Samola, Juha: Elokuva ja video. Teoksessa Joukkoviestintä Suomessa. Nordenstrenng & Wiio (toim.). Weilin+Göös. Helsinki 1994.

Taulukot – Tables

- 5.1 Videotallenteiden vuokrauksen ja myynnin arvo 1980–1999
Sales and rentals of video recordings 1980–1999
- 5.2 Myytyjen videotallenteiden ja videovuokrauksien määrät ja keskihinnat 1990–1999
Number of videos sold, rental transactions and average prices 1990–1999
- 5.3 Tarkastetut videotallenteet alkuperämaan mukaan 1990–1999
Inspected video programmes by country of origin 1990–1999
- 5.4 Tarkastetut videotallenteet ohjelmatyypeittäin 1990–1999
Inspected video programmes by type of programme 1990–1999
- 5.5 Videotallenteiden vähittäisvuokraus- ja myyntipisteet 1990–1999
Video rental and sales outlets 1990–1999
- 5.6 Videon tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1989/90–1999
Daily reach of video 1989/90–1999
- 5.7 Videon katseluun käytetty aika keskimääräisenä päivänä 1989/90–1999
Average viewing time of video 1989/90–1999
- 5.8 Vuokratuimmat ja myydyimmät vuonna 1999 julkaistut video-ohjelmat
Top ten rental and sell-through video releases 1999
- 5.9 Videonauhureiden, kameroiden ja DVD-soittimien vähittäismyynti 1980–1999
Retail sales of VCRs, camcorders and DVD-players 1980–1999
- 5.10 Videonauhureiden, videokameroiden ja DVD-soittimien keskihinnat ja myynnin arvo 1980–1999
Average prices and sales volumes of VCRs, camcorders and DVD-players 1980–1999
- 5.11 Videonauhureiden ja kameroiden omistus 1995–1999
Household ownership of VCRs and camcorders 1995–1999
- 5.12 Kotitalouksien videonauhurin ja -kameran omistus sosioekonomisen aseman mukaan 1998
Household ownership of VCRs and camcorders by socio-economic status 1998

Kuviot – Figures

- 5.1 Videotallennemarkkinoiden liikevaihto 1980–1999
Video distribution turnover 1980–1999
- 5.2 Kotitalouksien videonauhurin ja -kameran omistus sosio-ekonomisen aseman mukaan 1998
Household ownership of VCRs by socio-economic status 1998
- 5.3 Maahantuojien markkinosuudet videotallennemarkkinoista 1999
Market shares of videocassette distributors 1999
- 5.4 Tarkastetut videotallenteet alkuperämaan mukaan 1999
Videos examined by country of origin 1999
- 5.5 Videoita katselleiden osuus ikäryhmittäin keskimääräisellä päivänä 1987/88–1999
Daily reach of video by age group on average day 1987/88–1999
- 5.6 Videon katselu tallenteen alkuperän mukaan 1998
Viewing time of VCR by source of recordings 1998

5.1 Videotallenteiden vuokrauksen ja myynnin arvo 1980–1999 *
Sales and rentals of video recordings 1980–1999 *

	Vuokrataseista		Myyntikaseista		DVD**		Yhteensä		Kiintein 1999 hinnoin Fixed 1999 prices Milj.mk FIM million
	<i>Video rentals</i>		<i>Sell-through</i>				<i>Total</i>		
	Milj.mk FIM million	%	Milj.mk FIM million	%	Milj.mk FIM million	%	Milj.mk FIM million	%	
1980	3	100	–	–	–	–	3	100	7
1981	10	100	–	–	–	–	10	100	20
1982	29	97	1	3	–	–	30	100	55
1983	74	98	2	2	–	–	75	100	126
1984	142	98	3	2	–	–	145	100	228
1985	185	97	5	3	–	–	190	100	282
1986	198	97	7	3	–	–	205	100	293
1987	196	93	14	7	–	–	210	100	290
1988	200	89	25	11	–	–	225	100	296
1989	220	86	35	14	–	–	255	100	315
1990	235	77	70	23	–	–	305	100	355
1991	175	66	90	34	–	–	265	100	296
1992	150	59	105	41	–	–	255	100	278
1993	135	53	120	47	–	–	255	100	272
1994	105	38	175	62	–	–	280	100	295
1995	105	33	210	67	–	–	315	100	329
1996	120	32	250	68	–	–	370	100	384
1997	130	35	240	65	–	–	370	100	380
1998	145	35	270	65	3	1	418	100	423
1999	142	32	280	63	23	5	445	100	445

* Arvioita – *Estimates*

** Pääasiassa DVD-tallenteiden myynnistä. – *Mainly from sales of DVDs.*

Lähde: Suomen Elokuvaomistojen Liitto
 Suomen ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry

5.2 Myytyjen videotallenteiden ja videovuokrausten määrät ja keskihinnat 1990–1999
Number of videos sold, rental transactions and average prices 1990–1999

	Vuokrataseista – <i>Videorentals</i>		Myyntivideot – <i>Sell-through video</i>		DVD-levyt* – <i>DVDs*</i>	
	Vuokrauskerrat	Keskihinta	Myydyt videot	Keskihinta		
	<i>Rental transactions</i>	<i>Average price</i>	<i>Videos sold</i>	<i>Average price</i>	<i>Average price</i>	
	Milj. – Million	MK – FIM	Milj. – Million	MK – FIM	Milj. – Million	MK – FIM
1990	13	18	0,7	115	–	–
1991	12	18	1,1	74	–	–
1992	10	17	1,4	87	–	–
1993	6	23	1,8	67	–	–
1994	5	20	2,0	89	–	–
1995	6	16	1,9	109	–	–
1996	7	16	3,0	83	–	–
1997	7	18	3,0	80	–	–
1998	8	18	4,0	68	–	–
1999	8	18	3,9	72	0,16	144

* Pääasiassa myyntitallenteita. Sisältää jonkin verran videovuokraamoille myytyjä vuokraukseen tarkoitettuja tallenteita. – *Mainly sell-through recordings. Includes some DVDs sold to rental outlets for renting.*

Lähde: Suomen Elokuvaomistojen Liitto
 Suomen ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry

5.3 Tarkastetut videotallenteet alkuperämaan mukaan 1990–1999*

Inspected video programmes by country of origin 1990–1999*

Alkuperämaa – Country of origin	1990		1992		1993		1994		1995		1996		1997		1998		1999	
	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number	Kpl Number	% Number
Kotimaiset – National	419	15,2	351	23,5	316	26,5	310	29,3	411	33,4	235	22,7	231	23,4	202	14,9	249	22,6
Muut EU-maat – Other EU countries	925	33,5	341	22,8	194	16,3	148	14,0	150	12,2	116	11,2	170	17,2	214	15,8	114	10,4
Muu Eurooppa – Other European countries	19	0,7	6	0,4	13	1,1	13	1,2	1	0,1	8	0,8	7	0,7	16	1,2	6	0,5
Eurooppa yhteensä** – Europe total**	1 363	49,4	698	46,7	523	43,9	471	44,5	562	45,7	359	34,7	408	41,3	432	31,8	369	33,5
Josta muut Pohjoismaat – Of which other Nordic countries	91	3,3	36	2,4	61	5,1	24	2,3	10	0,8	9	0,9	10	1,0	41	3,0	15	1,4
Yhdysvallat – USA	1 265	45,8	718	48,0	581	48,8	490	46,3	562	45,7	521	50,3	454	46,0	795	58,5	632	57,4
Muut maat – Other countries	133	4,8	80	5,3	39	3,3	55	5,2	55	4,5	67	6,5	76	7,7	44	3,2	35	3,2
Yhteistuotannot*** – Co-productions***	–	–	–	–	48	4,0	43	4,1	51	4,1	75	7,2	49	5,0	62	4,6	42	3,8
Valmistusmaa ei tiedossa – Unknown	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	1,3	–	–	25	1,8	23	2,1
Yhteensä**** – Total****	2 761	100,0	1 496	100,0	1 191	100,0	1 059	100,0	1 230	100,0	1 035	100,0	987	100,0	1 358	100	1 101	100,0

* Suomen elokuvataarkastamon tarkastamat ja sinne ilmoitetut videolevitykseen tarkoitetut ohjelmat ja elokuvat. – Feature films and programmes intended for video distribution inspected by the Finnish Board of Film Classification or reported to it.

** Ei sisällä eurooppalaisia yhteistuotantoja. Ne sisältyvät kohtaan yhteistuotannot. – European co-productions are not included. They are included in co-productions.

*** Vuosina 1990–92 yhteistuotannot sijoittuvat jokaisen tuotannossa mukana olleen maan lukuihin, eli ne ovat luvuissa mukana useaan kertaan. – In 1990–1992 co-productions are included in the figures for each participating country, so the figures include co-productions more than once.

**** Osalta tarkastetuista videotallenteista puuttuu tieto alkuperämaasta. Näistä syistä yhteensä-sarakkeen luvut poikkeavat taulukon 5.4 tarkastettujen tallenteiden kokonaismäärästä. – Information about country of origin was not available for all inspected video programmes. The figures for the total number of videos and programmes thus differ from those of Table 5.4

Lähde: Valtion elokuvataarkastamo
Source: Finnish Board of Film Classification

5.4 Tarkastetut videotallenteet ohjelmatyypeittäin 1990–1999*

Inspected video programmes by type of programme 1990–1999*

Ohjelmatyyppi – Type of programme	Fiktio – Fiction		Animaatio – Animation		Dokumentti – Documentary		Muut** – Others**		Yhteensä – Total	
	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%
1990	1 891	67,3	305	10,9	222	7,9	392	14,0	2 810	100
1991	1 314	68,7	237	12,4	85	4,4	276	14,4	1 912	100
1992	765	52,3	158	10,8	361	24,7	179	12,2	1 463	100
1993	630	52,7	211	17,7	274	22,9	80	6,7	1 195	100
1994	508	47,3	198	18,4	298	27,7	70	6,5	1 074	100
1995	539	43,5	202	16,3	455	36,7	44	3,5	1 240	100
1996	554	53,5	186	18,0	251	24,3	44	4,3	1 035	100
1997	558	56,5	132	13,4	211	21,4	86	8,7	987	100
1998	871	64,1	116	8,5	211	15,5	160	11,8	1 358	100
1999	603	54,8	160	14,5	169	15,3	169	15,3	1 101	100

* Suomen elokuvataarkastamon tarkastamat ja sinne ilmoitetut videolevitykseen tarkoitetut ohjelmat ja elokuvat. – Feature films and programmes intended for video distribution inspected by the Finnish Board of Film Classification or reported to it.

** Sisältää pääasiassa musiikki ja askarteluvideoita – Includes mainly music and hobby videos.

Lähde: Valtion elokuvataarkastamo
Source: Finnish Board of Film Classification

5.5 Videotallenteiden vähittäisvuokraus- ja myyntipisteet 1990–1999*

Video rental and sales outlets 1990–1999*

	Vuokrauspisteet							Myyntipisteet						
	<i>Rental shops</i>							<i>Sales outlets</i>						
	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Kpl – No.													
Erikoisliikkeet – <i>Specialist dealers</i>	120	100	150	150	150	150	150	50	30	50	50	50	50	50
Tavaratalot/marketit – <i>Department stores/supermarkets</i>	150	–	–	–	–	–	–	400	550	650	650	650	650	650
Muut** – <i>Others**</i>	1700	1000	900	850	850	850	850	250	750	750	800	800	800	800
Yhteensä – Total	1 970	1 100	1 050	1 000	1 000	1 000	1 000	700	1 330	1 450	1 500	1 500	1 500	1 500

* Arvioita – *Estimates*

** Mm. kirja- levykaupat, kioskit, huoltoasemat. – *Includes gas stations, kiosks, bookshops, etc.*

Lähde: Suomen Elokuvaomistajien Liitto ry
Source: *Finnish Film Distributor's Association*

5.6 Videon tavoitavuus keskimääräisenä päivänä 1989/90–1999

Daily reach of video 1989/90–1999

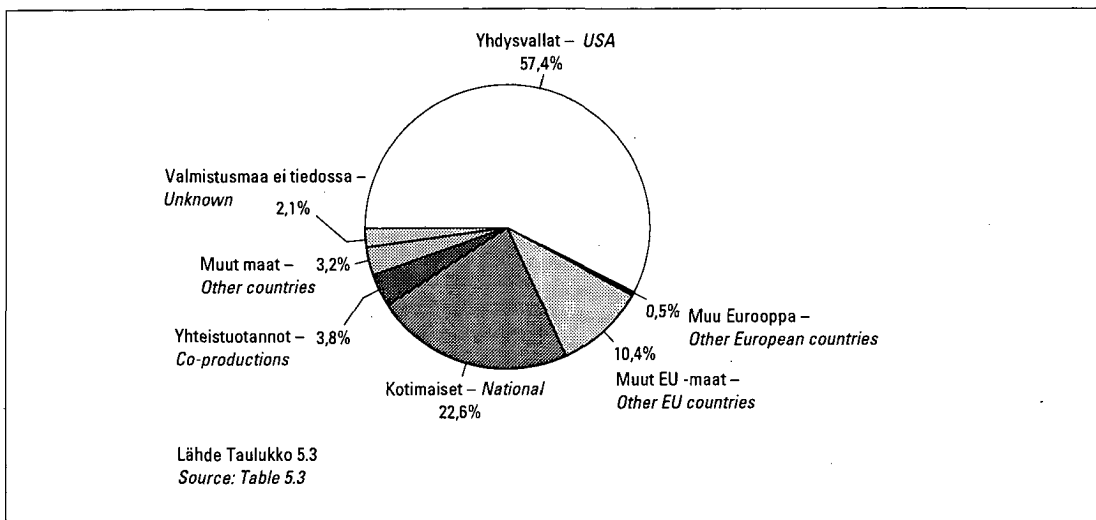
	1989/90	1990/91	1991/92	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%									
Kaikki: – <i>All</i>	9	11	12	12	12	12	12	11	9	8
Videon omistus: – <i>Access to video</i>										
On video – <i>Has access</i>	17	19	18	17	17	16	16	..	..	..
Sukupuoli: – <i>Sex</i>										
Naiset – <i>Women</i>	8	10	11	11	12	11	12	10	9	8
Miehet – <i>Men</i>	10	13	14	14	13	12	13	11	10	9
Ikä: – <i>Age</i>										
3 – 9 vuotta* – <i>years*</i>	12	18	23	26	25	25	26	25	20	16
10 – 14 vuotta – <i>years</i>	15	20	22	19	19	19	17	15	19	14
15 – 24 vuotta – <i>years</i>	10	13	15	17	15	14	14	12	9	10
25 – 34 vuotta – <i>years</i>	14	17	18	16	17	16	16	14	11	10
35 – 44 vuotta – <i>years</i>	11	13	13	14	14	14	16	14	11	10
45 – 64 vuotta – <i>years</i>	6	7	8	8	9	8	10	9	8	8
65 – vuotta – <i>years</i>	6	2	5	6	5	5	4	4	3	3
Ammatti: – <i>Occupation</i>										
Maanviljelijät – <i>Farmers</i>	5	6	7	6	7	5	7	6	5	4
Työväestö – <i>Blue-collar</i>	9	11	12	12	12	11	11	11	9	8
Alemmat toimihenkilöt – <i>Lower white-collar</i>	8	10	11	12	12	11	12	10	8	8
Ylemmät toimihenkilöt – <i>Upper white-collar</i>	8	10	10	11	11	10	11	10	8	7
Koululaiset ja opiskelijat – <i>Schoolchildren & students</i>	12	15	17	16	16	16	15	13	12	12

* Taulukon muissa videon katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu. – *All other data in the Table describe for age groups over 9.*

Lähteet: Finnpanel Oy; Oy Yleisradio Ab. Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvedot
Sources: *Finnpanel Oy; YLE Research and Development*

Kuvio 5.4 Tarkastetut videotallenteet alkuperämaan mukaan 1999

Figure 5.4 Videos examined by country of origin 1999

5.7 Videon katseluun käytetty aika keskimääräisenä päivänä 1989/90–1999

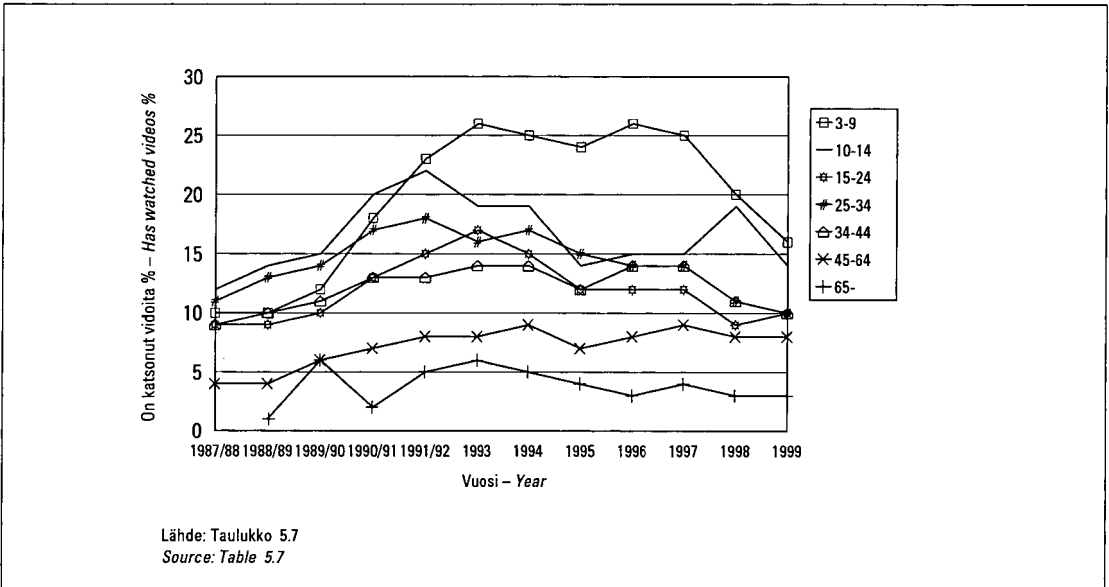
Average viewing time of video 1989/90–1999

	1989/90	1990/91	1991/92	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Minuuttia/vrk – Minutes/day									
Kaikki – All	7	10	11	10	10	10	11	8	6	6
Videon omistus: – Access to video										
On video – Has access	13	16	16	14	14	13	14	..	..	..
Sukupuoli – Sex										
Naiset – Women	7	9	10	9	10	9	10	9	6	5
Miehet – Men	8	11	12	11	11	10	11	9	6	6
Ikä – Age										
3 – 9 vuotta* – years*	8	15	22	25	25	24	26	24	16	13
10 – 14 vuotta – years	12	17	17	16	15	14	15	11	13	12
15 – 24 vuotta – years	7	11	14	15	14	12	12	10	7	8
25 – 34 vuotta – years	12	17	19	14	15	15	14	13	9	7
35 – 44 vuotta – years	8	10	10	10	11	12	14	10	7	5
45 – 64 vuotta – years	4	6	6	6	7	7	8	7	5	5
65 – vuotta – years	1	2	4	5	5	4	3	2	1	1
Ammatti – Occupation										
Maanviljelijät – Farmers	4	5	6	4	5	4	6	7	6	2
Työväestö – Blue-collar	7	10	11	11	11	10	10	8	6	5
Alemmat toimihenkilöt – Lower white-collar	6	8	9	9	10	9	11	8	5	4
Ylemmät toimihenkilöt – Upper white-collar	6	7	8	9	8	8	10	7	5	5
Koululaiset ja opiskelijat – Schoolchildren & students	10	15	16	14	13	13	13	11	4	10

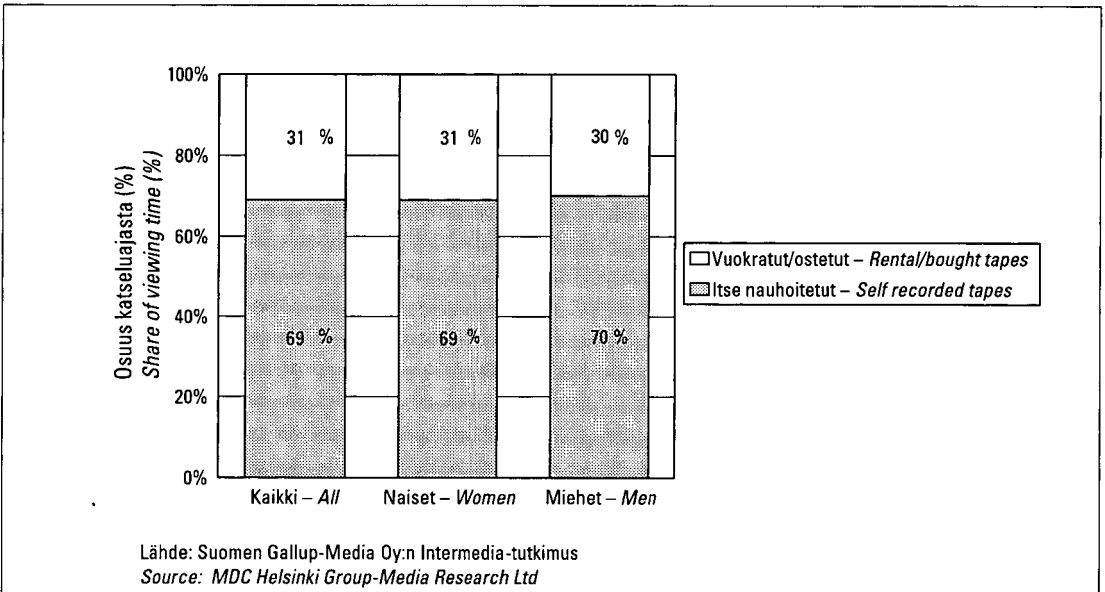
* Taulukon muissa videon katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu. – All other data in the Table describe for age groups over 9

Lähteet: Finnpanel Oy; Oy Yleisradio Ab. Tutkimus- ja kehitysosaston tv-mittaritutkimusyhteenvot
Sources: Finnpanel Oy; YLE Research and Development.

Kuvio 5.5 Videoita katselleiden osuus ikäryhmittäin keskimääräisenä päivänä 1987/88–1999
 Figure 5.5 Daily reach of video by age group on average day 1987/88–1998

Kuvio 5.6 Videon katselu tallenteen alkuperän mukaan 1998
 Figure 5.6 Viewing time of VCR by source of recordings 1998

5.8 Vuokratuimmat ja myydyimmät vuonna 1999 julkaistut video-ohjelmat

Top ten rental and sell-through video releases 1999

Vuokravideot –

Rental		
Nimike	Levittäjä	Vuokratulot
Name	Distributor	Rental-revenues
		MK – FIM
Pelastakaa sotamies Ryan – <i>Saving Private Ryan</i>	Finnkino	1 098 646
Rukajärven tie – <i>The Ambush</i>	Finnkino	1 046 397
Matrix	Sandrew Metronome Distribution	1 070 000
Sekaisin Marista – <i>There's Something about Mary</i>	Egmont Entertainment	835 521
Häijt – <i>The Tough Ones</i>	Buena Vista Home Entertainment	843 830
Tappava ase – <i>Lethal Weapon 4</i>	Sandrew Metronome Distribution	941 000
Valtion vihollinen – <i>Enemy of the State</i>	Buena Vista Home Entertainment	828 068
Zorron naamio – <i>The Mask of Zorro</i>	Egmont Entertainment	775 746
Ansa viritetty – <i>Entrapment</i>	Egmont Entertainment	734 150
Godzilla	Egmont Entertainment	785 177

Myyntivideot

Sell-through		
Nimike	Levittäjä	Myydyt kasetit kpl
Name	Distributor	Copies sold No.
Poika ja ilves – <i>Tommy and the Wild Cat</i>	Egmont Entertainment	83 154
Leijona kuningas 2 – <i>Lionking II</i>	Buena Vista Home Entertainment	82 493
Rukajärven tie – <i>The Ambush</i>	Finnkino	77 585
Mulan	Buena Vista Home Entertainment	64 546
Matrix	Sandrew Metronome Distribution	61 277
Ötökän elämää – <i>Bug's Life</i>	Buena Vista Home Entertainment	55 639
Kulkuri ja joutsen – <i>The Swan and the Wanderer</i>	Buena Vista Home Entertainment	51 818
Häijt – <i>The Tough Ones</i>	Buena Vista Home Entertainment	49 516
Pelastakaa sotamies Ryan – <i>Saving Private Ryan</i>	Finnkino	45 953
Tappava ase 4 – <i>Lethal Weapon 4</i>	Buena Vista Home Entertainment	42 772

DVD *

DVDs *		
Nimike	Levittäjä	Myydyt tallenteet kpl
Name	Distributor	Copies sold No.
Matrix	Sandrew Metronome Distribution	9 934
Häijt – <i>The Tough Ones</i>	Sandrew Metronome Distribution	2 761
Armageddon	Sandrew Metronome Distribution	2 211
Notting Hill	Egmont Entertainment	2 144
Tappava ase 4 – <i>Lethal Weapon 4</i>	Sandrew Metronome Distribution	1 923
Universumin sotilaat – <i>Starship Troopers</i>	Sandrew Metronome Distribution	1 920
Rakastunut Shakespeare – <i>Shakespeare in Love</i>	Egmont Entertainment	1 565
Titanic	Egmont Entertainment	1 171
Zorron naamio – <i>The Mask of Zorro</i>	Egmont Entertainment	802
Taxi	Finnkino	767

* Pääasiassa myyntitallenteita. Sisältää jonkin verran videovuokraamoille myyjä vuokraukseen tarkoitettuja tallenteita. –
Mainly sell-through recordings. Includes some DVDs sold to rental outlets for renting.

Lähde: Suomen Elokuvaomistajien Liitto ry
Source: Finnish Film Distributions Association

5.9 Videonauhureiden, kameroiden ja DVD-soittimien vähittäismyynti 1980–1999*

Retail sales of VCRs, camcorders and DVD-players 1980–1999*

	1980	1985	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos 1999/98 Change 1999/98 %
	1 000 kpl 1 000 units														
Videonauhurit VCRs	6	130	180	190	195	190	130	102	105	139	160	185	201	202	0,5
Videokamerat Camcorders	0	5	12	24	30	28	18	9	8	10	16	22	26	27	3,8
DVD-soittimet DVD-players	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	12	300,0

* Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatalastoja. – Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including deliveries of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
Source: Domestic Appliances Association.

5.10 Videonauhureiden, videokameroiden ja DVD-soittimien keskihinnat ja myynnin arvo 1980–1999*

Average prices and sales volumes of VCRs, camcorders and DVD-players 1980–1999*

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos 1999/98 Change 1999/98
Videonauhurit – VCRs													
Keskihinta, mk – Average price FIM	5 100	3 800	2 400	2 100	1 900	2 600	2 600	2 400	2 100	1 750	1 550	1 100	-29,0
Arvo, milj. mk Sales volume FIM million	31	494	468	399	247	265	273	334	336	324	312	222	-28,8
Videokamerat – Camcorders													
Keskihinta, mk – Average price FIM	-	16 000	5 600	5 100	4 900	5 600	5 300	4 600	4 200	4 000	4 300	4 700	9,3
Arvo, milj. mk Sales volume FIM million	-	42	168	143	88	50	42	46	67	88	112	126	12,5
DVD-soittimet – DVD players													
Keskihinta, mk – Average price FIM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 000	3 300	-17,5
Arvo, milj. mk – Sales volume FIM million	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	39	290,0

* Tiedot perustuvat Kodintekniikkaliiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatalastoja. – Data based on estimates provided by the Domestic Appliances Association using various sources, including of wholesale dealers and foreign trade statistics.

Lähde: Kodintekniikkaliitto ry
Source: Domestic Appliances Association.

Muokattu – Processed

5.11 Videonauhureiden ja kameroiden omistus 1995–1999

Household ownership of VCRs and camcorders 1995–1999

	Osuus kotitalouksista (%)				
	<i>Share of households (%)</i>				
	1995	1996	1997	1998	1999
Videonauhuri – <i>VCR</i>	60	63	71	71	72
Yksi nauhuri – <i>One VCR</i>	–	54	59	57	57
Useampi nauhuri – <i>Two or more VCRs</i>	–	9	12	13	15
Videokamera – <i>Camcorder</i>	9	8	11	12	13

Lähde: Finnpanel Oy, TV-mittaritutkimuksen peruskartoitukset

Source: Finnpanel Oy, TV-household surveys

5.12 Kotitalouksien videonauhurin ja -kameran omistus sosioekonomisen aseman mukaan 1998

Household ownership of VCRs and camcorders by socio-economic status 1998

	Videonauhuri	Videokamera
	<i>VCR</i>	<i>Camcorder</i>
	%	
Kaikki kotitaloudet – <i>All households</i>	67	10
Maatalousyrittäjät – <i>Farmers</i>	78	14
Muut yrittäjät – <i>Other self-employed</i>	82	20
Ylemmät toimihenkilöt – <i>Upper white-collar</i>	87	19
Alemmat toimihenkilöt – <i>Lower white-collar</i>	81	12
Työntekijät – <i>Blue-collar</i>	84	11
Opiskelijat – <i>Students</i>	56	1
Eläkeläiset – <i>Pensioners</i>	36	4
Työttömät – <i>Unemployed</i>	61	9
Muut – <i>Others</i>	74	9

Lähde: Tilastokeskus: Kulutustutkimukset

Source: Statistics Finland: Household survey

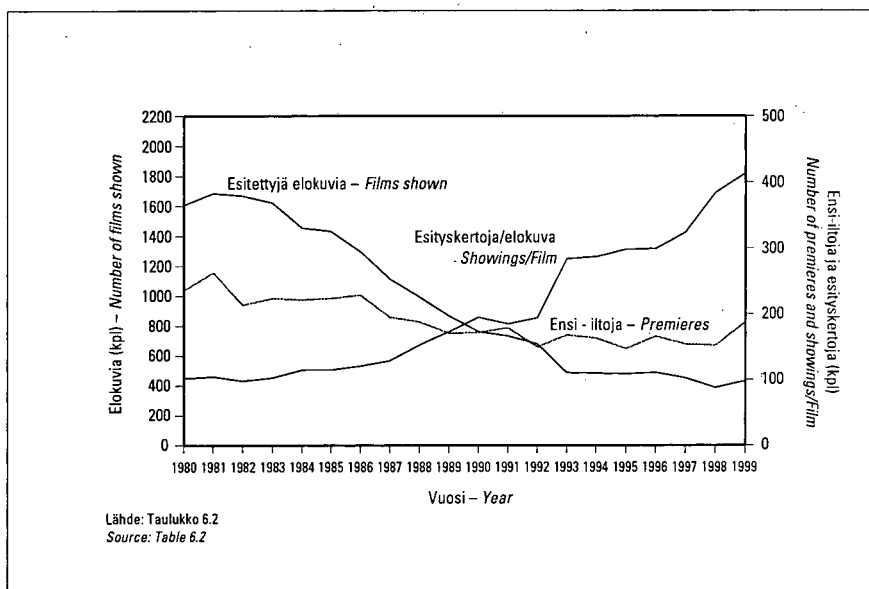
6 Elokuva

Elokuvien esittämisessä 1980-luvulla alkaneet muutokset jatkuivat osittain myös 1990-luvulla. 1980-luvulla elokuvateatterit ja elokuvien maahantuojat joutuivat reagoimaan kiristyneeseen kilpailuun ja kasvaneeseen tarjontaan: elokuvia oli alettu vuokraamaan ja myymään videotallenteina ja lisäksi valtakunnalliset televisiokanavat kasvattivat elokuvatarjontaansa vuosi vuodelta. Teattereiden ja elokuvatoimistojen kannalta huolestuttavasti elokuvissa kävijöiden määrä laski jatkuvasti.

Uuteen tilanteeseen reagoitiin samanaikaisesti usealla tavalla. Ensinnäkin elokuvateatteriverkkoa supistettiin, 1980-luvulla noin 50 teatterilla ja seuraavalla vuosikymmenellä edelleen 30:lla. Vuonna 1999 Suomessa oli enää 232 elokuvateatteria. Myös elokuvateattereiden luonnetta muutettiin. Vanhoja yhden ja kahden suuren salin teattereita pilkottiin useamman pienen salin teattereiksi ja myös uudet teatterit olivat niin sanottuja rypäleteattereita, minkä seurauksena teatteriverkon voimakkaasta supistumisesta huolimatta elokuvasalit eivät vähentyneet kovinkaan paljoa. (Taulukko 6.3.)

Kuvio 6.1 Esitetyt elokuvat, ensi-illat ja keskimääräiset esityskerrat/elokuva 1980 – 1999

Figure 6.1 Films shown, premieres and average number of showings per film 1980 – 1999

Aivan viime vuosina on Suomen elokuvateatteriverkossa alkanut muutoksen toinen aalto. Suomessa on avattu ensimmäiset kymmenen tai useamman salin suurteatterit. Uudet ja uusitut teatterit parantavat elokuvissakäynnin mukavuutta, sillä niiden myötä teattereiden palvelutasoon panostetaan ensimmäistä kertaa pitkään aikaan. Muissa Länsi-Euroopan maissa näiden multiplex-teattereiden rakentaminen on jo pidemmällä.

Samaan aikaan kun elokuvateattereiden rakennetta uudistettiin, myös niiden ohjelmistoa muutettiin. Tarjontaa supistettiin 1980-luvulla voimakkaasti ja jonkin verran myös 1990-luvun alkuvuosina. Vuonna 1999 valkokankaita kiersi yhteensä 413 elokuvaa, joka on yli tuhat vähemmän kuin vuonna 1980. Myös ensi-iltoja vähennettiin 1980-luvulla jonkin verran. 1990-luvulla ensi-iltojen määrä pysyi suurin piirtein ennallaan (187 ensi-iltaa vuonna 1999). Koska esitettävien elokuvien määrä on vähentynyt paljon enemmän kuin ensi-iltojen määrä, on teattereiden ohjelmisto muuttunut selkeästi aiempaa uutuusvoittoisemmaksi. Ensi-iltaelokuvien osuus kaikista vuoden aikana esitetyistä elokuvista on vuosina 1980-99 noussut 15 prosentista peräti 45 prosenttiin. Tällä tavoin elokuvatoimistot ja -teatterit ovat muuttaneet strategiaansa: ne pyrkivät tekemään aiempaa paremman taloudellisen tuloksen vähemmällä elokuvilla. (Taulukko 6.2 ja kuvio 6.1.)

Elokuvateattereiden ohjelmiston supistumiseen on liittynyt myös se, että elokuvia esitetään aiempaa useammin. Viime vuosina ohjelmistossa olevia elokuvia on esitetty keskimäärin noin 400 kertaa eli neljä kertaa niin useasti kuin 1980-luvun puolivälissä (Taulukko 6.2 ja kuvio 6.1).

Vuonna 1994 elokuva-alalla tehtiin merkittävä yrityskauppa, kun vähittäiskaupan useilla sektoreilla keskeinen Rautakirja osti Finnkinon, yhden alan keskeisistä yrityksistä. Rautakirja on nykyään osa SanomaWSOY -konsernia. Finnkino oli ollut pitkään suurin elokuvien maahantuojia noin 50 prosentin osuudella teatteriensi-illoista (Taulukko 6.5). Seuraavaksi suurimpien toimistojen osuus oli hieman yli kymmenen prosenttia. Finnkinon markkinaosuus on viime vuosina laskenut kun yhtiö on vähentänyt levittämiensä elokuvien määrää ja keskittynyt elokuvateatteri-toimintaan.

Elokuvien maahantuonnissa ja levityksessä on tapahtunut muitakin muutoksia: yhdysvaltalaisen studioiden elokuvien levitystä on järjestetty uudestaan ja siihen liittyen Suomeen on perustettu uusia elokuvatoimistoja. Disneyn elokuvien maahantuontia on alkanut hoitaa studio oma levitysyhtiö Buena Vista. Columbia TriStar on perustanut tanskalaisen Egmontin kanssa elokuvatoimiston, joka levittää myös Fox-studio elokuvia. Kotimaisten elokuvatuottajien kannalta on tärkeää, että myös muut elokuvatoimistot kuin Finnkino ovat viime vuosina ottaneet ohjelmistoonsa kotimaisia elokuvia. Aiemmin kotimaisia elokuvia levitti käytännössä vain Finnkino.

Finnkino on ollut myös keskeinen elokuvien esittäjä. Kun yhtiö perustettiin 1980-luvun puolivälissä jatkamaan kolmen suuren elokuvateatteriketjun toimintaa,

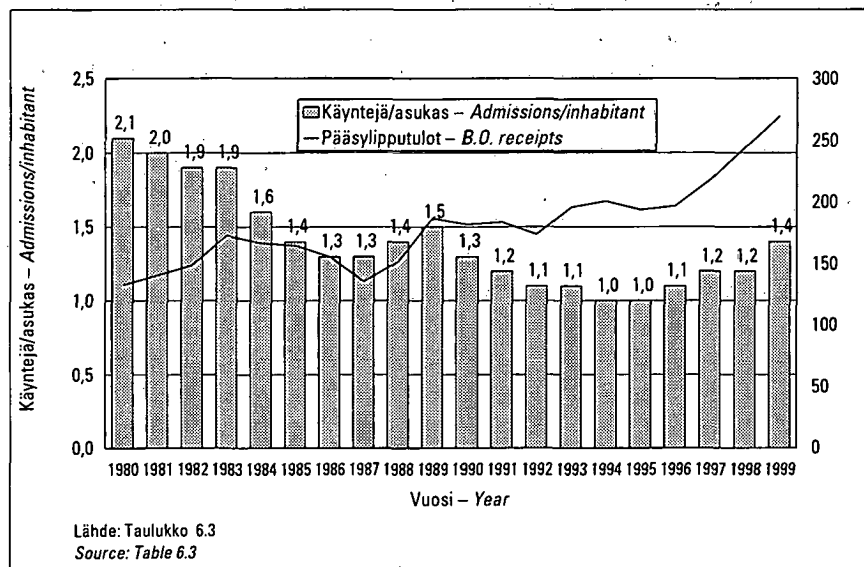
sille siirtyi 135 elokuvateatteria. Suurin osa niistä myytiin tai lakkautettiin melko pian toiminnan uudelleenjärjestelyissä. Vuoden 1994 omistajanvaihdoksen jälkeen Finnkinon teatteriverkkoa alettiin jälleen uudistaa. Finnkino on myynyt pienimpiä ns. laatu- tai taide-elokuviin erikoistuneita teattereitaan ainakin Turussa ja Helsingissä. Osana Rautakirja-konsernia Finnkinolla on aiempaa paremmat edellytykset investoida teattereihin. Sille valmistuikin vuonna 1999 Helsinkiin uusi 14 salin suurteatteri. Lisäksi uudet teatterit on avattu Tampereelle ja Poriin, ja niitä on suunnitteilla myös muutama muihin Suomen suurimpiin kaupunkeihin.

Vuonna 2000 Finnkinolla oli yhteensä yhdeksässä kaupungissa kaikkiaan 19 teatteria, joissa oli yhteensä 78 elokuvasalia. Finnkinon osuus kaikista Suomen elokuvasaleista on siten reilu viidennes. Lisäksi Finnkinon tytäryhtiöllä on teattereita Virossa ja Latviassa. Finnkino toimii myös elokuvien videolevittäjänä (ks. luku 5. Video).

Elokuvateatterialalle on viime vuosina tullut ulkomaalaisia yrittäjiä. Ruotsalais-norjalainen Sandrew-Metronome -yhtiö rakensi Helsinkiin vuonna 1998 kymmenen salin teatterin yhdessä muutaman kotimaisen yrittäjän kanssa. Perustettu yhtiö oli jo aiemmin hankkinut omistukseensa Helsingistä yhden teatterin. Suunnitteilla on myös uuden teatterin rakentaminen Turkuun.

Televisiön elokuvatarjonnan kasvu on jatkunut myös aivan viime vuosina. Valtakunnalliset televisiokanavat Yleisradion TV1 ja TV2, MTV3 ja Nelonen ovat nelinkertaistaneet esittämiensä elokuvien määrän 15 vuodessa. Kun ne vuonna 1986

Kuvio 6.2 Elokvissäkäynnit asukasta kohden ja pääsylipputulot 1980–1999
Figure 6.2 Cinema admissions per inhabitant and Box Office receipts 1980–1999

esittivät yhteensä 329 elokuvaa, oli vuoden 1999 ohjelmistossa 1 400 elokuvaa. (Taulukko 6.9.)

Valtakunnallisten kanavien lisäksi elokuvatarjontaa on myös maksu-tv-kanavilla. Canal Plus esitti vuonna 1997 molemmilla satelliitti- ja kaapelivälitteisillä kanavillaan noin 800 elokuvaa. Lisäksi Suomessa näkyy kaksi Modern Times Group -konsernin maksullista elokuvakanavaa (TV1000), jotka esittivät vuonna 1997 noin 400 elokuvaa.

Elokuviissa käyminen pysytteli 1990-luvulla pitkään sillä alhaisella tasolla, jolle se 1980-luvulla oli pudonnut. Asukasta kohden laskettu keskiarvo oli useimpina vuosina vain hieman yli kerta vuodessa, kun se 1980-luvun alussa oli vielä kaksi käyntiä vuodessa. Useissa Länsi-Euroopan maissa elokuvissa käydään selvästi enemmän kuin Suomessa (keskimäärin noin kahdesti vuodessa). Aivan viime vuosina on elokuvissa käyminen piristynyt merkittävästi myös Suomessa. Vuonna 1999 elokuvissa käyntien kokonaismäärä nousi jo seitsemään miljoonaan ja keskiarvo asukasta kohden 1,4 kertaan. Elokuvateattereiden kokonaispääsylipputuotot olivat 270 miljoonaa markkaa. (Taulukko 6.3 ja kuvio 6.2.) Myös kotimaisten elokuvien suosio elokuvateattereissa on kasvanut merkittävästi. Kun vielä vuonna 1997 suomalaisia elokuvia kävi katsomassa yhteensä vain hieman yli 300 000 katsojaa, vuonna 1999 niiden yleisö oli 1,8 miljoonaa eli neljännes elokuvissakävijöistä. Kotimaisten ensi-iltojen määrä on pysynyt jo usean vuoden ajan määrällisesti samalla tasolla noin kymmenessä elokuvassa vuosittain. (Taulukko 6.2.)

Tilastointi

Suomen Filmikamari kerää vuosittain tiedot mm. elokuvissa käymisestä, elokuvateattereiden toiminnasta ja elokuvatarjonnasta. Tietoja julkaistaan Filmikamarin ja Suomen Elokuvasäätiön kotisivuilla. Vuoteen 1998 asti Elokuvasäätiö keräsi tiedot ja julkaisi ne Elokuvatilastot –raporttina.

Valtion elokuvatarjontakeskus tarkastaa kaikki Suomessa elokuvateattereissa tai muuten julkisesti esitettävät elokuvat televisiossa esitettäviä lukuun ottamatta. Elokuvatarkastamo tilastoi tarkastamansa elokuvat.

Tiedot elokuvien televisioesitysten katsojamääristä ja televisiossa esitettyjen elokuvien määristä on saatu televisioyhtiöiltä.

(RK)

Täydentävää kirjallisuutta

Huttunen, Markku & Kohvakka, Rauli: Kansainväliset yhteistuotannot suomalaisessa elokuvatuotannossa. Kulttuuri ja viestintä 1995:3. Tilastokeskus, Helsinki 1996.

Kohvakka, Rauli: Audiovisuaalinen elokuva- ja ohjelmatuotanto Suomessa. Kulttuuri ja viestintä 1995:1. Tilastokeskus, Helsinki 1995.

Kohvakka, Rauli: Suomessa liikkuvat liikkuvat kuvat 1998. Kulttuuri ja viestintä 2000:2. Tilastokeskus, Helsinki 2000.

Oesch, Pekka: Elokuvantekijöiden toimeentulo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 18. Taiteen keskustoimikunta, Helsinki 1995.

Samola, Juha: Elokuva ja video. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukko-
viestintä Suomessa. 3. uud. pain. WSOY, Porvoo 1994.

Suomalaisen elokuvan markkinat ja kilpailukyky. *F & L Research*. Helsinki 1999.

Taulukot – Tables

- 6.1 Elokuvan liikevaihto 1980 – 1998
Turnover of film exhibition 1980 – 1998
- 6.2 Esitetyt elokuvat ja elokuvanäytännöt vuosina 1980 – 1999
Film exhibition 1980 – 1999
- 6.3 Elokuvateattereiden lukumäärä, istumapaikat, elokuvissakäynnit sekä pääsylipputuotto ja elokuvalipun keskihinta 1980 – 1999
Number of cinemas, auditoria, number of seats, cinema admissions, Box Office and average price of cinema ticket 1980 – 1999
- 6.4 Pitkien elokuvien ensi-illat alkuperämaittain 1985 – 1999
Feature film premieres by country of origin 1985 – 1999
- 6.5 Pitkien elokuvien ensi-illat elokuvatoimistoittain 1990 – 1999
Feature film premieres by distributor 1990 – 1999
- 6.6 Elokuvatuotantoyritykset tuotettujen pitkien näytelmäelokuvien määrän mukaan vuosina 1990 – 1999
Film production companies by number of produced feature films 1990 – 1999
- 6.7 Vuosina 1980 – 1999 tarkastetut kotimaiset elokuvat ja MTV:ssä esitetyt televisiomainokset
Finnish films reviewed and graded and tv-commercials shown on MTV-Finland in 1980 – 1999
- 6.8 Televisiossa esitetyt pitkät elokuvat 1985 – 1999
Feature films shown on television 1985 – 1999
- 6.9 Suurimmat elokuvateatteripaikkakunnat 1999
Biggest cinema towns in Finland 1999
- 6.10 Kymmenen suosituimman kotimaisen ja ulkomaisen elokuvan osuudet kokonaiskatsojamäärästä ja pääsylipputuotoista 1986 – 1999
Top ten Finnish and foreign films: share of total admissions and Box Office 1986 – 1999
- 6.11 Esitetyt elokuvat, elokuvateatteriyleisö ja pääsylipputuotot elokuvien alkuperämaittain 1999
Films shown, cinema admissions and Box Office receipts by originating country of films 1999
- 6.12 Vuoden 1999 suosituimmat elokuvat
Top ten films 1999
- 6.13 Katsotuimmat elokuvat televisiossa 1999
Top ten films in television 1999
- 6.14 Elokuvissa käynnit kuukausittain 1997 – 1999
Cinema admissions by month 1997 – 1999
- 6.15 Elokuvissa käyminen viimeisen 6 kk aikana vuosina 1992 – 1998
Cinema-going during past 6 months 1992 – 1998

Kuviot – Figures

- 6.1 Esitetyt elokuvat, ensi-illat ja keskimääräiset esityskerrat/elokuva
1980 – 1999
*Films shown, premieres and average number of showings per film
1980 – 1999*
- 6.2 Elokuvissakäynnit asukasta kohden ja pääsylipputulot 1980 – 1999
Cinema admissions per inhabitant and Box Office receipts 1980 – 1999
- 6.3 Elokuvien ensi-illat alkuperämaittain 1999
Film premieres by country of origin 1999
- 6.4 Elokuvissa käynnit kuukausittain 1999
Cinema admissions by month 1999

6.1 Elokuvan liikevaihto 1980 – 1998
Turnover of film exhibition 1980 – 1998

Vuosi – Year	Liikevaihto – Turnover Mmk – FIM million	Kiintein (1998) hinnoin – Fixed (1998) prices Mmk – FIM million
1980	136	300
1985	173	253
1986	160	226
1987	139	190
1988	155	202
1989	191	233
1990	186	214
1991	188	208
1992	178	192
1993	199	210
1994	205	214
1995	200	206
1996	203	208
1997	225	228
1998	254	254

Sisältää lipputulot ja elokuvateatterimainonnan. – Includes B.O. receipts and advertising revenues.

Lähde: Tilastokeskus
 Source: Statistics Finland

6.2 Esitetyt elokuvat ja elokuvanäytännöt vuosina 1980 – 1999
Film exhibition 1980 – 1999

Vuosi Year	Esitetyt elokuvia yhteensä Films shown total Kpl – No.	Ensi-iltoja Premieres Kpl – No.	Kotim. pitkiä näytelmäelokuvia Finnish feature films Kpl – No.	Näytännöt Showings 1 000 kpl – '000	Esitykset/ elokuva Showings/ film Kpl – No.	Esitykset/ sali Showings/ auditorium Kpl – No.	Katsojia/ näytännöt Viewers/ showings Kpl – No.	Kotimaisten katso- jaosuus Finnish film's share of viewers %
1980	1 608	236	10	163,8	102	465	60,6	15,4
1985	1 433	224	13	164,6	115	435	40,7	21,6
1990	762	172	13	148,5	195	437	41,7	13,8
1991	733	179	12	135,3	185	406	44,6	13,0
1992	680	150	10	132,0	194	400	40,9	10,9
1993	487	168	13	138,0	283	412	41,7	6,3
1994	483	163	11	138,6	287	425	40,5	4,1
1995	479	147	8	143,1	298	433	37,0	10,5
1996	488	166	10	146,0	299	449	37,6	3,7
1997	452	154	10	146,6	322	456	40,5	6,5
1998	384	148	8	148,9	388	450	43,0	9,0
1999	413	187	12	178,2	431	485	39,5	25,5

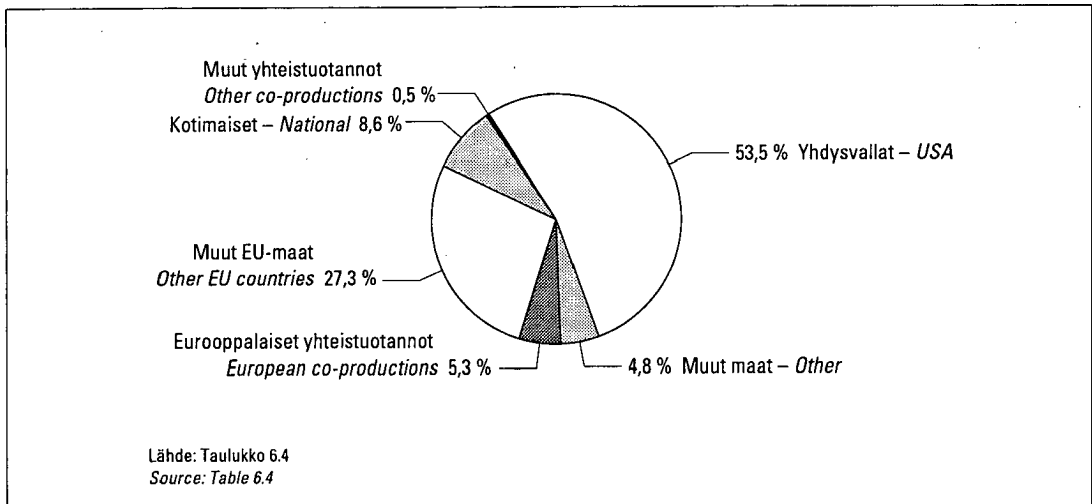
Lähde: Suomen elokuvasaatiö
 Suomen Filmikamari
 Source: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

6.3 Elokvateattereiden lukumäärä, kaupunkiteattereiden osuus, istumapaikat, elokuvissa käynnit sekä pääsylipputuotto ja elokuvalipun keskihinta 1980 – 1999
Number of cinemas, auditoria, number of seats, cinema admissions, Box Office and average price of cinema ticket 1980 – 1999

Vuosi Year	Elokuva- teattereita Cinemas	Eloku- vasaleja Auditoria	Elokuvasaleista kaupungeissa Auditoria in urban areas	Kuntia, joissa on elokuvatatteri Municipalities with cinema		Istuma- paikkoja Seats	Elokuviissa käyntejä Cinema admissions	Käyntejä asu- kasta kohti Admissions per inhabitant	Pääsylippu- tuotot Box Office receipts	Elokuvalipun keskihinta Average price of ticket
	Kpl – No.	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	1 000 – '000	Milj. kpl Million	Kpl – No.	Mmk FIM million	Mk – FIM
1980	317	352	70,7	177	38,1	93,7	9,9	2,1	133,0	13,4
1985	305	378	69,0	184	39,9	88,2	6,7	1,4	165,0	24,6
1990	264	340	70,6	188	40,9	66,3	6,2	1,2	182,0	29,4
1991	252	333	73,3	187	40,7	63,0	6,0	1,2	184,0	30,6
1992	246	330	73,9	178	38,7	60,7	5,4	1,1	174,0	32,3
1993	242	335	74,0	181	39,3	60,8	5,8	1,1	196,0	34,0
1994	240	326	73,9	179	38,9	58,6	5,6	1,0	201,0	35,8
1995	241	330	74,2	180	39,6	58,4	5,3	1,0	194,0	36,5
1996	236	325	74,2	178	39,1	57,2	5,5	1,1	197,0	35,9
1997	234	321	75,7	174	38,5	55,5	5,9	1,2	218,0	36,7
1998	232	331	75,8	176	38,9	57,3	6,4	1,2	243,0	38,1
1999	232	364	79,0	172	38,1	62,7	7,0	1,4	269,9	38,4

Lähde: Suomen elokuvasäätiö
 Suomen Filmikamari
 Source: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

Kuvio 6.3 Elokvien ensi-illat alkuperämaittain 1999
 Figure 6.3 Film premieres by country of origin 1999

6.4 Pitkien elokuvien ensi-illat alkuperämaittain 1985 – 1999
Feature film premieres by country of origin 1985 – 1999

Alkuperämaa – <i>Country of origin</i>	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Elokuvia – <i>Number of films</i>										
Kotimaiset – <i>National</i>	13	14	12	10	13	11	8	10	9	8	16
Muut EU-maat* – <i>Other EU countries*</i>	39	31	19	24	27	29	25	35	26	17	51
Muu Eurooppa – <i>Other European countries</i>	16	9	3	3	2	–	–	–	4	–	–
Eurooppalaiset yhteistuotannot – <i>European co-productions</i>	14	2	6	8	1	2	4	15	7	6	10
Eurooppa yhteensä – <i>Europe total</i>	82	56	40	45	43	42	37	60	46	31	77
Josta muut Pohjoismaat <i>Of which other Nordic countries</i>	5	9	7	9	8	4	5	9	5	3	8
Yhdysvallat – <i>USA</i>	125	110	119	91	97	97	86	87	88	82	100
Muut maat – <i>Other</i>	10	4	14	5	12	10	11	12	8	9	9
Muut yhteistuotannot** – <i>Other co-productions**</i>	5	2	1	3	3	3	5	3	3	23	1
Yhteensä – <i>Total</i>	222	172	174	144	155	152	139	162	145	145	187

Alkuperämaa – <i>Country of origin</i>	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	%										
Kotimaiset – <i>National</i>	6,0	8,1	6,9	6,9	8,4	7,2	5,8	6,2	6,2	5,5	8,6
Muut EU-maat* – <i>Other EU countries*</i>	17,4	18,0	10,9	16,7	17,4	19,1	18,0	21,6	19,9	11,7	27,3
Muu Eurooppa – <i>Other European countries</i>	6,0	5,2	1,7	2,1	1,3	–	–	–	2,8	–	–
Eurooppalaiset yhteistuotannot <i>European co-productions</i>	6,4	1,2	3,4	5,6	0,6	1,3	2,9	9,3	4,1	4,1	5,3
Eurooppa yhteensä – <i>Europe total</i>	35,8	32,6	23,0	31,3	27,7	27,6	26,6	37,0	31,7	21,4	41,2
Josta muut Pohjoismaat <i>Of which other Nordic countries</i>	2,3	5,2	4,0	6,3	5,2	2,6	3,6	5,6	3,4	2,1	4,3
Yhdysvallat – <i>USA</i>	57,3	64,0	68,4	63,2	62,6	63,8	61,9	53,7	60,7	56,6	53,5
Muut maat – <i>Other</i>	4,6	2,3	8,0	3,5	7,7	6,6	7,9	7,4	5,5	6,2	4,8
Muut yhteistuotannot** – <i>Other co-productions**</i>	2,3	1,2	0,6	2,1	1,9	2,0	3,6	1,9	2,1	15,9	0,5
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Nykyiset Euroopan Unionin jäsenmaat. – *Current member states of the European Union.*

** Sisältää myös osittain eurooppalaiset yhteistuotannot. – *Includes also partly European co-productions.*

Lähde: Suomen elokuväsäätiö
 Suomen Filmikamari
 Source: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

6.5 Pitkien elokuvien ensi-illat elokuvatoimistoittain 1990 – 1999
Feature film premieres by distributor 1990 – 1999

Toimisto <i>Distributor</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Yhteensä <i>Total</i>
	Elokvien lukumäärä – <i>Number of films</i>										1990 – 1999
Finnkino Oy	78	100	85	92	90	69	81	66	8	14	683
Warner Bros. Finland Oy	38	24	20	21	24	20	23	19	24	27	240
United Pictures Finland	24	20	17	20	19	23	18	12	18	22	193
Cinema Mondo Oy	–	1	3	7	5	12	11	16	12	17	84
Columbia Tristar Filmproductions	–	–	–	–	–	–	–	2	28	35	65
Buena Vista Oy	–	–	–	–	–	–	–	–	21	26	47
Kamras Filmi Oy	–	–	–	–	–	–	–	16	18	12	46
Kinoscreen Oy	5	8	5	5	4	2	2	4	4	4	43
Muut ei-kaupalliset	1	3	4	1	3	5	5	9	3	5	39
Walhalla	4	5	4	4	4	3	5	2	2	4	37
Alfapanorama Film	–	1	–	–	2	11	18	–	–	–	32
Scan Box Finland Oy	–	–	–	–	–	–	1	5	13	11	30
Suomen elokuvakontakti	–	–	–	8	6	1	1	1	–	–	17
Oulun elok.	4	3	1	2	3	–	1	–	–	–	14
Senso Films Oy	–	–	–	–	–	–	–	–	1	13	14
Muut toimistot* – <i>Other distributors*</i>	18	14	11	8	3	1	0	2	0	2	59
Yhteensä – <i>Total</i>	172	179	150	168	163	147	166	154	152	192	1 643

* Muita elokuvan maahantuojia on esim. vuosina 1990 – 1999 ollut yhteensä 15.
During 1990 – 1999 there were a total of 15 other film distributors in the country.

Lähde: Suomen elokuvasäätiö
 Suomen Filmikamari
 Source: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

6.6 Elokuvatuotantoyritykset tuotettujen pitkien näytelmäelokuvien määrän mukaan vuosina 1990 – 1999*
Film production companies by number of produced feature films 1990 – 1999*

Yhtiö – Company	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Yhteensä Total 1990–99
Villealfa Filmprod. Oy **	3	1	3	3	2	2	3	1	1	1	20
SpedeTuotanto Oy ***	2	1	1	2	2	–	–	–	1	1	10
Kinotuotanto Oy	–	1	–	1	1	1	–	2	1	1	8
Ere Kokkonen Oy	–	1	1	1	1	–	1	1	1	–	7
Filminor Oy	2	1	–	1	–	–	1	–	–	1	6
Reppufilmi Oy	–	2	1	1	–	–	–	1	1	–	6
FantasiaFilmi Oy	–	1	1	1	1	–	1	–	–	–	5
ArtistaFilmi Oy	–	–	–	–	1	1	1	1	–	1	5
MRP Matila & Röhr Productions	–	1	–	–	–	–	–	–	1	1	3
DadaFilmi Oy	–	–	1	–	–	1	–	–	–	1	3
Kinotar Oy	–	–	–	–	–	1	–	–	–	2	3
Filmitakomo Oy	–	–	1	1	–	–	–	–	–	–	2
NationalFilmi Oy	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2
Jörn Donner Productions Oy	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	2
LR-Film Productions Oy	–	1	–	1	–	–	–	–	–	–	2
RFilmi Production Oy	–	–	–	1	1	–	–	–	–	–	2
FilmiMolle Oy	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	2
Åke Lindman Production Oy	–	–	–	1	–	–	–	–	–	1	2
Talent House Oy	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	2
Gnu Films Oy	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	2
Solar Films Inc	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	2

* Elokuvat, joissa yhtiö on ollut mukana tuottajana. Sisältää siis myös yhteistuotannot. Ne on laskettu jokaiselle mukana olleelle yhtiölle yhdeksi elokuvaksi.

Films in the production of which the company has been involved as a producer. The figure thus includes also co-productions. Co-productions have been recorded as one film for each company involved.

** Sisältää myös samaan yritysryhmään kuuluvat Sputnik Oy, Last Border Productions Oy ja Marianna Filmi Oy -yhtiöt.

The figure comprises also following companies belonging to the same group: Sputnik Oy, Last Border Productions Oy and Marianna Filmi Oy.

*** Sisältää myös samaan yritysryhmään kuuluvat Spede Team Oy, Filmituotanto Spede Pasanen ja Spede Studio Oy -yhtiöt.

The figure comprises also following companies belonging to the same group: Spede Team Oy, Filmituotanto Spede Pasanen and Spede Studio Oy.

Lähde: Suomen elokuvasäätiö
 Source: Finnish Film Foundation

6.7 Vuosina 1980 – 1999 tarkastetut kotimaiset elokuvat ja MTV:ssä esitetyt televisiomainokset Finnish films reviewed and graded and tv-commercials shown on MTV-Finland in 1980 – 1999

Vuosi Year	35 mm:n elokuvia – 35 mm films				16 mm:n elok.	8 mm:n elok.	Video-elok.	Kuvallevyt Video disk	Yhteensä Total	MTV:n mainokset Commercials on MTV-Finland	Kolmos tv:n main.elok. Channel Three advertising films
	Pitkiä elok.* Feature films*	Lyhytelok. Short films	Mainos-elok.** Advertising films**	Elok. mainoksia Cinema advertisement	16 mm films	8 mm films	Video films				
1980	10	18	162	12	104	9	–	–	315	1 448	–
1985	32	20	60	19	101	5	95	–	332	1 832	–
1990	16	13	67	12	44	1	84	–	237	1 622	2 346
1991	14	25	34	5	40	–	54	–	172	1 666	3 043
1992	26	15	24	13	20	–	59	4	161	3 868	..
1993	28	22	28	14	13	–	52	5	162	4 699	–
1994	25	16	28	12	19	–	37	–	137	5 475	–
1995	20	11	41	8	14	–	24	–	118	6 305	–
1996	15	19	40	9	6	–	38	–	127	..	–
1997	24	14	35	12	2	–	38	–	125	..	–
1998	12	15	73	14	2	–	35	–	151	..	–
1999	26	10	52	9	3	–	46	–	146	..	–

*Sisältää pitkien näytelmäelokuvien lisäksi pitkät dokumenttielokuvat. – Includes long documentary films

**Elokuvateatterissa esitetyt – Shown at cinemas

Lähde: Valtion elokuvatarkastamo

Source: Finnish Board of Film Classification

6.8 Televisiossa esitetyt pitkät elokuvat 1985 – 1999 Feature films shown on television 1985 – 1999

Kanava – Channel	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Kpl – No.														
YLE TV1*	109	109	143	166	133	174	196	176	242	221	319	334	323	300	263
YLE TV2*	104	95	118	97	83	153	146	122	223	174	259	267	313	322	328
Yleisradio yhteensä – YLE total	213	204	261	263	216	327	342	298	465	395	578	601	636	622	591
MTV	70	95	79	88	86	92	70	65	} 261	256	239	330	392	411	431
Kolmostelevisio** Channel Three**	–	30	260	190	219	254	258	255							
Nelonen*** Channel Four Finland***	–	–	–	–	–	–	–	–							
Yhteensä – Total	283	329	600	541	521	673	670	618	726	651	817	931	1 179	1 345	1 377

* Yleisradion tiedot vuoteen 1991 asti ovat 1.6 alkavilta tilikausilta. Vuodesta 1992 tilastokausi on kalenterivuosi.

Data for YLE in until 1991 are for operating years starting 1 June; as from 1992 calendar year.

** Kolmostelevisio aloitti lähetykset vuoden 1986 lopulla. Vuoden 1986 luku sisältää joulukuussa esitetyt elokuvat.

Channel Three started broadcasting operations in late 1986. The figure for 1986 includes films shown in December that year.

*** Aloitti toiminnan 1.6.1997. – Started 1.6.1997.

Lähteet: Oy Yleisradio Ab; MTV Oy; Oy Kolmostelevisio Ab; Nelonen

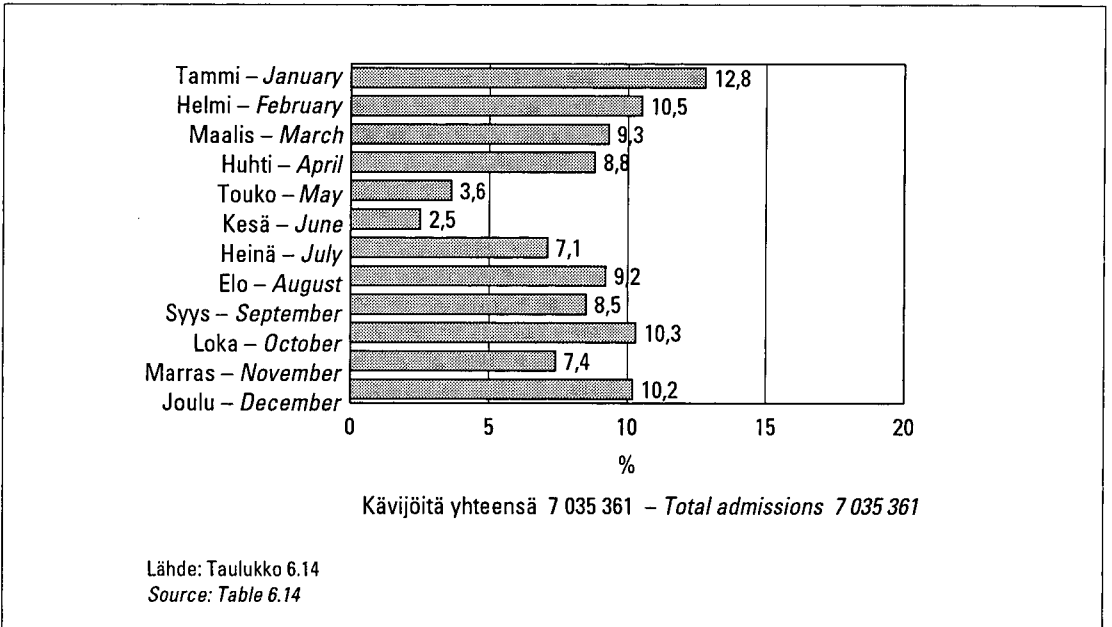
Sources: YLE; MTV Oy; Oy Kolmostelevisio Ab; Channel Four Finland

6.9 Suurimmat elokuvateatteripaikkakunnat 1999
Biggest cinema towns in Finland 1999

Elokuvateatteripaikkakunta <i>Town</i>	Elokuvasaleja <i>No. of cinema auditoria</i>	Elokuvisa käyntejä <i>No. of visits to cinema</i>	Osuus kaikista elokuvisa käynneistä <i>Proportion of all visits</i>	Käyntejä asukasta kohti <i>Visits per inhabitant</i>	Osuus liikevaihdosta <i>Proportion of turnover</i>
	Kpl – No.	1 000 kpl – '000	%	Kpl – No.	%
Helsinki	62	2 614	37,2	4,7	38,4
Tampere	29	618	8,8	3,2	8,8
Turku	12	452	6,4	2,6	6,4
Jyväskylä	9	288	4,1	3,7	4,1
Oulu	10	279	4,0	2,4	4,0
Lahti	6	171	2,4	1,8	2,4
Kuopio	6	151	2,2	1,7	2,2
Pori	9	120	1,7	1,6	1,8
Vaasa	6	103	1,5	1,8	1,5
Joensuu	3	108	1,5	2,1	1,5
Yhteensä – <i>Total</i>	152	4 903	69,7	3,3	71,1
Koko maa – <i>Whole country</i>	364	7 035	100,0	1,4	100,0

Lähteet: Suomen elokuväsäätiö
 Suomen Filmikamari
 Sources: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

Kuvio 6.4 Elokuvisa käynnit kuukausittain 1999
Figure 6.4 Cinema admissions by month 1999

6.10 Kymmenen suosituimman kotimaisen ja ulkomaisen elokuvan osuudet kokonaiskatsojamääristä ja pääsylipputuotoista 1986 – 1999
Top ten Finnish and foreign films: share of total admissions and Box Office 1986 – 1999

	Osuus kokonaiskatsojamääristä		Osuus pääsylipputuotoista	
	<i>Share of admissions</i>		<i>Share of Box Office</i>	
	%		%	
1986				
10 suosituinta kotimaista	21,4	..	..	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	29,4	..	..	<i>top ten foreign films</i>
1987				
10 suosituinta kotimaista	12,6	13,1	13,1	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	31,9	34,1	34,1	<i>top ten foreign films</i>
1988				
10 suosituinta kotimaista	10,8	11,5	11,5	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	31,2	34,1	34,1	<i>top ten foreign films</i>
1989				
10 suosituinta kotimaista	7,0	9,2	9,2	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	39,8	40,7	40,7	<i>top ten foreign films</i>
1990				
10 suosituinta kotimaista	13,1	14,3	14,3	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	29,7	31,0	31,0	<i>top ten foreign films</i>
1991				
10 suosituinta kotimaista	12,0	10,6	10,6	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	31,8	33,7	33,7	<i>top ten foreign films</i>
1992				
10 suosituinta kotimaista	10,5	10,0	10,0	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	31,0	32,1	32,1	<i>top ten foreign films</i>
1993				
10 suosituinta kotimaista	5,8	5,5	5,5	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	36,1	37,3	37,3	<i>top ten foreign films</i>
1994				
10 suosituinta kotimaista	3,8	3,7	3,7	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	38,3	39,1	39,1	<i>top ten foreign films</i>
1995				
10 suosituinta kotimaista	9,8	10,1	10,1	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	33,1	34,7	34,7	<i>top ten foreign films</i>
1996				
10 suosituinta kotimaista	3,5	3,2	3,2	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	40,8	42,5	42,5	<i>top ten foreign films</i>
1997				
10 suosituinta kotimaista	5,3	5,2	5,2	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	36,6	33,9	33,9	<i>top ten foreign films</i>
1998				
10 suosituinta kotimaista	10,4	10,0	10,0	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	39,4	42,8	42,8	<i>top ten foreign films</i>
1999				
10 suosituinta kotimaista	24,3	24,1	24,1	<i>top ten Finnish films</i>
10 suosituinta ulkomaista	32,0	32,7	32,7	<i>top ten foreign films</i>

Lähteet: Suomen elokuväsäätiö
 Suomen Filmikamari
 Sources: Finnish Film Foundation
 Finnish Film Chamber

6.11 Esitetyt elokuvat, elokuvateatteriyleisö ja pääsylipputuotot elokuvien alkuperämaittain 1999
Films shown, cinema admissions and Box Office receipts by originating country of films 1999

Alkuperämaa <i>Country of origin</i>	Esitettyjä elokuvia <i>Films shown</i>		Katsojia <i>Viewers</i>		Pääsylipputuotot <i>B.O. receipts</i>	
	kpl – <i>No.</i>	%	kpl – <i>No.</i>	%	kpl – <i>No.</i>	%
Kotimaiset – <i>National</i>	39	9,4	1 762 956	25,1	66 809 392	24,7
Muut EU-maat – <i>Other EU countries</i>	95	23,0	610 882	8,7	23 831 782	8,8
Muu Eurooppa – <i>Other European countries</i>	2	0,5	879	0,0	15 714	0,0
Eurooppalaiset yhteistuotannot – <i>European co-productions</i>	20	4,8	161 960	2,3	6 320 424	2,3
Eurooppa yhteensä – <i>Europe total</i>	156	37,8	2 536 677	36,1	96 977 312	35,9
Josta muut pohjoismaat <i>Of which other Nordic countries</i>	22	5,3	153 552	2,2	5 418 228	2,0
Yhdysvallat – <i>USA</i>	212	51,3	4 432 529	63,0	170 657 912	63,2
Muut maat – <i>Other</i>	21	5,1	24 493	0,3	910 041	0,3
Tuntematon – <i>Unknown</i>	2	0,5	543	0,0	14 390	0,0
Muut yhteistuotannot * – <i>Other co-productions *</i>	22	5,3	41 119	0,6	1 419 654	0,5
Yhteensä – <i>Total</i>	413	100,0	7 035 361	100,0	269 979 309	100,0

* Sisältää myös osittain eurooppalaiset yhteistuotannot. – *Includes also partly European co-productions.*

Lähde: Suomen Filmikamari
 Source: Finnish Filmchamber

6.12 Vuoden 1999 suosituimmat elokuvat Top ten films 1999

	Ensi-ilta – <i>Premiere</i>	Katsojia – <i>Viewers</i> Kpl – <i>No.</i>	Pääsylipputuotto – <i>Box office receipts</i> Milj.mk – <i>FIM million</i>
Kotimaiset elokuvat – Finnish films			
Rukajärven tie – <i>The Ambush</i>	1999	418 970	16,0
Häijyt – <i>The Tough Ones</i>	1999	328 003	12,8
Poika ja ilves – <i>Tommy and the Wild Cat</i>	1998	312 548	11,1
Kulkuri ja joutsen – <i>The Swan and the Wanderer</i>	1999	232 912	9,0
Lapin kullan kimallus – <i>Gold Fever in Lapland</i>	1999	196 219	7,7
Pitkä kuuma kesä – <i>A Long Hot Summer</i>	1999	75 153	2,8
Rikos ja rakkaus – <i>Love and Crime</i>	1999	54 751	2,1
Real Mc Coy	1999	41 842	1,6
Rakkaudella Maire – <i>Kiss Me in the Rain</i>	1999	36 014	1,4
Sokkotanssi – <i>Blinfolded</i>	1999	14 358	0,5
Yhteensä – <i>Total</i>		1 710 770	65,0
Osuus kokonaiskatsojamäärästä ja pääsylipputuotoista vuonna 1999 (%) <i>Share of viewers and Box office receipts in 1999 (%)</i>		24,3	24,1
Ulkomaiset elokuvat – Foreign films			
Pimeyden uhka – Tähtien sota 1 <i>Phantom Menace – Star Wars 1</i>	1999	434 432	17,4
Notting Hill	1999	277 919	10,9
Kun maailma ei riitä <i>When The World is not Enough</i>	1999	262 077	10,8
Matrix	1999	230 043	9,5
Rakastunut Shakespeare – <i>Shakespeare in Love</i>	1999	202 487	7,7
Tarzan	1999	198 194	7,6
Deep Blue Sea	1999	185 606	7,4
Muumio – <i>The Mummy</i>	1999	174 492	6,8
Ötökän elämää – <i>Bug's Life</i>	1999	156 551	5,3
Fucking Åmål	1999	129 541	4,7
Yhteensä – <i>Total</i>		2 251 342	88,2
Osuus kokonaiskatsojamäärästä ja pääsylipputuotoista vuonna 1999 (%) <i>Share of viewers and Box office receipts in 1999 (%)</i>		32,0	32,7

Lähde: Suomen Filmikamari
Source: Finnish Film Chamber

6.13 Katsotuimmat elokuvat televisiossa 1999
Top ten films in television 1999

Elokuva – Film	Maa Country	Kanava Channel	Päivämäärä Date	Yleisö 1000 henkeä Audience '000	Peitto* Rating* %
Yksin kotona 2 – <i>Home Alone 2</i>	USA	MTV3	26.12.	925	21
Mrs. Doubtfire – Isä sisäkkönä – <i>Mrs Doubtfire</i>	USA	MTV3	5.4.	845	19
Independence Day – Maailmojen sota – <i>Independence Day</i>	USA	MTV3	11.10.	840	19
Vauva vapaalla – <i>Baby's Day Out</i>	USA	MTV3	17.1.	822	18
Rakkauden meri – <i>Sea of Love</i>	USA	MTV3	17.5.	810	18
Speed – Kuoleman kyydissä – <i>Speed</i>	USA	MTV3	25.1.	790	18
Maa on syntinen laulu – <i>Earth Is Our Sinful Song</i>	Suomi	YLE TV 2	1.4.	776	17
Long Kiss Goodnight	USA	YLE TV 2	25.12.	768	17
Sademies – <i>Rainman</i>	USA	MTV3	28.6.	759	17
Morsiamen isä – <i>Father of the Bride</i>	USA	MTV3	8.11.	751	17

* Osuudet 10+ täyttäneistä – Shares of persons aged 10 years or over

Lähde: Finnpanel Oy
Source: Finnpanel Oy

6.14 Elokuviissa käynnit kuukausittain 1997 – 1999
Cinema admissions by month 1997 – 1999

	1997		1998		1999	
	Kävijät Admissions	%	Kävijät Admissions	%	Kävijät Admissions	%
Tammikuu – <i>January</i>	567 721	9,6	922 216	14,4	899 138	12,8
Helmi – <i>February</i>	498 390	8,4	807 278	12,6	735 699	10,5
Maalis – <i>March</i>	576 740	9,7	692 599	10,8	652 617	9,3
Huhti – <i>April</i>	468 859	7,9	550 460	8,6	616 095	8,8
Touko – <i>May</i>	351 106	5,9	414 854	6,5	251 721	3,6
Kesä – <i>June</i>	247 927	4,2	264 203	4,1	173 071	2,5
Heinä – <i>July</i>	373 078	6,3	409 756	6,4	499 299	7,1
Elo – <i>August</i>	566 411	9,5	440 662	6,9	646 036	9,2
Syys – <i>September</i>	617 370	10,4	438 025	6,8	599 960	8,5
Loka – <i>October</i>	646 371	10,9	617 204	9,7	722 561	10,3
Marras – <i>November</i>	429 153	7,2	387 938	6,1	519 426	7,4
Joulu – <i>December</i>	599 662	10,1	450 067	7,0	719 738	10,2
Yhteensä – Total	5 942 788	100,0	6 395 262	100,0	7 035 361	100,0

Lähteet: Suomen Elokuvasäätiö
Finnish Film Chamber
Sources: Finnish Film Foundation
Finnish Film Chamber

6.15 Elokuviissa käyminen viimeisen 6 kk aikana vuosina 1992 – 1998
Cinema-going during past 6 months 1992 – 1998

	On käynyt <i>Has been to the cinema</i>	Ei ole käynyt <i>Has not been to the cinema</i>	Yhteensä – Total
	%	%	%
Kaikki – All			
1992	31	69	100
1994	31	69	100
1996	30	69	100
1998	43	56	100
1998			
Naiset – Women	47	53	100
Miehet – Men	39	59	100
Ikä – Age			
15–24	66	33	100
25–44	49	51	100
45–59	29	70	100
60 –	16	83	100

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy:n Intermediatutkimukset
 Source: MDC Helsinki Group-Media Research Ltd.

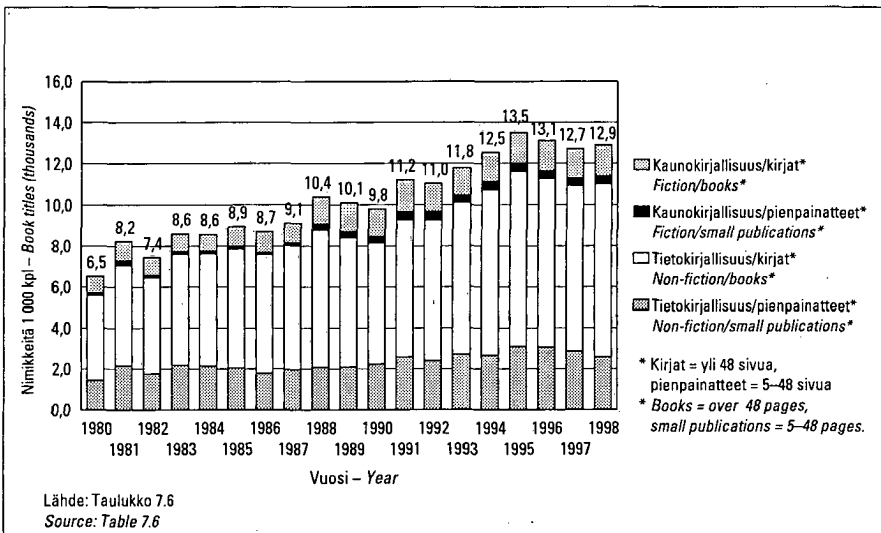
7 Kirjat ja kirjastot

Kirjoja julkaistaan Suomessa vuosittain paljon, eikä julkaisu- tuotantoa ole heiluttanut merkittävästi edes uusien sähköisten viestintävälineiden yleistyminen. Kirjojen julkaiseminen lisääntyi vuosina 1990–98 kaikkiaan runsaan neljänneksen. Vuonna 1998 kirjanimikkeiden määrä kasvoi hieman parin edellisvuoden taantumavaiheen jälkeen. Nimikkeitä julkaistiin yhteensä noin 12 900. Niistä vajaa neljännes oli ns. pienpainatteita, 5–48-sivuisia julkaisuja. (Taulukko 7.3 ja kuvio 7.1.)

Varsinaisten kustannusyri- tysten lisäksi kirjoja julkaisevat muun muassa julkisen hallinnon laitokset, yliopistot ja järjestöt. Suomen kustannusyhdistyksen kuulumattomat kustantajat ovat viime vuosina julkaisseet noin puolet kaikista kirjanimikkeistä. Digitaalinen julkaiseminen tarjoaa yhä useammalle mahdollisuuden kirjojen julkaisemiseen niin painettuina kirjo- jina kuin verkkojulkaisuina- kin. Tieteellinen kirjallisuus on esimerkiksi julkaisu- toiminnan alueita, missä digitaalinen julkaiseminen on edennyt.

Tietokirjallisuus muodostaa valtaosan Suomessa julkaistuista kirjanimikkeistä. Tietokirjojen osuus pysytteli 1980- ja 1990-luvulla yli 85 prosentissa lukuun otta- matta vuosikymmenen vaihteen pientä laskua. Vuonna 1998 tietokirjallisuutta jul- kaistiin noin 11 000 nimikettä ja kaunokirjallisuutta hieman alle 1 900 nimikettä. (Taulukko 7.6.)

Kuvio 7.1 Julkaistu kauno- ja tietokirjallisuus 1980 – 1998
 Figure 7.1 Published fiction and non-fiction books 1980 – 1998

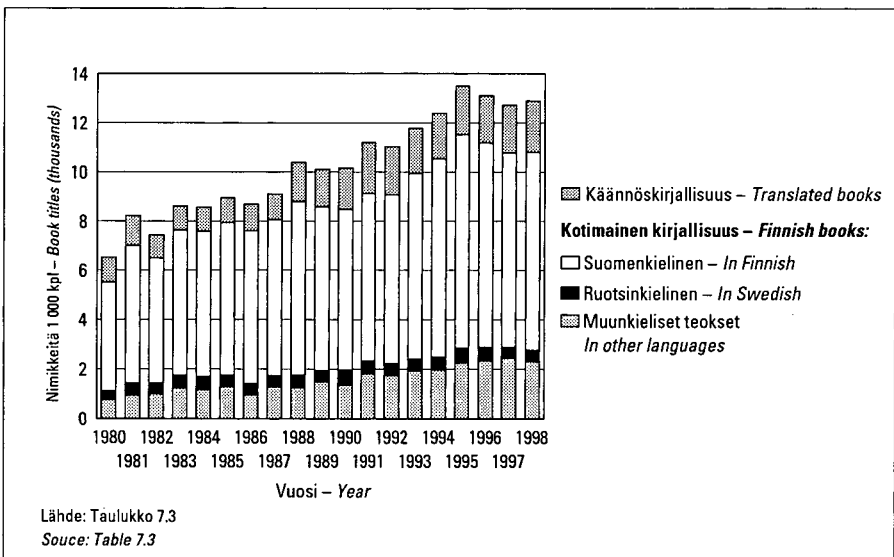
Kotimaista kirjallisuutta ilmestyy vuosittain huomattavasti enemmän kuin käännöksiä. Suomen- ja ruotsinkielisiä kotimaisia nimikkeitä julkaistiin vuonna 1998 yhteensä noin 8 500 eli kaksi kolmasosaa kaikista nimikkeistä. Jäljelle jäävä kolmannes jakautui suunnilleen tasan muunkielisen kotimaisen kirjallisuuden (18 %) ja käännöskirjallisuuden kesken (16 %). (Taulukko 7.3 ja kuvio 7.2.)

Kotimaisen kirjallisuuden julkaiseminen muilla kielillä kuin suomen tai ruotsin kielellä yleisty edelleen 1990-luvulla. Vieraskielisen kirjallisuuden osuus kotimaisista nimikkeistä oli vuonna 1998 runsas viidennes, kun vuonna 1990 sen osuus jäi 16 prosenttiin. Vieraskielisiä kirjanimikkeitä julkaistiin yhteensä noin 2 300. Eniten niitä julkaistiin luonnontieteiden, tekniikan, lääketieteen, historian, politiikan ja kansantalouden aloilta. (Taulukot 7.3 ja 7.5.)

Käännöskirjallisuuden kasvu tasaantui 1990-luvun alkuvuosien jälkeen ja käännöskirjojen osuus nimiketuotannosta pysytteli sittemmin 15 prosentin tuntumassa. Vuonna 1998 käännöskirjoja julkaistiin yhteensä noin 2 100 eli 16 prosenttia kaikista nimikkeistä. Englannin kieli vahvisti samana vuonna asemaansa käännöskirjallisuuden yleisimpinä alkuperäkielenä. Sen osuus kasvoi 71 prosenttiin suomenkielisestä käännöskirjallisuudesta. Seuraavaksi eniten suomenkielisiä käännöksiä ilmestyi ruotsin (10 %), saksan (5 %) ja ranskan kielistä (4 %). (Taulukot 7.3 ja 7.4.)

Suomen Kustannusyhdistyksen (SKY) jäsenkustantajat ovat viime vuosina julkaisseet noin puolet kirjojen nimiketuotannosta Suomessa. Kustannusyhdistykseen kuuluvat merkittävimmät kirjankustantajat. Jäsenkustantajien julkaisutoiminnasta saa kuvan yhdistyksen vuosittaisista kirjojen tuotanto- ja myyntitilastoista (taulukot 7.7–7.9). Vuonna 1999 tilastot koskivat lähes 80:tä jäsenkustantajaa.

Kuvio 7.2 Julkaistu kotimainen ja käännöskirjallisuus 1980 – 1998
 Figure 7.2 Published Finnish and translated books 1980 – 1998

Jäsenkustantajat julkaisivat noin seitsemän tuhatta kirjanimikettä vuonna 1999. Kirjanimikkeitä julkaistiin suurin piirtein yhtä paljon kaunokirjallisuuden, tietokirjallisuuden / suurteoksien ja koulukirjojen puolella. Kaunokirjallisuudesta oli runsas puolet lasten ja nuorten kirjoja ja yli kaksi kolmasosaa käännöskirjallisuutta. (Taulukko 7.7.)

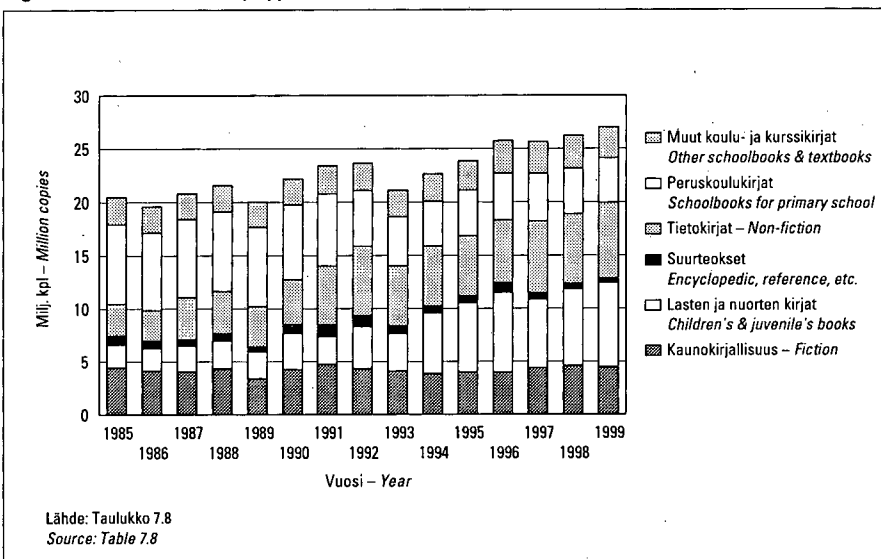
Jäsenkustantajien kirjamyynnin on arvioitu viime vuosina kattaneen vähintään noin 85 prosenttia kappalemääräisestä kirjamyynnistä. Vuonna 1999 jäsenkustantajat ilmoittivat myyneensä 27 miljoonaa kirjaa. Kappalemääräisestä kirjamyynnistä koostui 46 prosenttia kaunokirjallisuudesta. Markkamääräisesti laskettuna kaunokirjallisuuden osuus myynnistä jäi selvästi pienemmäksi samalla kun tietokirjat/suurteokset ja koulukirjat kasvattivat yhteenlaskettua osuuttaan. (Taulukot 7.8–7.9 ja kuvio 7.3.)

Kirjojen kokonaisymyynti Suomessa oli noin 2,4 miljardia markkaa vuonna 1998 (taulukko 7.1). Arvio kirjojen arvonlisäverollisesta kuluttajahintaisesta myynnistä perustuu Tilastokeskuksen laatimaan selvitykseen vuosilta 1997 ja 1998. Selvitys tehtiin jakeluteittäin.

Perinteinen kirjakauppa oli jakelutieselvityksen mukaan kirjojen suurin yksittäinen myyjä. Sen osuus oli vuonna 1998 runsas kolmasosa kirjojen kuluttajahintaisesta myynnistä. Kirjakaupoilla oli yhteensä 387 toimipaikkaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan, missä on pudotusta edellisvuoteen 15 ja vuoteen 1990 lähes sata toimipaikkaa. Tavaratalojen ja supermarkettien osuus kirjamyynnistä jäi selvästi kirjakauppoja pienemmäksi. Niiden kautta meni yhteensä noin kymmenesosa kirjojen kuluttajahintaisesta myynnistä. (Taulukot 7.2 ja 7.10.)

Kuvio 7.3 Kappalemääräinen kirjamyynti kirjallisuuslajeittain 1985 – 1999

Figure 7.3 Book sales by type of literature 1985 – 1999

Merkittäviä kirjojen myyntikanavia olivat lisäksi kustannusyritysten suoramyynti, erikoistuneet jälleenmyyjät (esim. oppikirjat, kirjastotoimitukset) ja kirjakerhot. Jäsenkustantajien suoramyyntin osuus kokonaisu-myynnistä oli viidennes vuonna 1998. Erikoistuneet jälleenmyyjät ja kirjakerhot myivät molemmat noin kymmenesosan kirjojen kuluttajahintaisesta myynnistä. (Taulukko 7.2.) Kirjakerhoja sisältyi vuonna 1998 jakelutieselvitykseen yhdeksän ja ne olivat lähinnä suurim-pien kustannusyritysten omistamia.

Kirjamarkkinoille on viime aikoina tullut myös uudenlaisia, internetissä toimi-via kirjakauppoja. Monet verkkopalveluista toimivat perinteisten kirjakauppojen yhteydessä ja tarjoavat mahdollisuuden tuotteiden tilaamiseen verkon kautta. Volyymitaan kirjojen verkkokauppa on toistaiseksi pientä. Esimerkiksi ainoastaan verkossa toimiva kirjakauppa Bokus.com ilmoitti liikevaihdokseen noin 15 miljoonaa markkaa vuonna 1999. Kuinka laajaa kirjojen verkkokauppa kaikkiaan on, siitä ei ole saatavilla täsmällistä tietoa.

Kirjastot

Kirjastoverkko on Suomessa hyvin laaja. Yleisillä kirjastoilla oli vuonna 1999 kaik-kiaan noin 1 150 toimipistettä: pää- ja sivukirjastoja, laitostkirjastoja sekä kirjasto-autoja ja -veneitä. Toimipisteiden määrä supistui viime vuosikymmenellä 232:lla. Muita enemmän suljettiin laitos- ja sivukirjastoja. (Taulukko 7.13.)

Kirjastojen käyttö lisääntyi edelleen 1990-luvulla. Vuosittainen kotilainaus oli suurimmillaan vuonna 1996, jolloin yleisistä kirjastoista otettiin runsaasti yli 104 miljoonaa kotilainaa. Muutamana viime vuonna lainaus on jo ollut hivenen laskus-sa. Vuonna 1999 kotilainojen määrä laski edellisvuodesta hieman noin 99 miljoonaa. (Taulukko 7.15.)

Lainausluvut kuvaavat hyvin kirjastojen merkitystä kirjojen jakelukanavana. Kun Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenet myivät yhteensä noin 27 miljoonaa kir-jaa vuonna 1999, otettiin yleisistä kirjastoista samana vuonna noin 76 miljoonaa kirjainlainaa. (Taulukot 7.8 ja 7.15.)

Kirja on säilyttänyt hallitsevan asemansa kirjastolainoissa, vaikka muu materi-aali (äänitteet, videot jne.) on jatkuvasti kasvattanut osuuttaan kotilainauksessa. Vuonna 1999 muun aineiston lainaus nousi 23 miljoonaan lainaan eli lähes nel-jäsosaan kotilainauksesta. Muun aineiston lainamäärä yli kaksinkertaistui vuosina 1990–99. (Taulukko 7.15.)

Kirjastojen käytön kasvu on osittain seurausta käyttäjäkunnan laajenemisesta. Vuonna 1999 lainaajia oli 2,4 miljoonaa eli noin 0,2 miljoonaa enemmän kuin vuonna 1990. Kotilainoja kertyi jokaista asukasta kohti keskimäärin 19 ja lainaajaa kohti 41. Lainaaajaa kohti niiden määrä myös kasvoi noin kahdella verrattuna vuosi-kymmenen alkuun. (Taulukko 7.15.)

Kirjastojen kokoelmissa oli vuonna 1999 yhteensä noin 41 miljoonaa kirjaa ja muuta teosta. Aineistomäärä kasvoi hieman parin edellisvuoden tapaan. Muun aineiston (äänitteet, videot jne.) osuus nousi vuonna 1999 lähes kymmenesosaan koko aineistomäärästä. Uutuushankinnasta muuta aineistoa oli 17 prosenttia. (Taulukko 7.14.)

Aineistoa hankittiin yleisiin kirjastoihin yhteensä 1,9 miljoonaa kappaletta vuonna 1999, mikä on runsas neljännes vähemmän kuin vuonna 1990. Yleisten kirjastojen aineistomenot olivat lähes 205 miljoonaa markkaa. (Taulukot 7.14 ja 7.16.)

Tilastointi

Suomessa julkaistujen kirjanimikkeiden tilastoinnista on vuodesta 1954 vastannut Helsingin yliopiston kirjasto, jolle kirjapainot ja julkaisijat toimittavat vapaakapaleet julkaisemistaan teoksista. Kirjanimikkeiden luokituksissa noudatetaan Unescon suosituksia.

Varsinaisia kirjankustannusyhtiöitä edustava Suomen Kustannusyhdistys tilastoi jäsenkustantajensa toimintaa. Vuositulastoissa on tietoja mm. kirjojen nimike-tuotannosta sekä kappale- ja markkamääräisestä myynnistä kirjallisuusryhmittäin. Tiedot perustuvat vuosittaiseen jäsenkyselyyn, johon vastanneiden määrä vaihtelee jonkin verran vuodesta toiseen.

Kirjojen kustantamista ja myyntiä koskevia toimialakohtaisia tietoja sisältyy myös Tilastokeskuksen teollisuustilastoihin, tukku- ja vähittäiskaupan myyntitilastoihin ja Suomen yritykset -vuosikirjaan. Vuodesta 1997 Tilastokeskus on Kirjakauppaliiton toimeksiannosta tuottanut erillisselvityksen kirjojen kuluttajahintaisesta myynnistä jakeluteittäin.

Yleisten kirjastojen toimintaa koskevia tietoja kerää opetusministeriö vuosittain julkaisemaansa Kirjastot-raporttiin. Siihen sisältyy tilastotietoja mm. kirjastojen toimintayksiköistä, henkilöstöstä, taloudesta, kokoelmista ja lainoista. Yleisten kirjastojen kokoelmat ja paikallislainat on jaoteltu kirjoihin ja muuhun aineistoon. Raportista löytyy myös tietoja tieteellisten kirjastojen toiminnasta ja taloudesta.

(VM)

Täydentävää kirjallisuutta

Brunila, Anne & Uusitalo, Liisa: Kirjatuotannon rakenne ja strategiat. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 15. Jyväskylä 1989.

Eskola, Katarina: Kirjojen lukeminen. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.) Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993:2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Halttunen, Kai: Pienkustantajan arkipäivä. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikkö. Jyväskylä 1995.

Niemi, Juhani: Kirjallisuus instituutiona. SKS, Helsinki 1991.

Niemi, Juhani: Kirjallisuus. Teoksessa Joukkoviestintä Suomessa. Nordenstreng & Wiio (toim.). Weilin+Göös. Helsinki 1994.

Sauri, Tuomo: Joukkoviestinnän rakenne ja talous. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1996:2. Tilastokeskus. Helsinki 1997.

Stockmann, Doris: Kirja Suomessa. Opetusministeriö, Kulttuuripolitiikan osaston julkaisusarja 1/2000. Helsinki 2000.

Vakkari, Pertti: Kirjastot. Teoksessa Joukkoviestintä Suomessa. Nordenstreng & Wiio (toim.). Weilin+Göös. Helsinki 1994.

Taulukot – Tables

- 7.1 Kirjamyynnin arvo 1980 – 1998
Value of book sales 1980 – 1998
- 7.2 Kirjallisuuden myynti kanavittain 1997 – 1998
Marketing channels of books 1997 – 1998
- 7.3 Julkaistu kotimainen ja käännöskirjallisuus 1980 – 1998
Finnish and translated books published 1980 – 1998
- 7.4 Julkaistu käännöskirjallisuus alkuperäkielen mukaan 1980 – 1998
Translated books published 1980 – 1998 by source language
- 7.5 Suomessa julkaistu kirjallisuus aihealueittain 1980 – 1998
Total number of books published in Finland under different categories 1980 – 1998
- 7.6 Tieto- ja kaunokirjallisuuden sekä koulu- ja lastenkirjojen kokonaisnimiketuotanto 1980 – 1998
Non-fiction, fiction, schoolbooks and children's books: total number of titles 1980 – 1998
- 7.7 Kirjojen nimiketuotanto kirjallisuuslajeittain 1985 – 1999
Titles produced 1985 – 1999 by type of literature
- 7.8 Kirjojen kappalemääräinen myynti kirjallisuusryhmittäin 1980 – 1999
Book sales by type of literature 1980 – 1999
- 7.9 Kirjojen markkamääräinen myynti kirjallisuusryhmittäin 1980 – 1999
Value of book sales by type of literature 1980 – 1999
- 7.10 Kirjakauppojen ja antikvariaattien määrä 1980 – 1998
Number of bookshops and second-hand bookshops 1980 – 1998
- 7.11 Kirjakerhot 1999
Book clubs 1999
- 7.12 Suurimmat kirjankustantajat 1999
Biggest book publishers 1999
- 7.13 Yleisten kirjastojen pää-, sivu- ja laitoskirjastot sekä kirjastoautot 1980 – 1999
Main libraries, branch libraries, institutional libraries and mobile libraries 1980 – 1999
- 7.14 Yleisten kirjastojen aineistot ja aineistohankinnat 1985 – 1999
Collections and acquisitions of public libraries 1985 – 1999
- 7.15 Yleisten kirjastojen lainaajat ja lainat 1985 – 1999
Public library borrowers and lendings 1985 – 1999
- 7.16 Yleisten kirjastojen aineistomenot ja kirjahankinnat 1980 – 1999
Public libraries: materials expenses and book acquisitions 1980 – 1999
- 7.17 Kirjojen lukeminen 1992 – 1998
Book readership 1992 – 1998

Kuviot – Figures

- 7.1 Julkaistu kauno- ja tietokirjallisuus 1980 – 1998
Published fiction and non-fiction books 1980 – 1998
- 7.2 Julkaistu kotimainen ja käännöskirjallisuus 1980 – 1998
Published Finnish and translated books 1980 – 1998
- 7.3 Kappalemääräinen kirjamyynti kirjallisuuslajeittain 1985 – 1999
Book sales by type of literature 1985 – 1999
- 7.4 Kirjallisuuden myynti kanavittain 1998
Marketing channels of books 1998
- 7.5 Kirjastojen lainaajat ja kotilainat asukasta kohden 1980 – 1999
Number of library borrowers and lendings per inhabitant 1980 – 1999

7.1 Kirjamyynnin arvo 1980 – 1998
Value of book sales 1980 – 1998

Vuosi – Year	Myyntin arvo – Value of sales	Kiintein (1998) hinnoin – Fixed (1998) prices
	Mmk – FIM million	Mmk – FIM million
1980	870	1 917
1985	1 340	1 962
1986	1 530	2 163
1987	1 710	2 332
1988	1 790	2 327
1989	1 960	2 389
1990	2 210	2 542
1991	2 130	2 352
1992	2 025	2 181
1993	1 930	2 034
1994	1 930	2 013
1995	2 030	2 095
1996	2 220	2 278
1997*	2 327	2 360
1998*	2 380	2 380

* Menetelmämuutoksen vuoksi luvut eivät täysin vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa.
Due to a change in the methodology 1997 and 1998 figures are not completely comparable with previous years.

Lähde: Tilastokeskus
Source: Statistics Finland

7.2 Kirjallisuuden myynti kanavittain 1997 – 1998
Marketing channels of books 1997 – 1998

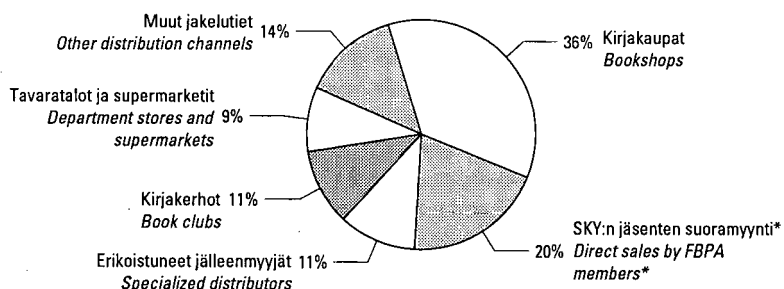
Myyntikanava – <i>Marketing channel</i>	1997		1998	
	Mmk – <i>FIM million</i>	%	Mmk – <i>FIM million</i>	%
Kirjakaupat – <i>Bookshops</i>	849	36	854	36
Tavaratalot ja supermarketit – <i>Department stores and supermarkets</i>	237	10	213	9
Erikoistuneet jälleenmyyjät – <i>Specialized distributors</i>	212	9	259	11
SKY:n jäsenten suoramyynti – <i>Direct sales by FBPA members</i>	517	22	472	20
Kirjakerhot – <i>Book clubs</i>	249	11	258	11
Muut jakelutiet – <i>Other distribution channels</i>	263	11	324	14
Yhteensä – <i>Total</i>	2 327	100	2 380	100

Kirjojen arvonlisäverollinen vähittäismyynti. – *Sales at consumer level including VAT.*

Lähde: Tilastokeskus

Source: Statistics Finland

Kuvio 7.4 Kirjallisuuden myynti kanavittain 1998
Figure 7.4 Marketing channels of books 1998

*Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenet – *Members of Finnish Book Publishers' Association*

Lähde: Taulukko 7.2
 Source: Table 7.2

7.3 Julkaistu kotimainen ja käänöskirjallisuus 1980 – 1998* Finnish and translated books published 1980–1998*

Vuosi – Year	Kotimainen kirjallisuus – Finnish books					Käänöskirjallisuus Translated books			Yhteensä – Total	
	Suomen- kielinen** Finnish language**	Ruotsin- kielinen Swedish language	Suomen- ja ruotsinkieli- nen Finnish and Swedish language	Muun- kieliset teokset Other languages	Yhteensä Total	Suomen- noksia Into Finnish	Ruotsin- noksia Into Swedish	Yhteensä Total	Näistä ensipai- noksia Of which first editions	
	Kpl – No.									
1980	4 387	342	4 729	767	5 496	959	56	1 015	6 511	6 294
1985	6 181	474	6 655	1 280	7 935	906	89	995	8 930	8 358
1986	6 183	446	6 629	972	7 601	996	97	1 093	8 694	7 978
1987	6 320	450	6 770	1 287	8 057	971	78	1 049	9 106	8 397
1988	7 016	523	7 539	1 255	8 794	1 458	134	1 592	10 386	9 585
1989	6 615	463	7 078	1 492	8 570	1 420	107	1 527	10 097	9 365
1990	6 512	598	7 110	1 370	8 480	1 562	111	1 673	10 153	9 482
1991	6 784	525	7 309	1 811	9 120	1 976	112	2 088	11 208	10 439
1992	6 838	494	7 332	1 735	9 067	1 872	94	1 966	11 033	10 189
1993	7 538	479	8 017	1 927	9 944	1 725	116	1 841	11 785	10 980
1994	8 041	534	8 575	1 962	10 537	1 743	112	1 855	12 392	11 705
1995	8 669	605	9 274	2 254	11 528	1 857	109	1 966	13 494	12 723
1996	8 300	555	8 854	2 333	11 188	1 805	111	1 916	13 103	12 326
1997	7 895	446	8 341	2 439	10 780	1 846	91	1 937	12 717	11 984
1998										
Kaikki – All	8 044	461	8 505	2 301	10 806	1 995	86	2 081	12 887	12 121
Kirjat – Books	6 365	355	6 720	1 617	8 337	1 508	69	1 577	9 914	..
Pienpainatteet Small publications	1 679	106	1 785	684	2 469	487	17	504	2 973	..
%										
1980	67,4	5,3	72,6	11,8	84,4	14,7	0,9	15,6	100	96,7
1985	69,2	5,3	74,5	14,3	88,9	10,1	1,0	11,1	100	93,6
1986	71,1	5,1	76,2	11,2	87,4	11,5	1,1	12,6	100	91,8
1987	69,4	4,9	74,3	14,1	88,5	10,7	0,9	11,5	100	92,2
1988	67,6	5,0	72,6	12,1	84,7	14,0	1,3	15,3	100	92,3
1989	65,5	4,6	70,1	14,8	84,9	14,1	1,1	15,1	100	92,8
1990	64,1	5,9	70,0	13,5	83,5	15,4	1,1	16,5	100	93,4
1991	60,5	4,7	65,2	16,2	81,4	17,6	1,0	18,6	100	93,1
1992	62,0	4,5	66,5	15,7	82,2	17,0	0,9	17,8	100	92,4
1993	64,0	4,1	68,0	16,4	84,4	14,6	1,0	15,6	100	93,2
1994	64,9	4,3	69,2	15,8	85,0	14,1	0,9	15,0	100	94,5
1995	64,2	4,5	68,7	16,7	85,4	13,8	0,8	14,6	100	94,3
1996	63,3	4,2	67,6	17,8	85,4	13,8	0,8	14,6	100	94,1
1997	62,1	3,5	65,6	19,2	84,8	14,5	0,7	15,2	100	94,2
1998										
Kaikki – All	62,4	3,6	66,0	17,9	83,9	15,5	0,7	16,1	100	94,1
Kirjat – Books	64,2	3,6	67,8	16,3	84,1	15,2	0,7	15,9	100	..
Pienpainatteet Small publications	56,5	3,6	60,0	23,0	83,0	16,4	0,6	17,0	100	..

* Tilastointi perustuu kansallisbibliografian Suomen kirjallisuusalanmukaisen osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suosituksia ks. Unescon tilastollinen vuosikirja. Myös pienpainatteet (5–48 sivua) sisältyvät lukuihin.

Based on the data of the national bibliography as classified by subject under Finnish literature. Statistics drawn up on the basis of Unesco recommendations, see Unesco statistical yearbook. Small publications (5–48 pages) included in the figures.

** Sisältää myös kaksi- ja useampikieliset kirjat. – Includes books in two or more languages.

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Bibliografinen osasto.
Source: Helsinki University Library, bibliographical department

7.4 Julkaistu käännöskirjallisuus alkuperäkielen mukaan 1980 – 1998
Translated books published 1980 – 1998 by source language

Alkuperäkieli <i>Source language</i>	1980		1985		1990		1991		1992		1993	
	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%
Käännökset suomen kielelle – <i>Translation into Finnish</i>												
Englanti – <i>English</i>	447	46,6	520	57,4	940	60,1	1 277	64,6	1 138	60,8	1 057	61,3
Ruotsi – <i>Swedish</i>	167	17,4	124	13,7	184	11,8	198	10,0	222	11,9	189	11,0
Saksa – <i>German</i>	84	8,8	96	10,6	128	8,2	161	8,1	146	7,8	136	7,9
Ranska – <i>French</i>	48	5,0	43	4,7	92	5,9	104	5,3	119	6,4	123	7,1
Tanska – <i>Danish</i>	21	2,2	10	1,1	30	1,9	18	0,9	26	1,4	19	1,1
Venäjä – <i>Russian</i>	47	4,9	26	2,9	40	2,6	36	1,8	24	1,3	18	1,0
Norja – <i>Norwegian</i>	26	2,7	22	2,4	34	2,2	35	1,8	18	1,0	14	0,8
Italia – <i>Italian</i>	16	1,7	11	1,2	28	1,8	35	1,8	62	3,3	46	2,7
Espanja – <i>Spanish</i>	3	0,3	6	0,7	20	1,3	26	1,3	21	1,1	16	0,9
Muut* – <i>Others*</i>	100	10,4	48	5,3	67	4,3	86	4,4	96	5,1	107	6,2
Yhteensä – <i>Total</i>	959	100,0	906	100,0	1 563	100,0	1 976	100,0	1 872	100,0	1 725	100,0
Käännökset ruotsin kielelle – <i>Translations into Swedish</i>												
Suomi – <i>Finnish</i>	51	91,1	86	96,6	103	92,8	101	90,2	82	87,2	104	89,7
Englanti – <i>English</i>	1	1,8	2	2,2	2	1,8	4	3,6	8	8,5	5	4,3
Muut* – <i>Others*</i>	4	7,1	1	1,1	6	5,4	7	6,3	4	4,3	7	6,0
Yhteensä – <i>Total</i>	56	100,0	89	100,0	111	100,0	112	100,0	94	100,0	116	100,0

*Sisältää myös käännökset useasta eri kielestä. – *Includes translations from several languages.*

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Bibliografinen osasto
Source: Helsinki University Library, bibliographical department

7.4 Jatkuu Continued

Alkuperäkieli Source language	1994		1995		1996		1997		1998	
	Kpl - No.	%	Kpl - No.	%	Kpl - No.	%	Kpl - No.	%	Kpl - No.	%
Käännökset suomen kielelle – Translation into Finnish										
Englanti – English	1 041	59,7	1 196	64,4	1 178	65,3	1 249	67,6	1 423	71,3
Ruotsi – Swedish	234	13,4	213	11,5	222	12,3	223	12,1	199	10,0
Saksa – German	131	7,5	135	7,3	108	6,0	102	5,5	99	5,0
Ranska – French	127	7,3	105	5,7	105	5,8	93	5,0	83	4,2
Tanska – Danish	29	1,7	29	1,6	25	1,4	17	0,9	8	0,4
Venäjä – Russian	22	1,3	20	1,1	24	1,3	21	1,1	16	0,8
Norja – Norwegian	16	0,9	22	1,2	15	0,8	16	0,9	23	1,2
Italia – Italian	39	2,2	40	2,2	35	1,9	43	2,3	46	2,3
Espanja – Spanish	13	0,7	16	0,9	17	0,9	19	1,0	8	0,4
Muut* – Others*	91	5,2	81	4,4	76	4,2	64	3,5	90	4,5
Yhteensä – Total	1 743	100,0	1 857	100,0	1 805	100,0	1 847	100,0	1 995	100,0
Käännökset ruotsin kielelle – Translations into Swedish										
Suomi – Finnish	95	84,8	105	96,3	104	93,7	85	93,4	83	96,5
Englanti – English	4	3,6	1	0,9	2	1,8	2	2,2	1	1,2
Muut* – Others*	13	11,6	3	2,8	5	4,5	4	4,4	2	2,3
Yhteensä – Total	112	100,0	109	100,0	111	100,0	91	100,0	86	100,0

7.5 Suomessa julkaistu kirjallisuus aihealueittain 1980 – 1998*
Total number of books published in Finland under different categories 1980 – 1998*

Aihealue – Category	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995
	Nimikkeitä – No. of titles							
Yleisteokset – General interest	297	329	307	335	291	319	320	315
Filosofia, psykologia <i>Philosophy, psychology</i>	165	191	165	189	181	245	230	266
Uskonto – Religion	365	360	286	339	456	319	341	390
Sosiologia, tilasto <i>Sociology, statistics</i>	212	233	176	219	208	230	236	234
Politiikka, kansantalous <i>Politics, national economy</i>	564	795	776	943	888	874	996	1 026
Oikeus, julkinen hallinto <i>Law, public administration</i>	447	625	735	813	816	895	956	952
Sotataito ja -tiede <i>Warfare, military science</i>	69	61	68	94	61	92	111	108
Kasvatus – Education	381	533	539	617	551	656	660	975
Kansatiede, kansanrunous <i>Ethnology, folklore</i>	76	98	65	80	79	115	107	90
Kielitiede – Linguistics	264	347	219	394	403	346	405	438
Matematiikka – Mathematics	180	257	840	241	184	207	221	239
Luonnontieteet – Natural sciences	507	683	422	905	896	901	988	973
Lääketiede – Medicine	351	415	1 041	524	558	615	588	669
Insinööritieteet, tekniikka, teollisuus <i>Engineering, technology, industry</i>	614	1 053	297	1 113	1 204	1 398	1 306	1 477
Maa- ja metsätalous <i>Agriculture and forestry</i>	204	433	117	374	351	389	399	460
Kotitalous – Household management	83	121	453	111	135	155	145	137
Liiketalous, liikenne <i>Business economics, transport</i>	217	403	544	538	526	639	729	794
Arkkitehtuuri, taide – Architecture, art	198	330	115	625	628	664	665	719
Pelit, urheilu – Games, sport	54	98	368	129	133	130	163	151
Kirjallisuuden historia <i>History of literature</i>	35	46	59	56	55	61	57	65
Kaunokirjallisuus – Literature	921	1 083	1 648	1 923	1 761	1 677	1 804	1 882
Maantiede, matkailu <i>Geography, travel</i>	79	111	87	110	130	105	109	91
Historia, elämäkerrat <i>History, biographies</i>	228	325	472	536	538	753	1 003	1 043
Luokittelematta** – Unclassified**	–	–	354	–	–	–	–	–
Yhteensä – Total	6 511	8 930	10 153	11 208	11 033	11 785	12 539	13 494

* Sisältää myös nk. pienpainatteet. – Includes small publications

** Vuodesta 1990 tiedot tuotettu Fennica CD-ROM -levyllä. Vuoden 1990 levyllä 354 nimikettä, joiden luokitus puuttuu.
 As from 1990 the data have provided on CD-ROM. The disk for 1990 contains 354 titles for which no classification data are given.

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Bibliografinen osasto.
 Source: Helsinki University Library, bibliographical department

7.5 Jatkuu
Continued

Aihealue – Category	1996	1997	1998		Yhteensä Total	Tästä – Of which		
	Nimikkeitä No. of titles		Pienpainatteet (5–48 sivua) Small publications (5–48 pages)	Kirjat (yli 48 sivua) Books (over 48 pages)		Suomen- kielisiä Finnish language	Ruotsin- kielisiä Swedish language	Muun- kielisiä Other language
Yleisteokset – General interest	325	316	67	186	253	214	22	17
Filosofia, psykologia Philosophy, psychology	240	248	8	213	221	197	7	17
Uskonto – Religion	355	313	33	286	319	287	18	14
Sosiologia, tilasto Sociology, statistics	245	285	34	194	228	174	14	40
Politiikka, kansantalous Politics, national economy	971	977	287	615	902	654	33	215
Oikeus, julkinen hallinto Law, public administration	938	992	220	713	933	818	43	72
Sotataito ja -tiede Warfare, military science	109	97	10	108	118	111	3	4
Kasvatus – Education	828	740	249	460	709	576	55	78
Kansatiede, kansanrunous Ethnology, folklore	98	85	10	86	96	84	7	5
Kielitiede – Linguistics	411	316	28	327	355	174	37	144
Matematiikka – Mathematics	288	259	106	149	255	131	10	114
Luonnontieteet – Natural sciences	927	924	228	665	893	476	18	399
Lääketiede – Medicine	746	738	128	656	784	528	27	229
Insinööritieteet, tekniikka, teollisuus Engineering, technology, industry	1 376	1 501	266	869	1 135	830	8	297
Maa- ja metsätalous Agriculture and forestry	465	441	135	294	429	346	13	70
Kotitalous – Household management	157	168	44	117	161	152	3	6
Liiketalous, liikenne Business economics, transport	733	706	159	520	679	524	23	132
Arkkitehtuuri, taide – Architecture, art	681	639	149	446	595	521	28	46
Pelit, urheilu – Games, sport	126	153	24	127	151	125	7	19
Kirjallisuuden historia History of literature	64	76	1	60	61	49	6	6
Kaunokirjallisuus – Literature	1 834	1 775	392	1 492	1 884	1 818	58	8
Maantiede, matkailu Geography, travel	105	102	7	96	103	86	7	10
Historia, elämäkerrat History, biographies	1 082	866	388	1 235	1 623	1 164	100	359
Luokittelematta** – Unclassified**	–	–	–	–	–	–	–	–
Yhteensä – Total	13 104	12 717	2 973	9 914	12 887	10 039	547	2 301

7.6 Tieto- ja kaunokirjallisuuden sekä koulu- ja lastenkirjojen kokonaisnimiketuotanto 1980 – 1998*
Non-fiction, fiction, schoolbooks and children's books: total number of titles 1980 – 1998*

Vuosi – Year	Tietokirjallisuus Non-fiction		Kaunokirjallisuus** Fiction**		Yhteensä – Total		Tästä – Out of which Koulukirjoja Schoolbooks		Lastenkirjoja Children's books	
	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%
Pienpainatteet (5-48 sivua) – Small publications (5-48 pages)										
1980	1 446	92,3	120	7,7	1 566	100,0	75	4,8	115	7,3
1985	2 051	93,7	137	6,3	2 188	100,0	57	2,6	108	4,9
1990 ***	2 241	87,7	314	12,3	2 659	100,0	57	2,1	379	14,3
1991	2 581	87,6	366	12,4	2 947	100,0	49	1,7	497	16,9
1992	2 405	85,7	400	14,3	2 805	100,0	36	1,3	496	17,7
1993	2 713	88,5	352	11,5	3 065	100,0	34	1,1	439	14,3
1994	2 671	87,3	390	12,7	3 061	100,0	33	1,1	429	14,0
1995	3 083	88,5	400	11,5	3 483	100,0	44	1,3	456	13,1
1996	3 062	89,2	371	10,8	3 433	100,0	62	1,8	502	14,6
1997	2 870	89,3	346	10,8	3 213	100,0	52	1,6	456	14,2
1998	2 581	86,8	392	13,2	2 973	100,0	36	1,2	487	16,4
Kirjat (yli 48 sivua) – Books (more than 48 pages)										
1980	4 144	83,8	801	16,2	4 945	100,0	456	9,2	113	2,3
1985	5 796	86,0	946	14,0	6 742	100,0	635	9,4	182	2,7
1990 ***	5 910	81,6	1 334	18,4	7 494	100,0	558	7,4	280	3,7
1991	6 704	81,2	1 557	18,8	8 261	100,0	541	6,5	396	4,8
1992	6 867	83,5	1 361	16,5	8 228	100,0	462	5,6	367	4,5
1993	7 395	84,8	1 325	15,2	8 720	100,0	365	4,2	344	3,9
1994	8 064	85,1	1 414	14,9	9 478	100,0	461	4,9	364	3,8
1995	8 529	85,2	1 482	14,8	10 011	100,0	508	5,1	381	3,8
1996	8 208	84,9	1 463	15,1	9 671	100,0	450	4,7	341	3,5
1997	8 075	85,0	1 429	15,0	9 504	100,0	303	3,2	326	3,4
1998	8 422	85,0	1 492	15,0	9 914	100,0	380	3,8	370	3,7
Yhteensä – Total										
1980	5 590	85,9	921	14,1	6 511	100,0	531	8,2	228	3,5
1985	7 847	87,9	1 083	12,1	8 930	100,0	692	7,7	290	3,2
1990 ***	8 505	83,8	1 648	16,2	10 153	100,0	615	6,1	659	6,5
1991	9 285	82,8	1 923	17,2	11 208	100,0	590	5,3	893	8,0
1992	9 272	84,0	1 761	16,0	11 033	100,0	498	4,5	863	7,8
1993	10 108	85,8	1 677	14,2	11 785	100,0	399	3,4	783	6,6
1994	10 735	85,6	1 804	14,4	12 539	100,0	494	3,9	793	6,3
1995	11 612	86,0	1 884	14,0	13 496	100,0	552	4,1	837	6,2
1996	11 270	86,0	1 834	14,0	13 104	100,0	512	3,9	843	6,4
1997	10 942	86,0	1 775	14,0	12 717	100,0	355	2,8	782	6,1
1998	11 003	85,4	1 884	14,6	12 887	100,0	416	3,2	857	6,7

* Tilastointi perustuu kansallisiin bibliografian Suomen kirjallisuusalan mukaisen osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suositusta, ks. Unescon tilastollinen vuosikirja. – Based on the data national bibliography as classified by subject under Finnish literature. Statistics drawn up on the basis of Unesco recommendations, see Unesco statistical yearbook.

** Kaunokirjallisuus sisältää proosan, lasten- ja nuortenkirjallisuuden sekä runouden. Fiction includes prose, children's books, juvenile books and poetry.

*** Vuonna 1990 tieto kirjallisuuslajeista puuttuu 250 kirjalta ja 104 pienpainatteelta. Nämä luvut sisältävät kuitenkin kirjojen ja pienpainatteiden kokonaismääriin. Prosenttiosuudet on laskettu kirjoista ja pienpainatteista, joiden kirjallisuuslaji tiedetään. In 1990 information on type of literature was missing for 250 books and 104 small publications. However, they are included in the total, but the percentage share is based on titles for which information on type of literature was available.

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Bibliografinen osasto.
 Source: Helsinki University Library, bibliographical department.

7.7 Kirjojen nimiketuotanto kirjallisuuslajeittain 1985 – 1999*
Titles produced 1985 – 1999 by type of literature*

Kirjallisuuden laji Type of literature	1985		1990		1991		1992		1993	
	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%
<i>Kotimainen kaunokirjallisuus – Finnish fiction</i>										
Proosa – Prose	392	7,9	365	6,0	383	6,8	319	6,1	312	6,2
Lasten kirjat Children's books	141	2,8	164	2,7	157	2,8	168	3,2	128	2,5
Nuorten kirjat Juvenile books	83	1,7	118	2,0	134	2,4	97	1,8	85	1,7
<i>Käännetty kaunokirjallisuus – Translated fiction</i>										
Proosa – Prose	471	9,4	621	10,3	480	8,5	525	10,0	486	9,6
Lasten kirjat Children's books	362	7,3	415	6,9	449	7,9	389	7,4	418	8,3
Nuorten kirjat Juvenile books	125	2,5	140	2,3	140	2,5	120	2,3	149	2,9
Runous, näytelmät Poetry, plays	95	1,9	148	2,5	114	2,0	103	2,0	85	1,7
Tietokirjat Non-fiction	1 371	27,5	1 832	30,4	1 653	29,2	1 655	31,4	1 673	33,1
Suurteokset Encyclopedic, reference, etc.	52	1,0	138	2,3	160	2,8	140	2,7	153	3,0
Peruskoulukirjat Schoolbooks for primary school	1 063	21,3	1 049	17,4	1 102	19,4	795	15,1	756	14,9
Muut koulukirjat Other schoolbooks	834	16,7	1 044	17,3	897	15,8	954	18,1	813	16,1
Yhteensä – Total	4 989	100,0	6 034	100,0	5 669	100,0	5 265	100,0	5 058	100,0
Uutuuskien osuus nimiketuotannosta % – Proportion of new titles as % of total production	53,2		51,6		52,2		54,6		54,4	

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama tuotanto. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Vuonna 1999 tiedusteluun osallistui 78 jäsenkustantajaa.
Sales reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year. In 1999 responses came in from 78 members.

** Niistä ensipainoksia 3 889 ja uusia painoksia 3 087 vuonna 1999. – Of which 3 889 titles were first editions and 3 087 re-editions.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys ry; Kirjojen tuotantotilasto. Eri vuosina.
Source: The Finnish Book Publishers' Association

7.7 Jatkuu
Continued

Kirjallisuuden laji Type of literature	1994			1995			1996			1997			1998			1999		
	Kpl	No.	%	Kpl	No.	%	Kpl	No.	%	Kpl	No.	%	Kpl	No.	%	Kpl	No.	%
<i>Kotimainen kaunokirjallisuus – Finnish fiction</i>																		
Proosa – Prose	391	6,8	415	6,5	397	5,9	393	5,9	362	5,2	381	5,5						
Lasten kirjat Children's books	113	2,0	139	2,2	136	2,0	140	2,1	147	2,1	148	2,1						
Nuorten kirjat Juvenile books	97	1,7	109	1,7	132	2,0	83	1,2	85	1,2	78	1,1						
<i>Käännetty kaunokirjallisuus – Translated fiction</i>																		
Proosa – Prose	498	8,7	520	8,2	563	8,4	635	9,5	598	8,6	607	8,7						
Lasten kirjat Children's books	438	7,7	595	9,4	747	11,2	743	11,2	845	12,2	861	12,3						
Nuorten kirjat Juvenile books	148	2,6	122	1,9	83	1,2	133	2,0	124	1,8	156	2,2						
Runous, näytelmät Poetry, plays	154	2,7	157	2,5	156	2,3	164	2,5	134	1,9	148	2,1						
Tietokirjat – Non-fiction	1 819	31,8	1 960	30,9	1 975	29,5	1 999	30,1	2 366	34,1	2 382	34,1						
Suurteokset Encyclopedic, reference, etc.	182	3,2	143	2,3	130	1,9	93	1,4	86	1,0	40	0,6						
Peruskoulukirjat Schoolbooks for primary school	941	16,5	1 014	16,0	1 165	17,4	1 055	15,9	1 016	14,7	993	14,2						
Muut koulukirjat Other schoolbooks	931	16,3	1 170	18,4	1 206	18,0	1 214	18,3	1 188	17,1	1 182	16,9						
Yhteensä – Total	5 712	100,0	6 344	100,0	6 690	100,0	6 652	100,0	6 931	100,0	6 976**	100,0						
Uutuuskien osuus nimike- tuotannosta % Proportion of new titles as % of total production	52,8		53,6		53,8		54,3		55,1		55,7							

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama tuotanto. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Vuonna 1999 tiedusteluun osallistui 78 jäsenkustantajaa. Sales reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year. In 1999 responses came in from 78 members.

** Niistä ensipainoksia 3 889 ja uusia painoksia 3 087 vuonna 1999. – Of which 3 889 titles were first editions and 3 087 re-editions.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys ry; Kirjojen tuotantotilasto. Eri vuosina.
Source: The Finnish Book Publishers' Association

7.8 Kirjojen kappalemääräinen myynti kirjallisuusryhmittäin 1980 – 1999*

Book sales by type of literature 1980 – 1999*

Kirjallisuusryhmä Type of literature	1980		1985		1990		1991		1992		1993	
	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%
Kaunokirjallisuus – Fiction	3 039	13,1	4 429	21,6	4 247	17,0	4 729	20,2	4 328	18,0	4 090	19,2
Lasten ja nuorten kirjat Children's and juvenile books	3 630	15,7	2 194	10,7	3 430	13,7	2 632	11,2	3 970	16,5	3 545	16,6
Suurteokset Encyclopedic, reference, etc.	3 718	16,0	841	4,1	865	3,5	1 124	4,8	1 045	4,3	750	3,5
Tietokirjat Non-fiction			2 986	14,6	4 212	16,9	5 532	23,6	6 517	27,1	5 639	26,4
Peruskoulukirjat Schoolbooks for primary school	9 193	39,6	7 482	36,5	7 006	28,0	6 764	28,9	5 243	21,8	4 599	21,6
Muut koulu- ja kurssikirjat Other schoolbooks and textbooks	2 404	10,4	2 559	12,5	2 423	9,7	2 613	11,2	2 549	10,6	2 499	11,7
Muut – Others	1 209	5,2	–	–	2 796	11,2	29	0,1	388	1,6	201	0,9
Yhteensä – Total	23 193	100,0	20 491	100,0	24 980	100,0	23 423	100,0	24 040	100,0	21 323	100,0

Kirjallisuusryhmä Type of literature	1994		1995		1996		1997		1998		1999	
	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%	1000 kpl thousand copies	%
Kaunokirjallisuus – Fiction	3 861	17,1	3 987	16,7	4 342	16,5	4 384	17,1	4 601	17,6	4 498	16,7
Lasten ja nuorten kirjat Children's and juvenile books	5 755	25,4	6 571	27,5	7 574	28,8	6 459	25,2	7 266	27,7	7 945	29,4
Suurteokset Encyclopedic, reference, etc.	639	2,8	670	2,8	890	3,4	653	2,5	503	1,9	393	1,5
Tietokirjat – Non-fiction	5 614	24,8	5 608	23,5	5 891	22,4	6 726	26,2	6 500	24,8	7 100	26,3
Peruskoulukirjat Schoolbooks for primary school	4 215	18,6	4 287	18,0	4 410	16,8	4 457	17,4	4 297	16,4	4 189	15,5
Muut koulu- ja kurssikirjat Other schoolbooks and textbooks	2 540	11,2	2 743	11,5	3 010	11,5	2 978	11,6	3 049	11,6	2 884	10,7
Muut – Others	–	–	–	–	168	0,6	3	0,0	–	–	–	–
Yhteensä – Total	22 624	100,0	23 866	100,0	26 285	100,0	25 660	100,0	26 216	100,0	27 009	100,0

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama myynti. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Vuonna 1999 tiedusteluun osallistui 78 jäsenkustantajaa.
Sales reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year. In 1999 responses came in from 78 members.

7.9 Kirjojen markkamääräinen myynti kirjallisuusryhmittäin 1980 – 1999*
Value of book sales by type of literature 1980 – 1999*

Kirjallisuuden laji <i>Type of literature</i>	1980		1985		1990		1991		1992		1993		1994		1995	
	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%
Kaunokirjat <i>Fiction</i>	70	13,8	151	19,3	197	16,4	200	16,3	190	15,3	179	15,4	186	14,5	222	16,4
Lasten ja nuorten kirjat – <i>Children's and juvenile books</i>	35	6,9	45	5,8	77	6,4	72	5,9	79	6,4	71	6,1	149	11,6	164	12,1
Suurteokset <i>Encyclopedic, reference, etc.</i>	184	36,4	122	15,6	175	14,6	206	16,7	223	17,9	173	14,8	149	11,6	151	11,1
Tietokirjat <i>Non-fiction</i>			158	20,2	290	24,2	372	30,2	407	32,7	427	36,7	463	36,1	447	32,9
Peruskoulukirjat <i>Schoolbooks for primary school</i>	119	23,5	179	22,9	230	19,2	244	19,8	205	16,5	181	15,5	181	14,1	196	14,4
Muut koulu- ja kurssikirjat <i>Other schoolbooks and textbooks</i>	43	8,5	85	10,9	113	9,4	132	10,7	140	11,3	134	11,5	155	12,1	177	13,0
Muut – <i>Others</i>	56	11,1	41	5,2	119	9,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Yhteensä – Total	506	100,0	781	100,0	1 200	100,0	1 230	100,0	1 244	100,0	1 165	100,0	1 283	100,0	1 357	100,0

Kirjallisuuden laji <i>Type of literature</i>	1996		1997 a)**		1997 b)***		1998 a)**		1998 b)***		1999 a)**		1999 b)***	
	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%
Kaunokirjat <i>Fiction</i>	226	16,0	159	16,6	40	8,5	159	16,1	33	7,4	166	16,4	32	7,5
Lasten ja nuorten kirjat – <i>Children's and juvenile books</i>	160	11,3	131	13,7	13	2,8	162	16,5	15	3,5	181	17,9	17	3,8
Suurteokset <i>Encyclopedic, reference, etc.</i>	137	9,7	8	0,8	116	24,6	13	1,4	105	23,9	9	0,9	95	21,8
Tietokirjat <i>Non-fiction</i>	458	32,4	259	27,1	248	52,7	269	27,3	237	54,0	265	26,2	250	57,8
Peruskoulukirjat <i>Schoolbooks for primary school</i>	218	15,4	223	23,3	6	1,3	212	21,5	8	1,7	223	22,1	2	0,4
Muut koulu- ja kurssikirjat <i>Other schoolbooks and textbooks</i>	195	13,8	162	16,9	41	8,7	166	16,8	41	9,4	165	16,3	36	8,3
Muut – <i>Others</i>	20	1,4	14	1,5	7	1,5	4	0,4	–	–	1	0,1	1	0,3
Yhteensä – Total	1 415	100,0	956	100,0	471	100,0	984	100,0	438	100,0	1 010	100,0	433	100,0

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama myynti. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Vuonna 1999 tiedusteluun osallistui 78 jäsenkustantajaa.
Sales reported by of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year. In 1999 responses came in from 78 members.

** Sisältää myynnin kirjakaupoille, Kirjavälitykselle, tavarataloille, kirjakerhoille ym seuraavalle jakeluportaalille kustantajahintaisena, myös Suuren Suomalaisen Kirjakerhon kuukauden kirjan myynnin. – *Includes publisher's sales to distribution and retail level (book shops, wholesale dealers, department stores, book clubs, etc.) at wholesale price.*

*** Sisältää kustantajien myynnin suoraan loppukäyttäjälle (ei kerhomyyntiä) kuluttajahintaisena. – *Includes publisher's direct sales to customers at price, except those of book clubs.*

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys ry; Kirjojen tuotantotilasto, eri vuosina.
Source: The Finnish Book Publishers' Association

7.10 Kirjakauppojen ja antikvariaattien määrä 1980 – 1998
Number of bookshops and second-hand bookshops 1980 – 1998

Vuosi – Year	Kirjakauppoja* – Bookshops*	Antikvariaatteja – Second-hand bookshops
1980	474	161
1982	468	153
1984	504	165
1986	481	189
1988	484	215
1989	478	210
1990	483	229
1991	462	218
1992	431	220
1993	413	200
1994	406	192
1995	402	189
1996	393	195
1997	402	208
1998	387	197

* Lisäksi kaupan keskusliikkeiden (EKA, ELANTO, KESKO, SOK, TUKO/ANTTILA) tavarataloissa on runsaasti kirjaosastoja paperiosastojen yhteydessä. Kirjaosastojen määrä ja laajuus saattaa vaihdella huomattavasti.
In addition, there are a lot of book sections (linked to stationery sections) in the department stores of the central distributors (EKA, ELANTO, KESKO, SOK, TUKO/ANTTILA). The number and scope of the book sections may vary considerably.

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri.
 Source: Statistic Finland Business Register.

7.11 Kirjakerhot 1999
Book clubs 1999

Omistaja – Owner	Kerho – Book club	Perustettu – Established	Jäseniä kerhoissa – Members
Otava-Kuvalehdet	Suuri Suomalainen Kirjakerho	1969	271 000
	Koululaisen Kirjaklubi	1995	
	Metsästys ja Kalastus Kirjaklubi	1995	
	Book Avenue	1998	
WSOY	Uudet kirjat	1980	150 000*
	Johanna	1971	
Helsinki Media	Lasten Oma Kirjakerho	1975	n. 100 000
	Merkurius Tietokerho	1995	
	Barbie Kirjakerho	1995	
	Sisters Club	1999	
Tammi	Ex Libris	1998	80 000
	Lasten Parhaat Kirjat	1987	
Stockmann	Stockmannin Kirjakerho	1999	17 000
Gummerus	Akateeminen Kotikirjasto	1998	..
Valitut Palat – Reader's Digest	Kirjavalitot	1976	..

* Vuoden 1998 tieto. – Data from 1998.

Lähde: Yritysten toimintakertomukset ja omat ilmoitukset
Source: Company annual reports and other company data

7.12 Suurimmat kirjankustantajat 1999 Biggest book publishers 1999

Yhtiö- Company	Liikevaihto – Turnover	Kirjojen myynti/liikevaihto – Book sales/turnover
	Mmk – FIM million	%
SanomaWSOY	7 852	10
Otava-Kuvalehdet	1 072	34
Edita	752	13
Kauppakaari	304	24
Gummerus	212	30
Valitut Palat – Reader's Digest	180	50
Tammi	136	95

Kirjojen myynnin osuutta kuvaavat luvut ovat arvioita. – The figures on book sales are estimates.

Lähteet: Yritysten toimintakertomukset ja omat ilmoitukset
Sources: Company annual reports and other company sources

7.13 Yleisten kirjastojen pää-, sivu- ja laitoskirjastot sekä kirjastoautot 1980 – 1999 Main libraries, branch libraries, institutional libraries and mobile libraries 1980 – 1999

Vuosi – Year	Pääkirjastoja Main libraries	Sivukirjastoja Branch libraries	Laitoskirjastoja Institutional libraries	Yhteensä – Total	Kirjastoautoja/veneitä Mobile libraries
1980	464	1 144		1 608	219
1985	461	1 083		1 544	234
1986	461	877	205	1 543	234
1987	461	623	205	1 289	235
1988	461	563	204	1 228	233
1989	460	535	203	1 198	231
1990*	444	510	197	1 151	232
1991	444	486	195	1 125	234
1992	444	469	194	1 107	232
1993	..	..	..	1 025	222
1994	..	..	..	998	220
1995	..	..	..	985	215
1996	439	437	130	1 006	214
1997	436	429	127	992	210
1998	436	417	117	970	208
1999	436	401	111	948	203

*Vuodesta 1990 lähtien Ahvenanmaan maakunta ei mukana tilastossa. – The province of Åland not included in the statistics from 1990 onwards.

Lähde: Kouluhallitus/ Opetusministeriö: Tilastotietoja yleisistä kirjastoista, eri vuosina
Source: National Board of General Education/Ministry of Education

7.14 Yleisten kirjastojen aineistot ja aineistohankinnat 1985 – 1999*
 Collections and acquisitions of public libraries 1985 – 1999*

Vuosi – Year	Aineisto ** – Collections **			Hankinnat – Acquisitions		
	Kirjat – Books	Muu aineisto Other material	Yhteensä – Total	Kirjat – Books	Muu aineisto Other material	Yhteensä – Total
	1 000 kpl – '000					
1985	30 469	689	31 548	2 434	142	2 576
1986	30 330	963	31 293	2 404	178	2 582
1987	33 003	1 167	34 170	2 457	170	2 626
1988	34 106	1 322	35 428	2 383	186	2 569
1989	34 902	1 488	36 390	2 329	212	2 541
1990	35 502	1 677	37 179	2 318	238	2 556
1991	35 938	1 846	37 784	2 056	228	2 285
1992	36 308	2 023	38 331	1 808	218	2 026
1993	36 611	2 582	39 193	1 686	257	1 943
1994	36 629	3 029	39 658	1 596	251	1 847
1995	36 882	3 119	40 001	1 584	256	1 840
1996	36 835	3 242	39 998	1 593	277	1 871
1997	36 832	3 186	40 018	1 636	284	1 920
1998	36 875	3 437	40 313	1 569	279	1 848
1999	36 925	3 701	40 626	1 557	310	1 867

* Vuodesta 1990 Ahvenanmaan maakunta ei mukana luvuissa. – From 1990 onwards the province of Åland not included.

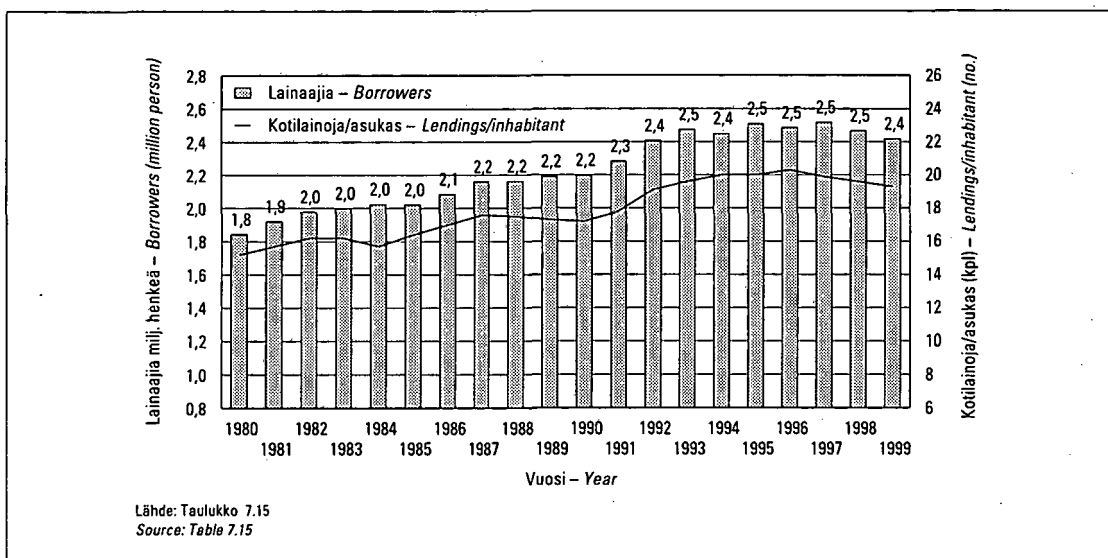
** Vuoden lopussa. – At the end of year.

Lähde: Opetusministeriö: Kirjastot, eri vuosina

Source: Ministry of Education: Libraries

Muokattu – Processed

Kuvio 7.5 Kirjastojen lainaajat ja kotilainat asukasta kohden 1980 – 1999
 Figure 7.5 Number of library borrowers and lendings per inhabitant 1980 – 1999

7.15 Yleisten kirjastojen lainaajat ja lainat 1985 – 1999*
Public library borrowers and lendings 1985 – 1999*

Vuosi – Year	Lainaaaja – Borrowers		Kotilainoja* – Lendings*			Yhteensä Total	Asukasta kohti Per inhabitant	Lainaajaa kohti Per borrower
	1 000 henk. '000 persons	% väestöstä % of the population	Josta – Of which		Saadut kaukolainat** Received inter library loans**			
			Kirjalainoja Book lendings	Muuta aineistoa Other material			Kpl – No.	Kpl – No.
			1 000 kpl – '000					
1985	2 021	41,2	78 226	2 115	93	80 434	16,4	39,8
1986	2 084	42,4	80 555	3 023	94	83 672	17,0	40,1
1987	2 162	43,8	80 389	6 598	96	87 082	17,7	40,3
1988	2 162	43,7	78 669	7 912	107	86 688	17,5	40,1
1989	2 191	44,1	76 710	9 279	118	86 107	17,3	39,3
1990	2 199	44,1	75 085	10 630	131	85 845	17,2	39,0
1991	2 281	45,5	76 023	13 217	152	89 392	17,8	39,2
1992	2 405	47,7	80 806	15 582	164	96 552	19,1	40,2
1993	2 473	48,8	82 228	16 693	155	99 075	19,6	40,1
1994	2 488	48,9	84 066	17 792	152	102 010	20,0	41,0
1995	2 507	49,1	81 634	20 264	166	102 064	20,0	40,7
1996	2 484	48,4	82 892	21 277	191	104 408	20,3	42,0
1997	2 516	48,9	81 011	21 128	188	102 327	19,9	40,7
1998	2 466	48,1	78 383	21 946	197	100 527	19,6	40,8
1999	2 417	47,1	75 895	23 158	215	99 268	19,3	41,1

* Vuodesta 1990 Ahvenanmaan maakunta ei mukana luvuissa. – From 1990 onwards the province of Åland not included.

** Sisältää kaukolainatut kirjat ja muun aineiston. – Includes books and other material loaned from other libraries.

Lähde: Opetusministeriö: Kirjastot, eri vuosina
Source: Ministry of Education: Libraries

Muokattu – Processed

7.16 Yleisten kirjastojen aineistomenot ja kirjahankinnat 1980 – 1999
Public libraries: materials expenses and book acquisitions 1980 – 1999

Vuosi – Year	Hankittuja kirjoja No. of books purchases 1 000 kpl – '000 copies	Kirjallisuuden hankintamenot Book acquisition costs Mmk – FIM million	Kirjastojen aineistomenot yhteensä Materials acquisition costs total Mmk – FIM million
1980	1 962	72,8	..
1985	2 405	142,9	175,1
1986	2 390	149,9	188,2
1987	2 442	156,4	199,7
1988	2 361	160,3	206,6
1989	2 316	171,9	224,6
1990	2 318	178,3	240,9
1991	2 056	174,3	243,3
1992	1 808	156,3	224,7
1993	1 686	150,5	..
1994	1 596	138,6	..
1995	1 584	134,6	..
1996	1 593	136,0	193,6
1997	1 636	140,0	203,2
1998	1 569	134,5	200,9
1999	1 557	135,0	203,9

Lähde: Kouluhallitus/Opetusministeriö: Tilastotietoja yleisistä kirjastoista, eri vuosina
 Source: National Board of General Education/ Ministry of Education

7.17 Kirjojen lukeminen 1992 – 1998
Book readership 1992 – 1998

		On lukenut kirjaa edellisenä päivänä – Has read during the previous day		
		Kirjaa – Books	Kaunokirjallisuutta – Fiction	Tietokirjallisuutta – Non-fiction
		%	%	%
1992	Kaikki – All	36	21	20
1994	Kaikki – All	34	22	19
1996	Kaikki – All	32	20	16
1998	Kaikki – All	34	22	18
1998	Naiset – Women	39	28	19
	Miehet – Men	28	17	17
Ikä – Age	15 – 24	42	17	35
	25 – 44	30	19	14
	45 – 59	35	29	15
	60 –	31	27	10
		Lukemiseen käytetty aika – Reading time minuuttia/päivä – minutes/day		
1992	Kaikki – All	24	12	12
1994	Kaikki – All	28	14	14
1996	Kaikki – All	23	13	10
1998	Kaikki – All	26	15	12

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy:n Intermediatutkimukset
 Source: MDC Helsinki Group-Media Research Ltd.

---

8 Sanomalehdet

Suomi on monessa mielessä poikkeuksellisen vahva sanomalehtimaa. Lehtinimikkeitä on paljon, levikit ja lukijapeitot ovat korkeita; joukkoviestinnän liikevaihdosta sanoma- ja paikallislehdistön osuus on noin 30 prosenttia ja joukkoviestinmainonnasta noin puolet.

Vuonna 1999 Suomessa ilmestyi kaikkiaan 220 sanomalehteä. Sanomalehdet on tapana jakaa kansainvälistä käytäntöä noudattaen päivälehtiin ja muihin sanomalehtiin. Jako perustuu ilmestymistiheyteen. (Taulukot 8.2 – 8.4.)

Päivälehtien, jotka ilmestyvät 4–7 kertaa viikossa, nimikemäärältään suhteellisen harvalukaiseen joukkoon kuuluvien lehtien keskimääräinen levikki on noin 42 000 kappaletta. Vuonna 1999 Suomessa ilmestyi 56 päivälehteä. Niistä viiden levikki ylittää 100 000 kappaleen rajan. Päivälehdet ovat tyypillisesti alueidensa levikkijohtajia eli ns. ykköslehtiä. Päivälehtiä ovat myös nk. iltapäivälehdet – jotka tosin nykyisin ilmestyvät jo varhain aamulla – sekä osa erikoissanomalehdistä ja ilmestymispaikkakuntiansa kakkoslehdistä.

Muut sanomalehdet ilmestyvät 1–3 kertaa viikossa. Näiden lehtien joukko on suuri, mutta levikiltään ne ovat yleensä varsin pieniä. Vuonna 1999 ryhmään kuului 164 lehteä, joiden keskilevikki oli alle 6000 kappaletta. Suppealla levikkialueella toimivat ja oman alueensa paikallisiin uutisiin keskittyvät nk. paikallislehdet muodostavat muiden sanomalehtien suurimman ryhmän. Lisäksi ryhmään kuuluu osa ilmestymispaikkakuntiansa kakkoslehdistä ja pari erikoissanomalehteä.

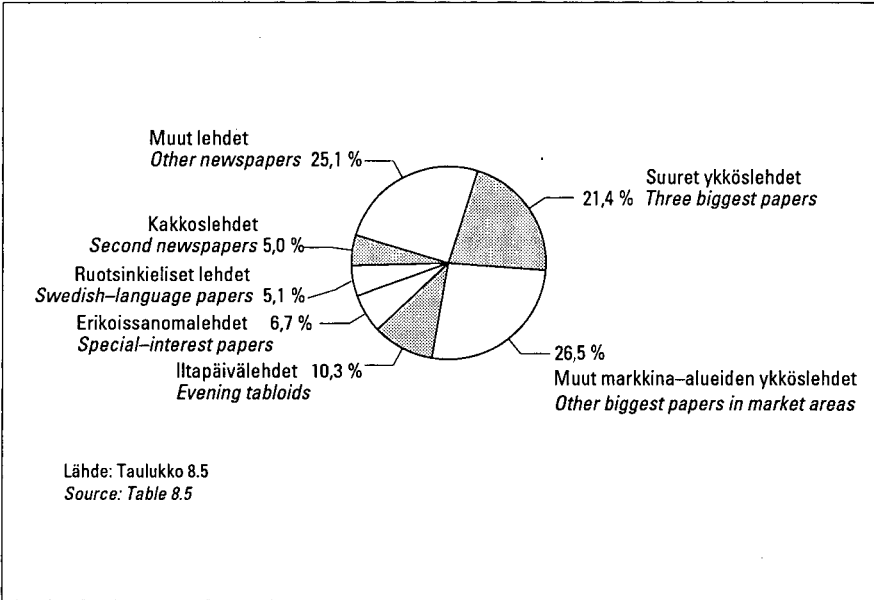
Päivälehtien ja harvemmin ilmestyvien sanomalehtien keskinäiset määrälliset suhteet ovat pitkään säilyneet suurin piirtein ennallaan. Päivälehtien osuus kaikista sanomalehtinimikkeistä on ollut noin neljännes, mutta levikillä mitattuna ne hallitsevat sanomalehtikenttää. Niiden osuus sanomalehtien kokonaislevikistä oli noin 70 prosenttia vuonna 1999. Jo pelkästään seitsenpäiväisten lehtien osuus kokonaislevikistä oli noin puolet (49%).

Toinen yleisesti käytössä oleva sanomalehdistön jaottelu perustuu kilpailuasemaan. Kilpailuasemaryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että lehdistön rakenteessa on 1900-luvun kahden viimeisen vuosikymmenen aikana tapahtunut kaksi selvää muutosta. (Taulukko 8.5.)

Ilmestymispaikkakuntiansa levikiltään pienempien sanomalehtien eli nk. kakkoslehtien kuihtuminen on niistä toinen. Kakkoslehtien levikit ovat laskeneet, ja niiden joukko on harventunut. Suurin yksittäinen leikkaus oli Helsingissä ilmestyneen perinteikkään valtakunnallisen päivälehdessä, Uuden Suomen lakkauttaminen 1990-luvun alussa. Yksistään se vei kakkoslehtien yhteislevikistä lähes neljännek-

Kuvio 8.1 Sanomalehtien levikit lehtityypin mukaan 1999
 Figure 8.1 Circulation of newspapers by type of paper 1999

sen. 1990-luvun alun jälkeen tämän lehtiryhmän levikkiosuus on kuitenkin säilynyt lähes ennallaan noin 5 prosenttina.

Iltapäivälehtien levikkiosuuden kasvu on toinen selvä muutos. Ilta-Sanomien ja Iltalehden (joka alkoi ilmestyä vuonna 1980) keskinäinen kilpailu on kasvattanut molempien levikkejä. Niiden yhteinen osuus kaikkien sanomalehtien levikistä, nykyisin noin 10 prosenttia, on kasvanut yli 2,5-kertaiseksi, jos tilannetta verrataan 1980-luvun alkuun. (Taulukko 8.5.)

Iltapäivälehdet myydään irtonumeroina. Yli 95 prosenttia kotimaisten sanomalehtien irtonumeromyynnistä on iltapäivälehtien myyntiä. (Taulukko 8.17.) Muiden – niin kotimaisten kuin ulkomaistenkin – sanomalehtien irtonumeromyynti on Suomessa vähäistä. Lehtikulttuurina Suomi onkin poikkeuksellisen tilaajavaltainen maa. Tämä koskee sekä sanoma- että aikakauslehtiä. Lähes 90 prosenttia sanomalehtien levikkimyyntistä on tilattuja ja kotiin kannettuja lehtiä. (Taulukko 8.9.)

Sanomalehdistö on taloudelliselta volyymiltaan edelleen koko joukkoviestinnän merkittävin osa. Vuonna 1998 sanomalehtien liikevaihto oli noin 5,9 miljardia markkaa. (Taulukko 8.1.) Sanomalehdistön osuus Suomen joukkoviestinnän liikevaihdosta on edelleen hyvin suuri eli 30 prosenttia. Osuus on laskenut 1990-luvulla vain vähän, vaikka sanomalehdistön tulonmuodostuksessa ja levikkikehityksessä on tapahtunut suuria muutoksia. 1990-luvulle tultaessa päivälehdet saivat tuloistaan jopa yli 70 prosenttia ilmoitusmyynnistä (kaikki luokiteltu ilmoittelu mukaan lukien).

Lamavuosina osuus laski 50 prosentin tuntumaan ja on nykyisinkin selvästi alle 60 prosenttia (taulukko 8.8). Sanomalehtien yhteislevikki on supistunut 1990-luvulla lähes 20 prosenttia eli miltei 800 000 kappaaleella 4,1 miljoonasta 3,3 miljoonaan (taulukko 8.2). Lakkautettujen lehtien (kuten edellä mainittu Uusi Suomi ym.) osuus levikin laskusta on alle 100 000 kappaletta.

Levikin laskuun vaikuttivat luonnollisesti 1990-luvun alkupuolen lamavuosina äkillisesti poikkeuksellisen laajaksi paisunut työttömyys ja sen mukanaan tuomat taloudellisesti ahtaat olot. Mutta osa levikin laskusta Suomessa on ollut myös lehtien tietoisien toiminnan tulosta. Esimerkiksi eräät suuret alueelliset päivälehdet olivat 1980-luvun loppuvuosina pyrkineet laajentamaan levikkialuettaan lähes hinnalla millä hyvänsä. Tämä lisäsi toimituksellisia kustannuksia, kun uutistyössä oli katettavana entistä laajempi alue. Myös jakelun menot kasvoivat, varsinkin kun levikkiä joskus pyrittiin laajentamaan varsinaisen levikkialueen ulkopuolelle sellaisillaakin tarjoushinnoilla, jotka eivät peittäneet edes jakelukustannuksia. Tällaisista epätaloudellisista laajentumismalleista lehdet luopuivat lamavuosien myötä. Siten osalla lehtiä levikin pieneneminen on merkinnyt samalla taloudellista tervehtymistä.

Mainonnassakin Suomi on pysynyt varsin sanomalehtivaltaisena maana, vaikka sanomalehtimainonnan osuus mediamainonnasta laski 1990-luvulla toistakymmentä prosenttiyksikköä. Sanomalehtien osuus mediamainonnasta on Suomessa nykyisinkin hieman yli 50 prosenttia, kun keskiarvo läntisen Euroopan maissa oli 39 prosenttia vuonna 1998. (Ks. taulukot 1.4 & 11.4.)

Päivälehtien suurin kuluerä Suomessa on tekninen valmistus (28 %). Valmistuksen osuus kustannuksista on kuitenkin selvästi laskenut. Toimituksen, hallinnon ja markkinoinnin osuudet kustannuksista ovat vastaavasti kohonneet. (Taulukko 8.10.)

Lukuisten yritysostojen ja fuusioiden seurauksena suurimpien sanomalehtiyritysten levikillä mitatut markkinaosuudet ovat selvästi kasvaneet. (Kuvio 8.5; taulukot 8.11 & 8.12.) Esimerkiksi neljän suurimman yrityksen levikkiosuus on 1980-luvun puolivälistä kasvanut 31 prosentista 52 prosenttiin ja kahdeksan suurimman osuus 43 prosentista 65 prosenttiin. 1980-luvun jälkipuolella mm. osa merkittävistä valtakunnallisista päivälehdistä (Uusi Suomi, Iltalehti, Kauppalehti) siirtyi Aamulehteä julkaisevan Tampereen Kirjapainon (sittemmin Aamulehti-yhtymä) omistukseen. Näitä lehtiä julkaisee nykyisin Alma Media, joka syntyi Aamulehti-yhtymän ja MTV:n fuusioituessa vuonna 1998. Alma Media on 1990-luvulla ostanut lisäksi useita alueellisia lehtiyrityksiä Länsi- ja Pohjois-Suomesta. – 1990-luvun muita keskeisiä omistumuutoksia ovat merkittävän alueellisen lehtiketjun (Kymen Lehtimedia) muotoutuminen Koillis-Suomeen ja sen siirtyminen kokonaan SanomaWSOY:n omistukseen vuonna 1999, sekä toisen merkittävän aluelehtiketjun muodostuminen Keski-Suomeen (Keski-Suomen Media; siinäkin SanomaWSOY on mukana yhtenä merkittävänä omistajana 22 prosentin osuudella). Ruotsin suurin joukkoviestintäalan yritys Bonnier puolestaan on Aamulehti-yhtymän ja MTV:n fuusiosta syntyneen Alma Median suurin yksittäinen omistaja 23 prosentin osuudella.

Sanomalehdistön ketjuuntuminen sekä kansallisella että pohjoismaisella tasolla on trendi, joka jatkuu edelleen. Esimerkiksi Norjan suurin sanomalehtikustantaja Schibsted on hankkinut viime vuosina merkittäviä lehtiomistuksia Ruotsista, ja vuodesta 1998 lähtien SanomaWSOY on kuulunut Norjan toiseksi suurimman sanomalehtiketjun, A-pressenin suurimpiin omistajiin.

Sanomalehtiyritykset ovat tiivistäneet monin tavoin toimituksellista ja markkinointiyhteistyötään sekä lehtiketjujen sisällä että toisistaan omistuksellisesti riippumattomien lehtien ja lehtiyritysten välillä. Lehdet tuottavat yhteistyön puitteissa esimerkiksi yhteisiä tv-liitteitä, sunnuntaisivuja ja teemaliitteitä. Lintuperspektiivistä tarkastellen toimituksellinen yhteistyö merkinnee lehtien sisällön samankaltaistumista. Mutta yksittäisen ja resurssiltaan rajallisen lehden lukijoiden kannalta kehityksen saldo lienee kuitenkin positiivinen: oman lehden sisällön monipuolistuminen. Näin ollen lehtien mahdollinen homogenisoituminen ei keskivertolukijaa häirinne, sillä alueellisten lehtien päällekkäislukijoita on vähän.

Toimituksen aineiston osuus sanomalehtien rekisteröidystä palstatilasta on keskimäärin noin 70 prosenttia. Loput kolmisenkymmentä prosenttia täyttyvät ilmoituksista. Toimituksen aineiston kolme suurinta ryhmää vuonna 1998 olivat kotimaan aineisto (32%), urheilu (14%) ja ajanvieteaineisto (14%). (Taulukko 8.13.)

Ilmaislehtien määrä ja taloudellinen volyyymi kasvoivat voimakkaasti 1980-luvun alkupuolella, mutta 1980-luvun puolivälin jälkeen kasvu hidastui. 1990-luvun alun lamavuosina koteihin jaettavien ilmaislehtien määrä laski huomattavasti, mutta vuosikymmenen loppupuoli on taas ollut kasvun aikaa. Merkittävimpien kaupunkien ilmaislehdistö on viime vuosina ketjuuntunut ja uutena ilmionä Helsingin lehti-markkinoille on tullut 1990-luvun lopussa kaksi liikennevälineissä ja jalankulkuliikenteen solmukohdissa jaettavaa päivälehteä. Toinen niistä on Tukholmassa erinomaisesti menestynen ja sieltä maailmalle levinneen Metron (julkaisija Ruotsin toiseksi suurin media-yhtiö MTG) suomalainen versio. Merkittävin toimija Suomen ilmaislehti-markkinoilla on Janton, joka julkaisee muiden ilmaislehtien lisäksi toista pääkaupunkiseudun ilmaisjakelupäivälehdistä sekä useissa kaupungeissa ilmestyvää City-lehteä. – Tuorein kattava selvitys ilmaisjakelulehdistä on vuodelta 1999. Sen mukaan Suomessa ilmestyi 136 ilmaislehteä, joiden kokonaispainos oli noin 5 miljoonaa kappaletta. (Taulukko 8.19.)

Tilastointi

Sanomalehdistön levikki- ja niistä lasketut volyymitiedot sekä lukijamäärätiedot perustuvat Suomen Mediatarkastus Oy:n tilastoihin.

Sanomalehtien Liitto tilastoi vuosittain monin tavoin jäsenlehtiensä toimintaa, mm. taloutta, lehtitekniikkaa ja toimituksellisia kysymyksiä. Liiton julkaiseman

Suomen Lehdistö -lehden vuosittaisessa medianumerossa on useita sanomalehdistöä koskevia tilastoja.

Posti- ja telelaitoksen/Suomen Posti Oy:n vuosittaisessa tilastojulkaisussa julkaistiin tiedot postin kuljettamien sanomalehtien määrästä. Vuodesta 1997 lähtien postitoimintatilastoa on tuottanut Tilastokeskus Telehallintokeskuksen toimeksiantosta. Tiedot koti- ja ulkomaisten lehtien irtonumeromyynnistä ovat peräisin sanoma- ja aikakauslehtien irtonumeroiden tukkumyyntiä hallitsevalta Rautakirja Oyj:ltä.

Suomen Gallup-Median joka toinen vuosi toteuttamat Intermedia -tutkimukset sisältävät tietoja muun muassa sanomalehtien lukemisesta ja siinä tapahtuneista muutoksista.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Graafisen alan taloustilasto. *Turun kauppakorkeakoulu*, Yritystoiminnan tutkimuskeskus, eri vuosina.

Jyrkiäinen, Jyrki & Savisaari, Eero: Sanomalehdistön nykytila. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukkoviestintä Suomessa. Weilin+Göös, Porvoo 1994.

Jyrkiäinen, Jyrki: Sanomalehdistön keskittyminen. Acta universitatis Tampereensis, Ser A vol. 409. Tampere 1994.

Löyttyniemi, Veikko: Sanomalehdistön rakenne ja talous 1940-luvulta 1980-luvulle. Teoksessa Tommila (toim.): Suomen lehdistön historia 3: Sanomalehdistö sodan murroksesta 1980-luvulle. Kustannuskiila, Kuopio 1988.

Löyttyniemi, Veikko: Sanomalehtien luokitteita on monenlaisia. Suomen Lehdistö 7-8/1993.

Löyttyniemi, Veikko: Sanomalehdistön muuttuva rakenne. Teoksessa Arokylä, Mälinen & Tähtinen (toim.): Kulttuuri, politiikka, historia, koulutus. Pohjoinen, Oulu 1994.

Löyttyniemi, Veikko: 1990-luvun talouslaman vaikutus Suomen sanomalehdistöön. Teoksessa Hietala, Oikarinen & Virta (toim.): Arvot, analyysi, tulkinta. Suomen historiallinen seura, Helsinki 1997.

Posti- ja telelaitos/Suomen Posti Oy. Tilastot. Helsinki, eri vuosina.

Posti- ja pienkuljetustoiminnan tilasto. *Telehallintokeskus*, Helsinki, eri vuosina (1997-)

Santonen, Pirjo: Kasvun vuosikymmenet. Teoksessa Tommila (toim.): Sanomalehdistön historia 4: Paikallislehdistön historia. Kustannuskiila, Kuopio 1985.

Sauri, Tuomo: Sanoma- ja aikakauslehtien lukeminen. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.): Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993: 2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Tommila, P. & Salokangas, R. : Sanomia kaikille. Suomen lehdistön historia. Edita, Helsinki 1998.

Taulukot – Tables

- 8.1 Sanomalehtien liikevaihto 1980 – 1998
Turnover of newspapers 1980 – 1998
- 8.2 Sanomalehdet 1980 – 1999 ilmestymistiheyden mukaan
Number of newspaper titles 1980 – 1999
- 8.3 Sanomalehtien kokonaislevikin jakautuminen ilmestymistiheyden mukaan 1980 – 1999
Total circulation of newspapers 1980 – 1999
- 8.4 Sanomalehtien kokonaislevikki 1 000 asukasta kohden 1980 – 1999
Circulation of newspapers per thousand persons 1980 – 1999
- 8.5 Sanomalehtien levikit lehtityypin mukaan 1980 – 1999
Total circulation of newspapers by type of paper 1980 – 1999
- 8.6 Päivälehtien ilmestymistiheys, levikki, volyymi ja lukijamäärä vuonna 1999
Dailies: frequency of publication, circulation, volume and readership 1999
- 8.7 7–3-päiväisten sanomalehtien lukumäärä ja levikkiosuudet puoluekannan mukaan 1986 – 1998
Newspapers (7–3 times/week) by political affiliation 1986 – 1998
- 8.8 Sanomalehtien tuottojakaumat 1988 – 1998
Newspaper revenues 1988 – 1998
- 8.9 Tilausten ja irtonumeromyynnin osuudet sanomalehtien levikkimyynnistä 1992 – 1998
Type of newspaper sales 1992 – 1998
- 8.10 Päivälehtien kustannusrakenne 1990 – 1998
Breakdown of newspaper costs 1990 – 1998
- 8.11 Suurimmat 10 sanomalehtiyhtiötä levikin mukaan 1999
Top 10 newspaper publishers according to circulation 1999
- 8.12 Suurimmat 10 päivälehtiyhtiötä levikin mukaan 1999
Top 10 daily newspaper publishers according to circulation 1999
- 8.13 Päivälehtien sisältö 1991–1998
Contents of dailies 1991–1998
- 8.14 Päivälehtien tekstiaineiston lähteet 1991 – 1998
Sources of text material in dailies 1991 – 1998
- 8.15 Postin kuljettamat sanomalehdet 1980 – 1998
Newspapers delivered by the Post Office 1980 – 1998
- 8.16 Tilattujen kotimaisten sanomalehtien eri jakelutapojen osuudet 1986 – 1998
Finnish newspapers: methods of delivery 1986 – 1998
- 8.17 Koti- ja ulkomaisten sanomalehtien irtonumeromyynti 1980 – 1999
Single-copy sales of Finnish and foreign newspapers 1980 – 1999
- 8.18 Ilmaisjakelulehtien liikevaihto 1980 – 1999
Turnover of free newspapers 1980 – 1999

- 8.19 Ilmaislehtien määrä, kokonaispainos/numero, volyymi ja ilmoitustulot 1984 – 1999
Free newspapers: number, total print, volume and revenue from advertising 1984 – 1999
- 8.20 Sanomalehtien lukeminen 1992 – 1998
Newspaper readership 1992– 1998
- 8.21 Ilmaisjakelulehtien lukeminen 1992 – 1998
Free newspapers readership 1992 – 1998

Kuviot – Figures

- 8.1 Sanomalehtien levikit lehtityypin mukaan 1999
Circulation of newspapers by type of paper 1999
- 8.2 Päivälehdet ilmestymipaikkakunnittain
Dailies by place of publication
- 8.3 Päivälehtien tuottorakenne 1990 ja 1998
Dailies: Breakdown of revenues 1990 and 1998
- 8.4 Päivälehtien kustannusrakenne 1998
Dailies: breakdown of costs 1998
- 8.5 Suurimpien sanomalehtiyritysten osuus levikistä 1986 – 1999
Major newspaper publishers' share of total circulation 1986 – 1999
- 8.6 Iltapäivälehtien irtonumeromyynti 1980 – 1999
Single-copy sales of evening papers 1980 – 1999

8.1 Sanomalehtien liikevaihto 1980 – 1998

Turnover of newspapers 1980 – 1998

	Päivälehdet <i>Dailies</i>	Muut sanomalehdet <i>Other newspapers</i>	Yhteensä – Total	Kiintein (1998) hinnoin – Fixed (1998) prices		
	Mmk – FIM million	Mmk – FIM million	Mmk – FIM million	Päivälehdet <i>Dailies</i>	Muut sanomalehdet <i>Other newspapers</i>	Yhteensä – Total Mmk – FIM million
1980	1 467	225	1 692	3 233	496	3 729
1985	2 920	460	3 380	4 275	673	4 948
1986	3 155	510	3 665	4 461	721	5 182
1987	3 405	575	3 980	4 644	784	5 429
1988	3 820	645	4 465	4 966	839	5 805
1989	4 350	640	4 990	5 303	780	6 083
1990	4 450	680	5 130	5 118	782	5 900
1991	4 115	690	4 805	4 543	762	5 305
1992	4 090	630	4 720	4 405	679	5 083
1993	3 980	610	4 590	4 195	643	4 838
1994	4 370	615	4 985	4 558	641	5 199
1995	4 650	620	5 270	4 799	640	5 439
1996	4 725	635	5 360	4 848	652	5 499
1997	4 940	615	5 555	5 009	624	5 633
1998	5 270	630	5 900	5 270	630	5 900

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
Tilastokeskus/Joukkoviestintätilastot
Sources: Finnish Newspapers Association
Statistics Finland/Media statistics

8.2 Sanomalehdet 1980 – 1999 ilmestymistiheyden mukaan

Number of newspaper titles 1980 – 1999

Vuosi – Year	Päivälehdet (7–4-päiväiset) <i>Dailies (7–4 issues/week)</i>	Muut sanomalehdet (3–1-päiväiset) <i>Non-dailies (3–1 issues/week)</i>	Yhteensä – Total
1980	61	186	247
1985	65	164	229
1986	64	171	235
1987	67	172	239
1988	67	178	245
1989	66	176	242
1990	66	186	252
1991	61	180	241
1992	58	184	242
1993	56	181	237
1994	56	179	235
1995	56	175	231
1996	56	170	226
1997	56	167	223
1998	56	164	220
1999	56	164	220

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
Suomen Mediatarkastus Oy
Sources: Finnish Newspapers Association
The Finnish Audit Bureau of Circulations

8.3 Sanomalehtien kokonaislevikin jakautuminen ilmestymistiheyden mukaan 1980 – 1999
Total circulation of newspapers 1980 – 1999

		Päivälehdet (7–4-päiväiset) <i>Dailies (7–4 issues/week)</i>	Muut sanomalehdet (3–1-päiväiset) <i>Non-dailies (3–1 issues/week)</i>	Levikki yhteensä <i>Circulation total</i>
1980	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 365	994	3 359
	%	70,4	29,6	100,0
1985	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 662	1 178	3 840
	%	69,4	30,7	100,0
1986	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 664	1 195	3 859
	%	69,0	30,9	100,0
1987	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 719	1 260	3 979
	%	68,3	31,6	100,0
1988	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 719	1 334	4 053
	%	67,1	32,9	100,0
1989	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 744	1 346	4 090
	%	67,0	33,0	100,0
1990	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 780	1 300	4 080
	%	68,2	31,9	100,0
1991	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 670	1 351	4 021
	%	66,4	33,6	100,0
1992	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 579	1 287	3 866
	%	66,8	33,3	100,0
1993	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 484	1 196	3 680
	%	67,5	32,5	100,0
1994	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 400	1 136	3 536
	%	67,9	32,1	100,0
1995	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 368	1 075	3 443
	%	68,8	31,2	100,0
1996	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 332	1 060	3 391
	%	68,8	31,2	100,0
1997	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 336	1 026	3 362
	%	69,5	30,5	100,0
1998	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 343	984	3 327
	%	70,3	29,7	100,0
1999	levikki (1 000 kpl) – <i>circulation (thousand)</i>	2 328	964	3 292
	%	70,7	29,3	100,0
Muutos 1999/1998, % – <i>Change 1999/1998, %</i>		–0,6	–2,0	–1,1

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
 Suomen Mediatarkastus Oy
 Sources: Finnish Newspapers Association
 The Finnish Audit Bureau of Circulations

8.4 Sanomalehtien kokonaislevikki 1 000 asukasta kohden 1980–1999
Circulation of newspapers per thousand persons 1980–1999

	Päivälehdet (7–4-päiväiset) <i>Dailies (7–4 issues/week)</i>	Muut sanomalehdet(3–1-päiväiset) <i>Non-dailies (3–1 issues/week)</i>	Yhteensä – Total
1980	495	208	703
1985	543	240	783
1986	542	243	785
1987	551	255	807
1988	550	270	819
1989	553	271	824
1990	558	261	818
1991	533	269	802
1992	512	255	767
1993	490	236	726
1994	472	223	695
1995	464	210	674
1996	455	207	662
1997	455	200	655
1998	455	191	646
1999	451	187	638

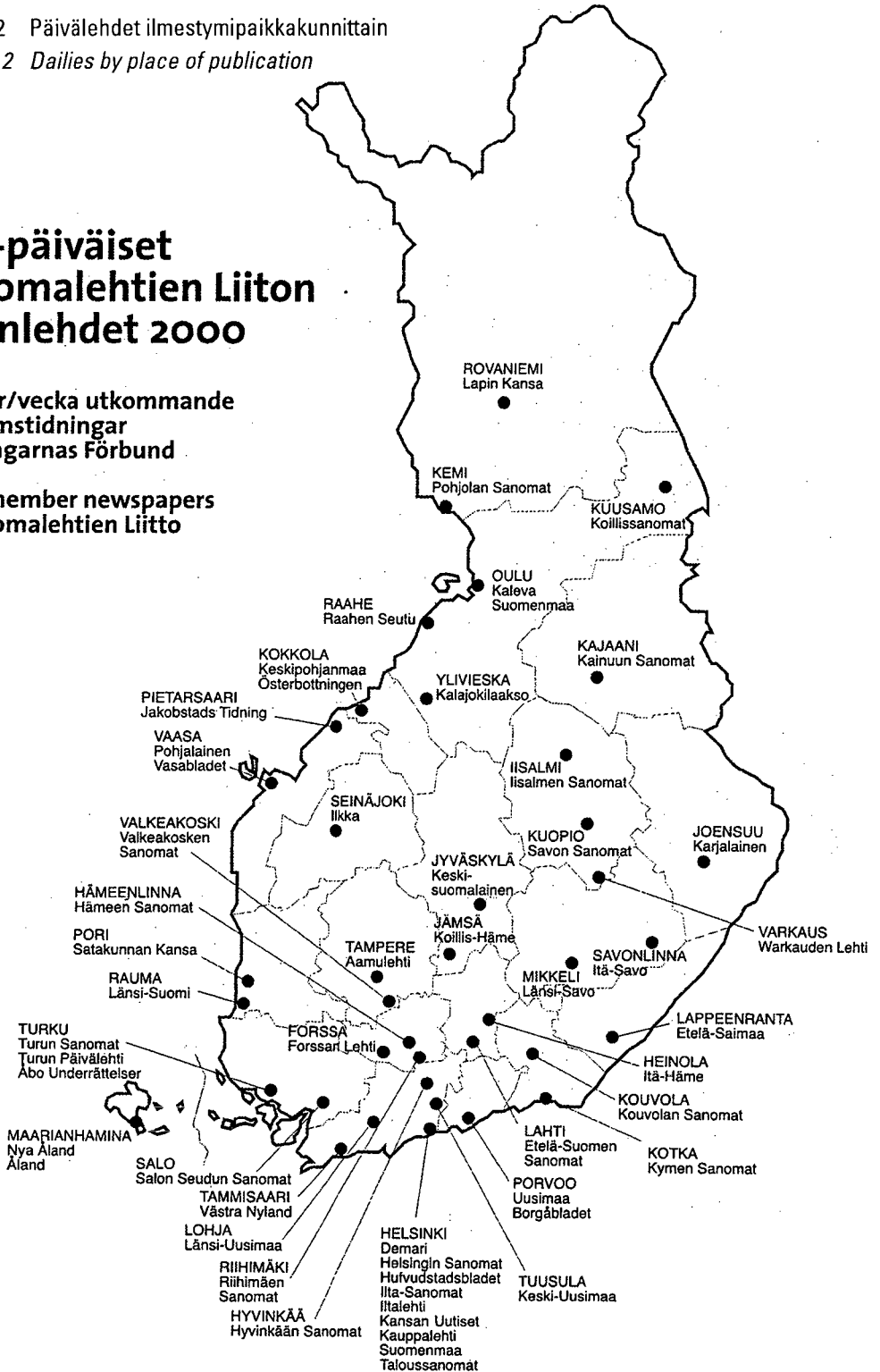
Lähteet: Sanomalehtien Liitto
 Suomen Mediatarkastus Oy
 Sources: Finnish Newspapers Association
 The Finnish Audit Bureau of Circulations

Kuvio 8.2 Päivälehdet ilmestymipaikkakunnittain
 Figure 8.2 Dailies by place of publication

7-4-päiväiset Sanomalehtien Liiton jäsenlehdet 2000

7-4 ggr/vecka utkommande
 medlemstidningar
 i Tidningarnas Förbund

Daily member newspapers
 of Sanomalehtien Liitto

8.5 Sanomalehtien levikit lehtityypin mukaan 1980 – 1999
Total circulation of newspapers by type of paper 1980 – 1999

	1980	1985	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Lehtiä No. of titles
	%											
Suuret ykköslehdet* <i>Three biggest papers*</i>	19,5	18,3	19,2	19,4	19,8	20,2	20,7	21,0	21,3	21,6	21,4	3
Muut markkina-alueiden ykköslehdet <i>Other biggest papers in market areas</i>	26,3	24,9	26,2	26,2	26,7	26,2	26,7	26,4	26,3	26,4	26,5	25
Kakkoslehdet** <i>Second newspapers**</i>	13,4	10,9	5,8	5,1	5,4	4,8	5,0	4,5	4,8	4,9	5,0	21
Ruotsinkieliset lehdet*** <i>Swedish-language papers***</i>	5,4	5,2	5,0	5,1	5,2	4,9	5,1	5,0	5,1	5,1	5,1	14
Iltapäivälehdet – <i>Evening tabloids</i>	3,6	6,8	8,4	8,2	8,6	8,9	9,2	9,5	9,8	10,1	10,3	2
Erikoissanomalehdet <i>Special-interest papers</i>	7,5	8,2	7,8	6,1	6,1	6,0	6,1	6,1	6,1	6,4	6,7	4
Muut lehdet – <i>Other newspapers</i>	24,3	25,8	27,6	29,9	28,2	28,7	27,3	27,7	26,6	25,5	25,1	151
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	20
Levikki (1000 kpl) <i>Circulation (thousand copies)</i>	3 359	3 840	4 021	3 866	3 680	3 536	3 443	3 391	3 362	3 327	3 292	

* Helsingin Sanomat, Aamulehti, Turun Sanomat.

** Ilmestymispaikkakuntiansa kakkoslehdet. – *Smaller papers in towns with at least two newspapers.*

*** Ruotsinkielisiä ei ole laskettu mukaan muihin lehtityyppeihin. – *Swedish-language papers have not been included in other categories.*

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
Suomen Mediataarkastus Oy

Sources: Finnish Newspapers Association
The Finnish Audit Bureau of Circulations

8.6 Päivälehtien ilmestymistiheys, levikki, volyymi ja lukijamäärä vuonna 1999
Dailies: frequency of publication, circulation, volume and readership 1999

Lehti – Newspaper	Levikki Circulation	Levikin muutos 1999/1998 % Change in circulation 1999/1998	Volyyymi Volume	Lukijamäärä Readership	Lukijoita/levikkikappale Readers/copy
7-päiväiset – 7 issues/week					
Aamulehti	134 047	0,8	47 452 638	315 000	2,3
Etelä-Saimaa	35 191	2,1	12 492 805	89 000	2,5
Etelä-Suomen Sanomat	62 328	0,1	21 939 456	145 000	2,3
Helsingin Sanomat	454 707	-3,8	160 056 864	1 244 000	2,7
Hufvudstadsbladet	58 876	-0,6	20 783 228	136 000	2,3
Hämeen Sanomat	30 510	0,4	10 800 540	70 000	2,3
Isalmen Sanomat	15 711	-5,1	5 530 272	47 000	3,0
Ilkka	55 034	0,0	19 371 968	144 000	2,6
Itä-Savo	21 484	-5,9	7 540 884	48 000	2,2
Kainuun Sanomat	23 628	-1,9	8 317 056	65 000	2,8
Kaleva	84 292	0,5	29 670 784	218 000	2,6
Karjalainen	48 209	-0,6	17 114 195	135 000	2,8
Keski-Uusimaa	21 986	-5,6	7 739 072	62 000	2,8
Keskipojanmaa	29 182	-1,5	10 272 064	87 000	3,0
Keskisuomalainen	76 315	0,4	27 168 140	198 000	2,6
Kouvolan Sanomat	30 322	0,4	10 764 310	75 000	2,5
Kymen Sanomat	27 879	-0,3	9 897 045	68 000	2,4
Lapin Kansa	36 259	-0,7	12 763 168	98 000	2,7
Länsi-Savo	26 496	1,0	9 326 592	62 000	2,3
Länsi-Suomi	17 318	0,3	6 095 936	44 000	2,5
Pohjalainen	34 331	2,8	12 118 843	105 000	3,1
Pohjolan Sanomat	24 024	-17,8	8 456 448	71 000	3,0
Salon Seudun Sanomat	21 684	0,9	7 697 820	56 000	2,6
Satakunnan Kansa	57 060	0,3	20 085 120	145 000	2,5
Savon Sanomat	72 757	0,3	25 901 492	186 000	2,6
Turun Sanomat	114 739	1,2	40 847 084	264 000	2,3
Uusimaa	12 659	1,5	4 493 945	..	..
Yhteensä – Total	1 627 028		574 697 769		
6-päiväiset – 6 issues/week					
Forssan Lehti	14 628	0,3	4 403 028	..	..
Hyvinkään Sanomat	12 651	2,1	3 820 602	..	..
Ilta-Sanomat	218 010	-0,5	65 403 000	867 000	4,0
Iltalehti	119 907	1,2	35 972 100	562 000	4,7
Jakobstads Tidning	12 346	0,2	3 691 454	..	..
Länsi-Uusimaa	13 223	-1,3	4 006 569	..	..
Riihimäen Sanomat	9 687	6,4	2 925 474	..	..
Vasabladet	26 517	-1,3	7 928 583	66 000	2,5
Västra Nyland	11 107	2,4	3 320 993	..	..
Warkauden Lehti	11 918	-0,9	3 563 482	..	..
Österbotningen	4 741	..	1 417 559	..	..
Yhteensä – Total	454 735		136 452 844		

8.6 Jatkuu
Continued

Lehti – Newspaper	Levikki Circulation	Levikin muutos 1999/1998 % Change in circulation 1999/1998	Volyymi Volume	Lukijamäärä Readership	Lukijoita/levikkikappale Readers/copy
5-päiväiset – 5 issues/week					
Borgåbladet	8 569	-3,0	2 150 819	..	..
Demari	25 669	..	6 391 581	..	..
Itä-Häme	12 834	-1,2	3 221 334	..	..
Kalajokilaakso	8 031	-0,6	2 015 781	..	..
Kauppalehti	81 764	2,0	20 522 764	296 000	3,6
Koillissanomat	8 633	..	2 235 947	..	..
Pieksämäen Lehti	6 938	..	1 748 376	..	..
Suomenmaa (P-Pohjanmaa)	4 689	..	1 167 561	..	..
Taloussanomat	18 331	110,6	4 619 412	..	..
Turun Päivälehti	5 042	..	1 240 332	..	..
Valkeakosken Sanomat	7 869	2,5	1 990 857	..	..
Åbo Underrättelser	7 093	..	1 801 622	..	..
Åland	10 846	..	2 722 346	..	..
Yhteensä – Total	206 308		51 828 732		
4-päiväiset – 4 issues/week					
Kansan Uutiset	9 980	..	1 966 060	..	..
Koillis-Häme	7 193	1,8	1 431 407	..	..
Nya Åland	6 692	..	1 345 092	..	..
Raahen Seutu	7 620	1,8	1 562 100	..	..
Suomenmaa (valtak.)	8 767	..	1 727 099	..	..
Yhteensä – Total	40 252		8 031 758		
Kaikki yhteensä – All total	2 328 323		2 325 994 677		

Levikki on ilmoitettu lehdistä, joilla on ollut levikintarkastus 1999 ja/tai 1998. Muutosprosentti puuttuu, jos levikintarkastusta ei ole tehty molempina vuosina. – Officially audited circulation figures from 1999 or 1998.

Taulukossa käytetty ensimmäisen vuosipuoliskon levikkejä. – First half-year's circulation data used in table.

Lähteet: Suomen Mediatarkastus Oy
Sanomalehtien Liitto

Sources: The Finnish Audit Bureau of Circulations
Finnish Newspapers Association

8.7 7–3-päiväisten sanomalehtien lukumäärä ja levikkiosuudet puoluekannan mukaan 1986 – 1998
Newspapers (7–3 times/week) by political affiliation 1986 – 1998

Puoluekanta – Political affiliation	Osuus levikistä – Share of circulation					Lehtiä – Titles Lkm – No.
	1986	1989	1994	1996	1998	
SIT – Independent	68,3	74,1	90,6	94,9	94,7	71
KOK – National Coalition Party	10,7	8,7	2,0	–	–	–
KESK – Centre Party	12,7	11,0	5,2	3,2	3,4	5
RKP – Swedish People's Party in Finland	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1
SDP – Social Democratic Party	4,0	2,4	2,1	1,8	1,8	4
SKDL/SKP – Democratic League of the People/ Communist Party	3,4	3,7	–	–	–	–
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	81

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
 Suomen Mediatarkastus Oy
 Sources: Finnish Newspapers Association
 The Finnish Audit Bureau of Circulations.

8.8 Sanomalehtien tuottojakaumat 1988 – 1998
Newspaper revenues 1988 – 1998

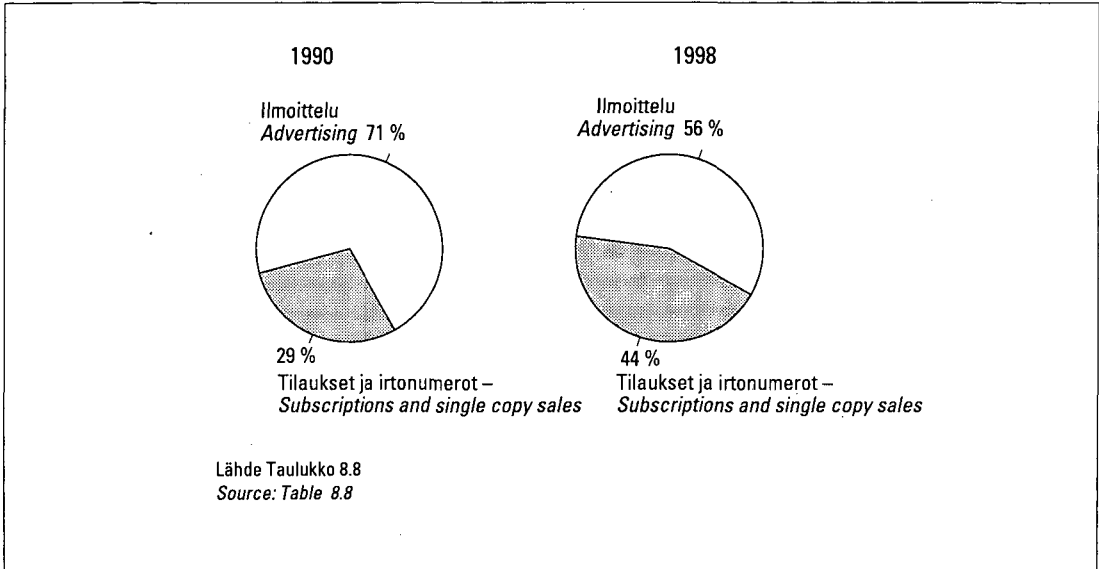
	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	%										
Päivälehdet (7–4 pv/vko) – Dailies (7–4 days/week)											
Ilmoittelu – Advertising	71	73	71	65	62	54	51	51	51	53	56
Tilaukset ja irtonumerot Subscriptions and single copy sales	29	27	29	35	38	46	49	49	49	47	44
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Muut sanomalehdet (3–1 pv/vko) – Other newspapers (3–1 days/week)											
Ilmoittelu – Advertising	..	..	..	..	67	68	60	60	60	63	64
Tilaukset ja irtonumerot Subscriptions and single copy sales	..	..	..	..	33	32	40	40	40	37	36
Yhteensä – Total	..	..	..	..	100	100	100	100	100	100	100

Huom: Ilmoittelu sisältää varsinaisen mainonnan lisäksi myös luokitellun ilmoittelun kokonaisuudessaan.
 Vuodesta 1993 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien tietojen kanssa.
 Note: In addition to advertising proper all classifieds including announcements, notices, column advertisements and public offices are also included. The figures from 1993 onwards are not fully comparable with the figures for the earlier years.

Lähde: Sanomalehtien Liitto
 Source: Finnish Newspapers Association

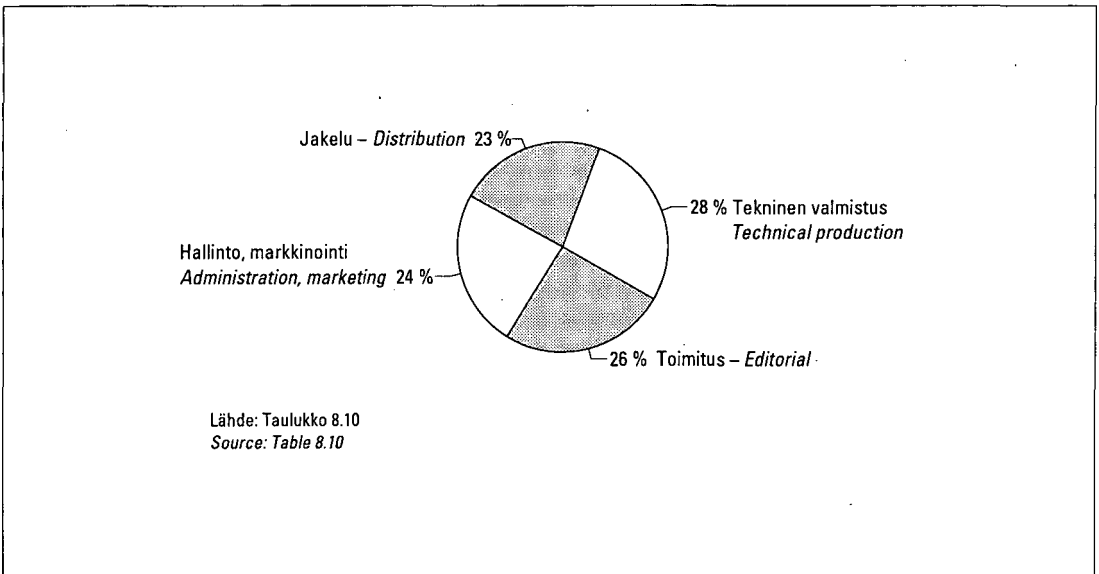
Kuvio 8.3 Päivälehtien tuottorakenne 1990 ja 1998

Figure 8.3 Dailies: Breakdown of revenues 1990 and 1998

Kuvio 8.4 Päivälehtien kustannusrakenne 1998

Figure 8.4 Dailies: breakdown of costs 1998

8.9 Tilausten ja irtonumeromyyntin osuudet sanomalehtien levikkimyyntistä 1992 – 1998
Type of newspaper sales 1992 – 1998

	Tilaukset – <i>Subscriptions</i> %	Irtonumeromyynti – <i>Single copy sales</i>
1992	87	13
1993	87	13
1994	89	11
1995	89	11
1996	89	11
1997	89	11
1998	87	13

Lähteet: Sanomalehtien Liitto
 World Association of Newspapers
 Sources: The Finnish Newspapers Association
 World Association of Newspapers

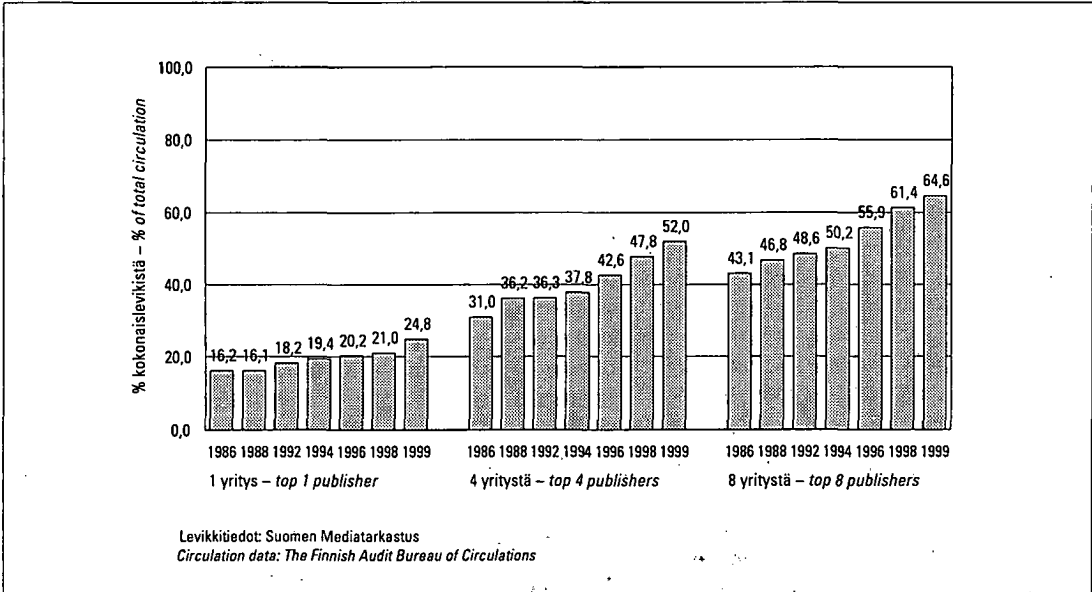
8.10 Päivälehtien kustannusrakenne 1990–1998
Breakdown of newspaper costs 1990–1998

	1990	1992	1994	1996	1998
	%				
Toimitus – <i>Editorial</i>	22,3	23,4	24,5	24,2	25,5
Tekninen valmistus – <i>Technical production</i>	36,0	33,8	32,7	31,0	27,7
Jakelu – <i>Distribution</i>	21,9	24,3	24,1	23,4	22,5
Hallinto, markkinointi – <i>Administration, marketing</i>	19,8	18,5	18,7	21,4	24,3
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100

* Jakauma perustuu 4 – 7 kertaa viikossa ilmestyvien sanomalehtien tietoihin yhdeltä otosviikolta. (Viikko 47.) Jakaumat laskettu palstatilasta. Tilastointiin osallistui 44 päivälehteä vuonna 1998.
 Based on one-week samples of dailies. (Week 47.) Breakdown of material calculated on the basis of total space. In 1998 a total of 44 newspapers provided data for the statistics.

Lähde: Sanomalehtien Liitto, Toimitustilastot
 Source: The Finnish Newspapers Association

Kuvio 8.5 Suurimpien sanomalehtiyritysten osuus levikistä 1986 – 1999
 Figure 8.5 Major newspaper publishers' share of total circulation 1986 – 1999

8.11 Suurimmat 10 sanomalehtiä levikin mukaan 1999 Top 10 newspaper publishers according to circulation 1999

Kustantaja – Publisher	Lehtiä yhteensä Newspaper titles	(Niistä päivälehtiä) (Of which dailies)	Leikki Circulation	Osuus kokonaislevikistä Share of total circulation
	Lkm – Titles		1 000 kpl – '000 copies	%
SanomaWSOY Oyj	13	(6)	817,8	24,8
Alma Media Oyj	22	(10)	571,2	17,4
Savon Mediat Oyj	15	(4)	172,4	5,2
TS-yhtymä Oyj	5	(2)	152,6	4,6
Ilkka Oyj	8	(2)	121,4	3,7
Keskisuomalainen Oyj	7	(1)	112,0	3,4
Maatoloustuottajain Palvelu Oyj	1	(-)	91,8	2,8
SD-lehdistö	12	(2)	87,3	2,7
Kirjapaino Kaleva Oyj	1	(1)	84,3	2,6
Konstsamfundet	4	(3)	76,6	2,3
10 suurinta – Top 10	88	(31)	2 287,4	69,5
Kaikki sanomalehdet – All newspapers	220	(56)	3 292,1	100

Levikkiedot: Suomen Mediatarkastus
 Circulation data: The Finnish Audit Bureau of Circulations

8.12 Suurimmat 10 päivälehtiyhtiötä levikin mukaan 1999
 Top 10 daily newspaper publishers according to circulation 1999

Kustantaja – Publisher	(Päivälehdet = 7–4-päiväiset) – (Dailies = 7–4 issues/week)		Osuus kokonaislevikistä Share of total circulation %
	Päivälehtiä – Dailies Kpl – Titles	Levikki – Circulation 1 000 kpl – '000 copies	
SanomaWSOY Oyj	6	784,4	33,7
Alma Media Oyj	10	499,4	21,4
TS-yhtymä Oy	2	136,4	5,9
Savon Mediat Oy	4	107,3	4,6
Ilkka Oyj	2	89,4	3,8
Kirjapaino Kaleva Oy	1	84,3	3,6
Keskisuomalainen Oyj	1	76,3	3,3
Esan Kirjapaino Oy	2	75,2	3,2
Konstsamfundet	3	72,2	3,1
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj	1	48,2	2,1
10 suurinta – Top 10	32	1 973,1	84,7
Kaikki päivälehdet – All dailies	56	2 328,3	100

Levikkitiedot: Suomen Mediatarkastus
 Circulation data: The Finnish Audit Bureau of Circulations

8.13 Päivälehtien sisältö 1991–1998*
 Contents of dailies 1991–1998*

Toimituksen aineisto – Editorial material	1991	1992	1994	1996	1998
	% palstatilasta – % of space				
Artikkeliaineisto – Articles	5,3	5,7	5,1	5,1	5,1
Kulttuuri – Culture	6,3	6,8	6,1	6,8	6,8
Kotimaan aineisto – Home news	33,6	33,9	33,4	31,6	31,6
Ulkomaan aineisto – International news	7,6	6,7	7,3	6,5	6,3
Talous – Economy	8,4	8,0	8,0	8,1	7,8
Urheilu – Sports	14,4	14,8	14,8	14,7	13,9
Ajanvieteaineisto – Entertainment	11,0	10,4	11,1	13,7	13,8
Yleisön osasto – Letters to the Editor	2,4	2,6	2,6	2,5	2,5
Sarjakuvat, pilapiirroukset – Cartoons	2,9	2,9	2,6	3,3	2,5
Radio- ja tv -ohjelma-aineisto – Radio & TV pages	8,2	8,3	9,0	7,7	9,7
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100
Koko rekisteröidystä palstatilasta** Breakdown of total registered space**					
Toimituksen aineistoa – Editorial material	64,9	71,6	70,8	69,1	70,9
Ilmoitusaineistoa – Advertisements	35,1	28,4	29,2	30,9	29,1
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100

* Jakauma perustuu 4 - 7 kertaa viikossa ilmestyvien päivälehtien tietoihin yhdeltä otosviikolta. (Viikko 47.) Jakaumat laskettu palstatilasta. Tilastointiin osallistui 44 päivälehteä vuonna 1998. – Based on one-week samples of dailies. (Week 47.) Breakdown of material calculated on the basis of total space. In 1998 a total of 44 newspapers provided data for the statistics.

** Rekisteröity palstatila on toimituksen palstatilan ja ilmoitustilan summa. Lisäksi osa lehden palstatilasta on nk. "tyhjää tilaa", joka muodostuu ilmoitusosaston otsikoista sekä juttujen, kuvien ja ilmoitusten väliin jääneestä tai jätetystä tilasta (2 % vuonna 1998). Total registered space is the combined space taken up by editorial material and advertisements. In addition, there remains "empty space" which is taken up by headings in the advertisement section as well as space left between stories, pictures and advertisements (in 1998 the figure for empty space was 2 %).

Lähde: Sanomalehtien Liitto. Toimitustilastot
 Source: Finnish Newspapers Association

8.14 Päivälehtien tekstiaineiston lähteet 1991 – 1998*
Sources of text material in dailies 1991 – 1998*

	1991	1992	1994	1996	1998
	% tekstiilasta – % of text space				
Toimituksen tuottama – <i>Produced by in-house staff</i>	44,8	45,3	44,7	45,3	45,2
Avustajien tuottama – <i>Produced by outside contributors</i>	11,7	11,8	11,3	11,8	11,9
Julkaisuoikeudet ostettu/Tietotoimistoilta – <i>Material from news agencies/purchased materials</i>	34,2	32,0	31,0	32,0	32,9
Lähetetty aineisto** – <i>Material submitted**</i>	9,4	10,9	13,0	10,9	9,9
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100

* Jakaumat perustuvat 4–7 kertaa viikossa ilmestyvien päivälehtien tietoihin yhdeltä otosviikolta. (Viikko 47.) Jakaumat laskettu palstatilasta. Tilastointiin osallistui 44 lehteä vuonna 1998. Based on one-week samples of dailies. (Week 47.) In 1998 a total of 44 newspapers provided data for the statistics.

** Sisältää tilaamatta lähetetyn aineiston kuten yleisönosastokirjoitukset, lehdistötiedotteet ja radio- ja tv-ohjelmaesittelyt, jotka eivät ole toimituksen tuottamia. Includes unsolicited material such as letters to the Editor, press releases, and radio & TV programming plus other material not produced by the paper's staff.

Lähde: Sanomalehtien Liitto. Toimitustilastot
Source: Finnish Newspapers Association.

8.15 Postin kuljettamat sanomalehdet 1980 – 1998*
Newspapers delivered by the Post Office 1980 – 1998*

	Sanomalehdet – <i>Newspapers</i>	Paikallislehdet – <i>Local papers</i>	Yhteensä – <i>Total</i>	Siitä – <i>Of which</i>	
	Yhteensä – <i>Total</i>			Päiväkantona <i>With regular post</i>	Erilliskantona** <i>Special delivery**</i>
	Milj. kpl – <i>Million copies</i>			%	%
1980	349	53	402	77	23
1981	389	55	444	72	28
1982	385	59	444	71	29
1983	399	64	463	62	38
1984	399	65	464	61	39
1985	408	68	476	61	39
1986	393	67	461	63	37
1987	391	67	458	63	37
1988	395	67	462	62	38
1989	377	83	461	62	38
1990	383	85	468	61	39
1991	376	82	458	58	42
1992	334	84	418	..	..
1993	294	74	368	..	..
1994	274	53	327	..	..
1995	284	50	334	..	..
1996	310	48	358	..	..
1997	..	..	392	39	61
1998	..	..	433	35	65

* Kotimaiset ja ulkomaille lähtevät. – *To Finnish and overseas addresses*

** Erilliskantoon luetaan kaikki muu kuin päiväkannto. Sanomalehdillä erilliskanto on enimmäkseen varhaiskantoa.
In the case of newspapers consists chiefly of early-morning deliveries

Lähde: Posti- ja telelaitos/Suomen Posti Oy, (1980 – 1996). Telehallintokeskus/Tilastokeskus (1997–).

Source: Posts and Telecommunications/Suomen Posti Oy (1980 – 1996). Telecommunications Administration Centre/ Statistics Finland (1997 –).

8.16 Tilattujen kotimaisten sanomalehtien eri jakelutapojen osuudet 1986 – 1998*
 Finnish newspapers: methods of delivery 1986 – 1998*

	1986	1989	1991	1994	1996	1998
	%					
Oma jakelu – <i>Delivery by newspaper</i>	16	9	6	4	5	3
Yhteisjakelu – <i>Joint delivery arrangement</i>	48	53	59	61	54	52
Postin varhaisjakelu – <i>Post Office, early morning</i>	11	14	16	17	24	33
Postin päiväjakelu – <i>Post Office, regular post</i>	25	24	19	18	17	12
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100
(Vastanneita lehtiä – <i>No. of papers responding</i>)	(48)	(45)	(56)	(39)	(54)	(102)

* Laskettu jakelumääristä numerokappaleina. Tiedot perustuvat kyselytutkimuksiin, joihin vastaneiden yritysten joukko vaihtelee. Vastanneiden yritysten määrä ja koko vaikuttavat jakaumiin. Luvut eivät sisällä irtonumeromyyntiä, ks taulukko 8.17.
Calculated on the basis of number of copies delivered. The data are based on questionnaire studies in which the number of companies responding varies from year to year. The breakdowns are affected by the number and size of companies taking part. The figures do not include single-copy sales, see Table 8.17.

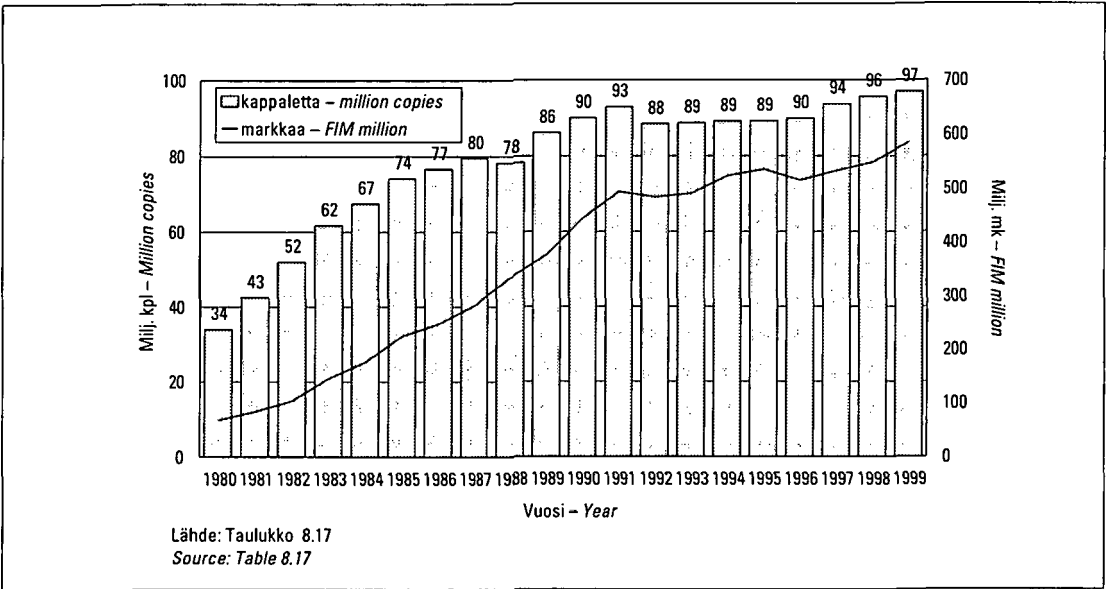
Lähteet: Sanomalehtien Liitto/VTT
 Sources: Finnish Newspapers Association/VTT

8.17 Koti- ja ulkomaisten sanomalehtien irtonumeromyynti 1980 – 1999
 Single-copy sales of Finnish and foreign newspapers 1980 – 1999

	Kotimaiset sanomalehdet <i>All Finnish newspapers</i>		Iltapäivälehtien osuus <i>Share of evening papers</i>		Ulkomaiset sanomalehdet <i>Foreign newspapers</i>			
	Milj.kpl <i>Million copies</i>	Milj.mk <i>FIM million</i>	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.mk <i>FIM million</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	Milj.mk <i>FIM million</i>
1980	40,4	84,7	34,0	84,2	68,1	80,4	1,1	4,0
1985	79,6	246,7	74,1	93,1	225,2	91,3	0,8	5,0
1986	82,4	273,1	76,6	93,0	248,5	91,0	0,9	5,5
1987	85,1	309,5	79,5	93,4	283,2	91,5	0,8	5,1
1988	84,3	360,6	78,2	92,8	333,8	92,6	0,8	6,1
1989	91,6	404,4	86,1	94,0	376,0	93,0	0,9	6,5
1990	95,3	474,1	90,0	94,4	444,0	93,7	0,8	6,3
1991	98,1	525,8	92,9	94,7	493,9	93,9	0,8	6,9
1992	93,0	514,1	88,4	95,1	483,9	94,1	0,8	7,7
1993	93,2	521,3	88,7	95,2	490,5	94,1	0,7	7,7
1994	93,2	552,7	89,1	95,6	523,0	94,6	0,7	7,8
1995	93,2	566,2	89,2	95,7	535,2	94,5	0,7	7,8
1996	93,6	545,3	89,9	96,0	514,7	94,4	0,7	7,7
1997	97,4	563,8	93,7	96,2	532,7	94,5	0,7	8,4
1998	99,2	582,4	95,6	96,3	548,0	94,1	0,7	8,1
1999	100,6	620,6	96,9	96,3	585,3	94,3	0,7	7,9

Lähde: Rautakirja Oyj
 Source: Rautakirja Oyj

Kuvio 8.6 Iltaapäivälehtien irtonumeromyynti 1980 – 1999
 Figure 8.6 Single-copy sales of evening papers 1980 – 1999

8.18 Ilmaisjakelulehtien liikevaihto 1980 – 1999
 Turnover of free newspapers 1980 – 1999

	Mmk – FIM million	Kiintein (1999) hinnoin – Fixed (1999) prices Mmk – FIM million
1980	85	190
1985	230	341
1986	270	386
1987	290	400
1988	305	401
1989	315	389
1990	325	378
1991	285	318
1992	245	267
1993	230	245
1994	270	285
1995	280	293
1996	300	312
1997	310	318
1998	350	354
1999	490	490

Huom: Ilmaisjakelulehden määritelmää laajennettu vuoden 1999 tiedoissa.
 Note: Data for 1999 is based on broadened definition of free newspapers.

Lähde: Tilastokeskus/Joukkoviestintätilastot
 Source: Statistics Finland/Media statistics

8.19 Ilmaislehtien määrä, kokonaispainos/numero, volyyymi ja ilmoitustulot 1984 – 1999
Free newspapers: number, total print, volume and revenue from advertising 1984 – 1999

	1984	1989	1994	1999
Ilmaislehtiä – <i>Number of titles</i>	131	141	106	136
Kokonaispainos (milj.kpl) – <i>Total print (million copies)</i>	3,3	3,7	3,5	5,3
Volyyymi (milj.kpl) – <i>Volume (million copies)</i>	185	230	185	333
Ilmoitustulot (milj.mk) – <i>Advertising revenue (FIM million)</i>	215	315	270	490

Huom: Ilmaisjakelulehden määritelmää laajennettu vuoden 1999 tiedoissa.
 Note: Data for 1999 is based on broadened definition of free newspapers.

Lähde: Sanomalehtien Liitto
 Source: Association of Finnish Newspapers

8.20 Sanomalehtien lukeminen 1992 – 1998
Newspaper readership 1992– 1998

		On lukenut edellisenä päivänä – <i>Has read during the previous day</i>	
		%	Min/päivä – <i>Min/day</i>
1992	Kaikki – <i>All</i>	89	43
1994	Kaikki – <i>All</i>	87	36
1996	Kaikki – <i>All</i>	87	40
1998	Kaikki – <i>All</i>	91	42
1998			
Sukupuoli – <i>Sex</i>	Naiset – <i>Women</i>	90	39
	Miehet – <i>Men</i>	93	46
Ikä – <i>Age</i>	15–24	91	26
	25–44	90	35
	45–59	94	51
	60 –	93	79

8.21 Ilmaisjakelulehtien lukeminen 1992 – 1998
Free newspapers readership 1992 – 1998

		On lukenut edellisenä päivänä – <i>Has read during the previous day</i>	
		%	Min/päivä – <i>Min/day</i>
1992	Kaikki – <i>All</i>	19	3
1994	Kaikki – <i>All</i>	18	3
1996	Kaikki – <i>All</i>	22	3
1998	Kaikki – <i>All</i>	25	4
1998			
Sukupuoli – <i>Sex</i>	Naiset – <i>Women</i>	26	4
	Miehet – <i>Men</i>	24	4
Ikä – <i>Age</i>	15–24	27	4
	25–44	26	4
	45–59	26	3
	60 –	23	6

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy
 Source: MDC Helsinki Group-Media Research Ltd.

---

9 Aikakauslehdet

Talouden volyymilla mitaten aikakauslehdistö on Suomessa päivälehtien jälkeen toiseksi suurin joukkoviestinnän lohko. Aikakauslehdistön liikevaihto oli vuonna 1998 3,5 miljardia markkaa eli noin 18 prosenttia joukkoviestinnän liikevaihdosta (taulukko 9.1). Jos sanomalehdistön 90-lukua voidaan kutsua selviytymistarinaksi, niin aikakauslehdistölle sama aikajakso oli lähes menestystarina.

Aikakauslehdet saavat valtaosan tuloistaan tilaus- ja irtonumeromyynnistä, mutta viime vuosina mainostulojen osuus on ollut selvässä kasvussa (taulukko 9.5.) Aikakauslehdistön osuus mediamainonnasta onkin samalla kasvanut. Vuonna 1999 se oli jo noin 17 prosenttia. Aikakauslehtimainonnan kehitystrendi on viime vuosina Suomessa ollut päinvastainen kuin monessa muussa Euroopan maassa. Monissa maissa aikakauslehtien mainososuus laski erityisesti 1980-luvun puolivälistä 1990-luvun puoliväliin asti. Suomen ero osuuden eurooppalaiseen keskitasoon (19 %) on kaventunut kahteen prosenttiyksikköön, kun se vielä vuonna 1990 oli toistakymmentä prosenttiyksikköä. (Vrt. luvun 11 taulukko 3.)

Myös aikakauslehtien levikit ovat levikintarkastustietojen perusteella kehittyneet viime vuosina suotuisasti. Viime vuosina onkin tehty lukuisia uusia lehtilanseerauksia varsinkin erikoislehtisektorilla. Eräänä trendinä on ollut markkinoiden testaaminen olemassa olevien lehtinimikeiden erilaisilla sisar- tai tytärijulkaisuilla tai pyrkimys jopa kokonaisten "lehtinimikeperheiden" synnyttämiseen vakiintuneiden nimikkeiden suojissa.

Lähes yhdeksän kymmenestä myydystä yleisöaikakauslehden numerosta toimitetaan Suomessa tilattuina kotiin (taulukko 9.6.) Suomi onkin yksi niistä harvoista Euroopan maista, joissa yleisöaikakauslehtien tilaustuottojen osuus ylittää selvästi irtonumeromyynnin tuotot. Suomen tilausmyynnin osuus, lähes 90 prosenttia, lie-nee Euroopan korkein. Esimerkiksi Ruotsissa tilausten osuus on 65 prosenttia, Britanniassa 11 prosenttia ja Espanjassa vain 4 prosenttia. Suomi on aivan poikkeuksellisen selvästi tilausmyyntimaa. Tämä koskee sekä aikakaus- että sanomalehtiä.

Aikakauslehtien valikoima on laaja. Suomessa ilmestyi vuonna 1999 kaikkiaan noin 2800 aikakauslehteä. Nämä lehdet sisältyvät Suomen Posti Oy:n lehtipalveluyksikön jakelutilastoon ja täyttävät seuraavat kriteerit:

Ne ilmestyvät säännöllisesti vähintään neljä kertaa kalenterivuodessa (= vanhan painovapauslain mukainen "aikakautisten painokirjoitusten" määritelmä).

- Ne sisältävät numeroa kohden useita artikkeleita tai muuta toimituksellista aineistoa.

- Ne ovat kaikkien tilattavissa tai jaetaan osoitteellisesti jäsenyyden tai asiakas-suhteen perusteella.
- Niiden sisältö ei muodostu pääasiallisesti liikealan tiedonannoista, hinnastoista, ilmoituksista tai mainonnasta.

Usein Suomessa puhutaan myös jopa noin 5000 lehtinimikkeen joukosta Helsingin yliopiston bibliografisen osaston tilastoihin viitaten. Määrään on silloin laskettu Unescon lehtiluokituksiin perustuen mukaan kaikki vähintään kaksi kertaa vuodes- sa ilmestyvät aikakausiset julkaisut (sanomalehdet tietenkin pois lukien). (Taulukko 9.2.)

Seuraavassa aikakauslehdistöllä tarkoitetaan pääsääntöisesti edellä mainittua Postin tilastoissa esiintyvää noin 2 800 lehden joukkoa. Yleisesti käytetyn luokituksen mukaan aikakauslehdistö ryhmitellään seuraavasti:

- 1 Yleisölehdet, jonka pääryhmiä ovat yleisaikakaus- ja perhelehdet, erikoislehdet ja harrastelehdet (329 lehtinimikettä vuonna 1999);
- 2 Ammatti- ja järjestölehdet, jotka jaetaan aihealan mukaan useisiin alaryhmiin (2131 nimikettä);
- 3 Mielipidelehdet, joiden alaryhmiä ovat yhteiskunta ja politiikka, kulttuuri, uskonto sekä muut aatteelliset lehdet (157 nimikettä);
- 4 Asiakas- ja yrityslehdet (199 nimikettä).

Vuodesta 1992 lähtien Posti on tilastoinut kuljettamiensa aikakauslehtien volyymin lehtityypeittäin tämän luokituksen mukaisesti (taulukot 9.8 & 9.9). Kun myydyt irtot numerot (taulukko 9.10) lisätään yleisölehtien luokkaan, aikakauslehtien vuosivolyymiksi (= levikki kerrottuna ilmestymiskertojen määrällä) saadaan noin 385 miljoonaa kappaletta. Tasan jaettuna niistä riittäisi 163 aikakauslehden numeroa eli noin kolme viikkolehtivuosikertaa tai peräti lähes 14 kerran kuussa ilmestyvän aikakauslehden vuosikertaa jokaiselle kotitaloudelle.

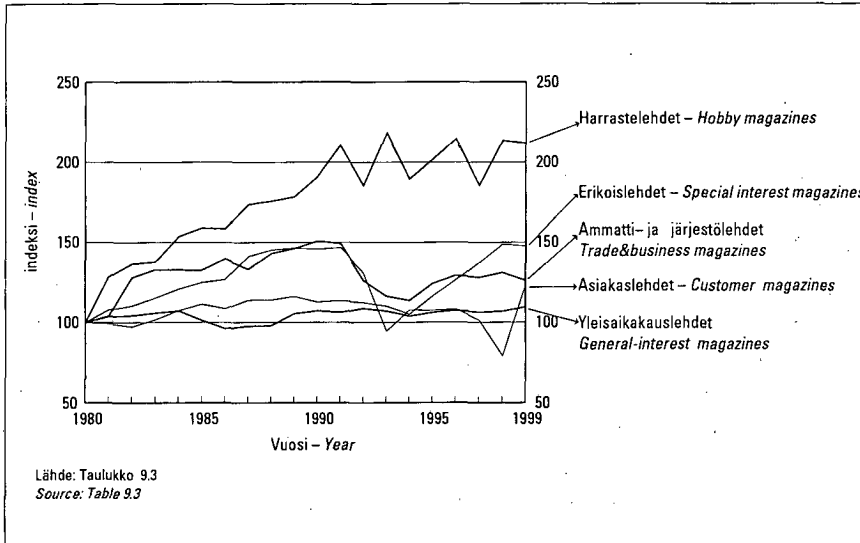
Aikakauslehtien vuosivolyymi jakautui lehtiryhmiin vuonna 1999 seuraavasti:

- Yleisölehdet	35 %
- Ammatti- ja järjestölehdet	46 %
- Mielipidelehdet	4 %
- Asiakaslehdet	16 %

Pidemmän aikavälin muutostrendejä voidaan seurata Suomen Mediatarkastuksen levikkitietojen avulla. Levikkinsä tarkastuttaa lähinnä lehdistön se osa, jolle mainonta on tärkeä tulonlähde. Niinpä levikkimittaukset kattavat aikakauslehtinimikkeistä vain pienen mutta levikki- ja lukijaosuuksilla mitaten ehdottomasti keskeisimmän osan. Esimerkiksi vuonna 1999 noin 270 aikakauslehdellä oli voimassa oleva levikintarkastus.

Kuviossa 9.1 esitetään levikkien kehitys niiden lehtien osalta, joilla kunakin vuonna ajalla 1980–99 on ollut voimassa oleva levikintarkastus. Kuviota tarkasteltaessa on syytä pitää mielessä, että mukana siis ovat kunakin vuonna vain ne lehdet joilla oli voimassaoleva levikintarkastus. Siten mukana olevien lehtien joukko ja kokonaismäärä vaihtelevat vuodesta vuoteen.

Kuvio 9.1 Aikakauslehtiryhmien levikki-indeksi 1980 – 1999 (1980=100)
Figure 9.1 Magazine categories: volume index 1980 – 1999 (1980=100)

Kuviosta voidaan havaita, että voimakkainta kasvu on ollut harrastelehtien kohdalla mutta myös erikoisaikakauslehtien ryhmässä yhteislevikki on kasvanut keskimääräistä enemmän. Lamavuodet tuntuivat selvimmän asiakaslehtien ja ammatti- ja järjestölehtien levikeissä. Asiakaslehtien ryhmässä vuosittaiset vaihtelut ovat olleet suuria 1990-luvun jälkipuoliskollakin. (Kuvio 9.1.)

Kotimaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti laski 1980-luvun alkupuolella. Sen jälkeen kappalemääräisen myynnin muutokset ovat olleet suhteellisen vähäisiä (taulukko 9.10). Aikakauslehtien kanssa irtonumeromyynnistä kilpailevien iltapäivälehtien myynti sen sijaan kasvoi voimakkaasti 1980-luvulla (vrt. Sanomalehden -luvun taulukko 17). Iltapäivälehtiä myydään nykyisin irtonumeroina lähes nelinkertainen määrä kaikkien aikakauslehtien koko irtonumeromyynnin summaan verrattuna. Tämäkin osaltaan osoittaa irtonumeromyynnin vähäistä osuutta ja tilausmyynnin keskeistä asemaa Suomen aikakauslehtimarkkinoilla.

Ulkomaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti on 1990-luvulla laskenut. (Taulukko 9.10.) Vuonna 1999 ulkomaisia lehtiä myytiin 2,8 miljoonaa kappaletta eli

kolmanneksen vähemmän kuin huippuvuonna 1992, jolloin myynti oli 4,2 miljoonaa kappaletta.

Mydyt ulkomaisten lehtien irtonumerot ovat valtaosin erikoisaikakauslehtiä ja harrastelehtiä. Yleisaikakauslehtien ja naisten yleisaikakauslehtien osuus (markkamääräisestä) myynnistä on noin neljännes. (Taulukko 9.12.)

Suomessa on kolme selvästi muita suurempaa aikakauslehtien kustantajaa. 1980-luvun lopussa Yhtyneet Kuvalehdet kasvoi selvästi suurimmaksi aikakauslehtiyritykseksi ostamalla toisen merkittävän aikakauslehtiyrityksen, Lehtimiehet Oy:n. Kaksi muuta volyymillaan selvästi muista erottuvaa kustannustaloa ovat SanomaWSOY:n Helsinki Media Company ja A-lehdet. Nämä kolme suurinta kustantajaa julkaisivat vuonna 1998 yhteensä noin 70 yleisölehtinimikettä, joiden yhteinen vuosivolyymi oli 97 miljoonaa kappaletta. (Taulukko 9.7.)

Suurimmista aikakauslehtiyrityksistä neljä (Aller Julkaisut, Kustannus Oy Forma, Bonnier Julkaisut, Valitut Palat-Reader's Digest) ovat taustaltaan ulkomaisia lehtiyrityksiä. Sen sijaan Pohjoismaiden suurimman mediayrityksen, ruotsalaisen Bonnierin aiemmin Suomessa omistama toinen kustantamo (Semic, nykyiseltä nimeltään Egmont Kustannus) siirtyi kesällä 1997 tanskalaisen Egmontin (50%) ja Helsinki Media Companyn (50%) yhteiseen omistukseen. Puhtaasti ulkomaisessa omistuksessa olevien kustantajien osuus kahdeksan suurimman volyymista on kasvanut vuosikymmenessä 12 prosentista 20 prosenttiin (vuonna 1998). Kasvu johtuu lähes pelkästään vuonna 1992 Suomessa aloittaneen Tanskan suurimman aikakauslehtikustantaja Allerin hyvästä menestyksestä myös Suomessa. (Taulukko 9.7.)

Suomalaisten kustannustalojen toiminta ulkomailla on ollut melko vähäistä. Helsinki Media on hakeutunut selvimmin pohjoismaisille markkinoille ja Yhtyneet Kuvalehdet puolestaan Baltian suuntaan. Helsinki Media julkaisee Ruotsissa kolme aikakauslehteä. Kustantajan merkittävin panostus Ruotsissa on varttuneemmalle väelle (ns. "grey panthers" -segmentille) suunnattu Sköna Dagar (ilm. 1994-), joka on Suomessa erinomaisesti menestyneen emolehtensä (ET-lehti, vrt. kuvio 9.2) ruotsalaisversio. Yhtyneillä Kuvalehdillä on Virossa tytäryhtiö, joka julkaisee siellä useita yhtiön kotimaisen lehtiperheen paikallisille markkinoille mukautettuja versioita.

Kahdeksan suurimman kustannustalon osuus suomalaisen aikakauslehdistön koko volyymista on viime vuosina ollut noin 30 prosenttia ja yleisölehtien volyymista noin 80 prosenttia. Osudet on arvioitu Postin ja Rautakirja Oy:n volyymitietojen perusteella.

Tilastointi

Suomen Mediatarkastus Oy tarkastaa vuosittain aikakauslehtien nettolevikkejä. Se myös on toimeksiantajana nk. Kansallisessa Mediatutkimuksessa, jossa mitataan

suurimpien lehtinimikkeiden lukijamääriä. Kansallisen Mediatutkimuksen tiedonkeruumenetelmä ja lukijamäärien estimointimenetelmä uudistettiin vuoden 1995 alussa. Sen mukaiset tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia aiempiin.

Aikakauslehtien Liitto tilastoi jäsenlehtiensä toimintaa sekä julkaisee vuosittain mediaoppaan jäsenlehdistään. Opas sisältää myös joitakin tilastotietoja aikakauslehdistöstä.

Helsingin yliopiston kirjaston bibliografinen osasto tilastoi Suomessa ilmestyviä aikakausjulkaisunimikkeitä. Aikakauslehtien ja muiden toistuvaisjulkaisujen rajaus ei tässä tilastossa ole aivan yksiselitteinen.

Tiedot koti- ja ulkomaisten lehtien irtonumeromyynnistä on saatu lehtien irtonumeroiden tukkumyyntiä dominoivalta Rautakirjalta. Tiedoista on poistettu niihin varsinaisten aikakauslehtien ja nk. ilmoita ilmaiseksi -lehtien (esim. Keltainen Pörssi) lisäksi sisältyvät muut lukutuotteet.

Suomen Gallup-Median joka toinen vuosi julkaisemat Intermedia-tutkimukset sisältävät tietoja myös aikakauslehtien lukemisesta ja siinä tapahtuneista muutoksista.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Aikakauslehti mediana. *Aikakauslehtien Liitto & Suomen Gallup-Media Oy*, Helsinki 1997.

Eerola, Wille & Toivonen, Timo: Kansainvälistyvä aikakauslehtikustantaminen. Liikenneministeriön julkaisuja 27/1995. Liikenneministeriö, Helsinki.

Kivikuru, Ullamaija: Vieraita lehtiä. Aikakauslehti ajan ja paikan risteyksessä. Yliopistopaino, Helsinki 1996.

Kivikuru, Ullamaija & Sassi, Sinikka: Aikakauslehdistö. Teoksessa Nordenstreng & Wiio (toim.): Joukkoviestintä Suomessa. Weilin+Göös, Helsinki 1994.

Sauri, Tuomo: Sanoma- ja aikakauslehtien lukeminen. Teoksessa Liikkanen & Pääkkönen (toim.): Arjen kulttuuria. SVT, Kulttuuri ja viestintä 1993: 2. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Sauri, Tuomo & Siivonen, Timo: Suomen graafisen viestinnän kansainvälistymisen näkymiä. Teoksessa Joukkoviestintätilasto 1993. SVT; Kulttuuri ja viestintä 1993: 8. Tilastokeskus, Helsinki 1993.

Suomen lehdistön historia. Osat 8–10: Aikakauslehdistön historia. Kustannuskiila, Kuopio 1991–91.

Tommila, P. & Salokangas, R.: Sanomia kaikille. Suomen lehdistön historia. Edita, Helsinki 1998.

Taulukot – Tables

- 9.1 Aikakauslehtien liikevaihto 1980 – 1998
Turnover of magazines 1980 – 1998
- 9.2 Aikakauslehtinimikkeet ilmestymistiheyden mukaan 1980 – 1998
Number of magazines and periodicals by frequency of publication 1980 – 1998
- 9.3 Eräiden aikakauslehtiryhmien yhteislevikit 1980 – 1999
Total circulations of selected magazine and periodical categories 1980 – 1999
- 9.4 Suurimpien aikakauslehtien levikit ja lukijamäärät 1999
Circulations and readership of the biggest magazines 1999
- 9.5 Aikakauslehdistön tuottojakauma 1992 – 1999
Magazine revenues 1992 – 1999
- 9.6 Tilausten ja irtonumeromyynnin osuudet yleisöaikakauslehtien levikistä 1993 – 1999
Breakdown of consumer magazine circulations 1993 – 1999
- 9.7 Suurimpien yleisölehtikustantajien vuosivolyymit ja keskinäiset volyymiosuudet 1990 – 1998
Biggest publishers of consumer magazines: yearly volumes and mutual shares of volume 1990 – 1998
- 9.8 Postin kuljettamat aikakauslehdet lehtityypeittäin 1992 – 1999
Magazines and periodicals delivered by the Finland's Post by type of magazine 1992 – 1999
- 9.9 Postin kuljettamat aikakauslehdet lehtityypeittäin 1999
Magazines and periodicals delivered by the Post Office by type of magazine 1999
- 9.10 Koti- ja ulkomaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti 1985 – 1999
Single-copy sales of Finnish and foreign magazines and periodicals 1985 – 1999
- 9.11 Kotimaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti lehtityypeittäin 1999
Single-copy sales of Finnish magazines and periodicals by type of magazine 1999
- 9.12 Ulkomaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti lehtityypeittäin 1999
Single-copy sales of foreign magazines and periodicals by type of magazine 1999
- 9.13 Aikakauslehtien lukeminen 1992 – 1998
Magazines & periodicals readership 1992 – 1998

Kuviot – Figures

- 9.1 Aikakauslehtiryhmien levikki-indeksi 1980 – 1999 (1980=100)
Magazine categories: volume index 1980 – 1999 (1980=100)
- 9.2 Kymmenen suurimman yleisöaikakauslehden levikit 1985 – 1999
Top ten consumer magazines by circulation 1985 – 1999
- 9.3 Aikakauslehtien irtonumeromyynti 1985 – 1999
Single-copy sales of magazines and periodicals 1985 – 1999
- 9.4 Ulkomaisten aikakauslehtien myynti alkuperämaittain 1999
Single-copy sales of foreign magazines and periodicals by country of origin 1999

9.1 Aikakauslehtien liikevaihto 1980 – 1998 Turnover of magazines 1980 – 1998

	Kiintein (1998) hinnoin – Fixed (1998) prices	
	Mmk – FIM million	Mmk – FIM million
1980	1 205	2 656
1985	2 125	3 111
1986	2 180	3 083
1987	2 280	3 110
1988	2 460	3 198
1989	2 740	3 340
1990	2 970	3 416
1991	2 890	3 191
1992	2 700	2 908
1993	2 720	2 867
1994	2 740	2 858
1995	2 940	3 034
1996	3 120	3 201
1997	3 320	3 366
1998	3 500	3 500

Lähde: Tilastokeskus/Joukkoviestintätilastot
Source: Statistics Finland/Media statistics

9.2 Aikakauslehtinimikkeet ilmestymistiheyden mukaan 1980 – 1998* Number of magazines and periodicals by frequency of publication 1980 – 1998*

Vuosi Year	Ilmestyy – Frequency of publication					Yhteensä Total	Kieli – Language			
	Kerran viikossa Once a week	1-2 kertaa kuukaudessa 1-2 times a month	4-11 kertaa vuodessa 4-11 times a year	2-3 kertaa vuodessa 2-3 times a year	2-11 kertaa vuodessa yhteensä 2-11 times a year total		Suomi Finnish	Suomi ja ruotsi Finnish and Swedish	Ruotsi Swedish	Muun kieliset Other languages
1980	68	546	..	..	2 992	3 606	3 080	271	195	60
1985	109	536	..	..	3 630	4 275	3 753	170	259	93
1986	97	566	..	..	3 889	4 552	3 940	243	267	102
1987	95	580	..	..	4 144	4 819	4 154	296	260	119
1988	88	507	..	..	4 065	4 660	4 174	202	188	96
1989	89	439	..	..	3 992	4 520	3 989	225	202	104
1990	87	453	..	..	3 556	4 096**	3 567	241	183	105
1991	103	492	2 812	1 283	4 095	4 690	4 046	213	165	266
1992	102	586	2 845	861	3 706	4 394	3 636	210	178	370
1993	88	518	2 676	1 231	3 907	4 513	3 642	235	200	436
1994	77	510	2 761	1 333	4 094	4 681	3 699	247	221	514
1995	76	462	2 857	1 423	4 280	4 818	3 796	267	219	536
1996	65	451	2 921	1 444	4 365	4 881	3 844	261	222	554
1997	62	443	2 980	1 530	4 510	5 015	3 917	272	227	599
1998	43	381	2 308	1 231	3 539	5 078	3 963	284	227	604

* Aikakauslehtien määrään sisältyy tässä vähintään kaksi kertaa vuodessa ilmestyvät lehdet. Vuodesta 1983 lähtien alle kolme kertaa viikossa ilmestyvät valtakunnalliset sanomalehdet on siirretty aikakauslehtiin.
Periodicals appearing at least twice a year. National newspapers appearing less than three times a week have been classified under magazines since 1983.

** Vuonna 1990 lisäksi noin 400 lehteä, joiden luokitus ilmestymistiheyden mukaan puuttuu.
Additionally some 400 magazines for which data were not available on frequency of publication.

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Bibliografinen osasto.
Source: Helsinki University Library, Bibliographical department.

9.3 Eräiden aikakauslehtiryhmien yhteislevikit 1980 – 1999
 Total circulations of selected magazine and periodical categories 1980 – 1999

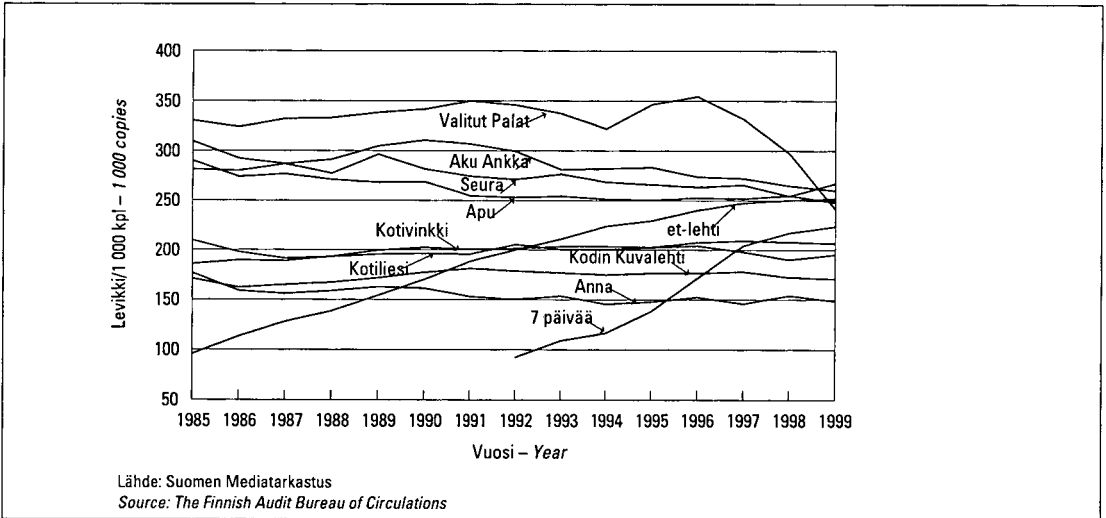
	Yleisaika- kauslehdet <i>General-interest magazines</i>	Erikoislehdet <i>Special interest magazines</i>	Harrastelehdet <i>Hobby magazines</i>	Yleisölehdet yhteensä <i>Consumer magazines total</i>	Ammatti- ja järjestölehdet <i>Trade & business magazines</i>	Asiakaslehdet <i>Customer magazines</i>
	1 000 kpl – '000 copies					
1980	2 589	1 838	291	4 718	3 031	4 492
1985	2 625	2 047	463	5 136	4 021	5 612
1986	2 492	1 996	462	4 950	4 232	5 687
1987	2 531	2 094	506	5 130	4 037	6 341
1988	2 540	2 097	511	5 148	4 336	6 522
1989	2 733	2 136	519	5 388	4 429	6 572
1990	2 777	2 071	556	5 403	4 571	6 543
1991	2 750	2 089	613	5 451	4 521	6 582
1992	2 814	2 067	540	5 421	3 825	5 884
1993	2 772	2 026	636	5 434	3 527	4 248
1994	2 692	1 933	552	5 176	3 443	4 843
1995	2 747	2 135	587	5 470	3 762	4 831
1996	2 787	2 323	625	5 735	3 917	4 872
1997	2 752	2 523	540	5 816	3 881	4 553
1998	2 770	2 734	622	6 125	3 975	3 564
1999	2 839	2 716	616	6 171	3 822	5 531

Aikakauslehtien Liiton lehtiluokitus. Mukana kunakin vuonna lehdet, joilla voimassa oleva levikintarkastus.
 Classification by Association of Finnish Periodicals. Magazines and periodicals that have officially audited circulation figures.

Huom: Mukana olevien lehtien määrä vaihtelee eri vuosina.
 Note: The number of magazines and periodicals varies from year to year.

Lähteet: Suomen Mediatarkastus Oy
 Aikakauslehtien Liitto.
 Sources: The Finnish Audit Bureau of Circulations
 Association of Finnish Periodicals

Kuvio 9.2 Kymmenen suurimman yleisöaikakauslehden levikit 1985 – 1999
 Figure 9.2 Top ten consumer magazines by circulation 1985 – 1999

Lähde: Suomen Mediatarkastus
 Source: The Finnish Audit Bureau of Circulations

9.4 Suurimpien aikauslehtien levikit ja lukijamäärät 1999 Circulations and readership of the biggest magazines 1999

Lehti – Magazine	Levikki Circulation	Lukijamäärä Readership	Lukijoita/levikkikappale Readers/copy	Kustantaja – Publisher
<i>Yleisaikakaus- ja perhelehdet (Levikki yli 100 000) Biggest general - interest and family magazines (Circulation over 100 000)</i>				
Seura	267 251	1 117 000	4,2	Yhtyneet Kuvalehdet
Apu	248 247	1 081 000	4,4	A-lehdet
Valitut Palat	241 381	798 000	3,3	Valitut Palat – Reader's Digest
7 päivää	223 808	814 000	3,6	Aller Julkaisut
Hymy	108 243	360 000	3,3	Yhtyneet Kuvalehdet
<i>Suurimmat erikoisaikakaus- ja harrastelehdet (Levikki yli 100 000) Biggest special-interest and hobby magazines (Circulation over 100 000)</i>				
et-lehti	251 754	791 000	3,1	Helsinki Media
Kotivinkki	206 673	465 000	2,2	Kustannus Forma
Kotiliesi	195 425	650 000	3,3	Yhtyneet Kuvalehdet
Kodin Kuvalehti	170 959	653 000	3,8	Helsinki Media
Anna	148 587	580 000	3,9	Yhtyneet Kuvalehdet
Tekniikan Maaailma	129 343	684 000	5,3	Yhtyneet Kuvalehdet
Me Naiset	114 253	444 000	3,9	Helsinki Media
Avotakka	102 014	402 000	3,9	A-lehdet
<i>Suurimmat sarjakuvalehdet (Levikki yli 30 000) Biggest comic magazines (Circulation over 30 000)</i>				
Aku Anka	260 104	736 000	2,8	Helsinki Media
Roope-setä	59 792	..	..	Helsinki Media
Nalle Puh	49 361	..	..	Helsinki Media
<i>Suurimmat ammatti- ja järjestölehdet (Levikki yli 100 000) Biggest trade & business magazines (Circulation over 100 000)</i>				
Kunta ja Me	236 129	..	..	KTV
Kirkko ja kaupunki	202 646	237 000	1,2	H:gin ev.lut. seurakunnat
Taloustaito	182 609	207 000	1,1	Verotieto
Tehy	105 340	..	..	Tehy
<i>Suurimmat asiakaslehdet (Levikki yli 100 000) Biggest customer magazines (Circulation over 100 000)</i>				
Matkaviestit	1 326 921	..	..	Lehdenkijät
Pirkka	1 063 798	2 312 000	2,2	Kauppiaitten Kustannus
Yhteishyvä	725 988	1 010 000	1,4	SOK
Kultaraha (entinen Kultra YV)	695 446	483 000	0,7	OP-Julkaisut
Asu Hyvin	624 754	..	..	Kauppiaitten Kustannus
Elanto	201 684	242 000	1,2	Kaupparengas
Hippo (suomenk.)	170 445	..	..	OP-Julkaisut

* Lehdet, joiden levikki on tarkastettu vuonna 1999 tai 1998.
Magazines and periodicals that have audited their circulation in 1999 or 1998.

Lähteet: Suomen Mediatarkastus Oy
Sources: The Finnish Audit Bureau of Circulations

9.5 Aikakauslehdistön tuottojakauma 1992 – 1999
Magazine revenues 1992 – 1999

	Tilaukset – <i>Subscriptions</i> %	Irtonumeromyynti – <i>Single copy sales</i>	Mainonta – <i>Advertising</i>	Yhteensä – <i>Total</i>
1992	74	10	16	100
1993	73	9	18	100
1994	70	9	21	100
1995	68	9	23	100
1996	68	9	23	100
1997	66	9	26	100
1998	63	9	28	100
1999	64	8	28	100

Luvut ovat karkeita arvioita. – *The figures are crude estimates.*

Lähde: Tilastokeskus/Joukkoviestintätilastot
 Source: Statistics Finland/Media statistics

9.6 Tilausten ja irtonumeromyyntin osuudet yleisöaikakauslehtien levikistä 1993 – 1999
Breakdown of consumer magazine circulations 1993 – 1999

	Tilaukset – <i>Subscriptions</i> %	Irtonumeromyynti – <i>Single copy sales</i>	Yhteensä – <i>Total</i>
1993	83	17	100
1994	86	14	100
1995	86	14	100
1996	86	14	100
1997	86	14	100
1998	86	14	100
1999	86	14	100

Luvut ovat arvioita. – *The figures are estimates.*

Lähteet: Suomen Posti Oy
 Rautakirja Oyj
 Sources: Suomen Posti Oy
 Rautakirja Oyj

9.7 Suurimpien yleisölehtikustantajien vuosivolyymit ja keskinäiset volyymiosuudet 1990 – 1998
Biggest publishers of consumer magazines: yearly volumes and mutual shares of volume 1990 – 1998

Yhtiö <i>Publisher</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Lehtinimikkeitä 1998 <i>Number of titles 1998</i>
	Milj.kpl – <i>Mill. copies</i>									
Yhtyneet Kuvalehdet	46,1	44,7	44,3	43,6	41,5	39,9	41,0	40,9	40,8	32
Helsinki Media Company	33,7	33,5	33,4	32,8	33,3	33,9	33,8	33,4	33,3	24
A-lehdet	23,1	22,3	21,2	20,5	20,6	21,3	21,0	21,5	22,5	13
Aller Julkaisut	–	–	4,8	5,7	6,1	7,2	9,3	11,0	12,3	3
Valitut Palat-Reader's Digest	4,1	4,2	4,2	4,0	3,9	4,2	4,3	4,0	3,6	1
Kustannus Oy Forma	2,4	2,4	2,7	2,8	2,6	2,6	2,9	3,3	3,5	5
Egmont Kustannus*	3,2	3,4	3,2	3,0	2,7	3,1	3,1	2,7	2,1	18
Bonnier Julkaisut	2,0	1,9	1,9	1,8	1,6	1,9	1,8	2,0	2,1	7
Kolmiokirja	3,3	2,7	2,4	2,0	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5	10
Yhteensä – <i>Total</i>	117,9	115,1	118,1	116,2	114,1	115,8	118,9	120,3	121,6	113
Yhtyneet Kuvalehdet	39,1	38,8	37,5	37,5	36,4	34,5	34,5	34,0	33,5	
Helsinki Media Company	28,6	29,1	28,3	28,2	29,2	29,3	28,4	27,8	27,4	
A-lehdet	19,6	19,4	18,0	17,6	18,1	18,4	17,7	17,9	18,5	
Aller Julkaisut	–	–	4,1	4,9	5,3	6,2	7,8	9,1	10,1	
Valitut Palat-Reader's Digest	3,5	3,6	3,6	3,4	3,4	3,6	3,6	3,3	2,9	
Kustannus Oy Forma	2,0	2,1	2,3	2,4	2,3	2,2	2,4	2,7	2,9	
Egmont Kustannus*	2,7	3,0	2,7	2,6	2,4	2,7	2,6	2,2	1,7	
Bonnier Julkaisut	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	1,6	1,5	1,6	1,7	
Kolmiokirja	2,8	2,3	2,0	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	
Yhteensä – <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Lehtien, joilla ei ole virallista levikintarkastusta (lähinnä sarjakuvalehtiä), volyymit laskettu painosmääristä, joista vähennetty irtonumeromyynnin palautusten arvioitu osuus.

For magazines without audited circulation (mainly comic books), the figures have been estimated.

Luvut eivät sisällä ristikkolehtiä – *The figures do not include crossword puzzle magazines.*

* Kesäkuuhun 1997 asti Kustannus Oy Semic (Bonnier). – *Until June 1997 Kustannus Oy Semic (Bonnier).*

Lähde: Tilastokeskus/Joukkoviestintätalstatot

Source: Statistics Finland/Media statistics

Levikki- ja ilmestymiskertatiedot: Suomen Mediataarkastus, Taskumedia, Yritysten toimintakertomukset

Data on circulations, no. of issues: The Finnish Audit Bureau of Circulations, Pocket Media, Company annual reports

9.8 Postin kuljettamat aikakauslehdet lehtityypeittäin 1992 – 1999
Magazines and periodicals delivered by the Finland's Post by type of magazine 1992 – 1999

	1992		1993		1994		1995		
	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	
Yleisölehdet <i>Consumer magazines</i>	108,1	32,1	106,8	31,3	117,6	33,6	120,2	33,2	
Ammatti- ja järjestölehdet <i>Trade & business magazines</i>	141,5	41,9	152,3	44,7	148,5	42,4	150,4	41,6	
Mielipidelehdet <i>Opinion journals</i>	13,2	3,9	12,8	3,8	11,1	3,2	13,9	3,9	
Asiakaslehdet <i>Customer magazines</i>	74,6	22,1	69,0	20,2	73,2	20,9	77,1	21,3	
Aikakauslehdet yhteensä <i>Magazines and periodicals total</i>	337,4	100,0	340,8	100,0	350,4	100,0	361,6	100,0	
	1996		1997		1998		1999		Muutos Change 1999/98
	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	Milj.kpl <i>Million copies</i>	%	%
Yleisölehdet <i>Consumer magazines</i>	123,8	35,4	122,9	34,7	122,0	35,0	125,1	34,6	2,5
Ammatti- ja järjestölehdet <i>Trade & business magazines</i>	146,4	41,8	149,9	42,4	157,1	45,1	164,3	45,5	4,6
Mielipidelehdet <i>Opinion journals</i>	13,7	3,9	13,3	3,8	12,9	3,7	13,4	3,7	4,1
Asiakaslehdet <i>Customer magazines</i>	66,0	18,9	67,7	19,1	56,6	16,2	58,2	16,1	2,9
Aikakauslehdet yhteensä <i>Magazines and periodicals total</i>	349,9	100,0	353,7	100,0	348,6	100,0	361,0	100,0	3,6

Lähde: Posti- ja telelaitos/Suomen Posti Oy, Lehtipalvelut.
 Source: Posts and Telecommunications/
 Suomen Posti Oy, Magazine delivery services

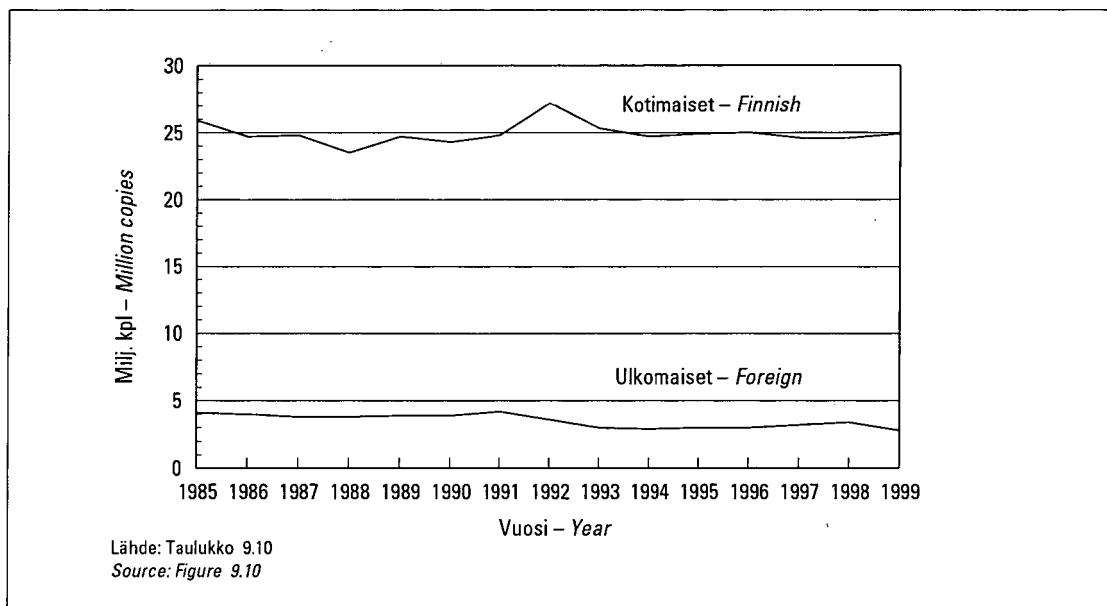
9.9 Postin kuljettamat aikakauslehdet lehtityypeittäin 1999
Magazines and periodicals delivered by the Post Office by type of magazine 1999

	1999	
	Milj.kpl – Million copies	%
Yleisaikakaus- ja perhelehdet – <i>General-interest and family magazines</i>	50,8	14,1
Naisten yleis- ja erikoislehdet – <i>Women's magazines</i>	27,4	7,6
Lasten ja nuorten lehdet – <i>Children's and juvenile magazines</i>	20,1	5,6
Erikoisaikakaus- ja harrastelehdet – <i>Special-interest and hobby magazines</i>	26,8	7,4
Yleisölehdet yhteensä – <i>Consumer magazines total</i>	125,1	34,6
Maa, metsä, karja, kala, kotit. – <i>Forestry & agriculture</i>	10,0	2,8
Teollisuus, tekniikka – <i>Industry, technology</i>	17,9	5,0
Arkkiteht., rakent., kiint. – <i>Architecture, building & construction</i>	6,1	1,7
Kauppa, palvelut, suurtalous – <i>Trade, services</i>	7,4	2,1
Tietoliikenne, tietojenkäsittely – <i>Computers & ADP</i>	6,3	1,7
Auto, liikenne, kulj., matkat – <i>Auto & transport</i>	6,9	1,9
Talouselämä, yritystoiminta – <i>Business economics</i>	12,5	3,5
Rahoitus, vakuutus – <i>Financing & insurance</i>	2,8	0,8
Markkinointi, viestintä – <i>Marketing & communication</i>	7,7	2,1
Julkinen hallinto, yhteiskunta – <i>Public administration</i>	13,2	3,7
Sosiaali- ja terveysala – <i>Social welfare & health care</i>	19,1	5,3
Opetus, kasvatus – <i>Education</i>	5,2	1,4
Uskonto, kirkko – <i>Church & religion</i>	27,1	7,5
Virkistys, kulttuuri, harrast. – <i>Entertainment, culture</i>	9,4	2,6
Urheilu – <i>Sports</i>	12,6	3,5
Ammatti- ja järjestölehdet yhteensä – <i>Trade & business magazines total</i>	164,3	45,5
Yhteiskunta ja politiikka – <i>Society and politics</i>	4,4	1,2
Kulttuuri – <i>Culture</i>	0,1	0,0
Uskonto – <i>Religion</i>	7,2	2,0
Muut mielipidelehdet – <i>Other opinion journals</i>	1,7	0,5
Mielipidelehdet yhteensä – <i>Opinion journals total</i>	13,4	3,7
Asiakaslehdet – <i>Customer magazines</i>	58,2	16,1
Aikakauslehdet yhteensä – <i>Magazines and periodicals total</i>	361,0	100,0

Lähde: Posti- ja telelaitos/Suomen Posti Oy, Lehtipalvelut.
 Source: Posts and Telecommunications/
 Suomen Posti Oy, Magazine delivery services

Kuvio 9.3 Aikakauslehtien irtonumeromyynti 1985 – 1999

Figure 9.3 Single-copy sales of magazines and periodicals 1985 – 1999

9.10 Koti- ja ulkomaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti 1985 – 1999

Single-copy sales of Finnish and foreign magazines and periodicals 1985 – 1999

	Aikakauslehdet - Magazines		Ulkomaiset - Foreign		Yhteensä - Total	
	Kotimaiset - Finnish		Ulkomaiset - Foreign		Yhteensä - Total	
	Milj.kpl Million copies	Milj.mk FIM million	Milj.kpl Million copies	Milj.mk FIM million	Milj.kpl Million copies	Milj.mk FIM million
1985	25,9	295,8	4,1	49,4	30,0	345,2
1986	24,7	311,8	4,0	52,5	28,7	364,3
1987	24,8	319,8	3,8	55,5	28,6	375,3
1988	23,5	326,8	3,8	57,8	27,3	384,6
1989	24,7	359,6	3,9	65,3	28,6	424,9
1990	24,3	374,4	3,9	68,8	28,2	443,2
1991	24,8	383,6	4,2	77,7	29,0	461,3
1992	27,2	394,3	3,6	77,4	30,8	471,7
1993	25,3	377,2	3,0	73,7	28,3	450,9
1994	24,7	378,4	2,9	75,6	27,6	454,0
1995	24,9	408,5	3,0	81,2	27,9	489,7
1996	25,0	428,6	3,0	81,3	28,0	509,9
1997	24,6	439,5	3,2	90,7	27,8	530,2
1998	24,6	457,1	3,4	101,1	28,0	558,2
1999	24,9	476,7	2,8	87,4	27,7	564,1

Lähde: Rautakirja Oyj
Source: Rautakirja Oyj

9.11 Kotimaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti lehtityypeittäin 1999
Single-copy sales of Finnish magazines and periodicals by type of magazine 1999

Lehtityyppi <i>Type of magazine</i>	1 000 kpl <i>Thousand copies</i>	%	Milj. mk <i>FIM million</i>	%
Yleisaikakauslehdet – <i>General interest & family</i>	5 194	20,9	91,5	19,2
Perhelehdet – <i>Family</i>	4 768	19,2	81,6	17,1
Uutis-, talous- ja tiedelehdet – <i>News, finance, science</i>	126	0,5	3,5	0,7
TV- ja kulttuurilehdet – <i>TV-guides, culture</i>	299	1,2	6,4	1,3
Naistenlehdet – <i>Women's</i>	5 460	22,0	119,0	25,0
Naistenlehdet – <i>Women's</i>	3 842	15,4	70,8	14,9
Käsityölehdet – <i>Handicrafts</i>	181	0,7	7,0	1,5
Terveys, kauneus, kuntoilu – <i>Beauty, health, fitness</i>	710	2,9	19,8	4,2
Asuminen – <i>Home</i>	551	2,2	16,7	3,5
Naisten lukemistot – <i>Women's readers</i>	115	0,5	2,2	0,5
Ruoka ja juhlat – <i>Food</i>	61	0,2	2,5	0,5
Miestenlehdet – <i>Men's</i>	2 232	9,0	73,4	15,4
Miesten elämäntapalehdet – <i>Men's lifestyle</i>	105	0,4	3,5	0,7
Erotiikka – <i>Sophisticates</i>	628	2,5	24,2	5,1
Autolehdet – <i>Cars</i>	535	2,2	19,3	4,1
Venelehdet – <i>Boats</i>	56	0,2	1,9	0,4
Moottorilehdet – <i>Motors</i>	86	0,3	3,0	0,6
Urheilu – <i>Sports</i>	145	0,6	4,7	1,0
Harrastukset – <i>Hobbies</i>	430	1,7	13,2	2,8
Miesten lukemistot – <i>Men's readers</i>	248	1,0	3,7	0,8
Nuorten lehdet – <i>Youth</i>	1 577	6,3	41,8	8,8
Nuorisolehdet – <i>Youth</i>	628	2,5	10,6	2,2
Musiikki – <i>Music</i>	261	1,0	6,3	1,3
Tietokone – <i>PCs</i>	688	2,8	24,9	5,2
Rahapelit ja ravit – <i>Betting</i>	1 698	6,8	20,7	4,3
Ristikot – <i>Crossword puzzles</i>	2 904	11,7	41,6	8,7
Sarjakuvalehdet – <i>Comic books</i>	1 184	4,8	21,0	4,4
Ilmoituslehdet – <i>Mags for classified advertising</i>	4 621	18,6	67,8	14,2
Yhteensä – <i>Total</i>	24 870	100	476,7	100

Lähde: Rautakirja Oyj
 Source: Rautakirja Oyj

9.12 Ulkomaisten aikakauslehtien irtonumeromyynti lehtityypeittäin 1999
Single-copy sales of foreign magazines and periodicals by type of magazine 1999

Lehtityyppi – Type of magazine	Milj.mk – FIM million	%
Perhelehdet – Family	11,3	12,9
Uutis-, talous- ja tiedelehdet – News, finance, science	4,1	4,7
TV-lehdet – TV-guides	0,1	0,1
Naistenlehdet – Women's	11,7	13,4
Käsityölehdet – Handicrafts	2,6	3,0
Terveys, kauneus, kuntoilu – Beauty, health, fitness	2,0	2,3
Asuminen – Home	8,3	9,5
Ruoka – Food	1,4	1,6
Trendilehdet – Trend magazines	1,7	2,0
Erotiikka – Sophisticates	7,0	8,0
Autolehdet – Cars	6,0	6,9
Venelehdet – Boats	1,0	1,1
Moottorilehdet – Motors	1,9	2,2
Urheilu – Sports & games	3,3	3,8
Harrastukset – Hobbies	4,3	4,9
Nuorten lehdet – Youth	4,9	5,6
Musiikki – Music	3,0	3,4
Tietokone – PCs	8,1	9,3
Ristikkolehdet – Crossword puzzles	0,6	0,7
Sarjakuvalehdet – Comic books	2,5	2,8
Muut – Other	1,5	1,7
Yhteensä – Total	87,4	100,0

Lähde: Rautakirja Oyj
 Source: Rautakirja Oyj

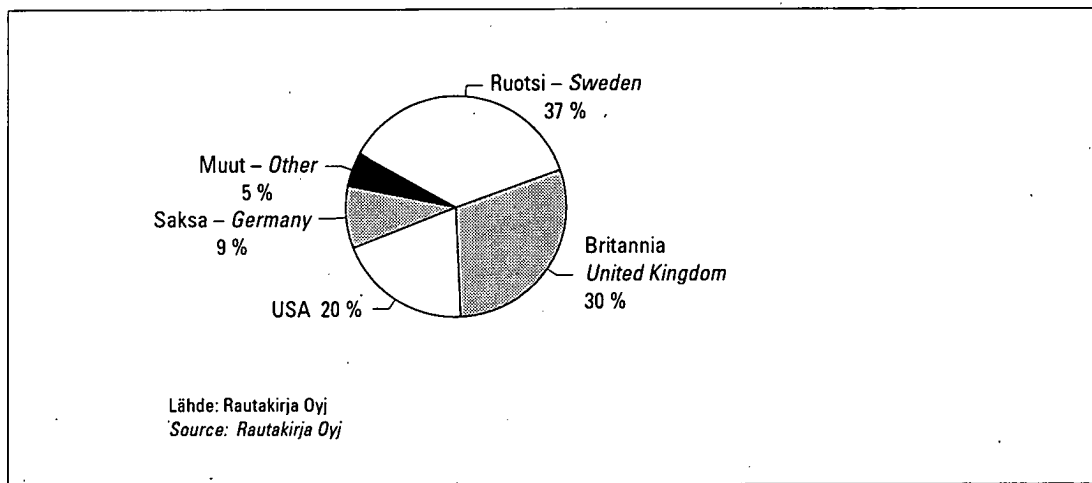
9.13 Aikakauslehtien lukeminen 1992 – 1998
Magazines & periodicals readership 1992 – 1998

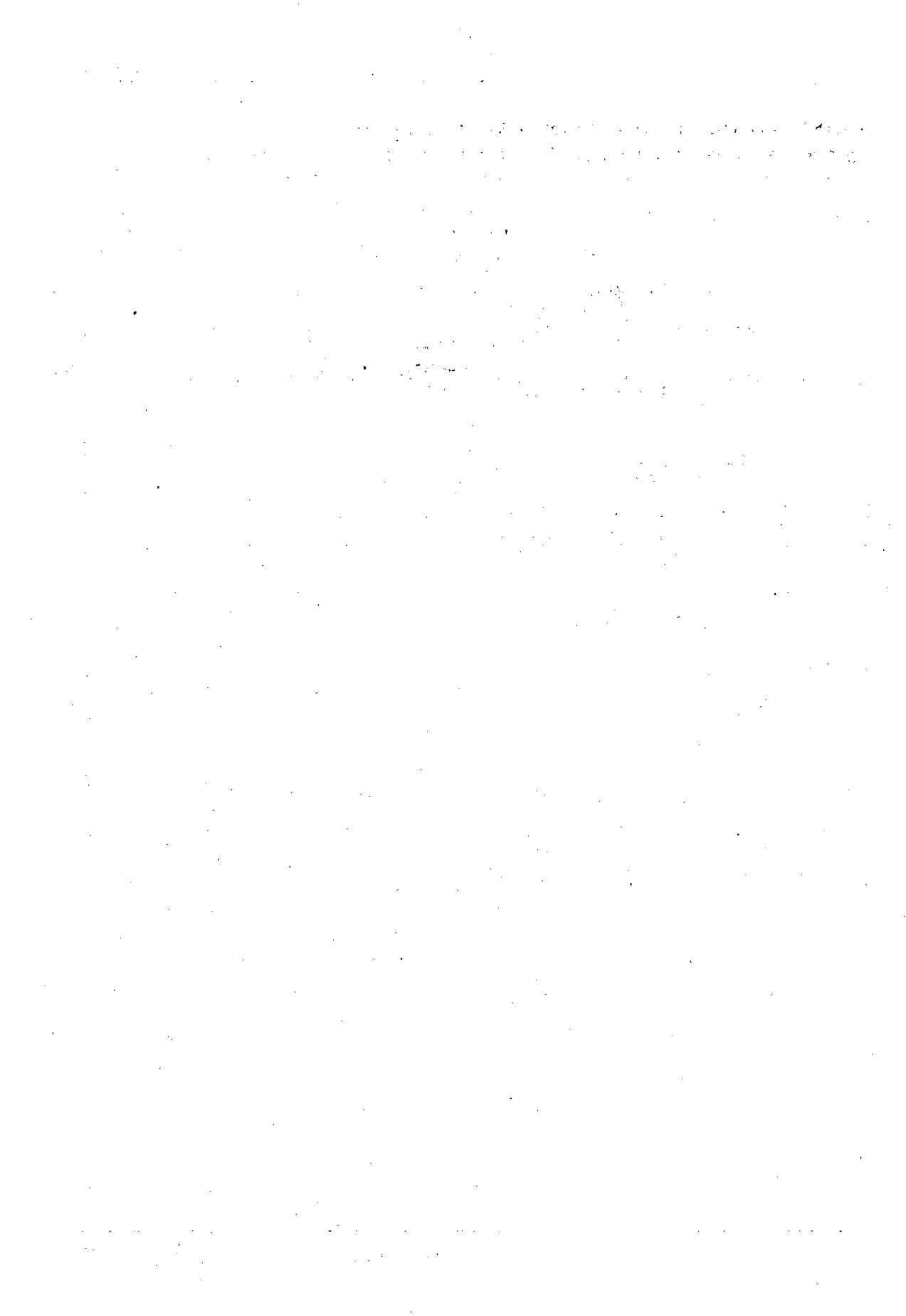
		On lukenut edellisenä päivänä – Has read during the previous day	
		%	Min/päivä – Min/day
1992	Kaikki – All	73	43
1994	Kaikki – All	77	45
1996	Kaikki – All	76	39
1998	Kaikki – All	82	49
1998			
Sukupuoli – Sex	Naiset – Women	81	48
	Miehet – Men	83	50
Ikä – Age	15–24	79	42
	25–44	81	40
	45–59	84	53
	60–	83	76

Lähde: Suomen Gallup-Media Oy
 Source: MDC Helsinki Group-Media Research Ltd.

Kuvio 9.4 Ulkomaisten aikakauslehtien myynti alkuperämaittain 1999

Figure 9.4 Single-copy sales of foreign magazines and periodicals by country of origin 1999

---

10 Joukkoviestintä ja uusi viestintäteknologia

Usein on todettu, että Suomi on maailman johtavia maita uuden viestintäteknikan käyttöönotossa. Suomessa on arvioiden mukaan eniten Internet-liittymiä asukasluvuun suhteutettuna. Samoin tietotekniikkamenojen osuudessa bruttokansantuotteesta sekä toisaalta kotien tietokoneistumisessa Suomi oli pari vuotta sitten kymmenen kärkeen joukossa mutta ei aivan kärkisijoilla.

Uusi viestintäteknikka vaikuttaa sisältöteollisuuden esitystavan, kuten monimedia, lisäksi tekniseen rakenteeseen: tuotteiden ja palvelujen tekniseen tuottamiseen ja jakeluun.

Myös yritystasolla rakenteet muuttuvat. Perinteiset toimialarajat hämärtyvät kun viestintäteollisuus solmii ns. strategisia alliansseja kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Esimerkkinä tästä toimintamallista ovat kansallisella tasolla hiljattain fuusioitujen tuloksena syntyneet multimediatyöt SanomaWSOY ja Alma Media. Selkein esimerkki uudentyyppisistä strategisista alliansseista on internetyhtiö America Online ja mediajätti Time-Warnerin hiljattain päätetty fuusio.

Lisäksi uudella viestintäteknikalla on suoranaisia vaikutuksia viestinnälliseen muotoon ja epäilemättä myös sisältöön.

Laitekanta

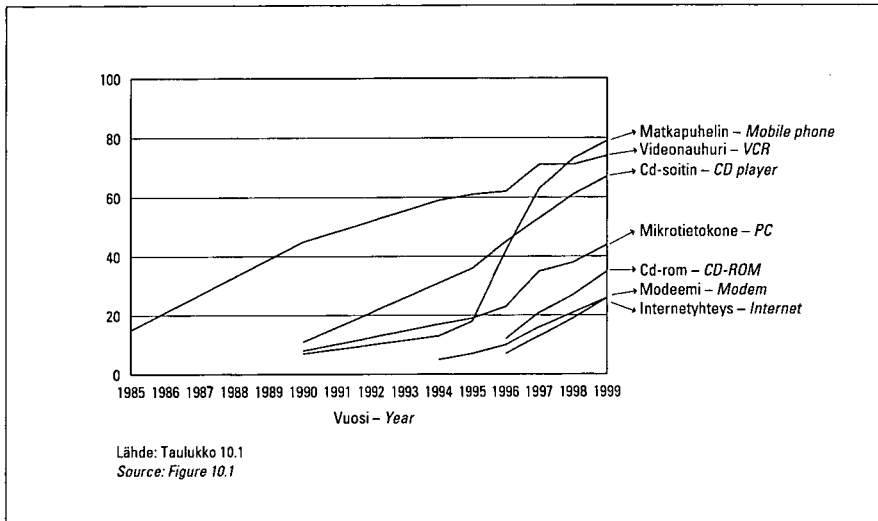
Kokonaisuutena kotien uuden viestintäteknologian suuntana on ollut 1) ohjelmatarjonnan laajentuminen, 2) entistä yksilöllisempien käyttötapojen mahdollistaminen sekä 3) pyrkimys interaktiivisuuden lisäämiseen. Ainakin kahta ensimmäistä trendiä vahvistivat jo sellaiset "perinteiset" laitteet kuin video ja Cd-soitin sekä toisaalta tietysti television satelliitti- ja kaapelikanavien tarjonnan nopea kasvu.

Kuviossa 10.1 esitetään eräiden uuteen viestintäteknikkaan kuuluvien laitteiden leviämisen kehitys suomalaisissa kotitalouksissa. Kuviossa on mukana myös joitakin uuden viestintäteknologian kannalta "perinteisiä" laitteita leviämisen nopeuksien vertailun mahdollistamiseksi. Suomessa niin viihde-elektronikan kuin pc-laitteidenkin leviämisen vauhti kotitalouksiin on ollut muita Pohjoismaita hitaampi. Vasta 1990-luvun puolivälin jälkeen mikrotietokoneiden, samoin kuin videoiden ja Cd-soittimienkin yleistymisen on selvästi nopeutunut. Myös Cd-rom-asemat, modemit ja internet-yhteydet ovat selvässä kasvussa. Cd-rom-asema oli syksyllä 1999

useammalla kuin joka kolmannella kotitaloudella ja internet-yhteys noin joka neljännellä kotitaloudella.

Kuvio 10.1 Eräiden laitteiden yleisyys kotitalouksissa 1985 – 1999

Figure 10.1 Penetration of selected household equipment 1985 – 1999

Uuden viestintäteknologian käyttäjäryhmien valikoitumista kuvaavien tietojen mukaan mukaan kotitietokoneen käyttäjiksi näyttivät aluksi valikoituneen ennen kaikkea pientalouksien nuorten miesten lisäksi perhetalouksien lapset ja nuoret. Edelleen kotitietokoneet ovat perheissä selvästi yleisempiä kuin pientalouksissa ja nuoret ikäryhmät ovat niiden aktiivisimpia käyttäjiä. Nykyisin jonkin verran suurempi osa naisista kuin miehistä kuuluu tietotekniikan käyttäjiin.

Leviämisenopeudessa mikään edellä mainituista laitteista ja varusteista ei yllä lähellekään matkapuhelinten yleistymisen hurjaa tahtia Suomen kotitalouksissa. Selvitysten mukaan matkapuhelinten penetraatio kotitalouksissa on neljässä vuodessa noussut alle 20 prosentista lähes 80 prosenttiin. (Kuvio 10.1.)

Seuraavan sukupolven UMTS (Universal Mobile Telecommunication Service) -tekniikkaan perustuvien matkapuhelinten ominaisuuksiin kuuluvat niin liikkuva kuva kuin multimediatkin. Toimiluvat ensimmäisiin UMTS-verkkoihin, jotka on tarkoitus ottaa käyttöön viimeistään vuonna 2002, on Suomessa myönnetty. Mikäli matkapuhelintenpenetraation kasvunopeudesta voidaan mitään päätellä, suomalaiset epäilemättä tulevat olemaan myös käyttöominaisuuksiltaan laajennetun mobiiliviestinnän käyttöönotossa kärkikastissa.

EU:n julkaiseman kansainvälisen vertailuaineiston mukaan Suomessa ollaan tietokoneen ja Cd-rom-aseman käyttömahdollisuudessa (kotona, työssä tai opiskelun yhteydessä) vähintään hyvällä eurooppalaisella keskitasolla. Modeemien ja in-

ternet-yhteyksien käyttömahdollisuudessa Suomi puolestaan kuuluu selvästi kärkikastin maihin. Tosin EU-maista Hollanti, Ruotsi ja Tanska ovat tässä suhteessa selvästi Suomenkin edellä. (Taulukko 10.2. Vrt. myös kansainvälisiä vertailuja sisältävän luku 11:n taulukko 15.)

Uusmediateollisuus

Nk. uusmediateollisuuden kokonaisliikevaihto Suomessa vuonna 1998 arvioitiin noin 700 miljoonan markan suuruiseksi (taulukko 10.3). Uusmediateollisuudella tarkoitetaan tässä yrityksiä, jotka toimivat digitaalisen median (mm. multimedia ja CD-rom) ja/tai tietoverkkojen (mm. Internet) sisältötuotannossa ja sen teknisissä ratkaisuisissa sekä näihin kiinteästi liittyvissä tukitoimissa. Yritysten keski-ikä oli tuolloin vain pari vuotta. Silti alalla toimi vuonna 1998 jo kolmisensataa yritystä.

Usein harrastajapohjalta ponnistaneet, hajallaan olevat ja pienet yritykset organisoituvat, tai ne organisoidaan tehokkaiksi tuotannollisiksi yksiköiksi. Alan yritysten keskinäiset omistukselliset järjestelyt ovat selvästi yleistyneet. Myös suuret ja keskisuuret perinteiset mediayritykset ostavat pieniä uusmediateollisuuden yrityksiä. Eräs malli on myös yritysten keskinäinen ja vapaaehtoisuuteen perustuva verkostoyhteistyö. Kaikki nämä mallit ovat käytössä.

Perinteiselle mediayritykselle uusmediayrityksen ostaminen onkin vaivattomin tie laajentaa osaamisaluettaan ja julkaisutoimintaansa. Esimerkiksi talouden ja tekniikan alojen aikakauslehtiä julkaiseva Talentum on laajentanut toimintaansa uusmedian alueelle juuri yritysostojen kautta (Satama Interactive, Sansibar). Lisäksi se on perustanut Soneran kanssa sisältötuotantoon keskittyvän yhteistyöyrityksen (WOW-verkkobrandit).

Toisaalta suuret mediayritykset ovat yhtiöittäneet omia uusmediatoimintojaan. Näin on toiminut esimerkiksi Alma Media (Alma Media Interactive, Alma Media Net Ventures).

Tämä on rakennemuutosta, joka on meneillään viestinnän digitalisoituessa. Perinteiset toimialarajat murtuvat. Niinpä on luonnollista, että uusia yritysjärjestelyjä tapahtuu, ja luultavasti kiihtyvällä vauhdilla.

On syytä korostaa, että vain pieni osa nk. uusmediateollisuudesta liittyy suoraan digitaalisen joukkoviestinnän tuotantoon. Suuri osa siihen yleensä luettava tuotannosta on laskettavissa lähinnä organisaatio- tai markkinointiviestinnäksi, jolle vertailukohtana esimerkiksi graafisen alan tuotannon puolella olisivat lähinnä mainospainotuotteet. Muita merkittäviä uusmediateollisuuteen usein sisällytetyjä aloja ovat esimerkiksi yritysten sisäiset ja yritysten väliset logistiikka- ja asiakashallintaratkaisut, pankki- ja sijoittajapalvelut sekä verkkokauppaan liittyvät ratkaisut. Lisäksi siihen sisältyy ohjelmistotuotantoa (software production), joka aina silloin tällöin sekoitetaan ohjelma- tai sisältötuotantoon (content production).

Joukkoviestinnäksi laskettavien maksullisten palveluiden asemaa tässä kentässä kuvannee osaltaan Forrester Researchin arvio, jonka mukaan vuonna 2002 yritysten välinen eli business-to-business -kauppa muodostaisi neljä viidesosaa verkko-kaupan volyymista. Kuluttajakaupan osuudeksi parin vuoden päästä sama lähde arvioi vajaan viidenneksen ja tilauspohjaisiin palveluihin, joita muun muassa maksulliset joukkoviestinnän verkkopalvelut ovat, kului vain yksi prosentti nettirahoista. (Tietoviikko 6/2000.)

Varsinaisen joukkoviestinnän alaan luettavaa tuotantoa Suomen uusmediateollisuudesta esimerkiksi vuonna 1998 oli korkeintaan alle viidennes ja todennäköisesti huomattavasti vähemmän. Näin ollen varsinaisten joukkoviestintäsältöjen (taulukossa 10.4 lähinnä luokat "sisältöpalvelutuotanto" sekä "digitaaliset oppimateriaalit") Internet-sovellusten tuotantoon käytetty markkamäärä uusmediasektorilla olisi ollut pari vuota sitten korkeintaan noin 100 miljoonaa 700 miljoonan markan kokonaispotista.

Tietoverkot

Internetin käyttö on Suomessa yleistynyt nopeasti. Kotona, työssä tai opiskelupaikalla vähintään kerran viikossa internetiä käyttäviä oli vuoden 1999 lopussa yhteensä yli kolmannes (38 %) suomalaisista. Päivittäiskäyttäjiä oli samana ajankohtana yli viidennes (21 %). Vielä alkuvuonna 1998 Internetin käyttö työpaikalla oli jonkin verran kotikäyttöä yleisempää mutta jo saman vuoden loppusyksyllä kotona tapahtuva käyttö oli työn yhteyteen limittyvää käyttöä yleisempää. (Taulukko 10.5.)

Verkkoviestintäkin on – hieman tv-kanavien tapaan – jäsentymässä perinteisten viestinten tapaan erilaisiksi jopa käyttäjäkohtaisesti räätälöidyiksi ohjelma- ja aineistopaketeiksi. Verkkoviestinnän piirissä onkin ollut havaittavissa aktiivinen pyrkimys luoda linkkejä ja assosiaatioita traditionaaliseen mediaan päin. Toisaalta myös traditionaaliset mediat ovat hyvin aktiivisesti työntyneet Internetiin ja viettävät siellä eräänlaista rinnakkaiselämää. Esimerkiksi Suomen suosituimmat www-sivustot ovat – portaaleja lukuun ottamatta – perinteisten joukkoviestimien ylläpitämiä (taulukko 10.7).

Tavallaan verkkosurffailusta on tullut joillekin television katseluun verrattavissa oleva arkinen ajanviette, ja Suomessakin on olemassa jonkin verran viitteitä siitä, että Internetin parissa käytetty aika verottaa nimenomaan television katseluaikaa.

Vanhojen ja uusien viestimien rinnakkaiselon eräs paradoksaalinen puoli on, että kotisivujen olemassaolosta yleisesti joudutaan tiedottamaan perinteistä graafista tai sähköistä viestintää käyttäen: esittein ja ilmoituksin. Ilman kampanjointia perinteisessä mediassa verkossa näkyville pääsy voi olla todella vaikeaa. Jo syksyllä 1997 verkossa oli erään arvion mukaan miljoona kotisivua ja joka päivä tuli 1500 uutta. Kilpailu käyttäjien huomiosta on ankaraa.

Internetissä on tarjolla Suomessakin jo yli kaksisataa lehdeksi luokiteltavaa julkaisua (taulukko 10.8). Suurin osa näistä on perinteisten lehtien verkkoversioita. Ne sisältävät tavallisesti vain osan painetun lehden koko aineistosta. Toisaalta jotkut lehdet tarjoavat verkkoversioissaan myös sellaista täydentävää materiaalia, jota painetussa versiossa ei ole. Useimmat lehdet tarjoavat verkkolehden ilmaiseksi kaikille niille asiasta kiinnostuneille, jotka osuvat sivuille. Eräissä tapauksissa verkkolehden lukijaksi on kuitenkin rekisteröidyttävä. Jotkut lehdet puolestaan avaavat verkkolehden sivut vain tilaajilleen, jolloin verkkoversio on painettuihin liitteisiin verrattavissa oleva oheispalvelu. Puhtaasti maksullisia palveluita tarjoavat lähinnä talouslehdet.

Perinteinen graafinen teollisuus kehittää aktiivisesti integroidun viestinnän tuotteita ja palveluja. Tämä on toimialan keskeinen kilpailustrategia. Kun sanomalehtien luokitellut ilmoitukset ovat vaarassa siirtyä tietoverkkoihin, lehdet tarjoavat painettuja ilmoituksia täydentäviä verkkoilmoituksia. Ilmoitusten linkkien kautta lukijat voivat olla suoraan yhteydessä ilmoittajaan, tehdä varauksia ja tehdä lopullisen ostoksensa verkon välityksellä.

Verkkojulkaisujen maksullisuus on yksi vaikeimpia talouteen liittyvistä kysymyksistä. Mainonnalla yksin on vaikea rahoittaa toimintaa. USA:ssa eräät lehdet ovat siirtäneet ilmaisia verkkosivuja maksullisiksi, mutta lukijamäärät ovat tämän seurauksena romahtaneet. Vaikka maksu olisi pienikin ja ihmiset periaatteessa myöntyväisiä maksamaan palveluista, eivät kuluttajille suunnatut maksulliset palvelut ainakaan toistaiseksi ole oikein missään lyöneet itseään läpi.

Mainonta verkkolehdeissä tai muilla verkkosivuilla on vähintään yhtä ongelmallista. Suomen Gallup-Median mukaan verkkomainontaan käytettiin vielä vuonna 1999 yhteensä vain 37 miljoonaa markkaa eli 0,6 prosenttia mediamainonnan kokonaisvolyyymista. Mainonnan kasvua rajoittaa osaltaan se, että verkkomedioiden seuraamisen mittaustavat vaihtelevat. Tosin tässä suhteessa tilanne näyttää olevan vaikiintumassa.

Niinpä verkkojulkaisujen talouden yhtälö on ratkaisematta. Tästä huolimatta kasvava joukko lehtitaloja on mukana kehittämässä omia verkkoversioitaan siltä varalta, että kannattavan toiminnan avaimet löytyisivät. Toinen syy on puolustuksellinen. Mahdolliset uudet haastajat halutaan torjua jo etukäteen.

Myös televisiovastaanottimien tekniikka on kehittymässä kohden integroituja laitteita ja järjestelmiä. Markkinoille on Suomessakin tuotu televisioon liitettäviä ns. set-top bokseja, joiden avulla televisiota voidaan käyttää kaukosäätimen avulla Internet-yhteysvälineenä. Näillä näkymin loppukesällä 2001 toimintansa täysimittaisesti aloittavan digitaalisen televisiotoiminnan myötä kuluttajien set-top-boxeihin tulee sisältymään ainakin rajoitettu internet-yhteys.

Suomessa on vuodesta 1994 lähtien suhteellisen laajamittaisesti testattu tilausvideojärjestelmien (VOD, Video On Demand) ja interaktiivisten televisiopalvelujen toimivuutta. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla toimivan kaapeliteleviisioyhtiö

HTV:n kaksisuuntaistettu kaapeliverkko mahdollistaa jatkossa erilaiset tilausvideopalvelut, vuorovaikutteiset televisio-ohjelmat ja muut kaksisuuntaisuutta vaativat palvelut.

Cd-rom

Parin viime vuoden aikana Cd-rom -tallenteiden markkinoiden kehitys on ollut selvästi ennakoitua hitaampaa siitäkin huolimatta, että multimediamikrot ovat nopeasti yleistyneet kotitalouksissa (taulukko 10.9). Cd-romien kokonaismarkkinoista multimediatuotteiden osuus oli vuonna 1998 arviolta noin 35 prosenttia. Pelien osuus oli noin 65 prosenttia. (Peleihin eivät tässä sisälly peliasemien ohjelmatuotteet.) Esimerkiksi tietosanakirjat ja hakuteokset soveltuvat erinomaisesti juuri Cd-rom-muotoon, jolloin niiden hakuominaisuudet ovat täysitehoisessa käytössä. Jo parisen vuotta sitten kevään kirja-alennusmyyntien erääksi hittituotteeksi nousikin kotimainen Cd-rom -hakuteos. – Toisaalta tämän tyyppisiä tuotteita koteihin tuskin hankitaan kovin usein. Kilpailutilannetta heikentää oleellisesti verkossa ilmaiseksi saatavilla olevan tietoaineiston runsaus.

Myydyistä multimediarompuista ylivoimainen enemmistö on joko Suomessa alusta loppuun tuotettuja, suomalaisiksi versioiksi muokattuja tai ainakin suomeksi käännettyjä. Peleistä kotimaista alkuperää lienee vain muutama prosentti. Multimediaromppujen vähittäismyynnistä arviolta hieman yli puolet on Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenten tuotteita. Tukkuasolla SKY:n jäsenten myynti vuonna 1999 oli hieman yli 30 miljoonaa markkaa. Volyymi ei ole kasvanut parin viime vuoden aikana. (Taulukko 10.10).

Eräs ongelma Cd-romien kaupassa on se, että erityisesti pelituotteet viritetään jatkuvasti saatavilla olevien uusimpien Pc-laitteiden kapasiteetin ylärajoille. Näin kotien Pc-laitteet ovat lähes määritelmän mukaan aina liian tehottomia pystyäkseen ottamaan kaiken irti pelien hienouksista. Pahimmillaan hienot Cd-romit eivät tahdo toimia lainkaan kotikoneissa. Tämä on oravanpyörä, joka voi jopa aidosti vierottaa osan potentiaalisista käyttäjistä. Ehkä tämä on myös yksi syy siihen, että myös Suomessa nk. peliasemien ja konsolipelien (Nintendo, Sega, Sony) myynti on lähtenyt uudelleen selvään kasvuun. Konsolipelejä myytiin vuonna 1999 jo 320 miljoonalla markalla, mikä on lähes 2,5 kertaa enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin.

Dvd-levyt

Dvd-levyjen (digital versatile disc) tallennuskapasiteetti on moninkertainen Cd-rom-järjestelmän kapasiteettiin verrattuna. Levyille voidaan tallentaa esimerkiksi kokonainen pitkä elokuva. Alkuvaiheessa uutta järjestelmää onkin markkinoitu

nimenomaan videon syrjäyttäjänä. Dvd-levy kuitenkin sopii kaikkeen digitaalite-
don tallennukseen. Sillä on siten periaatteessa huomattava käyttöpoteentiaali puhtai-
den kuluttajamarkkinoiden lisäksi myös ammattikäytössä ja yleensäkin Pc-laittei-
den yhteydessä Cd-rom -asemien korvaajana.

Erillisten Dvd-laitteiden myynti Suomessa käynnistyi vuonna 1998 mutta tallen-
nusmahdollisuuden puuttumisen takia uusi järjestelmä ei ehkä vielä kuluttajien mie-
lissä ole muodostunut nykyisiä videolaitteita aidosti korvaavaksi vaihtoehdoksi.
Dvd-elokuvia myytiin 23 miljoonalla markalla vuonna 1999.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

Internet suomalaisten arjessa. Digitaalisen median raportti 3/99. *Tekes*, Helsinki
1999.

Nurmela, Juha: Valikoiko uusi tieto- ja viestintäteknikka käyttäjänsä? Katsauksia
1/1998. Tilastokeskus, Helsinki.

Nurmela ym.: Matkapuhelin ja tietokone suomalaisten arjessa. Katsauksia 1/2000.
Tilastokeskus, Helsinki.

Tiedolla tietoyhteiskuntaan. *Tilastokeskus*, Helsinki 1996.

Tiedolla tietoyhteiskuntaan II. *Tilastokeskus*, Helsinki 1999.

Uusmediateollisuus Suomessa 1998. *Helsingin kauppakorkeakoulu – Taideteolli-
nen korkeakoulu*, Helsinki 1999.

Taulukot – Tables

- 10.1 Eräiden laitteiden yleisyys kotitalouksissa 1985 – 1999
Penetration of selected household equipment 1985 – 1999
- 10.2 Uusien viestimien käyttö 1997 – 1999 (Kevät)
Access to information technology 1997 – 1999 (Spring)
- 10.3 Uusmediateollisuuden liikevaihto Suomessa 1995 – 1998
Turnover of new media production in Finland 1995 – 1998
- 10.4 Uusmediatuotannon liikevaihdon jakautuminen 1998
Breakdown of new media turnover 1998
- 10.5 Internetin käyttö 1995 – 1999
Changes in Internet use 1995 – 1999
- 10.6 Sähköisten palvelujen käyttö kotona, työpaikalla tai opiskelupaikalla (Syksy 1998)
Use of electronic services at home and at work or place of study (Autumn 1998)
- 10.7 12 käytetyintä Suomalaista WWW -palvelua (Toukokuu 2000)
Top twelve Finnish WWW services (May 2000)
- 10.8 Verkkolehdet 1997 – 2000
Number of Internet newspapers and magazines 1997 – 2000
- 10.9 CD-romien myynti 1994 – 1998
Sales of CD-roms 1994 – 1998
- 10.10 Kotimaisten CD-rom -julkaisujen ja levykkeiden nimikemäärä ja myynti 1995 – 1999
CD-roms and other off-line multimedia products: number and sales of domestic titles 1995 – 1999

Kuviot – Figures

- 10.1 Eräiden laitteiden yleisyys kotitalouksissa 1985 – 1999
Penetration of selected household equipment 1985 – 1999

10.1 Eräiden laitteiden yleisyys kotitalouksissa 1985 – 1999

Penetration of selected household equipment 1985 – 1999

Vuosi Year	Videonauhuri VCR	Cd-soitin CD player	Mikrotietokone PC	Matkapuhelin Mobile phone	CD-rom CD-ROM	Modeemi Modem	Internetyhteys Internet
1985	15						
1986							
1987							
1988							
1989							
1990	45	11	8	7			
1991							
1992							
1993							
1994	59	31	17	13		5	
1995	61	36	19	18		7	
1996	62	45	23	42	12	10	7
1997	71		35	63	21	16	13
1998	71	61	38	73	27	21	19
1999	74	67	44	79	35	26	26

Lähde: Tilastokeskus, Kulutustutkimukset ja Kuluttajabarometrit
Source: Statistics Finland, Household surveys and Consumer barometers

10.2 Uusien viestimien käyttö 1997 – 1999 (Kevät)

Access to information technology 1997 – 1999 (Spring)

Onko teillä käytössänne tai mahdollisuus käyttää (kotoa, työpaikalta, opiskelupaikalta) ...
Do you have access to, or do you use (from home, from workplace, from place of study)...

	Suomi – Finland			EU15 – EU15		
	1997	1998	1999	1997	1998	1999
	%					
Tietokonetta – A computer	44	44	50	32	35	35
CD-rom-lukijaa – A CD-ROM-reader	22	25	29	17	21	23
Modeemia – A modem	22	23	39	9	12	17
Internetiä – The Internet or the WWW	25	31	37	8	12	14

Lähde: Eurobarometer, Reports N.o. 47(1997) & 49(1998) & 51 (1999)
Source: Eurobarometer, Reports N.o.47(1997) & 49(1998) & 51 (1999)

10.3 Uusmediateollisuuden liikevaihto Suomessa 1995 – 1998
Turnover of new media production in Finland 1995 – 1998

	Mmk – FIM million	Kiintein (1998) hinnoin – Fixed (1998) prices Mmk – FIM million
1995	65	67
1996	245	251
1997	490	497
1998	700	700

Lähde: Uusmediateollisuus Suomessa 1999
 Source: Uusmediateollisuus Suomessa 1999

10.4 Uusmediatuotannon liikevaihdon jakautuminen 1998
Breakdown of new media turnover 1998

	%
Ulkoinen yritysviestintä – External corporate communications (e.g. organizational/marketing communication)	38
Sisäinen yritysviestintä (esim. Intranet, Extranet -ratkaisut) Internal corporate communications (e.g. intranet, extranet solutions)	18
Verkon sisältöpalvelutuotanto – Network content production	11
Elektroninen kauppa – Electronic commerce	11
Ohjelmistotuotteet – Software products	10
Digitaaliset oppimateriaalit – Digital educational materials	5
Internet-yhteysoperaattoritoiminta* – Network operator services*	5
3D-suunnittelu – 3D design	1
Tietokonepelituotanto – Computer game production	1
Yhteensä – Total	100
<i>Total, FIM million</i>	<i>700</i>

* Yhteysoperaattoritoiminta mukana vain osana varsinaisten uusmediayritysten liikevaihtoa.
 Pääsääntöisesti Internet-operaattoritoimintaa ei tässä lasketa osaksi uusmediatoimialaa.
 Network operator services are included only in so far as they are part of new media companies proper.

Lähde: Uusmediateollisuus Suomessa 1999
 Source: Uusmediateollisuus Suomessa 1999

10.5 Internetin käyttö 1995 – 1999

Changes in Internet use 1995 – 1999

	1995 Marras- joulukuu Nov.-Dec. %	1996 Loka- marraskuu Oct.-Nov.	1997 Loka- marraskuu Oct.-Nov.	1998 Loka- marraskuu Oct.-Nov.	1999 Loka- marraskuu Oct.-Nov.	Vuosimuutos Change 1999/98
Käyttänyt ainakin joskus – <i>At least sometimes</i>	9,8	19,6	29,0	38,5	50,6	32
Vähintään kerran viikossa – <i>At least once a week</i>	5,5	10,9	18,4	28,1	38,3	36
Päivittäin/lähes päivittäin <i>On a daily/nearly daily basis</i>	1,9	4,5	8,1	14,0	21,4	53
Kotoa viikottain – <i>Weekly from home</i>	1,6	4,7	7,6	13,9	21,4	54
Työpaikalta viikottain – <i>Weekly from workplace</i>	2,4	5,3	8,1	13,2	17,4	32
Opiskelupaikalta viikottain <i>Weekly from place of study</i>	2,5	4,8	7,0	8,5	9,0	6
Myyös muuhun kuin sähköpostiin <i>For other purposes besides e-mail</i>	..	17,6	24,9	33,9	43,0	27

15–74-vuotias väestö. – *Population aged 15–74 years.*

Lähde: Taloustutkimus, Internet Tracking
Source: Taloustutkimus, Internet Tracking

10.6 Sähköisten palvelujen käyttö kotona, työpaikalla tai opiskelupaikalla (Syksy 1998)

Use of electronic services at home and at work or place of study (Autumn 1998)

	Kotona – <i>At home</i>	Työssä/Opiskelupaikalla <i>At work or place of study</i>
	%	
Käytössä mikrotietokone – <i>Has access to PC, total</i>	41	46
Käytössä Internet-yhteys – <i>Has access to Internet, total</i>	17	36
Käyttää Internetiä – <i>Uses Internet services, total</i>	13	30
Viestintäpalveluita – <i>Communication services</i>	9	21
• sähköpostia – <i>E-mail</i>	9	20
• ilmoitustauluja, uutisryhmiä – <i>bulletin boards, newsgroups</i>	2	4
Sähköisiä tietopalveluita – <i>Electronic information services</i>	11	24
• asiantietoa – <i>topics of respondents' own interest</i>	11	21
• lehtiä ym. – <i>newspapers, newsletters</i>	6	13
• viranomaistietoa – <i>official sources of information</i>	..	14
• online-tietopankkeja – <i>online databases</i>	..	11
Asiointipalveluita – <i>Transaction services</i>	10	12
• pankkipalveluita – <i>electronic banking</i>	8	7
• rahoitusmarkkinapalveluita – <i>financial information</i>	..	4
• sähköisiä kauppapalveluita – <i>electronic shopping</i>	2	2
• ohjelmistojen imurointia – <i>software downloading</i>	5	6
• lipunmyyntipalveluita – <i>booking of tickets</i>	2	..
Viihdepalveluita – <i>Entertainment services</i>	2	..
Koulutuspalveluita – <i>Education services</i>	2	5
Muita palveluita – <i>Other services</i>	1	3

Tiedot 15–74-vuotiaasta väestöstä. – *Population aged 15–74 years.*

Lähde: Tilastokeskus, Tietoyhteiskuntatilastot
Source: Statistic Finland, Information society statistics

10.7 12 käytetyintä Suomalaista WWW -palvelua (Toukokuu 2000)
Top twelve Finnish WWW services (May 2000)

	Kävijät – Visitors	Käynnit – Visits	Käyntejä/Kävijä – Visits/Visitor
Sonera Plaza	389 300	1 456 700	3,7
Saunalahti.fi	237 200	748 600	3,2
MTV3 Internet	200 600	478 600	2,4
Ihmema	185 900	361 600	2,0
msn.fi	161 100	436 800	2,7
YLE	126 900	319 600	2,5
Iltalehti	104 100	246 500	2,4
Kolumbus	88 600	321 600	3,6
KissFM	82 000	227 900	2,8
Helsingin Sanomat	80 300	148 700	1,9
lobox	75 500	205 800	2,7
Iltta-Sanomat	73 500	189 400	2,6

Lähteet: <http://www.toy.fi/tuotteet/wtmresults.htm>
<http://www.gallupweb.com/wmstat.htm>
 Sources: <http://www.toy.fi/tuotteet/wtmresults.htm>
<http://www.gallupweb.com/wmstat.htm>

10.8 Verkkolehdet 1997 – 2000
Number of Internet newspapers and magazines 1997 – 2000

	Nimikkeitä – No. of titles		
	1997	1998	2000
	Syysy – Autumn	Syysy – Autumn	Kevät – Spring
Sanomalehdet – Newspapers	33	50	73
• päivälehdet – dailies	22	34	42
• harvemmin ilmestyvät – non-dailies	11	16	31
Aikakauslehdet – Magazines	91	116	138
• yleisölehdet – consumer magazines	26	27	44
• ammatti- ja järjestölehdet – trade and business magazines	36	62	53
• kulttuuri- ja mielipidelehdet – culture and opinion journals	8	4	16
• tiedelehdet – scientific journals	..	6	8
• opiskelijalehdet – student magazines	14	14	15
• muut lehdet – other magazines	7	3	2

Huom. Laskelmassa mukana vain ne lehtien kotisivut, jotka sisältävät ainakin jossain määrin toimituksellista aineistoa.
 Note. Including homepages providing at least some news/editorial material.

Lähteet: <http://www.sanomalehdet.fi/fi/linkit/index.shtml>
<http://www.journalistiliitto.fi/linkit/lehdet.html>
 Sources: <http://www.sanomalehdet.fi/fi/linkit/index.shtml>
<http://www.journalistiliitto.fi/linkit/lehdet.html>

10.9 CD-romien myynti 1994 – 1998
Sales of CD-roms 1994 – 1998

	Milj.mk – FIM million	%
1994	20	
1995	50	
1996	150	
1997	200	
1998	220	
Siitä 1998 – <i>Of which 1998</i>		
• pelit – <i>games</i>	135 - 140	n. 65
• multimediatuotteet – <i>multimedia products</i>	80 - 85	n. 35

Lähteet: Yritysten omat ilmoitukset
Tilastokeskus
Sources: *Company information*
Statistics Finland

10.10 Kotimaisten CD-rom -julkaisujen ja levykkeiden nimikemäärä ja myynti 1995 – 1999
CD-roms and other off-line multimedia products: number and sales of domestic titles 1995 – 1999

Nimikkeitä – Titles	1995		1996		1997		1998		1999	
	Kpl – Titles	%	Kpl – Titles	%	Kpl – Titles	%	Kpl – Titles	%	Kpl – Titles	%
Oppimateriaali – Education	11	19	19	28	70	54	42	25	43	23
Muu asiatiето – Non-fiction	10	17	39	57	52	40	92	54	83	45
Fiktio, viihde – Fiction, entertainment	38	64	11	16	8	6	36	21	58	32
Yhteensä – Total	59	100	69	100	130	100	170	100	184	100

Myynti – Sales	1995		1996		1997		1998		1999	
	Milj. mk FIM million	%	Milj. mk FIM million	%	Milj. mk FIM million	%	Milj. mk FIM million	%	Milj. mk FIM million	%
Oppimateriaali – Education	0,4	5	3,6	22	6,7	22	1,2	4	1,9	6
Muu asiatiето – Non-fiction	5,1	64	11,4	70	22,8	74	24,0	73	23,1	71
Fiktio, viihde – Fiction, entertainment	2,5	31	1,2	7	1,4	4	7,5	23	7,7	24
Yhteensä – Total	8,0	100	16,2	100	30,8	100	32,7	100	32,7	100

Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenyritysten tuotanto ja tukkuhintainen myynti.
Production and sales by members of the Finnish Book Publishers' Association. Sales at distributor level.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys
Source: The Finnish Book Publishers' Association

11 Joukkoviestinnän julkinen tuki

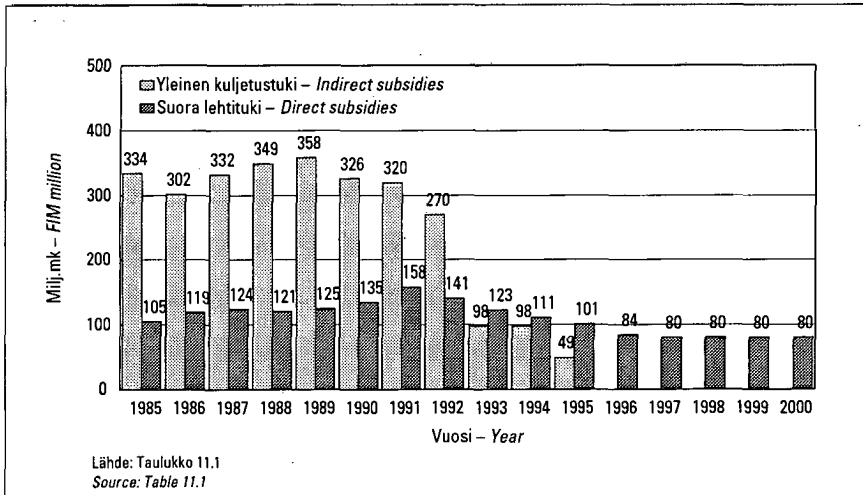
Valtio tukee taloudellisesti joukkoviestinnän sektoreista lähinnä lehdistöä, kirjallisuutta, kirjastoja ja elokuvaa. Muiden sektorien tuki on vähäistä. Käytössä on useita erilaisia tukimuotoja: yritystukea, projektitukea, taiteilija- ja kohdeapurahoja, taiteilijapalkintoja, jne.

Sanomalehtien tuki

Lehdistön tukea supistettiin huomattavasti 1990-luvulla. Kun vuosikymmenen alussa sanoma- ja aikakauslehtiä tuettiin yhteensä lähes puolella miljardilla markalla, vuonna 2000 tukisumma on enää noin 80 miljoonaa markkaa (taulukko 11.1 ja kuvio 11.1). Lehdistön epäsuora taloudellinen lakkautettiin kokonaan vuonna 1996. Epäsuora tuki eli yleinen kuljetustuki oli Postin (nyk. Suomen Posti Oy) lehdille niiden jakelumaksuista myöntämä alennus, jonka valtio vuorostaan korvasi Postille. Vuonna 1990 tuen määrä oli vielä yli 300 miljoonaa markkaa, josta se ennen lakkauttamista kutistui alle viidesosaan. Myös tuen käyttötarkoitusta rajattiin koskemaan taloudellisesti kannattamatonta lehtien jakelua lähinnä maaseudulla. Yleisestä kuljetustuesta kaksi kolmasosaa jaettiin sanoma- ja paikallislehdille ja yksi kolmasosa aikakauslehdille.

Kuvio 11.1 Valtion tuki lehdistölle 1985 – 2000

Figure 11.1 Government subsidies to the print press 1985 – 2000

Myös suoraa lehdistötukea supistettiin 1990-luvulla. Vuonna 2000 jaettava 80 miljoonaa markkaa on noin puolet 1990-luvun alun tasosta. Yksi suoran tuen muodoista, sanomalehtien yhteisjakelutuki, lakkautettiin vuonna 1996. Sitä oli myönnetty lehtien ja jakeluorganisaatioiden yhteisjakelukustannuksiin ja yhteisjakelun kehittämiseen (17 miljoonaa vuonna 1995). (Taulukko 11.1.)

Vuonna 1999 oli käytössä kolme lehdistön tukimuotoa: valtioneuvoston valikoiva lehdistötuki, puolueiden lehdistötuki ja kulttuurilehtituki. Valtioneuvosto on jakanut valikoivaa lehdistötukea sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ym. kustannusten alentamiseen, kehittämishankkeisiin sekä uutis- ja tietotoimistojen toiminnan tukemiseen. Tukea on leikattu voimakkaasti. Vuonna 2000 sitä jaetaan enää 30 miljoonaa markkaa.

Puoluetukea eduskunnassa olevat puolueet jakavat puoluelehdistölle (ns. parlamentaarinen lehdistötuki) sekä Ahvenanmaan maakunnalle sen tiedotustoiminnan tukemiseen. Tukisumma, 45 miljoonaa markkaa vuonna 2000, jaetaan puolueiden käytettäväksi niiden parlamentaaristen voimasuhteiden mukaan.

Vuonna 1994 uskonnollisten lehtien ja mielipidelehtien tuki yhdistettiin kulttuurilehtitueksi. Kulttuurilehtituki on pienin lehdistötuen muodoista. Vuonna 2000 kulttuurilehtitukea myönnettiin yhteensä 4,5 miljoonaa markkaa. (Taulukko 11.1.)

Kirjan ja kirjastojen tuki

Valtion kirjallisuustuki on pääasiassa erilaisina apurahoina jaettavaa kirjailijatukea. Sen lisäksi tuetaan jonkin verran kustantajia, kirjallisuuden yleistä edistämistä ja alan järjestöjä. Vuonna 1999 kirjallisuustuen kokonaismäärä oli noin 35 miljoonaa markkaa. (Taulukko 11.2.)

Kirjailijatukea jaettiin vuonna 1999 yhteensä 24 miljoonaa markkaa, josta hieman yli puolet oli kirjastokorvausapurahoja ja puolet erilaisia taiteilija- ja kohdeapurahoja. Kirjastokorvausapurahajärjestelmä on perusteiltaan tekijänoikeudellinen: se on luotu korvaamaan kirjailijoille heidän teostensa lainaus kirjastoissa. Apurahoja ei ole kuitenkaan sidottu hakijoiden teosten määriin kirjastojen kokoelmissa tai niiden lainaukseen. Vuosittain kirjastokorvausapurahoihin osoitetaan tulo- ja menoarviossa kymmenen prosenttia yleisten kirjastojen kirjahankintamäärärahoista.

Muut kirjallisuustuen muodot ovat selvästi kirjailijatukea pienempiä. Esimerkiksi kirjojen julkaisemista ja levitystä tuettiin vuonna 1999 noin kuudella miljoonalla markalla. (Taulukko 11.2.)

Valtion osallistuminen yleisten kirjastojen kustannuksiin on tukea pääasiassa kirjojen jakelulle. Tosin kirjastojen toiminnan monipuolistuessa tuki kohdistuu myös muun muassa videoille ja äänitteille. Valtio tukee vuosittain kirjastoja yhteensä noin puolella miljardilla markalla, josta noin 90 prosenttia on myönnetty kirjasto-

jen käyttömenoihin ja loput kirjastojen perustamiskustannuksiin. Valtion kirjastotukea on pienennetty 1990-luvulla. Suurimmillaan se oli 782 miljoonaa markkaa vuonna 1992. (Taulukko 11.3.)

Elokuvan tuki

Valtion elokuvatuki on toisaalta lähinnä yrityksille myönnettävää tukea elokuvien tuotantoon, jakeluun ja esittämiseen sekä taiteilijatukea elokuva-alan ammattilaisille. Jonkin verran tuetaan myös elokuvakulttuurin edistämistä ja alan järjestöjä.

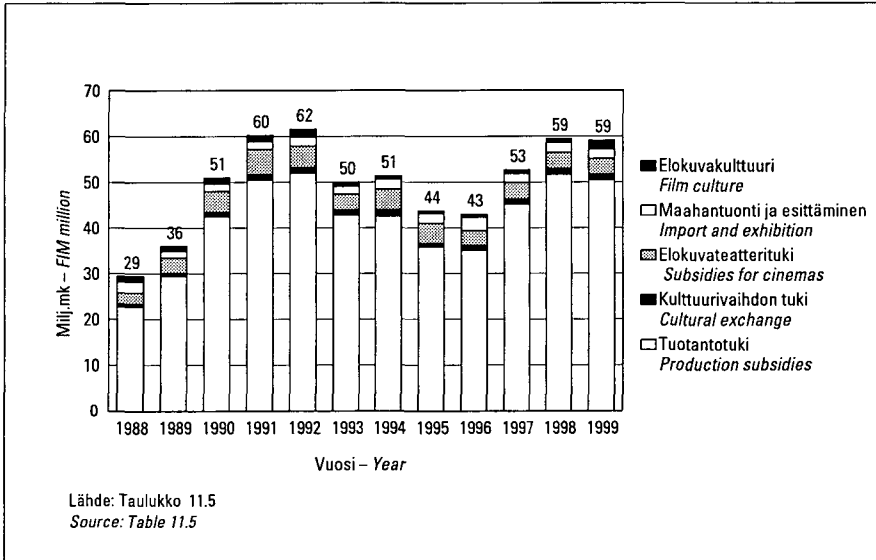
Elokuvien tuotanto- ja levitystuki sekä elokuvateatterituki on kanavoitu pääasiassa Suomen elokuvasäätiön kautta. Vuonna 1999 Elokuväsäätiö jakoi tukea yhteensä 59 miljoonaa markkaa, josta 50 miljoonaa oli tuotantotukea (taulukko 11.5 ja kuvio 11.2). Elokuväsäätiön määrärahoja leikattiin paljon 1990-luvun alkupuolella, mutta vuosikymmenen lopulla tilanne parantui. Säätiön budjettirahoitus kasvoi ja lisäksi tv-lupamaksutuloista kanavoitiin vuosittain 12 miljoonaa markkaa audiovisuaaliseen tuotantoon, siis myös elokuvatuotantoon. Lisäksi elokuvataidetoimikunta jakaa vuosittain tuotantoyrityksille kotimaisten elokuvien laatutukea 1,5 miljoonaa (taulukko 11.4).

Elokuva-alan taiteilijatuki on huomattavasti pienempää kuin Elokuväsäätiön jakama tuki. Toki myös valtaosa Elokuväsäätiön tuesta kohdentuu pohjimmiltaan elokuvantekijöille työtilaisuuksina. Elokuvan taiteilijatuken muodot ovat samat kuin muillakin taiteenaloilla: lähinnä eri mittaisia taiteilija-apurahoja, kohdeapurahoja ja palkintoja. Elokuva-alan taiteilija-apurahoina jaetaan vuosittain muutama miljoona markkaa. (Taulukko 11.5.)

Suomalainen elokuva-ala saa tukea myös kansainvälisistä elokuvarahastoista, joiden rahoitukseen Suomi osallistuu. Tärkeimmät tällaiset rahastot ovat Pohjoismainen elokuva- ja tv -rahasto, Euroopan Neuvoston Eurimages-rahasto ja Euroopan Unionin Media II -ohjelma. Pohjoismainen elokuva- ja tv -rahasto myönsi vuonna 1997 tukea suomalaisille pitkille ja lyhyille elokuville yhteensä noin 4,5 miljoonaa markkaa. Eurimagesin tuki oli samana vuonna noin 1,8 miljoonaa markkaa. Kyseessä on suomalaisten elokuvien kokonaistuki, josta osa kohdentuu elokuvissa osatuottajina olleiden ulkomaisten yritysten rahoitusosuuteen. Media II -ohjelmasta suomalaisten elokuvien kehittelyyn, levitykseen ja markkinointiin myönnettiin vuonna 1997 yhteensä 4,8 miljoonaa markkaa.

Kuvio 11.2 Suomen elokuvasäätiön tukitoiminta 1988 – 1999

Figure 11.2 Grants and subsidies from the Finnish Film Foundation 1988 – 1999

Kollektiivisesti jaettavat tekijänoikeuskorvaukset

Joukkoviestinnän tekijänoikeuksien valvontaan ja tekijänoikeudellisten korvauksien maksamiseen liittyvät kollektiiviset sopimusjärjestelyt yleistyivät 1970- ja 1980-luvuilla. Eräin osin korvausten hallinnointi ja jako on saanut julkista tukea muistuttavia piirteitä. Perusluonteeltaan tekijänoikeuskorvaukset ovat kuitenkin yksityisoikeudellisia korvauksia teosten käytöstä tekijöille.

Yksi keskeinen tällaisten kollektiivisesti jaettavien tekijänoikeusrahojen lähde on kasettikorvausmaksu. Se on tyhjen äänikasettien ja -levykkeiden sekä videokasettien hintaan sisältyvä tekijänoikeudellinen korvausosuus. Suuruudeltaan maksu on äänikaseteista, tallentavista MiniDisc-levyistä sekä tallentavista audio CD-levyistä (CD-RW ja CD-R) kolme penniä minuutilta. Videokasettien maksu on 4,5 penniä minuutilta. Tietokoneen avulla tallennettavien CD-levykkeiden maksu on penni per minuutti (CD-R ja CD-RW). Lisäksi maksua peritään erillisistä MP3-tallentimista 3 penniä minuutilta keskimääräisen tallennuspituuden mukaan.

Vuonna 1999 kasettimaksun nettotuotto oli 52 miljoonaa markkaa (taulukko 11.6). Tuotto laski 1990-luvun alkuvuosina minuuttihinnan alentamisen, erilaisten maksuvelvollisuuden kiertokeinojen ja yleisen taloudellisen taantuman seurauksena, mutta viime vuosina se on jälleen kasvanut.

Kasettimaksun tuoton käyttösuunnitelman vahvistaa vuosittain opetusministeriö. Äänikaseteista kertyneistä maksuista 65 prosenttia maksetaan suoraan oikeu-

denhaltijoille ja 35 prosenttia tekijänoikeudellisille yhteisöille. Kuvakasettien mak-suista puolet tilitetään oikeudenhaltijoille ja puolet yhteisöille. Tekijänoikeudellisille yhteisöille ohjatut kasettimaksutulot käytetään lähinnä elokuvan, videon, äänitteiden, musiikin, kirjallisuuden ja kuvataiteiden tukemiseen. (Taulukko 11.7.)

Videotuotannolle ja -levitykselle tärkeä tuen lähde on ollut Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, jonka tuki rahoitetaan pitkälti juuri kasettimak-suilla. Kasettimaksun tuotoilla rahoitetaan myös osa Elokuvasäätiön kautta kana-voidusta videotuotannon tuesta. Niin ikään äänitetuotantoa tukevan ESEK:in rahoituksesta osa tulee kasettimaksuista (taulukot 11.8 ja 11.9).

Valokopiointikorvaus on toinen joukkoviestintään liittyvä tekijänoikeudellinen korvaus. Sen tuotto jaetaan tekijöitä ja teosten kustantajia edustavien Kopioston jäsenjärjestöjen kautta kollektiivikäyttöön. Vuonna 1999 valokopiointikorvauksia kerättiin hallinnolta, kouluilta, yrityksiltä ja muilta organisaatioilta yhteensä noin 29 miljoonaa markkaa. (Taulukot 11.10 ja 11.11.)

Tilastointi

Osa joukkoviestinnän julkiseen tukeen suunnatuista määrärahoista löytyy valtion tulo- ja menoarvioista sekä valtion tilinpäätöksistä opetusministeriön ja liikenneministeriön pääluokkien eri momenteilta. Loput tiedoista on saatu suoraan ko. ministereistä tai niiden kotisivuilta.

Opetusministeriön hallinnonalan kulttuuri- ja viestintämäärärahojen käytöstä julkaistaan tietoja taiteen keskustoimikunnan vuosikertomuksissa ja sen julkaisemassa Arsis-lehdessä.

Suomen elokuvasäätiö tilastoi ja erittelee vuosikertomuksissaan hallinnoimansa elokuvatuen jakautumisen eri tukikohteisiin.

Tiedot kasettimaksutuottojen ja valokopioinnin korvausten käytöstä löytyvät opetusministeriön vuosittaisista kasettimaksun käyttöpäätöksistä sekä tekijänoikeusjärjestöjen vuosikertomuksista.

(RK)

Täydentävää kirjallisuutta

Elokuvan rahoitustyöryhmän raportti. *Opetusministeriön muistioita*. 25:1996. Helsinki. 1996.

Stockmann, Doris, Bengtsson, Niklas, ja Repo, Yrjö: Kirja Suomessa. Tekijöistä lukijaan - kirja-alan tukitoimet ja kehittäminen. Opetusministeriön kulttuuripolitiikan osaston julkaisuja 2000/1. Helsinki.

Lehdistötuki 2000. Lehdistötuen jakoperusteet, vaikutukset ja tulevaisuuden tarpeet. Liikenneministeriön julkaisuja 23/99. Helsinki 1999.

Taulukot – Tables

- 11.1 Valtion tuki lehdistölle 1980 – 2000
Government subsidies to the printed press 1980 – 2000
- 11.2 Kirjallisuuden tuki 1997 – 1999
Government subsidies to literature 1997 – 1999
- 11.3 Valtion tuki kirjastoille 1980 – 2000
Government subsidies to public libraries 1980 – 2000
- 11.4 Elokuvataiteen tuki 1997 – 1999
Government subsidies to film and cinema 1997 – 1999
- 11.5 Suomen elokuvasäätiön tukitoiminta 1990 – 1999
Grants and subsidies from the Finnish Film Foundation 1990 – 1999
- 11.6 Tyhjäkasettimaksun nettotuotto 1985 – 1999
Net returns from blank cassette fee 1985 – 1999
- 11.7 Tyhjäkasettimaksun käyttö 1990 – 1998
Allocation of blank cassette fee 1990 – 1998
- 11.8 Avekin tukitoiminta 1998/1999
Grants and subsidies from the Promotion Centre for Audiovisual Culture in Finland (AVEK) 1998/1999
- 11.9 Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEKin tuki 1999
Grants and subsidies from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK) 1999
- 11.10 Kopioston perimät valokopioinnin tekijänoikeuskorvaukset 1985 – 1999
Royalties collected by Kopiosto for photocopying 1985 – 1999
- 11.11 Kopioston jäsenjärjestöilleen tilittämät valokopioinnin tekijänoikeuskorvaukset 1997 – 1999
Photocopying royalties paid out by Kopiosto to its member organizations 1997 – 1999

Kuviot – Figures

- 11.1 Valtion tuki lehdistölle 1985 – 2000
Government subsidies to the print press 1985 – 2000
- 11.2 Suomen elokuvasäätiön tukitoiminta 1988 – 1999
Grants and subsidies from the Finnish Film Foundation 1988 – 1999

11.1 Valtion tuki lehdistölle 1980 – 2000 Government subsidies to the printed press 1980 – 2000

Tukimuoto Type of subsidy	1980		1985		1990		1992		1993		1994	
	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%	Mmk FIM million	%
Valikoiva lehdistötuki* Selective press subsidies*												
• valtioneuvoston jakama from Council of State	32	11,4	45	10,2	66	14,3	69	16,8	62	28,1	55	26,3
• puolueiden kautta through political parties	32	11,4	45	10,2	45	9,8	43	10,5	38	17,2	35	16,7
• uutis- ja tietotoimistojen tuki subsidies for news agencies**	3	1,0	5	1,0	6	1,3	4	1,0	–	–	–	–
Sanomalehtien yhteisjakelutuki Subsidies for joint newspaper delivery systems	1	0,1	7	1,5	16	3,4	20	4,9	18	8,1	17	8,1
Mielipidelehtituki Subsidies for opinion journals	1	0,3	1	0,3	2	0,5	2	0,6	2	1,1	4	1,9
Uskonnollisten lehtien tuki Subsidies for religious journals	1	0,5	2	0,3	2	0,4	3	0,6	2	1,1		
Suora lehtituki yhteensä Direct press subsidies total	70	24,7	105	23,5	135	29,3	141	34,3	123	55,6	111	53,1
Yleinen kuljetustuki*** Transport subsidies***	210	74,9	334	76,1	326	70,7	270	65,7	98	44,3	98	46,9
Tuki yhteensä – Subsidies total	280	100,0	439	100,0	461	100,0	411	100,0	221	100,0	209	100,0
	1995	1996	1997	1998	1999	2000						
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk						
	FIM	FIM	FIM	FIM	FIM	FIM						
	million	%	million	%	million	%	million	%	million	%	million	%
Valikoiva lehdistötuki* Selective press subsidies*												
• valtioneuvoston jakama from Council of State	45	30,0	45	53,9	40	50,3	40	50,3	30	37,7	30	37,7
• puolueiden kautta through political parties	35	23,3	35	41,9	35	44,0	35	44,0	45	56,6	45	56,6
• uutis- ja tietotoimistojen tuki subsidies for news agencies**	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sanomalehtien yhteisjakelutuki Subsidies for joint newspaper delivery systems	17	11,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Mielipidelehtituki Subsidies for opinion journals	4	2,7	4	4,2	5	5,7	5	5,7	5	5,7	5	5,7
Uskonnollisten lehtien tuki Subsidies for religious journals												
Suora lehtituki yhteensä Direct press subsidies total	101	67,3	84	100,0	80	100,0	80	100,0	80	100,0	80	100,0
Yleinen kuljetustuki*** Transport subsidies***	49	32,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tuki yhteensä – Subsidies total	150	100,0	84	100,0	80	100,0	80	100,0	80	100,0	80	100,0

* Tuki sanomalehdistön kuljetus- jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseen – Money to subsidize transport, delivery and other costs.

** Uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakaslehtien telekustannusten alentamiseen – Money to subsidize telecommunications costs of news agencies and their clients.

*** Tuki maksettiin Posti- ja telelaitokselle/Suomen Posti Oy:lle lehtien kuljetusmaksujen alentamiseksi. Momentin nimike muutettiin vuoden 1994 talousarviossa: Lehtien maaseutujakelun korvaus. – The subsidies were paid to the Posts for delivery costs. In 1994 the subsidy was redefined as compensation for newspaper deliveries in rural areas.

Lähteet: Valtion tilinpäätökset
Valtion tulo- ja menoarvioesitykset
Sources: State Budgets and Final accounts

11.2 Kirjallisuuden tuki 1997 – 1999
Government subsidies to literature 1997 – 1999

	1997		1998		1999	
	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%
Tuotanto/levitys – Production/distribution	3 400	10,8	6 004	16	5 890	17
Kirjallisuuden edistäminen <i>Promotion of fiction</i>	730	2,3	724	2	710	2,1
Suomalaisen kirjallisuuden kääntäminen & julkaiseminen <i>Translation and publication of Finnish literature</i>	1 000	3,2	1 200	3,3	1 370	4,0
Julkaisutuki – <i>Publication subsidies</i>	560	1,8	560	1,5	560	1,6
Ostotuki – <i>Purchasing subsidies</i>	1 500	4,8	3 270	8,9	3 000	8,7
Selkokiellisen kirjallisuuden tuki <i>Publication of easy-to-read books</i>	150	0,5	250	0,7	250	0,7
Harrastus/tiedotus – Promotion/Information	2 083	6,6	2 080	5,7	2 080	6,0
Lukemisen ja luovan kirjoittamisen edistäminen <i>Promotion of reading and writing</i>	730	2,3	780	2,1	780	2,3
Alueellisten taidetoimikuntien valtionavustukset <i>State subsidies by regional arts councils</i>	313	1,0	..	..	..	..
Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen toiminta <i>The Finnish Literature Information Centre</i>	700	2,2	800	2,2	800	2,3
Suomen Nuorisokirjallisuuden instituutti <i>Finnish Institute for Children's Literature</i>	340	1,1	500	1,4	500	1,4
Kirjallisuuden alan järjestöt – Writers' associations	1 180	3,7	1 200	3,3	1 300	3,8
Taiteilijat – Artists	23 103	73,2	25 216	68,9	23 938	69,3
Palkinnot – <i>Prizes</i>	380		250	0,7	375	1,1
Kirjastokorvaukset – <i>Authors' library fees</i>	13 713	43,4	14 153	38,7	13 782	39,9
Kohdeapurahat* – <i>Project grants*</i>	287	0,9	312	0,9	431	1,2
Taiteilija-apurahat/taiteilijaprofessorit <i>Government arts grants</i>	8 927	28,3	9 299	25,4	9 350	27
Alueellisten taidetoimikuntien apurahat <i>Grants from the regional arts councils</i>	1 167	3,7	1 202	3,37	..	..
Muu tuki ** – Other subsidies **	1 812	5,7	2 082	5,7	1 332	3,9
Yhteensä – Total	31 577	100,0	36 582	100	34 540	100

* Ml. matka-apurahat sekä lastenkulttuurin apurahat ja palkinnot. – *Incl. travel grants and grants and prizes for children's culture.*

** Sisältää muun taiteen alan tuen, valtakunnalliset tapahtumat ja tuen kv. yhteistoiminnalle.
Includes other subsidies, national cultural events and subsidies to international co-operation.

Lähteet: Taiteen keskustoimikunta, opetusministeriö, valtion tulo- ja menoarviot sekä tilinpäätökset.
 Sources: *The Arts Council of Finland, The Ministry of Education, State budgets and Final accounts.*

11.3 Valtion tuki kirjastoille 1980 – 2000
Government subsidies to public libraries 1980 – 2000

Tukimuoto <i>Type of subsidy</i>	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	Mmk – FIM million												
Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin <i>State subsidies to cover overheads</i>	207	384	621	701	741	607	575	497	512	491	462	477	477
Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin <i>State subsidies to cover establishment expenses</i>	20	25	42	40	41	39	35	29	40	38	42	36	36
Rakennuslainat kirjastoille <i>Construction loans</i>	4	11	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Yhteensä – Total</i>	231	420	663	741	782	646	610	526	552	529	504	513	513

Lähde: Valtion tilinpäätökset; Valtion tulo- ja menoarviot
 Source: State Budgets and Final accounts

11.4 Elokvataiteen tuki 1997 – 1999
Government subsidies to film and cinema 1997 – 1999

	1997		1998		1999	
	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%	1 000 mk <i>FIM thousand</i>	%
Tuotanto – Production	52 300	68,2	54 300	67,6	52 500	63,5
Kotimaisen elokuva- televisio- ja videotuotannon tuki * <i>Finnish film and programme production *</i>	41 400	54,0	43 400	54,0	44 000	53,2
Elokuvan laatutuki – <i>Quality support</i>	1 500	2,0	1 500	1,9	1 500	1,8
Suomen elokuvasäätiö – <i>Finnish Film Foundation</i>	7 000	9,1	7 000	8,7	7 000	8,5
Suomen elokuvasäätiön ja TV-yhtiöiden ennakko-ostosopimukset <i>Co-funding agreements with TV companies</i>	2 400	3,1	2 400	3,0	–	–
Jakelu – Distribution	6 910	9,0	6 940	8,6	10 700	12,9
Jakelun ja elokuvateatterien tuki ** <i>Distribution and cinema subsidies **</i>	3 440	4,5	3 440	4,3	6 000	7,3
Alueelliset elokuvakeskukset <i>Regional cinema centres</i>	1 570	2,0	1 570	2,0	1 700	2,1
Elokvakulttuurin tuki – <i>Promotion of film culture</i>	1 000	1,3	1 000	1,2	1 000	1,2
Elokvataiteen kv. edistäminen ja valtakunnalliset festivaalit <i>Film festivals and international promotion of films</i>	–	–	–	–	2 000	2,4
Valtakunnalliset kulttuuritapahtumat <i>Nation-wide cultural events</i>	900	1,2	930	1,2	–	–
Alueellisten taidetoimikuntien valtion avustukset <i>State subsidies from regional arts councils</i>	147	0,2	..	..	..	..
Järjestöt – Organizations	1 690	2,2	1 690	2,1	1 800	2,2
Suomen elokuva-arkisto – <i>Finnish Film Archive</i>	12 792	16,7	13 733	17,1	14 717	17,8
Taiteilijat – Artists	2 668	3,5	2 896	3,6	2 656	3,2
Palkinnot – <i>Prizes</i>	150	0,2	200	0,2	175	0,2
Kohdeapurahat *** – <i>Project grants ***</i>	230	0,3	220	0,3	247	0,3
Taiteilija-apurahat/taiteilijaprofessuurit <i>Government arts grants</i>	1 984	2,6	2 186	2,7	2 234	2,7
Alueellisten taidetoimikuntien apurahat <i>Grants from the regional arts councils</i>	304	0,4	290	0,4	..	..
Muut avustukset **** – <i>Other subsidies ****</i>	140	0,2	800	1,0	258	0,3
Yhteensä – Total	76 647	100,0	80 359	100	82 631	100

* Sisältää vuoteen 1998 asti myös jakelun tuen. – *Until 1998 includes also subsidies to distribution.*

** Vuoteen 1998 pelkästään elokuvateatterituki. – *Until 1998 includes only subsidies to cinema theaters.*

*** Ml. matka- ja lastenkulttuurin apurahat – *Incl. travel grants and grants for children's culture.*

**** Sisältää muun taiteen alan tuen ja tuen kv. yhteistoiminnalle. – *Includes other subsidies and subsidies to international co-operation.*

Lähteet: Taiteen keskustoimikunta, opetusministeriö, valtion tulo- ja menoarviot sekä tilinpäätökset
Sources: The Arts Council of Finland, The Ministry of Education, State budgets and Balance sheets

11.7 Tyhjäkasettimaksun käyttö 1990 – 1998
Allocation of blank cassette fee 1990 – 1998

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	1 000 mk – FIM thousand								
<i>Välillisinä korvauksina – Indirect compensations</i>									
<i>AVEK – Promotion Centre for Audiovisual Culture in Finland (AVEK)</i>	4 200	2 500	2 700	1 750	1 200	1 500	2 500	1 300	1 000
<i>Kopiosto/AVEK – Kopiosto/AVEK</i>	12 400	13 500	13 000	11 100	11 800	12 000	13 900	14 000	12 200
<i>Suomen elokuvaseätiö – Finnish Film Foundation</i>	3 500	4 800	3 000	2 000	2 000	1 600	1 400	900	360
<i>ESEK – Finnish Performing Music Promotion Centre</i>	7 400	7 000	5 810	5 150	5 050	3 525	5 380	5 180	4 265
<i>LUSES – Foundation for the Promotion of Finnish Music</i>	4 170	3 790	2 650	2 780	2 680	1 240	1 390	1 200	925
<i>Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus Copyright Information Centre</i>	250	250	250	255	255	355	405	550	550
<i>Kirjallisuuden edistämiskeskus Centre for the Promotion of Finnish Literature</i>	650	630	570	490	490	400	510	400	420
<i>Kuvasto/WISEK – Kuvasto: photo copyright</i>	–	–	250	200	230	230	250	250	210
<i>Kuurojen liitto – Association for the Deaf</i>	50	50	50	40	40	40	50	50	40
<i>Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys & Tekijänoikeusinstituutti – Finnish Copyright Association</i>	100	95	640	515	515	515	630	630	528
<i>Visuaalisten taiteiden edistämiskeskus/WISEK Centre for the Promotion of Visual Arts</i>	300	300	–	–	–	–	–	–	–
<i>Teosto – Finnish Composers' Copyright Society</i>	650	550	–	–	–	–	–	–	–
<i>Siirretty erikseen jaettavaksi Allocated for separate uses</i>	5 916	3 465	1 636	1 405	1 668	1 095	1 456	1 231	1 159
<i>Yhteensä – Total</i>	39 586	36 930	30 556	25 685	25 928	22 500	27 871	25 691	21 657
<i>Suorina korvauksina oikeudenhaltijoille Direct compensations to copyright holders</i>	21 378	19 856	16 248	13 877	19 293	17 413	26 315	28 334	23 691

Lähde: Opetusministeriö
 Source: Ministry of Education

11.8 AVEKin tukitoiminta 1998/1999*

Grants and subsidies from the Promotion Centre for Audiovisual Culture in Finland (AVEK) 1998/1999*

	Hyväksytyjä hakemuksia Applications approved Kpl – No.	Myönnetty tuki Amount granted 1 000 mk FIM thousand	Osuus haetusta tuesta % Share of subsidies applied for %
Tuotantotuki – Production subsidies	154	13 548	42
Lyhyt- ja dokumenttielokuvat – Short films and documentaries	88	10 010	41
Mediataide ja multimedia – Video art and multimedia	47	1 439	41
Kansainväliset yhteistuotannot – International co-productions	19	2 099	48
Koulutustuki – Educational subsidies	72	1 508	27
• henkilökohtaiset apurahat – personal grants	47	734	21
• muu koulutustuki – other educational subsidies	13	379	59
• multimediatauki – subsidies to multimedia	12	395	27
Tutkimus- ja julkaisutuki – Research and publishing	11	300	22
Festivaali- ja av-kulttuurin tuki Support for festivals and audiovisual culture	21	607	50
Eurooppa-tuki** – Europe subsidies**	54	776	46
Yhteensä – Total 1998/1999	312	16 740	40

* Toiminta rahoitetaan kasettimaksuvaroista – Funded through blank cassette fees.

** Kansainvälisten yhteistuotantojen valmisteluun ja kotimaisten elokuvien kansainväliseen markkinointiin ja levitykseen.
For preparation of international co-productions and international marketing and distribution of Finnish films.

Lähde: AVEKin toimintakertomus 1998–1999

Source: Annual report of AVEK 1998–1999

11.9 Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEKin tuki 1999*

Grants and subsidies from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK) 1999*

	1 000 mk – FIM 1 000	Kevyt musiikki Light music %	Vakava musiikki Serious music %
Äänitetuotanto – Phonogram production	3 733	80	20
Audiovisuaaliset musiikkiohjelmat** – Audiovisual music programmes**	2 763	87	13
Esiintymistilaisuudet*** – Public appearance***	3 453	49	51
Koulutustoiminta – Training and education	328	33	67
Julkaisu- ja muu toiminta – Publishing and other activities	41	57	43
Yhteensä – Total 1999	10 317		

* Toiminta rahoitetaan pääosin ulkomaisen musiikin esittämisestä Suomessa perityillä korvauksilla ja kasettimaksutuotoilla
Funded mainly through fees collected from the performing of foreign music in Finland and cassette royalty fees.

** AV-tuki on ESEKin ja LUSESin yhteisen AV-jaoston jakamaa tukea. – Subsidies from the audiovisual section of ESEK and LUSES.

*** Summa sisältää kuorojen ulkomaan matkoihin myönnetyn summan 450 000 mk, josta opetusministeriön osuus oli 425 000 mk.
Includes FIM 450 000 for international tours of choirs, of which FIM 425 000 was paid by the Ministry of Education.

Lähde: Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEK.

Source: Finnish Performing Music Promotion Centre ESEK.

11.10 Kopioston perimät valokopioinnin tekijänoikeuskorvaukset 1985 – 1999
Royalties collected by Copyright Office Kopiosto for photocopying 1985 – 1999

	1985	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	1 000 mk – FIM thousand							
Valtio/koulukopiointi* – State/schools*	5 240	6 570	11 247	12 747	12 938	13 326	13 592	13 863
Muu oppilaitoskopiointi <i>Other educational establishments</i>	–	–	–	239	1 432	3 352	3 771	3 527
Valtionhallinnon kopiointi – Public administration	630	770	1 759	1 759	1 785	1 839	2 264	2 749
Kunnallishallinnon kopiointi – Municipal administration	381	726	1 282	1 435	1 595	1 712	1 838	2 135
Kirkkohallitus/Ev.lut.ja ortod.kirkon kopiointi <i>National Ecclesiastical-Board</i>	195	367	507	586	674	879	942	982
Yritysten/ elinkeinoelämän kopiointi <i>Business companies</i>	262	545	1 866	2 730	2 832	3 739	4 668	5 182
Muut** – Others**	–	40	202	246	281	312	119	168
Yhteensä – Total	6 708	9 018	16 863	19 742	21 537	25 159	27 194	28 606

* Koulussa, korkeakoulussa ja valtion henkilöstökoulutuksessa suoritettavasta kopioinnista.

Copying at schools, universities and in state personnel training.

** Summa koostuu vuodesta 1998 lähtien lähinnä kaupallisella pohjalla toimivien opistojen kopiointikorvauksista.

Since 1998 the sum consists chiefly of fees collected from schools operating on a commercial basis

Lähde: Kopioston toimintakertomukset

Source: *Kopiosto annual reports.*

11.11 Kopioston jäsenjärjestöilleen tilittämät valokopioinnin tekijänoikeuskorvaukset 1997 – 1999
Photocopying royalties paid out by Kopiosto to its member organizations 1997 – 1999

	1997	1998	1999	
	1 000 mk – FIM thousand			
Kaunokirjallisuus	357	390	410	Literature
Tekijäjärjestöt	232	253	267	Author organizations
Kustantajajärjestöt	125	136	143	Publisher organizations
Kuva	3 916	4 311	4 824	Photography
Tekijäjärjestöt	2 008	2 155	2 412	Photographer organizations
Kustantajajärjestöt	1 908	2 155	2 412	Publisher organizations
Lehdistö	4 541	5 184	5 904	Print press
Tekijäjärjestöt	2 157	2 462	2 804	Journalist organizations
Kustantajajärjestöt	2 157	2 462	2 838	Publisher organizations
Päätöimittajajärjestöt	227	259	262	Editor organizations
Nuotit	1 419	1 613	1 598	Music
Tekijäjärjestöt	709	807	799	Composer organizations
Kustantajajärjestöt	709	807	799	Publisher organizations
Tietokirjallisuus	8 522	9 106	10 432	Non-fiction
Tekijäjärjestöt	3 409	3 642	4 173	Author organizations
Kustantajajärjestöt	5 113	5 463	6 259	Publisher organizations
Yhteensä	18 754	20 603	23 168	Total

Lähde: Kopiosto

Source: *Kopiosto*

---

12 Kansainvälisiä vertailutietoja

Tähän lukuun on kerätty eräitä joukkoviestintää koskevia kansainvälisiä vertailutietoja. On hyvä muistaa, että tilastojen standardointipyrkimyksistä huolimatta eri maiden tilastointiperusteet saattavat poiketa toisistaan. Tietojen täydelliseen vertailukelpoisuuteen ei siksi välttämättä useinkaan päästä. Arvokasta työtä audiovisuaalisen joukkoviestinnän tilastoinnin vertailukelpoisuuden parantamiseksi ovat viime vuosina tehneet erityisesti European Audiovisual Observatory ja EU:n tilastovirasto Eurostat.

Silti esimerkiksi tietoja satelliittiliittymien määristä on saatavissa useista lähteistä. Eri lähteiden tiedot saattavat poiketa oleellisesti toisistaan. Tietoja on siksi pidettävä vain likimääräisinä.

Myös vertailulaskelmissa sovellettavat erilaiset laskentakriteerit saattavat antaa toisistaan hyvinkin poikkeavia tuloksia. Esimerkiksi TBI Yearbookin vuoden 1995 laitoksessa esitettiin kolme erilaista listaa suurimmista joukkoviestintäyrityksistä. Samojen viestintäyritysten sijoitukset listoilla poikkesivat oleellisesti toisistaan juuri erilaisten laskentakriteerien vuoksi.

Unescon massiivinen tilastollinen vuosikirja on yleisesti käytetty, vaikka joukkoviestinnän osalta sisällöllisesti suppea kansainvälisiä vertailutietoja sisältävä lähdeos. European Audiovisual Observatoryn vuositilasto (ilm. 1994–) sisältää paljon tietoja audiovisuaalisen joukkoviestinnän taloudesta, rakenteesta, tavoittavuudesta, kulutuksesta ja mainonnasta.

Sanomalehdistön kansainvälisen kustantajajärjestön (WAN) vuositilasto World Press Trends on alan keskeisin kansainvälinen tilastojulkaisu. Aikakauslehdistön kohdalla vallinnutta ammottavaa tietoaukkoa paikkaa jossain määrin aikakauslehtikustantajajärjestö FIPP:in ja Zenith Median yhteistyönä tuotettu World Magazine Trends.

Nordicom in julkaisema Nordic Media Trends (ilm. 1995–) on erittäin käytökelpoinen tilastojulkaisusarja joukkoviestinnästä Pohjoismaissa. Sarjassa ilmestynyt Nordic Baltic Media Statistics 1998 kattaa nimensä mukaisesti myös Baltian maat.

(TS)

Täydentävää kirjallisuutta

The audio-visual sector in the European Economic Area in the 1990s. Eurostat, Statistics in focus, Distributive trades, services and transport 1998/2.

- Audio-visual statistics. Report 1995. Eurostat, Luxembourg 1996
- Eurobarometer. Public opinion in the European Union. Report number 51. European Commission, Brussels 1999.
- Euromedia research group: The media in Western Europe. The euromedia handbook. Sage, London 1997.
- The European advertising & media yearbook. NTC Publications, Henley-on-Thames 1998.
- European cinema yearbook 1999. MEDIA Salles, Milano 1999.
- European marketing pocket book 1999. NTC Publications Ltd., Henley-on-Thames 1998.
- Humphreys, Peter J.: Mass media and media policy in Western Europe. Manchester University Press. Manchester & New York 1996.
- Laing, D & Tyler, B.: The European radio industry. FT Business Limited, London 1998.
- Media trends 1997 in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. Nordic media trends 3. Nordicom, Göteborg 1995.
- Navigating in the future media market. Intergraf, Brussels 1998.
- Nordic Baltic media statistics 1998. Nordic media trends 4. Nordicom, Göteborg 1999.
- The Nordic media market. Nordic media trends 5. Nordicom, Göteborg 2000.
- Sánchez-Taberner, Alfonso et al.: Media concentration in Europe. The European Institute for the Media. Media monograph No. 16, Düsseldorf 1993.
- Statistical yearbook. Cinema, television, video and new media in Europe. Edition 1999. European Audiovisual Observatory, Strasbourg 1998/99.
- TBI yearbook 1995. 21st Century Publishing, London 1995.
- Television 99. European key facts. IP & CLT-Ufa 1999.
- UNESCO statistical yearbook 1998. UNESCO Publishing & Bernan Press, U.S.A., 1998.
- World magazine trends 1999/2000. FIPP-Royal Mail-Zenith Media, Henley-on-Thames 1999.
- World press trends 1999. World Association of Newspapers-Zenith Media, Paris 1999.

Taulukot – Tables

- 12.1 Joukkoviestintämarkkinat Suomessa ja Euroopassa 1996
Media market volume in Finland and Europe 1996
- 12.2 Euroopan liikevaihdoltaan suurimmat joukkoviestintäyritykset ja niiden päätoimialat 1998
The largest media companies in Europe by turnover and their main media activities 1998
- 12.3 Mainososuuksien kehitys eri välineissä Euroopassa 1986 – 1998
Breakdown of advertising by media in Europe 1986 – 1998
- 12.4 Mediamainonnan mainososuudet ja mainonnan osuudet BKT:sta eri maissa 1998
Distribution of adspend and advertising as a percentage of GDP 1998
- 12.5 Päivälehtien levikki 1 000 asukasta kohden 1990 – 1998
Dailies: circulation per 1 000 inhabitants 1990 – 1998
- 12.6 Yleisöaikakauslehtien lukijajaeito 1997 (Aikuisväestö)
Consumer magazines: Average issue readership 1997 (Adults)
- 12.7 Kirjatuotanto 1990 – 1996
Book production 1990 – 1996
- 12.8 Julkisen palvelun television osuus katseluaajasta 1990 – 1998
Audience shares of domestic public TV broadcasting 1990 – 1998
- 12.9 Kaapelitelevisioliittymät 1990 – 1998
Cable TV connections 1990 – 1998
- 12.10 Satelliittilähetyksen suoravastaanotto 1990 – 1997
Satellite TV reception 1990 – 1997
- 12.11 Julkisen palvelun radion markkinaosuus kokonaiskuunteluaajasta 1990 – 1997
Public service radio: share of total listening time 1990 – 1997
- 12.12 Videotallenteiden osto/vuokraustapahtumat videotaloutta kohden 1998
Average number of video transactions per VCR home 1998
- 12.13 Elokuviissa käynnit asukasta kohden 1990 – 1998
Cinema admissions per person 1990 – 1998
- 12.14 Kappalemääräinen äänitemyynti 1998
Phonogram sales in 1998
- 12.15 Uusien viestimien käyttö (Kevät 1999)
Access to information technology (Spring 1999)

12.1 Joukkoviestintämarkkinat Suomessa ja Euroopassa 1996
Media market volume in Finland and Europe 1996

	Suomi – Finland Million ECU	Eurooppa – Europe	Suomi – Finland %	Eurooppa – Europe
Sanomalehdet – Newspapers	963	32 000	33	22
Aikakauslehdet – Magazines	544	21 000	19	15
Kirjat – Books	378	24 000	13	17
Mainospainotuotteet – Printed advertising material	262	13 000	9	9
TV & radio – TV & Radio	530	35 000	18	24
Äänitteet & CD-rom – Phonograms & CD-rom	140	8 000	5	6
Video & elokuva – Video & Cinema	97	10 000	3	7
Yhteensä – Total	2 914	143 000	100	100

Lähteet: Suomi: Tilastokeskus, Joukkoviestintätilastot
 Eurooppa: Intergraf
 Sources: Finland: Statistics Finland, Media statistics
 Europe: Intergraf

12.2 Euroopan liikevaihdoltaan suurimmat joukkoviestintäyhtiöt ja niiden päätoimialat 1998
The largest media companies in Europe by turnover and their main media activities 1998

Yhtiö Company	Kansallisuus Domicile	Liikevaihto Total turnover	Media- liikevaihto Media turnover ¹	Media-liikevaihto- osuus liikevaiht- dosta Media share of total turnover	Päätoimialat – Main media activities						
		USD million	USD million	%	Radio	TV	Elokuva Film	Sanomalehdet Newspapers	Aikakauslehdet Magazines & periodicals	Kirjat Books	
Bertelsmann AG ^{2,3,4}	Saksa – Germany	13 032	8 215	63	X	X	X	X	X	X	
L'Espresso	Ranska – France	11 911	7 097	60	X	X	X	X	X	X	
Vivendi ⁵	Ranska – France	35 645	6 699	19	X	X	X	X	X	X	
Reed Elsevier	Hollanti – Netherlands	5 286	4 651	88	X	X	X	X	X	X	
ARD ⁶	Saksa – Germany	5 598	5 598	100	X	X	X	X	X	X	
BBC	Britannia – United Kingdom	4 110	4 074	99	X	X	X	X	X	X	
Pearson	Britannia – United Kingdom	3 967	3 967	100	X	X	X	X	X	X	
CIT-Ufa ⁴	Luxemburgo – Luxembourg	3 518	3 518	100	X	X	X	X	X	X	
Wolters Kluwer	Hollanti – Netherlands	3 048	3 048	100	X	X	X	X	X	X	
Carlton Communications	Britannia – United Kingdom	3 040	2 789	92	X	X	X	X	X	X	
Carat Plus	Ranska – France	2 757	2 757	100	X	X	X	X	X	X	
RAI	Italia – Italy	2 476	2 476	100	X	X	X	X	X	X	
Daily Mail & General Trust ²	Britannia – United Kingdom	2 349	2 349	100	X	X	X	X	X	X	
BSkyB ⁷	Britannia – United Kingdom	2 376	2 303	97	X	X	X	X	X	X	
Springer-Verlag ⁶	Saksa – Germany	2 618	2 242	86	X	X	X	X	X	X	
Holtzbrinck	Saksa – Germany	2 063	2 063	100	X	X	X	X	X	X	
ITL	Ranska – France	1 852	1 852	100	X	X	X	X	X	X	
Mediaset ⁶	Italia – Italy	1 894	1 785	94	X	X	X	X	X	X	
Bonnier AB	Ruotsi – Sweden	1 870	1 734	93	X	X	X	X	X	X	
Bauer Verlag ⁶	Saksa – Germany	1 740	1 716	99	X	X	X	X	X	X	

1 Media-liikevaihto ei tässä sisällä erillistä painamista, äänitetuotantoa eikä mediatuotteiden vähittäiskauppaa.

Media turnover does not here include separate printing, music publishing, and retail sales of media products.

2 Tili vuosi 1997/98. – Volume financial year 1997/98.

3 Media-liikevaihto ei tässä sisällä äänitteiden kustantamista. – Media volume: music publishing excluded here.

4 CIT-Ufa, josta Bertelsmann omistaa 50%, ei tässä sisällä Bertelsmannin liikevaihtoa.

CIT-Ufa, owned to 50% by Bertelsmann AG, is not included in Bertelsmann's volume.

5 Media-liikevaihto sisältää tässä joukkoviestintän (Havas) lisäksi telekommunikaatio-liiketoiminnan (Cegetel).

Media volume here include media (Havas) and telecommunications (Cegetel).

6 Tili vuosi 1997 – Volume financial year 1997.

7 Tili vuosi 1996. – Volume financial year 1996.

Lähteet/Sources: Ks. The Nordic Media Market. Nordic Media Trends 5.

12.3 Mainososuuksien kehitys eri välineissä Euroopassa 1986 – 1998
Breakdown of advertising by media in Europe 1986 – 1998

Vuosi Year	Sanomalehdet Newspapers	Aikakauslehdet Magazines	Televisio Television	Radio Radio	Elokuva Cinema	Ulkomainonta Outdoor	Yhteensä Total
%							
1986	44,3	24,2	21,6	4,1	0,7	5,1	100
1987	45,3	23,9	21,1	3,8	0,7	5,2	100
1988	45,1	23,2	21,9	4,1	0,7	5,1	100
1989	44,7	23,1	22,3	4,1	0,7	5,2	100
1990	42,7	22,9	24,3	4,3	0,6	5,1	100
1991	42,2	22,1	25,8	4,2	0,6	5,1	100
1992	40,9	21,3	28,0	4,2	0,6	5,0	100
1993	40,8	19,6	29,2	4,7	0,7	5,0	100
1994	40,6	18,8	30,3	4,7	0,7	5,0	100
1995	40,1	18,8	30,7	4,8	0,7	5,0	100
1996	39,5	18,6	31,1	5,0	0,7	5,1	100
1997	39,0	18,8	31,6	4,9	0,7	5,0	100
1998	38,7	18,8	31,9	4,9	0,7	5,0	100

Luvut sisältävät mediakustannukset, mainostoimistopalkkion sekä luokitellun ilmoittelun.
The figures include media costs, agency commission and press classified advertising.

Lähde: EAT/ Suomen Gallup Media
 Source: EAT/MDC-Helsinki Group

12.4 Mediamainonnan mainososuudet ja mainonnan osuudet BKT:sta eri maissa 1998

Distribution of adspend and advertising as a percentage of GDP 1998

Maa Country	Sanomalehdet Newspapers	Aikakauslehdet Magazines	Televisio Television	Radio Radio	Elokuva Cinema	Ulkomainonta Outdoor	Yhteensä Total	Mainonnan osuus % BKT:sta Advertising as % of GNP
%								
EU								
Belgia – Belgium	30,6	14,5	39,9	9,5	0,9	4,6	100	0,73
Britannia – United Kingdom	39,9	18,3	32,7	4,0	0,8	4,3	100	1,27
Espanja – Spain	37,4	12,5	36,8	12,2	..	1,1	100	0,87
Hollanti – Netherlands	48,2	24,6	18,3	5,2	0,3	3,3	100	0,81
Irlanti – Ireland	62,1	2,2	22,1	6,9	0,7	6,1	100	0,87
Italia – Italy	24,2	23,1	33,9	6,6	0,6	11,7	100	0,56
Itävalta – Austria	44,3	17,9	22,0	9,4	..	6,4	100	0,81
Kreikka – Greece	23,2	22,4	37,0	8,2	1,4	7,8	100	0,86
Portugali – Portugal	22,5	27,9	45,8	3,7	..	..	100	0,97
Ranska – France	28,7	10,2	43,4	5,0	..	12,8	100	0,68
Ruotsi – Sweden	60,1	12,1	19,5	3,5	0,5	4,4	100	0,82
Saksa – Germany	48,2	18,3	25,1	3,8	1,0	3,5	100	0,93
Suomi* – Finland*	56,8	16,9	19,6	3,5	0,2	3,0	100	0,91
Tanska – Denmark	61,2	13,5	20,1	1,8	0,6	2,7	100	0,85
Norja – Norway	58,5	14,3	20,3	4,3	0,8	1,7	100	0,79
Sveitsi – Switzerland	54,3	18,1	10,6	2,7	1,1	13,2	100	0,93
Japani – Japan	20,5	17,6	55,7	3,8	..	2,4	100	0,79
USA	16,5	18,6	47,0	6,1	0,5	11,3	100	1,37

Luvut sisältävät mediakustannukset, mainostoimistopalkkion sekä luokitellun ilmoittelun.
The figures include media costs, agency commission and press classified advertising.

* Suomen luvut poikkeavat toisaalla tässä teoksessa esitetystä.
Figures for Finland differ from ones presented elsewhere in this book.

Lähde: EAT/ Suomen Gallup Media
Source: EAT/MDC-Helsinki Group

12.5 Päivälehtien levikki 1 000 asukasta kohden 1990 – 1998

Dailies: circulation per 1 000 inhabitants 1990 – 1998

Maa – Country	1990	1998
EU		
Belgia – Belgium	179	158
Britannia – United Kingdom	390	317
Espanja – Spain	76	106
Hollanti – Netherlands	313	290
Irlanti – Ireland	183	154
Italia – Italy	118	104
Itävalta – Austria	354	402
Kreikka – Greece	105	64
Luxemburg – Luxembourg	313	288
Portugali – Portugal	38	72
Ranska – France	165	145
Ruotsi – Sweden	528	430
Saksa – Germany*	333	303
Suomi – Finland	558	455
Tanska – Denmark	352	300
Islanti – Iceland	374	365 (1997)
Norja – Norway	609	588
Sveitsi – Switzerland	..	377
Bulgaria – Bulgaria	..	134
Kroatia – Croatia	..	112
Kypros – Cyprus	..	81
Latvia – Latvia	..	106
Liettua – Lithuania	..	101 (1996)
Puola – Poland	..	108
Slovakia – Slovak Republic	284	171
Tšekki – Czech Republic	460	175
Unkari – Hungary	..	167
Viro – Estonia	523	175
Japani – Japan	580	577
USA	249	201

* Vuonna 1990 vain Länsi-Saksa. – 1990 statistics refer to West Germany only.

Lähteet/Sources: Word Press Trends, editions 1994, 1999.

12.6 Yleisöaikakauslehtien lukijapeitto 1997 (Aikuisväestö)
 Consumer magazines: Average issue readership 1997 (Adults)

	Kaikki yleisölehdet <i>Any consumer titles</i>	Yleisöaikakauslehdet <i>General interest</i>	Naisten lehdet <i>Women's titles</i>	TV-lehdet <i>TV-guides</i>	Erikoisöaikakauslehdet <i>Special interest</i>
EU					
Britannia – <i>United Kingdom</i>	80	26	32	43	58
Espanja – <i>Spain</i>	52	9	21	26	26
Hollanti – <i>Netherlands</i>	97	61	56	77	77
Italia – <i>Italy</i>	66	..	..	..	..
Ranska – <i>France</i>	96	56	42	86	64
Ruotsi – <i>Sweden</i>	91	50	17	40	79
Saksa – <i>Germany</i>	..	47	41	65	64
Suomi – <i>Finland</i>	93	64	53	23	63
Puola – <i>Poland</i>	48	16	50	42	22
Slovenia – <i>Slovenia</i>	90	48	40	48	60
Tšekki – <i>Czech republic</i>	83	37	37	52	28
Unkari – <i>Hungary</i>	77	23	40	45	43
USA	95	83	69	21	95

Lähde/Source: World Magazine Trends 1999/2000

12.7 Kirjatuotanto 1990 – 1996
Book production 1990 – 1996

	Nimikkeitä/10 000 as. – Titles/10 000 population	
	1990	1996
EU		
Belgia – <i>Belgium</i>	12	..
Britannia – <i>United Kingdom</i>	..	18
Espanja – <i>Spain</i>	9	12
Hollanti – <i>Netherlands</i>	9	22 (1994)
Italia – <i>Italy</i>	4	6
Itävalta – <i>Austria</i>	5 (1991)	10
Kreikka – <i>Greece</i>	3	4
Luxemburg – <i>Luxembourg</i>	10	17 (1994)
Portugali – <i>Portugal</i>	6	8
Ranska – <i>France</i>	7	6 (1995)
Ruotsi – <i>Sweden</i>	14	15
Saksa – <i>Germany</i>	10	9
Suomi – Finland	20	26
Tanska – <i>Denmark</i>	22	24
Islanti – <i>Iceland</i>	59	57
Norja – <i>Norway</i>	9	16
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	21	22
Albania – <i>Albania</i>	1	..
Bulgaria – <i>Bulgaria</i>	4	6
Jugoslavia – <i>Yugoslavia</i>	4	5
Kroatia – <i>Croatia</i>	..	4
Latvia – <i>Latvia</i>	6	8
Liettua – <i>Lithuania</i>	..	10
Makedonia – <i>Macedonia</i>	..	4
Moldova – <i>Moldova</i>	..	2
Puola – <i>Poland</i>	3	4
Romania – <i>Romania</i>	1	3
Slovakia – <i>Slovakia</i>	..	7
Slovenia – <i>Slovenia</i>	..	17
Tseki – <i>Czech Republic</i>	–	10
Ukraina – <i>Ukraine</i>	1	1
Unkari – <i>Hungary</i>	8	9
Valko-Venäjä – <i>Belarus</i>	3	4
Venäjä – <i>Russia</i>	2	3
Viro – <i>Estonia</i>	10	18
Japani – <i>Japan</i>	..	5
USA	2	3

Koulukirjat eivät sisällä ltävällän lukuihin. Hollannin, Japanin ja Kreikan lukuun eivät sisällä pienpainatteet. Norjan lukuun ei sisällä koulukirjat ja julkishallinnon nimikkeistä. USA:n lukuun eivät sisällä koulukirjat, julkishallinnon nimikkeistä eivätkä pienpainatteet. Japanin luvuissa vain ensipainokset.
Data do not include school textbooks (Austria, Norway, USA), pamphlets (Greece, Japan, Netherlands, USA), and government publications (Norway, USA). Figures for Japan cover first editions only.

Lähteet/Sources: Unesco Statistical Yearbooks 1992, 1998

12.8 Julkisen palvelun television osuus katseluajasta 1990 – 1998
Audience shares of domestic public TV broadcasting 1990 – 1998

	1990	1998
	%	
EU		
Belgia (Fl.) – <i>Belgium (Fl.)</i>	28	34
Belgia (Vall.) – <i>Belgium (Fr.)</i>	26	24
Britannia – <i>United Kingdom</i>	48	41
Espanja – <i>Spain</i>	74	35
Hollanti – <i>Netherlands</i>	56	37
Irlanti – <i>Ireland</i>	68	52
Italia – <i>Italy</i>	51	49
Itävalta – <i>Austria</i>	77	61
Kreikka – <i>Greece</i>	28	10
Luxemburg – <i>Luxembourg</i>	..	15
Portugali – <i>Portugal</i>	100	39
Ranska – <i>France</i>	34	44
Ruotsi – <i>Sweden</i>	83	49
Saksa – <i>Germany</i>	68	44
Suomi – Finland	58	46
Tanska – <i>Denmark</i>	92	69
Islanti – <i>Iceland</i>	61	46
Norja – <i>Norway</i>	..	41
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	30	32
Bulgaria – <i>Bulgaria</i>	..	59
Kroatia – <i>Croatia</i>	..	94
Latvia – <i>Latvia</i>	..	25
Liettua – <i>Lithuania</i>	..	16
Puola – <i>Poland</i>	..	50
Romania – <i>Romania</i>	..	46
Slovakia – <i>Slovakia</i>	..	22
Slovenia – <i>Slovenia</i>	..	36
Tseki – <i>Czech Republic</i>	90	34
Ukraina – <i>Ukraine</i>	..	9
Unkari – <i>Hungary</i>	..	30
Valko-Venäjä – <i>Belarus</i>	..	10
Venäjä – <i>Russia</i>	..	60
Viro – <i>Estonia</i>	..	20
Japani – <i>Japan</i>	32	22
USA	4	..

Lähteet/Sources: Screen Digest 4/1996
 IP Television 99. European Key Facts

12.9 Kaapelitelevisioliittymät* 1990 – 1998
Cable TV connections* 1990 – 1998

Maa – Country	Osuus kotitalouksista – Share of households		Osuus TV-talouksista – Share of TV households	
	1990	1998	1990	1998
	%			
EU				
Belgia – Belgium	96		100	
Britannia – United Kingdom	1		10	
Espanja – Spain	1		3	
Hollanti – Netherlands	85		89	
Irlanti – Ireland	36		49	
Italia – Italy	0		0	
Itävalta – Austria	22		37	
Kreikka – Greece	0		0	
Luxemburg – Luxembourg	..		27	
Portugali – Portugal	0		13	
Ranska – France	3		11	
Ruotsi – Sweden	34		52	
Saksa – Germany	24		48	
Suomi – Finland	31		40	
Tanska – Denmark	39		66	
Islanti – Iceland	..		26	(1997)
Norja – Norway	28		44	
Sveitsi – Switzerland	64		99	
Latvia – Latvia	..		25	
Liettua – Lithuania	..		25	
Puola – Poland	0		26	
Slovenia – Slovenia	..		38	
Tseki – Czech Republic	0		20	
Unkari – Hungary	0		50	
Viro – Estonia	..		35	
Japani – Japan	..		32	(1997)
USA	61		67	

* Useiden maiden luvut sisältävät satelliittiyhteisantennijärjestelmiä (SMATV). –
In many cases the figures also include satellite master antenna systems (SMATV).

Lähteet/Sources: Screen Digest 3/1997
 European Audiovisual Observatory Statistical Yearbook '99
 Nordic Baltic Media Statistics 1998
 Baltic Media Book 1999 (BMF Gallup Media)

12.10 Satelliittilähetysten suoravastaanotto 1990 – 1997

Satellite TV reception 1990 – 1997

	Osuus kotitalouksista – Share of households	
	1990	1997
	%	
EU		
Belgia – Belgium	0	3
Britannia – United Kingdom	5	18
Espanja – Spain	0	10
Hollanti – Netherlands	1	4
Irlanti – Ireland	2	10
Italia – Italy	0	4
Itävalta – Austria	1	50
Kreikka – Greece	0	6
Luxemburg – Luxembourg	..	13
Portugali – Portugal	1	11
Ranska – France	0	11
Ruotsi – Sweden	..	18
Saksa – Germany	3	31
Suomi – Finland	2	11
Tanska – Denmark	2	17
Islanti – Iceland	..	6
Norja – Norway	..	18
Sveitsi – Switzerland	0	13
Bulgaria – Bulgaria	0	10
Kroatia – Croatia	..	6 (1996)
Latvia – Latvia	..	2
Liettua – Lithuania	..	2
Puola – Poland	..	16
Romania – Romania	..	8
Slovakia – Slovakia	..	34
Slovenia – Slovenia	..	22
Tšekki – Czech Republic	..	15
Unkari – Hungary	0	22
Viro – Estonia	..	4
Japani – Japan	..	27
USA – USA	..	9

Useiden maiden luvut ovat arvioita. – Most of the figures are estimates.

Lähteet/Sources: Screen Digest 3/1997
Media Trends 1997
Nordic Baltic Media Statistics 1998
Baltic Media Book 1998 (BMF Gallup Media)

12.11 Julkisen palvelun radion markkinaosuus kokonaiskuunteluaajasta 1990 – 1997
Public service radio: share of total listening time 1990 – 1997

	1990	1997
	%	
EU		
Belgia (Fl.) – <i>Belgium (Fl.)</i>	73	87
Belgia (Vall.) – <i>Belgium (Fr.)</i>	40	40
Britannia – <i>United Kingdom</i>	68	49
Espanja – <i>Spain</i>	19	22
Hollanti – <i>Netherlands</i>	87	42
Irlanti – <i>Ireland</i>	62	47
Italia – <i>Italy</i>	46	33
Itävalta – <i>Austria</i>	92	88
Kreikka – <i>Greece</i>	25	10
Portugali – <i>Portugal</i>	32	20
Ranska – <i>France</i>	22	25
Ruotsi – <i>Sweden</i>	96	66
Saksa – <i>Germany</i>	72	52
Suomi – Finland	65	64
Tanska – <i>Denmark</i>	68	70
Islanti – <i>Iceland</i>	73	54
Norja – <i>Norway</i>	75	60
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	64	50
Japani – <i>Japan</i>	43	..
USA	2	..

Lähteet/Sources: Media Concentration in Europe
 The European Radio Industry
 Nordic Baltic Media Statistics 1998

12.12 Videotallenteiden osto/vuokraustapahtumat videotaloutta kohden 1998
 Average number of video transactions per VCR home 1998

Maa – Country	Vuokrauksia per videotalous Rentals per household	Ostoja per videotalous Units sold per household
EU		
Belgia – Belgium	8,2	2,8
Britannia – United Kingdom	9,9	4,8
Espanja – Spain	8,7	1,9
Hollanti – Netherlands	7,6	2,1
Irlanti – Ireland	34,2	3,5
Italia – Italy	3,9	2,3
Itävalta – Austria	4,6	1,8
Kreikka – Greece	5,1	0,2
Luxemburg – Luxembourg	5,6	..
Portugali – Portugal	4,4	1,5
Ranska – France	3,2	3,2
Ruotsi – Sweden	6,5	2,0
Saksa – Germany	5,3	1,4
Suomi – Finland	5,4	3,2
Tanska – Denmark	11,3	3,2
Islanti – Iceland	33,8	2,4
Norja – Norway	11,9	2,1
Sveitsi – Switzerland	3,7	2,0

Lähde/Source: Screen Digest, August 1999

12.13 Elokuviassa käynnit asukasta kohden 1990 – 1998
Cinema admissions per person 1990 – 1998

	1990	1998
EU		
Belgia – <i>Belgium</i>	1,7	2,5
Britannia – <i>United Kingdom</i>	1,7	2,3
Espanja – <i>Spain</i>	2,0	2,9
Hollanti – <i>Netherlands</i>	1,0	1,3
Irlanti – <i>Ireland</i>	2,1	3,4
Italia – <i>Italy</i>	1,6	2,0
Itävalta – <i>Austria</i>	1,3	1,9
Kreikka – <i>Greece</i>	1,3	1,2
Luxemburg – <i>Luxembourg</i>	1,4	3,3
Portugali – <i>Portugal</i>	1,0	1,5
Ranska – <i>France</i>	2,2	2,9
Ruotsi – <i>Sweden</i>	1,8	1,8
Saksa – <i>Germany</i>	1,6	1,8
Suomi – <i>Finland</i>	1,2	1,2
Tanska – <i>Denmark</i>	1,9	2,1
Islanti – <i>Iceland*</i>	8,4	8,3
Norja – <i>Norway</i>	2,7	2,6
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	2,1	2,2
Japani – <i>Japan</i>	1,2	1,1 (1997)
USA	4,7	5,3 (1997)

* Reykjavik. – *Reykjavik only.*

Lähteet/Sources: Screen Digest, 9/1995
 European Cinema Yearbook 1998

12.14 Kappalemääräinen äänitemyynti 1998

Phonogram sales in 1998

Maa – Country	Singlet Singles	LP-levyt – LPs	Kasetit – MCs	CD-levyt – CDs	Yhteensä Total	Kpl/asukas Copies/person
Miljoonaa kpl – Million copies						
EU						
Belgia – Belgium	9	0	0	22	31	3,1
Britannia – United Kingdom	79	2	32	176	290	5,0
Espanja – Spain	2	0	13	50	65	1,6
Hollanti – Netherlands	7	0	0	34	41	2,7
Irlanti – Ireland	2	0	2	6	9	2,5
Italia – Italy	4	0	14	34	52	0,9
Itävalta – Austria	3	0	1	19	23	2,9
Kreikka – Greece	–	0	1	8	9	0,8
Portugali – Portugal	1	–	4	15	20	2,0
Ranska – France	41	0	15	109	165	2,8
Ruotsi – Sweden	5	0	1	23	29	3,3
Saksa – Germany	52	1	25	193	271	3,3
Suomi – Finland	1	0	1	11	12	2,4
Tanska – Denmark	1	0	0	17	18	3,5
Islanti – Iceland	–	–	0	1	1	3,0
Norja – Norway	2	–	0	15	17	3,9
Sveitsi – Switzerland	3	0	2	23	28	3,9
Bulgaria – Bulgaria	–	–	2	0	2	0,2
Kroatia – Croatia	–	–	1	1	2	0,4
Kypros – Cyprus	–	–	0	1	1	1,5
Puola – Poland	0	–	19	16	35	0,9
Romania – Romania	–	–	3	0	3	0,1
Slovakia – Slovakia	0	0	1	2	3	0,5
Slovenia – Slovenia	–	–	1	1	2	0,8
Tšekki – Czech Republic	0	–	5	5	10	0,9
Unkari – Hungary	0	0	3	3	7	0,7
Venäjä – Russia	–	0	80	6	86	0,6
Japani – Japan	144	8	8	286	446	3,6
USA	88	3	159	846	1 096	4,2

*Luvut kattavat IFPI:n jäsenten myynnin. – Sales by IFPI members.

Lähde/Source: IFPI World Sales 1998

12.15 Uusien viestimien käyttö (Kevät 1999)
Access to information technology (Spring 1999)

Onko teillä käytössänne tai mahdollisuus käyttää...
Do you have access to, or do you use...

	Belgia <i>Belgium</i>	Britannia <i>United Kingdom</i>	Espanja <i>Spain</i>	Hollanti <i>Netherlands</i>	Irlanti <i>Ireland</i>	Italia <i>Italy</i>	Itävalta <i>Austria</i>	Kreikka <i>Greece</i>
	%							
Videoita – <i>A video recorder</i>	79	88	78	80	81	74	70	38
Faxia – <i>A fax</i>	18	21	10	27	12	19	17	6
Lautasantennia – <i>A satellite dish</i>	3	24	15	4	15	8	52	2
Maksu-tv-dekooderia <i>A pay-TV decoder</i>	9	20	13	5	11	8	3	10
Teksti-TV:tä – <i>A TV fitted with teletext</i>	67	72	62	84	52	69	63	7
Tietokonetta – <i>A computer</i>	36	43	31	65	28	35	31	15
CD-rom-lukijaa – <i>A CD-ROM</i>	25	27	17	45	13	22	20	6
Modeemia – <i>A modem</i>	15	26	11	43	15	16	13	6
Internetiä – <i>The Internet</i>	11	22	8	35	12	13	11	5
Ei mitään edellisistä – <i>None of these</i>	9	6	13	5	14	14	9	52

	Luxemburg <i>Luxembourg</i>	Portugali <i>Portugal</i>	Ranska <i>France</i>	Ruotsi <i>Sweden</i>	Saksa <i>Germany</i>	Suomi <i>Finland</i>	Tanska <i>Denmark</i>	EU15
	%							
Videoita – <i>A video recorder</i>	74	56	74	77	68	71	79	74
Faxia – <i>A fax</i>	27	10	16	34	17	24	38	18
Lautasantennia – <i>A satellite dish</i>	18	9	11	29	30	18	37	18
Maksu-tv-dekooderia <i>A pay-TV decoder</i>	6	7	15	20	5	9	11	11
Teksti-TV:tä – <i>A TV fitted with teletext</i>	59	24	18	82	68	67	86	58
Tietokonetta – <i>A computer</i>	45	25	28	67	29	50	65	35
CD-rom-lukijaa – <i>A CD-ROM</i>	36	16	18	53	20	29	48	23
Modeemia – <i>A modem</i>	31	7	10	58	11	39	48	17
Internetiä – <i>The Internet</i>	22	6	8	55	9	37	44	14
Ei mitään edellisistä – <i>None of these</i>	12	36	16	3	12	12	3	13

Lähde/Source: Eurobarometer, Report N.o.51 (1999)

Liite 1. – Appendix 1.

Euron ja dollarin markkakurssit (vuosikeskiarvoja)
Rates of exchange, yearly averages (1 EUR in FIM and 1 US\$ in FIM)

Vuosi – Year	EUR/FIM	US\$/FIM
1980	5,19	3,73
1981	4,81	4,32
1982	4,72	4,82
1983	4,96	5,57
1984	4,74	6,01
1985	4,71	6,21
1986	4,99	5,08
1987	5,08	4,40
1988	4,95	4,19
1989	4,73	4,30
1990	4,87	3,83
1991	5,02	4,05
1992	5,80	4,49
1993	6,68	5,71
1994	6,17	5,22
1995	5,64	4,37
1996	5,75	4,59
1997	5,86	5,19
1998	5,99	5,34
1999	5,95	5,58

Lähde: Suomen Pankki
 Source: Bank of Finland

Liite 2. – Appendix 2.

Rahan arvon muunnoskertoimet vuosien 1995 – 1999 rahaksi Transformation coefficients into 1995 – 1999 money, FIM

Vuosi Year	1995 rahaksi Into 1995 money Kerroin Coefficient	1996 rahaksi Into 1996 money Kerroin Coefficient	1997 rahaksi Into 1997 money Kerroin Coefficient	1998 rahaksi Into 1998 money Kerroin Coefficient	1999 rahaksi Into 1999 money Kerroin Coefficient
1980	2,135	2,148	2,174	2,204	2,230
1981	1,907	1,917	1,941	1,968	1,992
1982	1,744	1,754	1,776	1,801	1,822
1983	1,607	1,616	1,636	1,659	1,679
1984	1,503	1,511	1,529	1,551	1,570
1985	1,418	1,427	1,444	1,464	1,482
1986	1,369	1,377	1,394	1,414	1,431
1987	1,321	1,329	1,345	1,364	1,380
1988	1,259	1,266	1,282	1,300	1,315
1989	1,181	1,188	1,203	1,219	1,234
1990	1,114	1,120	1,134	1,150	1,163
1991	1,069	1,076	1,089	1,104	1,117
1992	1,043	1,048	1,061	1,077	1,089
1993	1,021	1,027	1,039	1,054	1,067
1994	1,010	1,016	1,028	1,043	1,055
1995	1,000	1,006	1,018	1,032	1,045
1996		1,000	1,012	1,026	1,039
1997			1,000	1,014	1,026
1998				1,000	1,012
1999					1,000

Deflatoitu elinkustannusindeksillä (1951:10=100)
Deflated by the level of living index (1951:10=100)

Lähde: Tilastokeskus – Hinnat ja palkat
Source: Statistics Finland – Prices and Wages Statistics

Liite 3. – Appendix 3.

Bruttokansantuote 1980 – 1999
Gross domestic product 1980 – 1999

Vuosi – Year	Milj. mk – FIM million
1980	191 376
1981	216 660
1982	243 585
1983	271 607
1984	304 597
1985	331 628
1986	354 994
1987	386 855
1988	434 341
1989	486 998
1990	521 021
1991	498 067
1992	487 194
1993	493 062
1994	521 443
1995	561 387
1996	587 550
1997	632 882
1998	686 013
1999	718 029

Vuoteen 1989 asti tiedot perustuvat SNA 68:aan, vuodesta 1990 lähtien EKT 1995:hen.
The figures are based on SNA 68 until 1989, from 1990 onwards on ESA 1995.

Lähde: Tilastokeskus – Taloudelliset olot: kansantalouden tilinpito
Source: Statistics Finland – Economic Statistics: national accounts

Liite 4. – Appendix 4.

Keskiväkiluku 1980 – 1999

Mean population 1980 – 1999

Vuosi – Year

1980	4 779 500
1981	4 800 000
1982	4 826 900
1983	4 855 800
1984	4 881 800
1985	4 902 200
1986	4 918 200
1987	4 932 100
1988	4 946 500
1989	4 964 400
1990	4 986 400
1991	5 013 700
1992	5 042 000
1993	5 066 500
1994	5 088 300
1995	5 107 800
1996	5 124 600
1997	5 139 800
1998	5 153 500
1999	5 165 500

Lähde: Tilastokeskus - Väestötilastot

Source: Statistics Finland - Population Statistics

*Liite 5. – Appendix 5.***Kotitalouksien määrä 1980 – 1998**
Number of households 1980 – 1998

<i>Vuosi – Year</i>	
1980	1 868 500
1985	2 018 700
1986	2 035 600
1987	2 082 300
1988	2 102 300
1989	2 149 200
1990	2 174 700
1991	2 200 200
1992	2 218 000
1993	2 243 100
1994	2 261 700
1995	2 291 300
1996	2 310 000
1997	2 326 000
1998	2 355 000

Lähde: Tilastokeskus – Kotitalouksien kulutustutkimukset
Source: Statistics Finland – Household surveys

Osoitteita - Adresses

Aikakauslehtien Liitto

Association of Finnish Periodicals

puh. (09) 2287 7280

fax (09) 603 478

PL 267

00120 Helsinki

e-mail toimisto@aikakaus.fi

website <http://www.aikakaus.fi/>

AVEK Audiovisuaalisen viestintäkulttuurin edistämiskeskus

AVEK The Promotion Centre for Audiovisual Culture

puh. (09) 4315 2350

fax (09) 4315 2388

Hietaniemenkatu 2

00100 Helsinki

e-mail avek@avek.kopioisto.fi

website <http://www.kopioisto.fi/avek/>

Finnpanel Oy

puh. (09) 615 4611

fax. (09) 6154 6300

Bulevardi 3 B

00120 Helsinki

e-mail webmaster@finnpanel.fi

website <http://www.finnpanel.fi/>

Graafisen Teollisuuden Liitto

Federation of the Printing Industry in Finland

puh. (09) 2287 7200

fax (09) 603 527

Lönnrotinkatu 11 A

00120 Helsinki

e-mail Pertti.Lindroos@gtl.tliitot.fi

Gramex

puh. (09) 680 3400
fax (09) 6803 4010
Pieni Roobertinkatu 16
00120 Helsinki
website <http://www.gramex.fi/>

Helsingin yliopisto

Viestinnän laitos
University of Helsinki
Department of Communication
puh. (09) 1911
fax (09) 191 8849
Unioninkatu 37
00014 University of Helsinki
e-mail comm-info@valt.helsinki.fi
website <http://www.valt.helsinki.fi/comm.index>

Helsingin yliopiston kirjasto

Helsinki University Library
puh. (09) 70 851
fax (09) 7084 4341
PL 26
00014 Helsingin yliopisto
e-mail HYK-palvelu@helsinki.fi
website <http://renki.lib.helsinki.fi/hyk/>

Jyväskylän yliopisto

Nykykulttuurin tutkimusyksikkö
University of Jyväskylä
Research Unit for Contemporary Culture
puh. (014) 260 1211
fax (014) 260 1021
PL 35
40351 Jyväskylä
e-mail roisko@dodo.jyu.fi
website <http://www.jyu.fi/~koskimaa/nyky/>

Jyväskylän yliopisto

Viestintätieteiden laitos
University of Jyväskylä
Department of Communication
puh. (014) 260 1211
fax (014) 260 1511
PL 35
40351 Jyväskylä
e-mail arajala@hermes.jyu.fi
website <http://viesti.jyu.fi>

Jyväskylän yliopiston kirjasto

Jyväskylä University Library
puh. (014) 260 1211
fax (014) 260 3371
PL 35
40351 Jyväskylä
e-mail jyk@library.jyu.fi
website <http://www.jyu.fi/library/>

Kopioisto

Copyright Office Kopioisto
puh. (09) 431 521
fax (09) 4315 2388
Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki
e-mail kopioisto@kopioisto.fi
website <http://www.kopioisto.fi/>

Liikenneministeriö

Viestintähallinto-osasto
Ministry of Traffic and Communications
puh. (09) 1601
fax (09) 160 2590
PL 235
00131 Helsinki
e-mail info@mintc.fi
website <http://www.mintc.fi/>

Nordicom

Nordicom Finland

puh. (03) 215 7045

fax (03) 215 7150

33014 Tampereen yliopisto

e-mail nordicom@uta.fi

website <http://uta.fi/laitokset/tiedotus/nordicom/>

Opetusministeriö, Kulttuuriosasto

Ministry of Education, Department of Culture

puh. (09) 134 171

fax (09) 135 9335

PL 293

00171 Helsinki

website <http://www.minedu.fi/>

Sanomalehtien Liitto

Finnish Newspapers Association

puh. (09) 2287 7300

fax (09) 607 989

PL 415

00121 Helsinki

e-mail info@sanomalehdet.fi

website <http://www.sanomalehdet.fi/>

Suomen elokuva-arkisto

The Finnish Film Archives

puh. (09) 615 400

fax (09) 6154 0242

Pursimiehenkatu 29-31 A

00150 Helsinki

e-mail sea@sea.fi

website <http://www.sea.fi/>

Suomen elokuvasäätiö

Finnish Film Foundation

puh. (09) 622 0300

fax (09) 6220 3050

Kanavakatu 12

00160 Helsinki

e-mail keskus@ses.fi

website <http://www.ses.fi/>

Suomen Elokuvatuimistojen Liitto

Finnish Film Distributors' Association

puh. (09) 635 898

fax (09) 176 689

Kaisaniemenkatu 3 B

00100 Helsinki

e-mail filmikamari@filmikamari.fi

website www.filmikamari.fi/sel.htm

Suomen Gallup Media Oy

MDC Helsinki Group-Media Research Ltd.

puh. (09) 613 500

fax (09) 6135 0610

Itätuulenkuja 10

02100 Espoo

e-mail gallup.media@mdc.fi

website <http://www.mdc.fi/>

Suomen Journalistiliitto

Union of Journalists in Finland

puh. (09) 612 2330

fax (09) 605 396

Hietalahdenkatu 2 B

00180 Helsinki

e-mail webmaster@journalistiliitto.fi

website <http://www.journalistiliitto.fi/>

Suomen Kaapelitelevisioliitto

Finnish Cable TV Association

puh. (09) 2287 7450

fax (09) 612 1910

Lönnotinkatu 11 A

00120 Helsinki

Suomen Kustannusyhdistys

The Finnish Book Publishers' Association

puh. (09) 2287 7250

fax (09) 612 1226

Lönnotinkatu 11 A

00120 Helsinki

e-mail finnpubl@skyry.pp.fi

website <http://www.sky.cultnet.fi/>

Suomen Mediatarkastus Oy

Finnish Audit Bureau of Circulations

puh. (09) 2287 7330

fax (09) 645 040

Lönnrotinkatu 11 A

00120 Helsinki

website <http://www.mediatarkastus.fi/>

Suomen Posti Oy

Finland Post Ltd

puh. (09) 0204 5154 15

fax (09) 0204 5156 45

PL 1

00011 POSTI

e-mail suomen.posti@posti.fi

website <http://www.posti.fi/>

Suomen Radioiden Liitto SRL

Association of Finnish Broadcasters

puh. (09) 2287 7340

fax (09) 648 221

Lönnrotinkatu 11 A

PL 312

00121 Helsinki

e-mail pirjo.tykkka@radioliitto.fi

website <http://www.radioliitto.fi/>

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT

The Finnish National Group of IFPI

puh. (09) 6803 4050

fax (09) 6803 4056

Yrjönkatu 3

00120 Helsinki

e-mail ifpi@ifpi.fi

website <http://www.ifpi.fi>

Taiteen keskustoimikunta

Arts Council of Finland

puh. (09) 134 171

fax (09) 1341 7069

Maneesikatu 7

00171 Helsinki

website <http://www.minedu.fi/tkt/>

Taloustutkimus Oy

puh. (09) 758 511
fax (09) 7585 1200
Lemuntie 9
00510 Helsinki
e-mail postmaster@toy.fi
website <http://www.toy.fi/>

Tampereen yliopisto

Tiedotusopin laitos
University of Tampere
Department of Journalism & Mass Communication
puh. (03) 215 6243
fax (03) 215 6248
Kalevantie 4
33101 Tampere
e-mail jour@uta.fi
website <http://www.uta.fi/laitokset/tiedotus/>

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus

Antipiracy Center in Finland
puh. (09) 6803 4049
fax (09) 6803 4010
P. Roobertinkatu 16
00120 Helsinki

Telehallintokeskus

Telecommunications Administration Centre
puh. (09) 69 661
fax (09) 696 6410
Itämerenkatu 3
00181 Helsinki
website <http://www.thk.fi/>

TEOSTO Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto

*Finnish Composers' Copyright
Society TEOSTO*
puh. (09) 681 011
fax (09) 677 134
Lauttasaarentie 1
00200 Helsinki
website <http://www.teosto.fi/>

Tilastokeskus

Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot

Statistics Finland

Media and Culture Statistics

puh. (09) 17 341

fax (09) 1734 3264

Työpajakatu 13

00022 Tilastokeskus

e-mail joukkoviestimet.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

website <http://www.stat.fi/>

Tullihallitus

National Board of Customs

puh. (09) 6141

fax (09) 614 2852

Erottajankatu 2

00130 Helsinki

website <http://www.tulli.fi/>

Turun kauppakorkeakoulu

Mediaryhmä

Turku School of Economics and Business Administration

Media Group

puh. (02) 338 311

fax (02) 338 3299

PL 110

20521 Turku

website <http://www.tukk.fi/media>

Valtion Elokuvatarkastamo

Finnish Board of Film Classification

puh. (09) 228 541

fax (09) 2285 4470

Jaakonkatu 5 B

00100 Helsinki

e-mail Tuula.Roos@vet.fi

website <http://www.vet.fi/>

VTT Tietotekniikka

VTT Information Technology

puh. (09) 4 561

fax (09) 456 7000

PL 1000

02044 VTT

website <http://www.vtt.fi/tte/>

Yleisradio Oy

Finnish Broadcasting Company YLE

puh. (09) 14 801

fax (09) 1480 3215

Radiokatu 5

00024 Yleisradio

e-mail fbc@yle.fi

website <http://www.yle.fi/>

Joukkoviestimet 2000 on artikkeleihin ja tilastoaineistoon perustuva monipuolinen katsaus Suomen joukkoviestinnän tilaan. Julkaisussa tarkastellaan joukkoviestimiä seuraavina kokonaisuuksina: joukkoviestinnän talous ja kulutus, televisio, radio, äänitteet, video, elokuva, kirjat ja kirjasot, sanoma- ja aikakauslehdet, digitaalinen media sekä joukkoviestinnän julkinen tuki. Julkaisussa on myös kansainvälisiä vertailutietoja sisältävä luku. Jokaisesta joukkoviestinnän sektorista on lisäksi tilastokatsausten yhteydessä tiiviit yhteenvetoartikkelit.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4V
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljningstjänsten
PB 4V
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti.tilastokeskus@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4V
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358-9-1734 2011
Fax +358-9-1734 2500
myynti.tilastokeskus@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0784-8765
= Kulttuuri ja viestintä
ISSN 1455-9447
ISBN 951-727-784-9
Tuotenro 9850
BDO

